
The Ohio State University
3 2435 031932338
KKX494A2A351887
001
Mecelle-yi ahkam-i adliye /

THE OHIO STATE UNIVERSITY BOOK DEPOSITORY
D AISLE SECT SHLF SIDE POS ITEM C
8 03 02 01 8 14 016 3

مجلۀ احكام عدليه

اشبو مجله عدليه ناظرى و مجله جمعيت جليله‌سى رئيسى
دولتلو احمد جودت پاشا حضرتلرينك ترتيب و تنسيق
و معارف نظارت جليله‌سى رخصت رسميه‌سيله ايكنجى
دفعه اوله‌رق

درسعادت

«مطبعۀ عثمانيه» ده طبع اولنمشدر

سنه ١٣٠٥

KRX494
A2A35
1887

صحیفه

۰۲ مجله جمعیتندن تنظیم اولنان مضبطه‌نك صورتی

(مقدمه ایکی مقاله‌یی حاویدر)

۲۰ مقالهٔ اولی . علم فقهك تعریف و تقسیمی
۲۲ مقالهٔ ثانیه . قواعد فقهیه بیاننده‌در

(کتاب البیوع بر مقدمه ایله یدی بابدر)

۳۷ مقدمه . بیوعه متعلق اصطلاحات فقهیه
۴۷ باب اول . عقد بیعه متعلق مسائل بش فصلدر
۴۷ فصل اول . رکن بیع حقنده‌در
۵۰ فصل ثانی . قبولك ایجابه موافق اولمسنك لزومی
۵۲ فصل ثالث . مجلس بیع حقنده‌در
۵۳ فصل رابع . شرطله بیع حقنده‌در
۵٤ « خامس . اقالهٔ بیع حقنده‌در
۵٦ باب ثانی . مبیعه متعلق مسائل بیاننده درت فصلدر
۵٦ فصل اول . مبیعك شروط واوصافی حقنده
۵۷ « ثانی . بیعی جائز اولوب اولمیان شیلر حقنده
۵۹ « ثالث . مبیعك کیفیت بیعنه متعلق مواد بیاننده
٦۵ « رابع . صراحةً ذکر اولمقسزین بیعده داخل اولوب اولمیان شیلر بیاننده
٦۸ باب ثالث . ثمنه متعلق مسائل بیاننده ایکی فصلدر
٦۸ فصل اول . ثمنك اوصاف واحوالنه مترتب مواد
۷۰ « ثانی . وعده ایله صاتش حقنده اولان مواد

صحیفه

صحیفه		
٧١	باب رابع	بعدالعقد ثمن ومثمنده تصرفه متعلق مسائل بیانده اولوب ایکی فصلدر
٧١	فصل اول	بعد العقد وقبل القبض بایعك ثمنده ومشترینك مبیعده حق تصرفلری
٧٢	فصل ثانی	ثمن ومبیعك تزیید وتنزیلی بیانده
٧٥	باب خامس	تسلیم وتسلم متعلق مسائل التی فصلدر
٧٥	فصل اول	تسلیم وتسلمك حقیقت وکیفیتی بیانده
٧٨	« ثانی	مبیعك حق حبسنه دائر مواد
٨٠	« ثالث	مکان تسلیم حقنده
٨١	« رابع	تسلیمك مؤنتی ولوازم تمامیتی بیانده
٨٢	« خامس	هلاك مبیعه مترتب اولان مواد
٨٣	« سادس	سوم شرا وسوم نظر حقنده
٨٤	« باب سادس	خیارات بیانده اولوب یدی فصلدر
٨٤	فصل اول	خیار شرط حقنده‌در
٨٦	فصل ثانی	خیار وصف حقنده‌در
٨٧	فصل ثالث	خیار نقد حقنده‌در
٨٨	فصل رابع	خیار تعیین حقنده‌در
٨٩	فصل خامس	خیار رؤیت حقنده‌در
٩٢	فصل سادس	خیار عیب حقنده‌در
٩٩	فصل سابع	غبن وتغریر حقنده‌در
١٠١	باب سابع	مبیعك انواع واحکامی بیانده التی فصلدر
١٠١	فصل اول	بیعك انواعی
١٠٢	فصل ثانی	انواع بیوعك احکامی
١٠٥	فصل ثالث	سلم حقنده‌در
١٠٦	فصل رابع	استصناع بیانده‌در

صحیفه

١٠٨ فصل خامس . بیع مریضك احکامی

١٠٩ فصل سادس . بیع الوفا حقنده‌در

(کتاب الاجارات برمقدمه ایله سکز بابدر)

١١٤ مقدمه . اجاره‌یه متعلق اصطلاحات فقهیه

١١٧ باب اول . ضوابط عمومیه بیاننده‌در

١٢١ باب ثانی . عقد اجاره‌یه متعلق درت فصلدر

١٢١ فصل اول . رکن اجاره‌یه دائر مسائل

١٢٤ فصل ثانی . اجاره‌نك شرائط انعقاد ونفاذی حقنده

١٢٥ فصل ثالث . صحت اجاره‌نك شرائطی حقنده

١٢٧ فصل رابع . اجاره‌نك بطلان وفسادی حقنده

١٢٨ باب ثالث . اجرته متعلق مسائل بیاننده اوچ فصلدر

١٢٨ فصل اول . بدل اجاره حقنده‌در

١٣٠ فصل ثانی . اجرتك سبب لزومنه وآجرك اجرته کیفیت استحقاقنه متعلق مسائل

١٣٤ فصل ثالث . اجرت ایچون اجیرك مستأجر فیهی حبس ایدوب ایده‌مامسی حقنده‌در

١٣٥ باب رابع . مدت اجاره‌یه متعلق مسائل

١٣٨ باب خامس . خیارات حقنده اولوب اوچ فصلدر

١٣٨ فصل اول . خیار شرط حقنده

١٤١ فصل ثانی . خیار رؤیت حقنده

١٤٣ فصل ثالث . خیار عیب حقنده

١٤٦ باب سادس . مأجورك انواع واحکامی بیاننده اولوب درت فصلدر

صحیفه
١٤٦ فصل اول . اجارهٔ عقاره متعلق مسائل
١٤٩ فصل ثانی . اجارهٔ عروض حقنده
١٥٠ فصل ثالث . اجارهٔ حیوان حقنده
١٥٦ فصل رابع . اجارهٔ آدمی حقنده
١٦١ باب سابع . بعد العقد آجر ومستأجرک وظیفه وصلاحیتلرینه دائر اولوب اوچ فصلدر
١٦١ فصل اول . تسلیم مأجور حقندهدر
١٦٢ فصل ثانی . عاقدینک مأجورده تصرفلرینه دائر
١٦٤ فصل ثالث . رد واعادهٔ مأجوره متعلق مواد
١٦٥ باب ثامن . ضمانات بیانندە اولوب اوچ فصلدر
١٦٥ فصل اول . ضمان منفعت حقنده
١٦٧ فصل ثانی . مستأجرک ضمانی حقنده
١٦٩ فصل ثالث . اجیرک ضمانی حقنده

(کتاب الکفاله برمقدمه ایله اوچ بابدر)

١٧٤ مقدمه . کفالته دائر اصطلاحات فقهیه
١٧٦ باب اول . عقد کفالت حقنده اولوب ایکی فصلدر
١٧٦ فصل اول . رکن کفالته دائردر
١٧٧ فصل ثانی . شرائط کفالته متعلقدر
١٧٩ باب ثانی . کفالتک احکامی حقنده اولوب اوچ فصلدر
١٧٩ فصل اول . کفالت منجزه ومعلقه ومضافهنک حکمی
١٨٢ فصل ثانی . کفالت بالنفسک حکمی
١٨٣ فصل ثالث . کفالت بالمالک احکامی
١٨٨ باب ثالث . کفالتدن برأت حقنده اوچ فصلدر

صحیفه

۱۸۸ فصل اول . بعض ضوابط عمومیه بیاننده

۱۸۹ فصل ثانی . کفالت بالنفسدن برأت حقنده

۱۹۰ فصل ثالث . کفالت بالمالدن برأت حقنده

(کتاب الحواله برمقدمه ایله ایکی بابدر)

۱۹٤ مقدمه . حوالهیه دائر اصطلاحات فقهیه

۱۹۵ باب اول . عقد حواله بیاننده اولوب ایکی فصلدر

۱۹۵ فصل اول . رکن حواله بیاننده‌در

۱۹٦ فصل ثانی . شرایط حواله بیاننده

۱۹۸ باب ثانی . احکام حواله بیاننده

(کتاب الرهن برمقدمه ایله درت بابدر)

۲۰٤ مقدمه . رهنه دائر اصطلاحات فقهیه

۲۰۵ باب اول . عقد رهنه دائر اولوب اوچ فصلدر

۲۰۵ فصل اول . رکن رهنه دائر مسائل بیاننده‌در

۲۰٦ فصل ثانی . انعقاد رهنك شرائطی حقنده

۲۰۷ فصل ثالث . مرهونك زواید متصله‌سی ورهندنصکره واقع اولان تبدیل وزیاده حقنده‌در

۲۰۸ باب ثانی . راهن ومرتهنه متعلق بعض مسائل

۲۰۹ باب ثالث . مرهونه متعلق مسائل حقنده ایکی فصلدر

۲۰۹ فصل اول . مرهونك مؤنت ومصارفی حقنده

۲۱۰ فصل ثانی . رهن مستعار حقنده

۲۱۱ باب رابع . رهنك احکامی بیاننده درت فصلدر

صحیفه

٢١١ فصل اول . رهنك احكام عموميه سی بياننده
٢١٥ فصل ثانی . راهك و مرتهنك رهنده تصرفلری
٢١٧ فصل ثالث . يد عدلده اولان رهنك احكامی
٢١٨ فصل رابع . بيع رهن حقنده

(کتاب الامانات بر مقدمه ایله اوچ بابدر)

٢٢٢ مقدمه . اماناته متعلق اصطلاحات فقهيه
٢٢٤ باب اول . اماناته دائر بعض احكام عموميه
٢٢٦ باب ثانی . وديعه حقنده اولوب ايكی فصلدر
٢٢٦ فصل اول . عقد وشرط ايداعه متعلق مسائل
٢٢٧ فصل ثانی . وديعه‌نك احكامی وضماناتی حقنده
٢٣٨ باب ثالث . عاريت حقنده اولوب ايكی فصلدر
٢٣٨ فصل اول . عقد وشرط اعاره‌يه متعلق مسائل
٢٣٩ فصل ثانی . عاريتك احكام وضماناتی حقنده

(کتاب الهبه بر مقدمه ایله ایکی بابدر)

٢٥٠ مقدمه . هبه‌يه دائر اولان اصطلاحات فقهيه
٢٥١ باب اول . عقد هبه‌يه متعلق مسائل ايكی فصلدر
٢٥١ فصل اول . ركن وقبض هبه‌يه دائر مسائل
٢٥٥ « ثانی . شرائط هبه بياننده‌در
٢٥٦ باب ثانی . احكام هبه بياننده اولوب ايكی فصلدر
٢٥٦ فصل اول . هبه‌دن رجوع حقنده
٢٦٠ « ثانی . هبهٔ مريض حقنده‌در

(کتاب الغصب بر مقدمه ایله ایکی بابدر)

صحیفه		
٢٦٤	مقدمه	غصب واتلافه دائر اصطلاحات فقهیه
٢٦٦	باب اول	غصب حقنده اولوب اوچ فصلدر
٢٦٦	فصل اول	غصبك احکامی بیانده
٢٧١	فصل ثانی	غصب عقاره متعلق بعض مسائل
٢٧٣	فصل ثالث	غاصب الغاصبك حکمی بیانده
٢٧٤	باب ثانی	اتلاف بیانده اولوب درت فصلدر
٢٧٤	فصل اول	مباشرة اتلاف حقنده
٢٧٧	فصل ثانی	تسبباً اتلاف بیانده
٢٧٩	فصل ثالث	طریق عامده احداث اولنان شیلره دائر
٢٨٠	فصل رابع	جنایات حیوان حقنده‌در

(کتاب الحجر والاکراه والشفعه بر مقدمه ایله اوچ بابدر)

٢٨٨	مقدمه	حجر واکراه وشفعه‌یه متعلق اصطلاحات فقهیه
٢٩١	باب اول	حجره متعلق مسائل بیانده درت فصلدر
٢٩١	فصل اول	صنوف واحکام محجورین حقنده
٢٩٣	فصل ثانی	صغیر ومجنون ومعتوهه دائر مسائل
٣٠٠	فصل ثالث	سفیه محجور حقنده
٣٠١	فصل رابع	مدیون محجور حقنده
٣٠٤	باب ثانی	اکراهه متعلق مسائل
٣٠٥	باب ثالث	شفعه حقنده اولوب درت فصلدر
٣٠٥	فصل اول	مراتب شفعه بیانده

صحیفه

٣٠٩ فصل ثانی . شرائط شفعه حقنده
٣١٢ فصل ثالث . طلب شفعه‌یه دائر
٣١٤ فصل رابع . حکم شفعه‌یه دائر

(کتاب الشرکت بر مقدمه ایله سکز بابدر)

٣١٨ مقدمه . شرکته متعلق اصطلاحات فقهیه
٣٢١ باب اول . شرکت ملك بیاننده اولوب اوچ فصلدر
٣٢١ فصل اول . شرکت ملکك تعریف و تقسیمی
٣٢٤ فصل ثانی . اعیان مشترکه‌نك کیفیت تصرفنه دائر
٣٣٢ فصل ثالث . دیون مشترکه حقنده‌در
٣٤٠ باب ثانی . قسمت حقنده اولوب طقوز فصلدر
٣٤٠ فصل اول . قسمتك تعریف وتقسیمی بیاننده
٣٤٣ فصل ثانی . شرائط قسمت بیاننده‌در
٣٤٦ فصل ثالث . قسمت جمع
٣٤٩ فصل رابع . قسمت تفریق
٣٥٢ فصل خامس . کیفیت قسمت
٣٥٤ فصل سادس . خیارات بیاننده
٣٥٥ فصل سابع . قسمتك فسخ واقاله‌سی حقنده
٣٥٧ فصل ثامن . احکام قسمت حقنده
٣٦١ فصل تاسع . مهایئه بیاننده‌در
٣٦٦ باب ثالث . حیطان وجیرانه متعلق مسائل درت فصلدر
٣٦٦ فصل اول . احکام املاکه دائر بعض قواعد
٣٦٨ « ثانی . معاملات جواریه بیاننده‌در
٣٧٥ « ثالث . طریقلر حقنده‌در

صحيفه

٣٧٨ فصل رابع . حق مرور ومجرى ومسيله دائر

٣٨١ باب رابع . شركت اباحه حقنده التى فصلدر

٣٨١ فصل اول . مباح اولوب اولميان شيلر حقنده

٣٨٤ « ثانى . مباح اولان شيلرك استملاكى حقنده

٣٨٦ « ثالث . مباح اولان شيلرك احكام عموميه سى

٣٨٨ « رابع . حق شرب وشفه بيانده

٣٩٠ « خامس . احياء موات حقنده‌در

٣٩٣ « سادس . قيولر وصولر واشجارك حريمى حقنده

٣٩٦ « سابع . احكام صيده متعلق اولان مسائل

٤٠١ باب خامس . نفقات مشتركه بيانده ايكى فصلدر

٤٠١ فصل اول . اموال مشتركه‌نك تعميرات ومصارفى

٤٠٦ « ثانى . نهر ومجرالرك كرى واصلاحى

٤٠٩ باب سادس . شركت عقد بيانده اولوب التى فصلدر

٤٠٩ فصل اول . شركت عقدك تعريف وتقسيمى

٤١١ « ثانى . شركت عقدك شرائط عموميه سى

٤١٣ « ثالث . شركت اموالك شرائط مخصوصه سى

٤١٥ « رابع . شركت عقده متعلق ضوابط بيانده

٤١٩ « خامس . شركت مفاوضه‌يه دائردر

٤٢٢ « سادس . شركت عنان مباحثى حقنده

٤٣٧ باب سابع . مضاربه حقنده اولوب اوچ فصلدر

٤٣٧ فصل اول . مضاربه‌نك تعريف وتقسيمى

٤٣٨ « ثانى . مضاربه‌نك شروطى حقنده

٤٣٩ « ثالث . مضاربه‌نك احكامى حقنده

٤٤٥ باب ثامن . مزارعه ومساقاة حقنده ايكى فصلدر

صحيفه

٤٤٥ فصل اول . مزارعه بيانده‌در
٤٤٧ فصل ثانی . مساقات بيانده‌در

(كتاب الوكاله بر مقدمه ايله اوچ بابدر)

٤٥٢ مقدمه . وكالت حقنده اصطلاحات فقهيه
٤٥٣ باب اول . وكالت ركن وتقسيمی حقنده‌در
٤٥٦ باب ثانی . شرط وكالت بيانده‌در
٤٥٧ باب ثالث . وكالتك احكامی حقنده التی فصلدر
٤٥٧ فصل اول . وكالتك احوال عموميه‌سی بيانده
٤٦١ » ثانی . شرايه وكالت حقنده‌در
٤٦٩ » ثالث . بيعه وكالت حقنده‌در
٤٧٢ » رابع . مأموره دائر اولان مسائل
٤٧٦ » خامس . خصومته وكالت حقنده‌در
٤٧٧ فصل سادس . عزل وكيله دائر مسائل بيانده‌در

(كتاب الصلح والابرا بر مقدمه ايله درت بابدر)

٤٨٢ مقدمه . صلح وابرايه دائر اصطلاحات فقهيه
٤٨٤ باب اول . عقد صلح وابرا ايدنلره دائردر
٤٨٧ باب ثانی . مصالحه‌نك احوال وشروطی حقنده
٤٨٨ باب ثالث . مصالح عنه حقنده اولوب ايكی فصلدر
٤٨٨ فصل اول . صلح عن الاعيان حقنده‌در

صحیفه
٤٩٠ فصل ثانی . دیندن وحقوق سائرەدن صلح حقنده
٤٩١ باب رابع . احکام صلح وابرا حقنده ایکی فصلدر
٤٩١ فصل اول . احکام صلحه دائر اولان مسائل
٤٩٣ فصل ثانی . ابرایه دائر اولان مسائل

(کتاب الاقرار درت بابدر)

٤٩٨ باب اول . اقرارك شرائطی بیانندە در
٥٠٠ باب ثانی . اقرارك وجوه صحتی بیانندە
٥٠٣ باب ثالث . اقرارك احکامی حقنده اوچ فصلدر
٥٠٣ فصل اول . احکام عمومیه بیانندەدر
٥٠٥ فصل ثانی . نفی ملك ونام مستعار بیانندە
٥٠٧ فصل ثالث . اقرار مریض حقندەدر
٥١٤ باب رابع . اقرار بالکتابه بیانندەدر

(کتاب الدعوی برمقدمه ایله ایکی بابدر)

٥٢٠ مقدمه . دعوی حقنده اصطلاحات فقهیه
٥٢١ باب اول . دعوانك شروط واحکامی درت فصلدر
٥٢١ فصل اول . دعوانك شروط صحتی
٥٢٦ فصل ثانی . دفع دعوی حقنده
٥٢٨ فصل ثالث . خصم اولوب اولمیانلر بیانندەدر
٥٣٤ فصل رابع . تناقض بیانندەدر

صحیفه
٥٤١ باب ثانی · مرور زمان حقنده‌در

(کتاب البینات بر مقدمه ایله درت بابدر)

٥٥٠ مقدمه · بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده
٥٥٢ باب اول · شهادت حقنده اولوب سکز فصلدر
٥٥٢ فصل اول · شهادتك تعریف و نصابی
٥٥٣ فصل ثانی · شهادتك کیفیت اداسی حقنده
٥٥٦ فصل ثالث · شهادتك شروط اساسیه‌سی
٥٥٩ فصل رابع · شهادتك دعوایه موافقتی
٥٦٣ فصل خامس · شاهدلرك اختلافلری بیاننده
٥٦٥ فصل سادس · تزکیه وتحلیف شهود حقنده
٥٧٠ فصل سابع · شاهدلرك شهادتدن رجوعی حقنده‌در
٥٧١ فصل ثامن · تواتر حقنده‌در
٥٧٢ باب ثانی · حجج خطیه وقرینهٔ قاطعه ایکی فصلدر
٥٧٢ فصل اول · حجج خطیه بیاننده‌در
٥٧٣ فصل ثانی · قرینهٔ قاطعه بیاننده‌در
٥٧٤ باب ثالث · تحلیف بیاننده‌در
٥٧٨ باب رابع · ترجیح بینات وتحالفه دائر درت فصلدر
٥٧٨ فصل اول · تنازع بالایدی بیاننده‌در
٥٨٠ فصل ثانی · ترجیح بینات حقنده‌در
٥٨٥ فصل ثالث · سوز کیمك اولدیغنه وتحکیم حاله دائر
٥٨٨ فصل رابع · تحالفه دائردر

(کتاب القضا بر مقدمه ایله درت بابدر)

صحیفه		
٥٩٤	مقدمه	قضا حقنده اصطلاحات فقهیه
٥٩٦	باب اول	حکامه دائر اولوب درت فصلدر
٥٩٦	فصل اول	حاکمك اوصافی بیاننده
٥٩٧	« ثانی	حاکمك آدابی بیاننده
٥٩٨	« ثالث	حاکمك وظائفی حقنده
٦٠٣	« رابع	صورت محاکمه‌یه دائردر
٦٠٦	باب ثانی	حکمه دائر اولوب ایکی فصلدر
٦٠٦	فصل اول	حکمك شروطی بیاننده‌در
٦٠٨	« ثانی	حکم غیابی بیاننده‌در
٦٠٩	باب ثالث	دعوانك بعدالحکم رؤیتی حقنده
٦١١	باب رابع	تحکیمه دائر مسائل بیاننده‌در

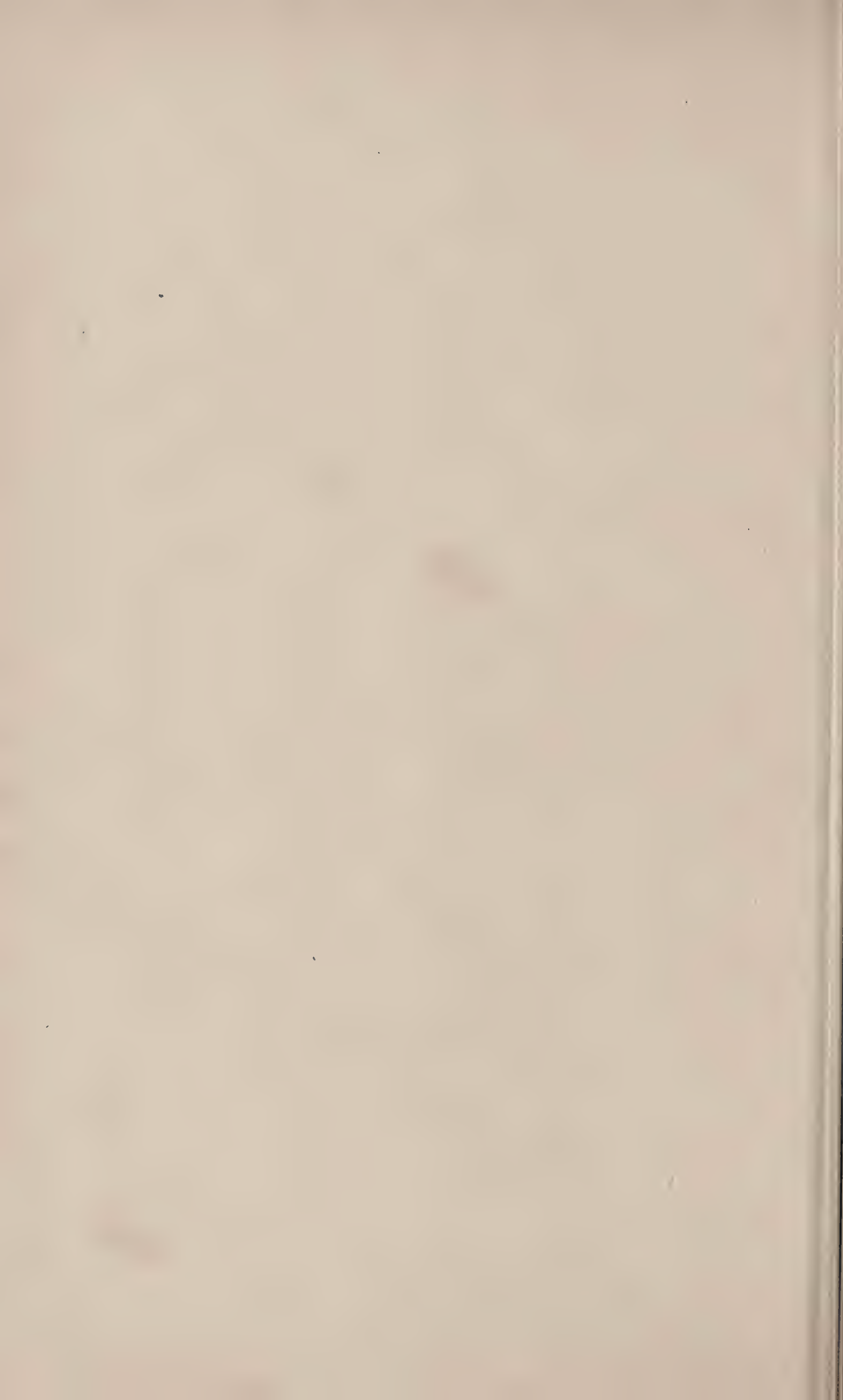
❋ متفرقات ❋

٦١٥ کتاب بینات حقنده بعض وصایایی شامل مذکره

٦١٨ بلا بینه مضمونیله عمل وحکم جائز اوله بیله‌جك صورتده سندات شرعیه‌نك تنظیمی حقنده تعلیمات سنیه

٦٢٨ تعلیم اصول تحلیف

﴿ مجله جمعیتندن تنظیم اولنان مضبطه‌نك صورتیدر ﴾

محاط علم عالئ وكالت پناهیلری بیورلدیغی اوزره علم فقهك امور دنیایه تعلق ایدن جهتی مناكحات ومعاملات وعقوبات قسملرینه منقسم اولدیغی كبی ملل متمدنه‌نك قوانین اساسیه‌سی دخی بو اوچ قسمه تقسیم ومعاملات قسمی قانون مدنی دیو توسیم اولنور فقط بو عصرلرده معاملات تجاریه پك زیاده توسع ایلمش اولدیغندن پولیچه وافلاس كبی پك چوق خصوصلرده قانون اصلیدن استثنا اولنمش وبو مسائل استثنائیه‌یی حاوی بشقه‌جه برده تجارت قانوننامه‌سی تنظیم قلنمشدر كه خصوصات تجاریه‌ده معمول به اولوب جهات سائره‌ده ینه قانون مدنی‌یه مراجعت قلنیور مثلا بر محكمهٔ تجارتده تجارت قانونی حكمنجه رؤیت اولنان بر دعوانك رهن وكفالت ووكالت كبی بعض خصوصات متفرعه‌سنده قانون اصلی‌یه مراجعت اولنه‌یور جرائمدن نشأت ایدن حقوق عادیه دعوالرنده دخی بو منوال اوزره معامله ایدیلیور قانون مدنی‌یه مقابل دولتعلیه‌ده قدیما وحادثا پك چوق قوانین ونظامات یاپلمشدر

واکرچه بونلر کافهٔ معاملاتك فصل وتسویه سنه کافی دکل ایسه ده علم فقهك معاملات قسمی بوخصوصده اولان احتیاجاته کافی ووافیدر ودعاوینك شرع وقانونه حواله سنجه بعض مشکلات کورلمکده ایسه ده تمییز حقوق مجلسلری حکامك تحت ریاستلرنده بولنه رق امور شرعیه یی شرعا رؤیت ایتدکاری کبی مجالس تمییزده نظاما رؤیت اولنان ماده لر دخی انلرك معرفتیله فصل وبو مثللو مشکللر حل اولنمقده در شوقدرکه قوانین ونظامات ملکیه نك اصل ومرجعی علم فقه اوله رق نظاما رؤیت اولنان موادك دخی نیجه خصوصات متفرعه سی مسائل فقهیه یه تطبیق ایله فصل وحسم اولنه کلوب مجالس تمییز اعضاسی ایسه مسائل فقهیه یه مطلع اولمدقلرندن کویا حاکم افندیلر قوانین ونظامات موضوعه نك خارجنده اوله رق مرافعاتی استدکاری قالبه دوکه یورلر نظریله باقوب برطاقم سوء ظنلره ذهاب ایله کفتکویه باعث اوله یورلر.

دولت علیه نك تجارت محکمه لرنده دخی تجارت قانوننامهٔ همایونی دستور العمل اولوب دعوانك تجارته تعلق ایتمیان خصوصات متفرعه سنده عظیم مشکلات چکلمکده در شویله که اوروپا قانونلرینه مراجعت

اولنسه چونکه بونلر بالارادهٔ سنیه موضوع قوانین
اولدیغندن محاکم دولتعلیه‌ده مدار حکم اوله‌مز شرعه
حواله اولندقده دخی محاکم شرعیه اومثللو خصوصات
متفرعه‌ده مرافعه‌یی اساسندن طوتمغه مجبور اولور
حالبوکه ایکی محکمه‌نك اصول محاکه‌سی اساسا مختلف
اولدیغندن بالطبع ایشده چتاللق پیدا اولدیغی جهتله
بومثللو خصوصاتده محاکم تجارتدن محاکم شرعیه‌یه
مراجعت ایدیله‌میور محاکم تجارت اعضاسی کتب
فقهیه‌یه مراجعت ایتسون دینلورسه بودخی قابل دکلدر
زیرا فن فقهه انتساب خصوصنده انلر دخی مجالس تمییز
اعضاسیله هم حالدر ٠

علم فقه ایسه بر بحر بی پایان اولوب بوندن درر
مسائل لازمه‌یی استنباط ایله حل مسئله ایده بیلمك خیلیدن
خیلی مهارت وملکه‌یه موقوفدر علی الخصوص مذهب
حنفی اوزره طبقات متفاوته‌ده پك چوق مجتهدلر کلوب
اختلافات کثیره وقوعبولمش وفقه حنفی فقه شافعی
کبی تنقیح ایدیله‌میوب پك متشعب ومتشتت اولمشدر
ایشته بونجه اقوال متخالفه ایچنده قول صحیحی تمییز
ایله حوادثك اکا تطبیقنده عظیم عسرت واردر قالدیکه
تبدل اعصار ایله عرف وعادته مبتنی اولان مسائل

فقهيه دخی تبدل ايدر مثلا قدمای فقها عندنده اشترا
اولنه جق خانه نك براوطه سنى كورمك كافيدر ومتأخرين
عندنده هر اوطه سنى كورمك لازمدر بوايسه عن دليل
بر اختلاف اولميوب بلكه انشاآت حقنده عرف وعادتك
اختلافندن نشأت ايتمشدر كه مقدما خانه لرك هر اوطه سى
برطرز اوزره ياپيله كلديكندن براوطه سنى كورمك
سائرينى كورمكدن مغنى ايمش مؤخراً خانه لرك اوطه لرى
مختلف ياپلمق عادت اولديغندن هر اوطه سنى كورمك
لازم كلمشدر حقيقت حالده لازم اولان كيفيت ايسه
مقصد شرايه كوره برعلم كافى حاصل ايتمكدن عبارت
اولمسيله اصل قاعدهٔ شرعيه تغير ايتميوب فقط بونك
حوادثه امر تطبيقى تبدل احوال زمان ايله تبدل
ايديور بومثللو اختلاف زمانى ايله اختلاف برهانى
بيننى فرق وتمييز ايتمك دخی خيلى دقته محتاجدر
مسائل فقهيه يى احاطه ايله غورينه اطلاع ايسه پك
كوچدر وبر اارالق مسائل فقه حنفى يى جمع واحاطه
ايتمك اوزره عصرك فقها وفضلاسى جمع ايديله رك
تاتارخانيه وفتاواى جهانكيريه كبى كتابلر تأليفنه همت
اولنمش ايسه ده ينه بالجمله فروع فقهيه واختلافات
مذهبيه حصر واحاطه ايديله مامشدر ٠

وفى الواقع كتب فتاوى حوادثك قواعد فقهيه يه

تطبیقنه دائر ویرلمش اولان فتوالری حاوی مؤلفات
دیمك اولوب حالبوكه بونجه عصرلردنبرو سادات
حنفیه طرفندن ویرلمش اولان فتاوانك جمع واحاطه‌سی
نقدر دشوار اولدیغی محتاج بیان دكلدر بناء علیه
(ابن نجیم) برطاقم قواعد ومسائل كلیه‌یی جمع ایدرك
بونلرك تحتنده فروع فقهی علی وجه الاحاطه درج ایتمك
یولنده بر كوزل چغر اچمش ایسه‌ده اندن صكره‌كی
عصرلرك عالم وفقیه یتشدرمك یولنده اولكی سماحتی
كوریله مدیكندن انك اثرینه اقتفا ایله اچمش اولدیغی
چغری شاهراه ایده بیله جك ذاتلر ظهوریله بویولده
بذل جهد ایتملرینه مساعد اولمامشدر وشمدی ایسه
هر طرفده علوم شرعیه‌ده مهارتلو ذواته ندرت كلدیكندن
محاكم نظامیه‌ده لدی الایجاب كتب فقهیه‌یه مراجعتله
حل شبهه ایده بیله جك اعضا بولندرمق شویله
طورسون ممالك محروسه‌ده كائن بوقدر محاكم شرعیه‌یه
كافی قضات بولمق مشكل اولمشدر

بناء علی ذلك اختلافاتدن عاری ویالکز اقوال
مختاره‌یی حاوی اولمق اوزره معاملات فقهیه دائر سهل
المأخذ بركتاب یاپلسه هركس قولایلقله مطالعه ایدرك
معاملاتنی اكا تطبیق وبویله مضبوط بركتاب اولدیغی

حالده نائب افنديلره عظيم فائده‌سی اوله‌جغی کبی
مجالس نظامیه اعضاسیله امر اداره‌ده بولنان مأمورين
دخی بالمطالعه مسائل شرعیه‌یه انتساب ايله لدی الايجاب
ایشلرینی وسعلری مرتبه شرع شریفه توفیق ایدرلر
وهم محاکم شرعیه‌ده معتبر ومرعی و همده مجالس
نظامیه‌ده حقوق دعوالری ایچون قانون وضعندن مستغنی
اولور مطالعه‌سنه مبنی اویله بر اثر جلیلك وجوده
کلمسی خیلی وقتدنبرو ارزو اولنور بر کیفیت اولوب حتی
بونك ایچون مجلس تنظیمات دائره‌سنده بر جمعیت علمیه
تشکیل ایدلمش و خیلیجه مسائل یازلمش ایکن حیز فعله
کله‌میوب بو دخی (الامور مرهونة باوقاتها) حکمنجه
تأسیسی اهم اولان بر چوق مواد خیریه کبی مغبوط
اعصار اولان عصر محاسن حصر همایونه قالمشدر .

موفقیت جلیلهٔ حضرت پادشاهی ثمرهٔ فیض بهره‌سی
اوله‌رق مشاهد اعين افتخار اولان بونجه آثار حسنه
صره‌سنده بو دخی حصوله کلمك اوزره علم فقهدن
عصرك احتياجاتنه کوره روزمره ظهوره کلان معاملاتك
تطبيقنه کافی اوله بيله‌جك اويله بر اثر خيرك وجوده
کتورلمسی امر اهمی عاجزلرينه حواله بيورلمش
اولديغندن بر موجب ارادهٔ عليه ديوان احكام عدليه

دائره‌سنده بالاجتماع فقهاك معاملات قسمندن كثير الوقوع ومعاملات عصره كوره بديهی اللزوم اولان مواد حقنده سادات حنفيه‌نك اقوال معتبره‌سی جمع ايديله‌رك متعدد كتابلره تقسيم و (احكام عدليه) اسميله توسيم اولنمق اوزره بر مجله ترتيبنه بالابتدار مقدمه‌سيله كتاب اولی ختام بوله‌رق بر نسخه‌سی ذات حقايق ايات حضرت فتوی پناهی‌يه ويرلديكی كبی علم فقهده مهارت ومعلومات كافيه‌سی اولان ديكر بعض ذوات فخامه دخی بر نسخه‌سی بالاعطا اولنان اخطارات اوزرينه تعديلات لازمه اجرا اولندقدن صكره تبييض ايله حضور حقايق ظهور وكالت پناهيلرينه عرض اولندی بونك لسان عربی‌يه نقل وترجمه‌سی دردست اولديغی كبی ديكر كتابلر دخی جمع وتأليف اولنمق اوزره‌در .

بالمطالعه محاطعلم عالی بيوريلوركه مقدمه‌نك ايكنجی مقاله‌سی (ابن نجيم) ايله انك مسلكنه سالك اولان فقهانك جمع ايلدكلری قواعد فقهيه اولوب حكام شرع بر نقل صريح بولمدقجه يالكز بونلرله حكم ايده‌مز لكن مسائل فقهيه‌نك انضباطنه كای فائده‌لری اوله‌رق ارباب مطالعه مسائلی ادله‌سيله ضبط ايتمش اولورلر

ومأمورين سائره‌یه هر خصوصده مرجع اوله‌بیلور
و بونلرله بر آدم معاملاتنی مهما امکن شرعه توفیق
وتقریب ایده‌بیلور بناء علیه کتاب یاخود باب عنوانیله
یازلمیوب مقدمه‌یه درج اولنمشدر کتب فقهیه‌ده
اکثریا مسائل ایله مبادی مخلوط اوله‌رق ذکر اولنمش
ایسه‌ده بومجله‌ده هرکتابه متعلق اولان اصطلاحات
اول کتابك مقدمه‌سی اولمق اوزره ذکر اولنه‌رق
مسائل ساذجه ترتیب اوزره یازیلوب فقط بومسائل
اساسیه‌یی ایضاح ضمننده مثال اوله‌رق کتب فتاوادن
برخیلی مسائل درج وعلاوه اولنمشدر ٠

فی زماننا جریان ایدن اخذ واعطا اکثریا بعض
شرائطه مربوط اولوب مذهب حنفیده ایسه صلب
عقدده درمیان اولنان انواع شرائطك اکثری بیعی
مفسد اولدیغی جهتله کتاب البیوعك اك مهم مبحثی
(بیع بالشرط) فصلی اوله‌رق جمعیت عاجزانه‌مزجه
پك چوق بحث ومناظره‌یی موجب اولدیغندن مباحثات
جاریه‌نك خلاصه‌سی بروجه آتی ایراد اولنمق مناسب
کورلمشدر ٠

(بیع بالشرط) حقنده اکثر مجتهدینك اقوالی

يكديكره مخالفدر مذهب مالكيده مدت جزئيه ايچون
ومذهب حنبليده على الاطلاق بايع كندوسى ايچون
مبيعده منفعت مخصوصه شرط ايده بيلور لكن بايعده
بوصلاحيت اولوبده مشترى طرفنده اولماسى رأى
وقياسه مخالف كورينور امام اعظم رحمة الله عليه
حضرتلريله هم عصر اولوبده مؤخراً اتباعى منقرض
اولان مجتهدلردن (ابن ابى ليلى) ايله (ابن شبرمه)
رحمة الله عليهما حضرتينى دخى بوخصوصده يكديكره
ضدتام اوله رق برر رأيده بولنمشلردر شويله كه
ابن ابى ليلى عندنده على العموم بيع وشرط فاسد وابن
شبرمه عندنده على الاطلاق هم بيع جائز وهمده شرط
جائزدر .

مذهب ابن ابى ليلى (المسلمون عند شروطهم)
حديث شريفنه مباين كورينور ابن شبرمه مذهبى بو
حديث شريفه تماميله موافق ايسه‌ده بايع ومشترى
اجراسى جائز وقابل اولميان شرطلر درميان ايده بيلوب
شرطه رعايت ايسه بقدر الامكان اولمق فقها عندنده
مسلماتدن اولمسيله شرطه رعايت مسئله‌سى تخصيص
واستثنا قبول ايدر برقاعده‌در بناء على ذلك مذهب
حنفيده برطريق متوسط اتخاذ اولنه رق بيعك شرائطى

(جائز) و (مفسد) و (لغو) دیو اوچ قسمه تقسیم
اولنمشدر شویله که عقد بیعك مقتضاسندن اولمیوب
یاخود مقتضای عقد بیعی تأیید ایتمیوبده احد طرفینه
نافع اولان شرط مفسد واکا معلق اولان بیع فاسد
اولور وبرطرفه نفعی اولمیان شرطله بیع صحیح
وشرط لغودر زیرا بیع وشرادن مقصد تملیك وتملك
خصوصی یعنی بلامانع ومزاحم مشترینك مبیعه وبایعك
ثمنه مالك اولمسی کیفیتیدر حالبوکه برطرفه نافع اولان
شرطك اجراسنی اولطرف طالب وطرف آخراندن
هارب اولهرق منازعه یه مؤدی اوله بیلور بوصورتده
ایسه عقد بیع تمام اولمامش دیمك اولور فقط عرف
وعادت منازعه یی قاطع اولدیغندن علی الاطلاق شرط
متعارف ایله بیع تجویز اولنمشدر .

معاملات تجاریه بروجه مشروح ذاتاً مستثنی
برحالده اولوب اصنافك اکثریسنده دخی بر معاملهٔ
متعارفه تقرر ایتدیکنه وعرف طاری دخی معتبر
اولدیغنه نظراً فسادی موضوع بحث اوله جق یالکز
برطاقم متفرق ومتشتت الیش ویریش ایدنلرك خارج
ازعرف وعادت ایتدکاری شرطلر قالوب بونلرك دخی
چندان ذکری وبحث کوتورر یری اولمدیغندن معاملات

عصرك تيسيری ايچون مذهب حنفينك خارجنده اوله‌رق ابن شبرمه مذهبنك اختياری مناسب كورلميوب سائر فصللرده اولديغی كبی باب اولك دردنجی فصلنده دخی مذهب حنفی اوزره بيعی مفسد اولميان شرطلرك بيانيله اكتفا اولنمشدر .

الحاصل بومجله ده مذهب حنفينك خارجنه چيقلميوب مواد مندرجه سنك اكثری الحالة هذه فتواخانه‌ده معتبر ومعمول به اولديغی جهتله بونلر حقنده بحثه لزوم كورلمز فقط ينه فقهای حنفيه‌دن بعض فحول ائمه‌نك اقوال معتبره‌سی ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق اولمق حسبيله اختيار اولنمش ايدوكندن بونلرك مأخذ مقبوله واسباب موجبه‌سی بروجه آتی بيان اولنور .

يوز طقسان يدنجی وايكی يوز بشنجی ماده‌لر موجبنجه معدومك بيعی صحيح دكلدر حالبوكه كل وانكنار كبی شكوفه وسبزه وميوه محصولاتی متلاحق الورود اوله‌رق بعض افرادی ظهور ايتمدن ديكر بعض افرادی حصوله كلوب بكر اولديغی جهتله اكثريا بومثللولرك ظهور ايتمش وايده‌جك

اولان محصولاتی طوپدن اوله‌رق صاتلمق عرف وعادت اولمشدر وبو مثللو محصولاتده موجوده تبعا معدومك دخی برابر اوله‌رق طوپدن صاتلمسنی (امام محمد بن حسن الشیبانی) رحمة الله علیه حضرتلری استحسانا تجویز بیورمش و (امام فضلی) و (شمس الائمة الحلوانی) و (ابو بکر بن فضل) رحمة الله علیهم انك قولیله افتا ایتمش اولدقلرندن وناسی بو مثللو عرف وعادتلرندن چویرمك قابل اوله‌میوب حالبوکه معاملات ناسی فساده نسبتدن ایسه مهما امکن صحته حمل ایتمك اولی اولدیغندن بو مجله‌ده دخی قول محمد بالترجیح ایکی یوز یدنجی ماده اکا موافق اوله‌رق یازلمشدر ٠

(صبره) مسئله‌سنده مثلا کیله‌سی شو قدر غروشه اولمق اوزره بر ییغین بغدای صاتلدقده (امام اعظم) رحمة الله علیه حضرتلرینك عندنده یالکز بر کیله‌سی حقنده بیع صحیح اولور وامامین رحمة الله علیهما عندلرنده اول ییغین تماما صاتلمش اوله‌رق قاچ کیله چیقارسه اکا کوره ثمنی ویرلمك لازم کلوب معاملات ناسی تیسیر ایتمك حسبیله صاحب هدایه کبی نیچه فقها دخی بو خصوصده انلرك قولنی اختیار ایتمش

اولدقلرندن ایکی یوز یکرمنجی ماده اول منوال اوزره
تحریر قلنمشدر

امام اعظم حضرتلرینك عندنده خیار شرطك
مدتی اوچ کوندن زیاده اولهمیوب امامین عندنده
ایسه هر قاچ کون مقاوله اولنورسه جائز اولدیغنه
وبو خصوصده دخی انلرك قولی حال ومصلحته اوفق
کورلدیکنه مبنی اختیار اولنهرق اوچیوزنجی مادهده
مدت مطلق اولهرق درج اولنمشدر

خیار نقدده دخی بو اختلاف جاری اولوب بونده
مدتك اطلاقی خصوصنده (امام محمد) علیه رحمة
الصمد حضرتلری منفرد ایسهده مصلحت ناسه اوفق
اولمق حسبیله انك قولی اختیار اولنهرق اوچیوز
اون اوچنجی مادهده دخی فلان وقته قدر دیو مدت
اطلاقی اوزره براغلمشدر

امام اعظم حضرتلرینك عندنده استصناعا
منعقد اولان بیعدن مستصنع رجوع ایده بیلور
ایسهده امام ابو یوسف رحمة الله علیه حضرتلرینك
عندنده مصنوع تعریفه موافق اولدیغی حالده

رجوع ایده‌مز شمدی ایسه عالمده پك چوق كارگاهلر یاپیله‌رق بونجه طوپلر و تفنكلر وواپورلر مقاوله وسپارش ایله یاپدیریله‌گلوب استصناع كیفیتی مصالح جسیمهٔ جاریه‌دن اولمسیله مستصنعك عقد استصناعی فسخده مخیر اولمسی نیجه مصالح جسیمه‌یی اخلال ایده‌جكندن واستصناع خصوصی خلاف قیاس اوله‌رق عرف ناسه مبنی استحسانا مشروع اولان سلمه مقیس وعرفه مستند بر كیفیت اولدیغندن مصلحت عصره نظرا امام ابو یوسف قولنك اختیارینه لزوم گوریله‌رك اوچیوز طقسان ایكنجی ماده اكا موافق اوله‌رق یازلمشدر

مسائل مجتهد فیهاده امام المسلمین حضرتلری هر قنغی قول ایله عمل اولنمق اوزره امر ایدرسه موجبنجه عمل اولنمق واجب اولدیغندن معروضات مبسوطه نزد حقایق وفد وكالتپناهیلرنده دخی قرین تصویب بیورلدیغی حالده مجلهٔ ملفوفه‌نك بالاسی خط همایون حضرت خلافتپناهی ایله توشیح بیورلمق بابنده

فی ١٨ ذی الحجه سنه ٢٨٥ وفی ١٠ مارت ٢٨٥

مفتش اوقاف همايون
سيد خليل

ناظر ديوان احكام عدليه
احمد جودت

عن اعضاء ديوان
احكام عدليه سيد
احمد خلوصى

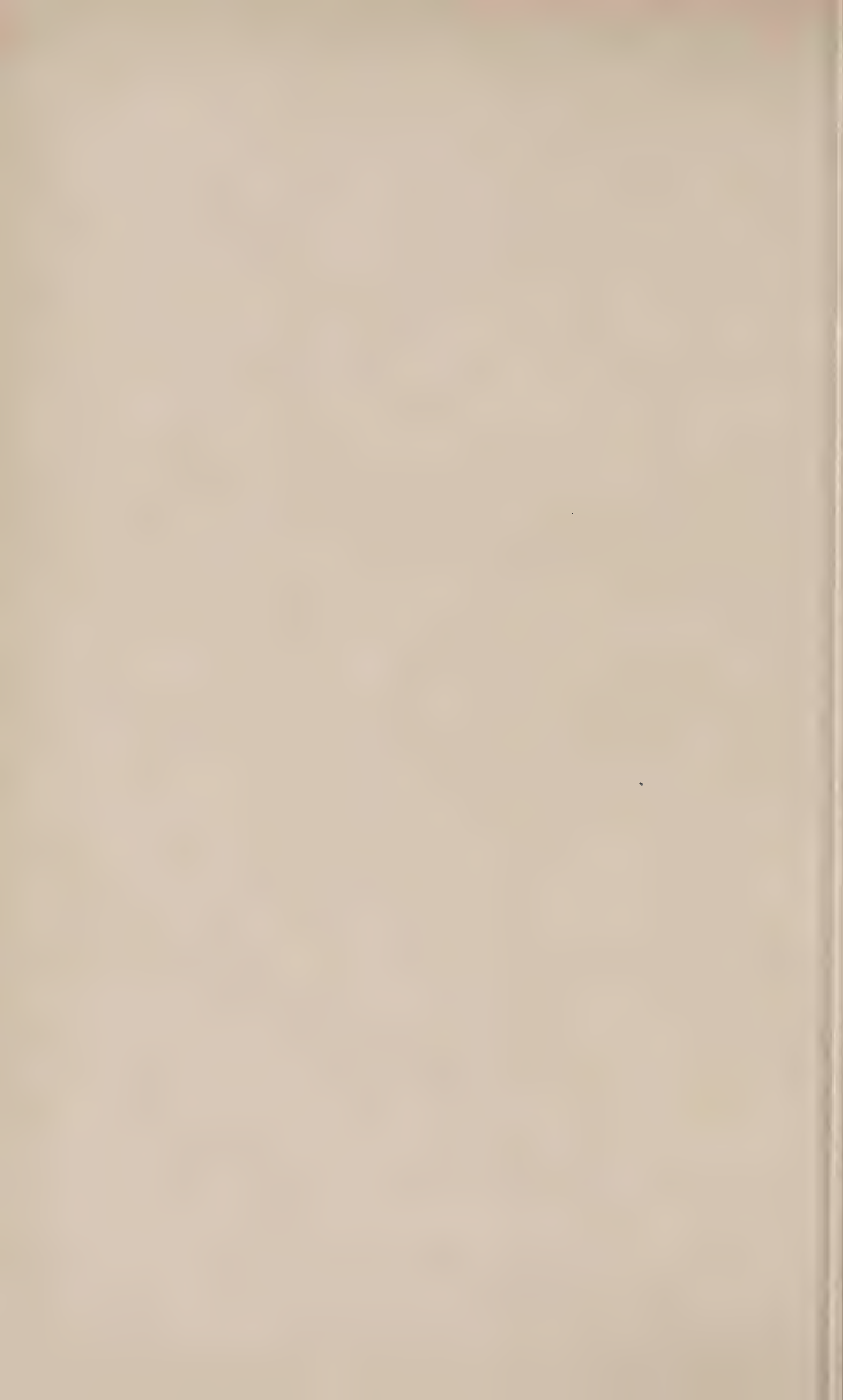
عن اعضاء
شوراى دولت
سيف الدين

عن اعضاء شوراى
دولت محمد
امين

عن اعضاء ديوان
احكام عدليه سيد
احمد حلمى

عن اعضاء جمعيت
ابن عابدين زاده
علاء الدين

مجلهٔ احکام عدلیه

(بر مقدمه ایله اون التی کتابی شاملدر)

کتاب اول بیوع حقندهدر
« ثانی اجارات «
« ثالث کفالت «
« رابع حواله «
« خامس رهن «
« سادس امانات «
« سابع هبه «
« ثامن غصب «
« تاسع حجر واکراه وشفعه
« عاشر انواع شرکت «
« حادی عشر وکالت «
« ثانی عشر صلح وابرا
« ثالث عشر اقرار
« رابع عشر دعوی
« خامس عشر بینات وتحلیف
« سادس عشر قضا «

كتاب البيوع

اخطار

اشبو مجله‌ده مندرج مسائل اساسيهٔ ساذجه‌يی شرح وايضاح ضمننده ايجاب ولزومنه كوره مثال اوله‌رق كتب فتاوادن اخذ ودرج اولان مسائلك تفريقنه علامت اولمق اوزره مسائل اساسيه اشبو بيوك وامثله وعلاوات سائره دها كوچك حروفله ترتيب وطبع ايتدرلدی ٠

بسم الله الرحمن الرحيم

صنوف خطابه عائد اولان

موضحة عملة اولی

﴿ مقدمه ﴾

﴿ ایکی مقاله‌یی حاویدر ﴾

(مقالهٔ اولی)

(علم فقهك تعریف وتقسیمی بیانده‌در)

۱ ماده

علم فقه مسائل شرعیهٔ عملیه‌یی بیلمکدر

مسائل فقهیه یا امر آخرته تعلق ایدرکه احکام عباداتدر ویاخود امر دنیایه تعلق ایدرکه مناکحات ومعاملات وعقوبات قسملرینه تقسیم اولنور . شویله‌که جناب حق بو نظام عالمك وقت مقدره‌دك بقاسنی اراده ایدوب بوایسه نوع انسانك بقاسنه ونوعك بقاسی تناسل وتوالد ایچون ذکور واناثك ازدواجنه

منوطدر . وبرده نوعك بقاسی اشخاصك عدم انقطاعيله‌در .
انسان ايسه اعتدال مزاجی حسبيله بقاده غدا ولباس ومسكنجه
امور صناعيه‌يه محتاج اولور بودخی افرادی بيننده تعاون واشتراك
حصولنه توقف ايدر . الحاصل انسان مدنی الطبع اولديغندن
سائر حيوانات كبی منفردا يشايه‌ميوب بساط بساط مدنيت
ايله يكديگره معاونت ومشاركته محتاجدر . حال بوكه هرشخص
كندويه ملايم اولان شيئی طلب ومزاحم اولان شيئه غضب ايدر
اولديغندن بينلرنده عدل ونظامك خللدن محفوظ قالمسی ايچون
كرك ازدواج وكرك مابه التمدن اولان تعاون واشتراك خصوصلرنده
بر طاقم قوانين مؤيدهٔ شرعيه‌يه محتاج اولور كه اولكيسی فقهك
مناكحات قسمی وايكنجيسی معاملات قسميدر وامر تمدنك بو منوال
اوزره پايدار اولمسی ايچون احكام جزا ترتيبی لازم كلوب بودخی
فقهك عقوبات قسميدر

اشبو معاملات قسمنك كثير الوقوع اولان مسائلی كتب
معتبره‌دن جمع ايله كتابلره وكتابلر بابلره وبابلر فصللره تقسيم اولنمق
اوزره بو مجله‌نك تأليفنه ابتدار اولنمشدر . ايشته محاكمده
معمول به اوله‌جق مسائل فرعيه بروجه آتی ابواب وفصولده
ذكر اولنه‌جق مسائلدر . انجق محققين فقها مسائل
فقهيه‌يی بر طاقم قواعد كليه‌يه ارجاع ايتمشلردر كه هر بری
نيجه مسائلی محيط ومشتمل اولدرق كتب فقهيه‌ده مسلماتدن
اولمق اوزره بو مسائلك اثباتی ايچون دليل اتخاذ اولنور .
واول امرده بو قواعدك تفهمی مسائله استيناس حاصل ايدر
ومسائلك ذهنلرده تقررينه وسيله اولور . بناء علی ذلك طقسان
طقوز قاعدهٔ فقهيه جمع ايله مقصوده شروعدن مقدم بروجه
آتی مقالهٔ ثانيه اولمق اوزره ايراد اولنور . واكرچه بونلردن

بعضیسی منفردا اخذ اولندقده بعض مستثنیاتی بولنور ایسه ده یکدیکرینی تخصیص وتقیید ایتدکلرندن من حیث المجموع کلیت وعمومیتلرینه خلل کلمز

(مقالهٔ ثانیه)

(قواعد فقهیه بیانندهدر)

٢ ماده

برایشدن مقصد نه ایسه حکم اکا کورهدر

یعنی برایش اوزرینه ترتب ایدهجك حکم اول ایشدن مقصد نهایسه اکا کوره اولور

٣ ماده

عقودده اعتبار مقاصد ومعانی یهدر الفاظ ومبانی یه

بناء علی ذلك (بیع بالوفا) ده رهن حکمی جریان ایدر

٤ ماده

شك ایله یقین زائل اولماز

٥ ماده

برشیئك بولندیغی حال اوزره قالمسی اصلدر

٦ ماده

قدیم قدمی اوزره ترك اولنور

٧ ماده

ضرر قدیم اولماز

٨ ماده

برائت ذمت اصلدر

بناء على ذلك بر كيمسه برينك مالنى تلف ايدوبده مقدارنده اختلاف ايتسه‌لر سوز متلفك اولوب مال صاحبى ادعا ايتديكى زياده‌يى اثباته محتاج اولور

٩ ماده

صفات عارضه‌ده اصل اولان عدمدر

مثلا (شركت مضاربه) ده كار اولوب اولمديغنده اختلاف اولنسه عدمى اصل اولديغنه بناء سوز مضاربك اولوب صاحب سرمايه كار اولديغنى اثباته محتاج اولور

١٠ ماده

برزمانده ثابت اولان شيئك خلافنه دليل اولمدقجه بقاسيله حكم اولنور

بناء على ذلك بر زمانده بر شى بر كيمسه‌نك ملكى اولديغى ثابت اولسه ملكيتى ازاله ايدن بر حال اولمدقجه ملكيتك بقاسيله حكم اولنور

١١ ماده

بر امر حادثك اقرب اوقاتنه اضافتى اصلدر

يعنى حادث اولان بر ايشك سبب وزمان وقوعنده اختلاف اولنسه زمان بعيده نسبتى اثبات اولنمدقجه حاله اقرب اولان زمانه نسبت اولنور

١٢ ماده

كلامده اصل اولان معناى حقيقيدر

١٣ ماده

تصریح مقابله‌سنده دلالته اعتبار یوقدر

١٤ ماده

مورد نصده اجتهاده مساغ یوقدر

١٥ ماده

علی خلاف القیاس ثابت اولان شی سائره مقیس علیه اولماز

١٦ ماده

اجتهاد ایله اجتهاد نقض اولنماز

١٧ ماده

مشقت تیسیری جلب ایدر

یعنی صعوبت سبب تسهیل اولور وضارلق وقتنده وسعت کوسترلمك لازم کلور

قرض وحواله وحجر کبی پك چوق احکام فقهیه بو واسطه متفرعدر وفقهانك احکام شرعیه‌ده کوستردکلری رخص وتخفیفات هپ بو قاعده‌دن استخراج اولنمشدر

١٨ ماده

برایش ضیق اولدقده متسع اولور

یعنی برایشده مشقت کورلنجه رخصت ووسعت کوستریلور

١٩ ماده

ضرر ومقابله بالضرر یوقدر

٢٠ ماده

ضرر ازاله اولنور

٢١ ماده

ضرورتلر ممنوع اولان شيلری مباح قيلر

٢٢ ماده

ضرورتلر كندو مقدارلرنجه تقدير اولنور

٢٣

برعذر ايچون جائز اولان شی اول عذرك زواليله باطل اولور

٢٤ ماده

مانع زائل اولدقده ممنوع عودت ايدر

٢٥ ماده

برضرر كندو مثليله ازاله اولنه‌ماز

٢٦ ماده

ضرر عامی دفع ايچون ضرر خاص اختيار اولنور

طبيب جاهلی منع ايتمك بو اصلدن تفرع ايدر

٢٧ ماده

ضرر اشد ضرر اخف ايله ازاله اولنور

٢٨ ماده

ایکی فساد تعارض ايتدكده اخفی ارتكاب ايله اعظمنك چاره‌سنه باقيلور

٢٩ ماده

اهون شرين اختيار اولنور

٣٠ ماده

دفع مفاسد جلب منافعدن اولادر

٣١ ماده

ضرر بقدر الامكان دفع اولنور

٣٢ ماده

حاجت عمومی اولسون خصوصی اولسون ضرورت منزله‌سنه تنزیل اولنور

بیع بالوفانك تجویزی بو قبیلدندر كه بخارا اهالیسنده بورج تكثر ایتدكده كوریلان احتیاج اوزرینه بو معامله مرعی الاجرا اولمشدر

٣٣ ماده

اضطرار غیرك حقنی ابطال ایتمز

بناء علی ذلك برآدم آچ قالوبده برینك اكمكنی یسه بعده قیمتنی ویرمسی لازم كلور

٣٤ ماده

المسی ممنوع اولان شیئك ویرمسی دخی ممنوع اولور

٣٥ ماده

ایشلنمسی ممنوع اولان شیئك استنمسی دخی ممنوع اولور

٣٦ ماده

عادت محكمدر

يعنی حکم شرعی‌يی اثبات ايچون عرف وعادت حکم قيلنور کرك عام وکرك خاص اولسون

٣٧ ماده

ناسك استعمالی بر حجتدرکه انکله عمل واجب اولور

٣٨ ماده

عادة ممتنع اولان شی حقيقة ممتنع کبيدر

٣٩ ماده

ازمانك تغييريله احکامك تغيری انکار اولنه‌ماز

٤٠ ماده

عادتك دلالتيله معنای حقيقی ترك اولنور

٤١ ماده

عادت انجق مطرد ياخود غالب اولدقده معتبر اولور

٤٢ ماده

اعتبار غالب شايعه‌در نادره دکلدر

٤٣ ماده

عرفا معروف اولان شی شرط قلنمش کبيدر

٤٤ ماده

بين التجار معروف اولان شی بينلرنده مشروط کبيدر

٤٥ ماده

عرف ايله تعيين نص ايله تعيين کبيدر

٤٦ ماده

مانع ومقتضى تعارض ايتدكده مانع تقديم اولنور

بناء على ذلك بر آدم بورجليسى يدنده مرهون اولان مالنى اخره صاته‌ماز

٤٧ ماده

وجودده برشيئه تابع اولان حكمده دخى اكا تابع اولور

بناء على ذلك بر كبـه حيوان صاتلدقده قارننده‌كى ياوريسى دخى تبعا صاتلمش اولور

٤٨ ماده

تابع اولان شيئه آيروجه حكم ويريله‌مز

مثلا بر حيوانك قارننده‌كى ياوريسى آيروجه صاتيله‌مز

٤٩ ماده

برشيئه مالك اولان كيمسـه اول شـيئك ضرورياتنـدن اولان شيئه دخى مالك اولور

مثلا برخانه‌يى صاتون الان كيمسـه اكا موصل اولان طريقه دخى مالك اولور

٥٠ ماده

اصل ساقط اولدقده فرع دخى ساقط اولور

٥١ ماده

ساقط اولان شى عودت ايتمز

يعنى كيدن كيرو كلمز

٥٢ ماده

برشی باطل اولدقده آنك ضمننده كی شی دخی باطل اولور

٥٣ ماده

اصلك ایفاسی قابل اولمدیغی حالده بدلی ایفا اولنور

٥٤ ماده

بالذات تجویز اولنمیان شی بالتبع تجویز اولنه بیلور

مثلا مشتری مبیعی قبض ایچون بایعی توكیل ایتسه جائز اولماز اما اشترا ایلدیكی ذخیره یی اوبچوب قویمق ایچون بایعه چوالی ویروب اودخی ذخیره یی چواله وضع ایدیجك ضمنا وتبعا قبض بولنور

٥٥ ماده

ابتداء تجویز اولنمیان شی بقاء تجویز اولنه بیلور

مثلا حصهٔ شایعه یی هبه ایتمك صحیح دكلدر امابرمال موهوبك برحصهٔ شایعه سنه برمستحق چیقوبده ضبط ایتسه هبه باطل اولمیوب حصهٔ باقیه موهوب لهك مالی اولور

٥٦ ماده

بقا ابتدادن اسهلدر

٥٧ ماده

تبرع انجق قبض ایله تمام اولور

مثلا برآدم برینه برشیء هبه ایتسه قبل القبض هبه تمام اولماز

٥٨ ماده

رعیه یعنی تبعه اوزرینه تصرف مصلحته منوطدر

٥٩ ماده

ولايت خاصه ولايت عامه‌دن اقوادر

مثلا متولیٔ وقفك ولايتی قاضينك ولايتندن اقوادر

٦٠ ماده

كلامك اعمالی اهمالندن اولادر

يعنی بر كلامك برمعنايه حملی ممكن اولدقجه اهمال يعنی معناسز اعتبار اولنماملیدر

٦١ ماده

معنای حقيقی متعذر اولدقده مجازه كيديلور

٦٢ ماده

بر كلامك اعمالی ممكن اولماز ايسه اهمال اولنور

يعنی بر كلامك حقيقی ومجازی برمعنايه حملی ممكن اولماز ايسه‌اوحالده مهمل يعنی معناسز براغيلور

٦٣ ماده

متجزی اولميان برشيئك بعضنی ذكر ايتمك كلنی ذكر كبيدر

٦٤ ماده

مطلق اطلاقی اوزره جاری اولور . اكر نصا ياخود دلالة تقييد دليلی بولنماز ايسه

٦٥ ماده

حاضرده‌كی وصف لغو وغائبده‌كی وصف معتبردر

مثلا بايع مجلس بيعده حاضر اولان برقير آتی صاته‌جق اولديغی

حالده شو یاغز آتی شوقدر بیك غروشه صاتدم دیسه ایجابی معتبر اولوب یاغز تعبیری لغو اولور اما میدانده اولمیان برقیر آتی یاغزدیو صاتسه وصف معتبر اولمغله بیع منعقد اولماز

٦٦ ماده

سؤال جوابده اعاده اولنمش عد اولنور

یعنی تصدیق اولنسان بر سؤالده نه دینلمش ایسه مجیب انی سویلمش حکمنده‌در

٦٧ ماده

ساکته بر سوز اسناد اولنماز . لکن معرض حاجتده سکوت بیاندر

یعنی سکوت ایدن کیمسه‌یه شو سوزی سویلمش اولدی دینلمز لکن سویلیه‌جك یرده سکوت ایتمسی اقرار وبیان عد اولنور

٦٨ ماده

برشیئك امور باطنه‌ده دلیلی اول شیئك مقامنه قائم اولور

یعنی حقیقتنه اطلاع متعسر اولان امور باطنده دلیل ظاهریسی ایله حکم اولنور

٦٩ ماده

مکاتبه مخاطبه کبیدر

٧٠ ماده

دلسزك اشارت معهوده‌سی لسان ایله بیان کبیدر

٧١ ماده

ترجمانك قولی هرخصوصده قبول اولنور

٧٢ ماده

خطاسی ظاهر اولان ظنه اعتبار یوقدر

٧٣ ماده

سنده مستند اولان احتمال ایله حجت یوقدر

مثلا برکیمسه ورثه‌سندن برینه شوقدر غروش بورجی اولدیغنی اقرار ایتدیکی تقدیرده اکر مرض موتنده ایسه دیکر ورثه تصدیق ایتمدکجه بو اقراری حجت دکلدر زیرا دیکر ورثه‌دن مال قاچرمق احتمالی مرض موته مستنددر اما حال صحتنده ایسه اقراری معتبر اولور واول حالده اولان احتمال مجرد برنوع توهم اولدیغندن اقرارك حجیتنه مانع اولماز

٧٤ ماده

توهمه اعتبار یوقدر

٧٥ ماده

برهان ایله ثابت اولان شی عیانا ثابت کبیدر

٧٦ ماده

بینه مدعی ایچون ویمین منکر اوزرینه‌در

٧٧ ماده

بینه خلاف ظاهری اثبات ایچون ویمین اصلی ابقا ایچوندر

٧٨ ماده

بینه حجت متعدیه واقرار حجت قاصره‌در

٧٩ ماده
کشی اقراریله مؤاخذه اولنور

٨٠ ماده
تناقض ایله حجت قالماز لکن متناقضك علیهنه اولان حکمه خلل کلمز

مثلا شاهدلر شهادتلرندن رجوع ایله تناقض ایتدکلرنده شهادتلری حجت اولماز لکن اولکی شهادتلری اوزرینه قاضی حکم ایتمش ایسه بوحکم دخی بوزیلهمیوب محکوم بهی شاهدلرك تضمین ایتمسی لازم کلور

٨١ ماده
اصل ثابت اولمدیغی حالده فرعك ثابت اولدیغی واردر

مثلا برکیمسه فلانك فلانه شوقدر غروش دینی واردر بن دخی اکا کفیلم دیسه واصیلك انکاری اوزرینه دائن ادعا ایتسه مبلغ مزبوری کفیلك ویرمسی لازم کلورم

٨٢ ماده
شرطك ثبوتی عندنده اکا معلق اولان شیئك ثبوتی لازم اولور

٨٣ ماده
بقدر الامکان شرطه مراعات اولنمق لازم کلور

٨٤ ماده
وعدلر صورت تعلیق اکتسا ایله لازم اولور

مثلا سن بو مالی فلان آدمه صات اکر اقچه‌سنی ویرمز ایسه
بن ویریرم دیسه و مالی الان اقچه‌یی ویرمسه بو وعدی ایدن
کیمسه‌نك اقچه‌یی ویرمسی لازم کلوز

٨٥ ماده

برشیئك نفعی ضمانی مقابله‌سنده‌در

یعنی برشی تلف اولدیغی تقدیرده خساری کیمه عائد ایسه انك
ضمننده دیمك اولوب اول کیمسه‌نك بو وجهله ضمانی اول شی
ایله انتفاعه مقابل اولور

مثلا خیار عیب ایله رد اولنان بر حیوانی مشتری قوللانمش
اولمسندن طولایی بایع اجرت الدماز زیرا قبل الرد تلف اولیدی
خساری مشتری‌یه عائد اوله‌جق ایدی

٨٦ ماده

اجرت ایله ضمان مجتمع اولماز

٨٧ ماده

مضرت منفعت مقابله‌سنده‌در

یعنی برشیئك منفعته نائل اولان انك مضرتنه متحمل اولور

٨٨ ماده

کلفت نعمته و نعمت کلفته کوره‌در

٨٩ ماده

بر فعلك حکمی فاعلنه مضاف قلنور • و مجبر اولمدقجه
آمرینه مضاف قلنماز

٩٠ ماده

مباشر يعنى بالذات فاعل ايله متسبب مجتمع اولدقده حكم اول فاعله مضاف قلنور

مثلا برينك طريق عامده قازمش اولديغى قويى يه ديكرى برينك حيوانني القا ايله اتلاف اينسه او ضامن اولوب قويى يى حفر ايدن كيمسه يه ضمان لازم كلمز

٩١ ماده

جواز شرعى ضمانه منافى اولور

مثلا برآدمك كندو ملكنده قازمش اولديغى قويى يه برينك حيوانى دوشوب تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٩٢ ماده

مباشر متعمد اولمسه ده ضامن اولور

٩٣ ماده

متسبب متعمد اولمدقجه ضامن اولماز

٩٤ ماده

حيواناتك كندولكندن اوله رق جنايت ومضرتى هدردر

٩٥ ماده

غيرك ملكنده تصرفله امر ايتمك باطلدر

٩٦ ماده

بر كسنه نك ملكنده انك اذنى اولقسزين آخر بر كيمسه نك تصرف ايتمسى جائز دكلدر

٩٧ ماده

بلا سبب مشروع برينك مالنى بركيمسه‌نك اخذ ايلمسى جائز اولماز

٩٨ ماده

برشيده سبب تملكك تبدلى اول شيئك تبدلى مقامنده قائمدر

٩٩ ماده

كيمكه برشيئ وقتندن اول استعجال ايلر ايسه محروميتله معاتب اولور

١٠٠ ماده

هر كيمكه كندو طرفندن تمام اولان شيئى نقض ايتمكه سعى ايدر ايسه سعيى مردوددر

کتاب اول

(بیوع حقنده اولوب برمقدمه ایله یدی)
(بابه منقسمدر)

مقدمه

(بیوعه متعلق اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

١٠١ ماده
ایجاب . انشای تصرف ایچون ابتدا سویلنیلان سوزدرکه تصرف انکله اثبات اولنور

١٠٢ ماده
قبول . انشای تصرف ایچون ثانیا سویلنیلان سوزدرکه انکله عقد تمام اولور

١٠٣ ماده
عقد . طرفینك برخصوصی التزام وتعهد ایتملریدرکه ایجاب وقبولك ارتباطندن عبارتدر

١٠٤ ماده
انعقاد . ایجاب وقبولك متعلقنده اثری ظاهر اوله‌جق وجهله یکدیکره بروجه مشروع تعلقیدر

١٠٥ ماده
بیع . مالی ماله دکشمکدرکه منعقد یاخود غیر منعقد اولور

۱۰٦ ماده

بیع منعقد . انعقاد بولان بیع دیمك اولەرق صحیح وفاسد ونافذ وموقوفه تقسیم اولنور

۱۰۷ ماده

بیع غیر منعقد . بیع باطلدر

۱۰۸ ماده

بیع صحیح . یعنی بیع جائز ذاتاً ووصفا مشروع اولان بیعدر

۱۰۹ ماده

بیع فاسد . اصلا صحیح اولوبده وصفا صحیح اولمیان یعنی ذاتاً منعقد اولوبده بعض اوصاف خارجیەسی اعتباریله مشروع اولمیان بیعدر (باب سابعه باق)

۱۱۰ ماده

بیع باطل . اصلا صحیح اولمیان بیعدر

۱۱۱ ماده

بیع موقوف . غیرك حقی تعلق ایدن بیعدر بیع فضولی کبی

۱۱۲ ماده

فضولی . بغیر اذن شرعی دیکر برکیمسەنك حقنده تصرف ایدن کیمسەدر

۱۱۳ ماده

بیع نافذ . غیرك حقی تعلق اتمیان بیعدرکه لازم وغیر

لازم قسملرینه منقسم اولور

١١٤ ماده

بیع لازم . خیاراتدن عاری اولان بیع نافذدر

١١٥ ماده

بیع غیر لازم . کندوسنده خیاراتدن بریسی بولنان بیع نافذدر

١١٦ ماده

خیار . مخیر لك دیمکدر تکیم باب مخصوصنده بیان اولنه جقدر

١١٧ ماده

بیع بات . بیع قطعی دیمکدر

١١٨ ماده

بیع الوفا . برکیمسه برمالی آخره ثمنی رد ایتدکده کیرو ویرمك اوزره شوقدر غروشه صاتمقدرکه مشتری مبیع ایله انتفاع ایلسنه نظرا بیع جائز حکمنده وطرفین بونی فسخه مقتدر اولدقلری جهتله بیع فاسد حکمنده ومشتری مبیعی اخره صاتهمدیغی جهتله رهن حکمندهدر

١١٩ ماده

بیع بالاستغلال . بایع برمالی استیجار ایتمك اوزره وفاء بیع ایتمکدر

۱۲۰ ماده

بیع • مبیع اعتباریله دخی درت قسمه تقسیم اولنور قسم اول • ثمن مقابلەسنده دیکره مالی صاتمقدرکه بیوعك الك مشهوری بو اولدیغندن بوکا (بیع) تسمیه اولنور قسم ثانی صرف وقسم ثالث بیع مقایضه وقسم رابع سلمدر

۱۲۱ ماده

صرف • نقدی نقده بیع ایتمکدرکه ترکجه آقچه بوزمق تعبیر اولنور

۱۲۲ ماده

بیع مقایضه • عینی عینه یعنی غیر از نقدین مالی ماله مبادله ایتمکدرکه لسان ترکیده طرانپه دینلور

۱۲۳ ماده

سلم • مؤجلی معجله صاتمق یعنی پشین پاره ایله ویردیی یه مال المقدر

۱۲٤ ماده

استصناع • برشی یاپدق اوزره اهل صنعت ایله عقد مقاوله ایتمککدرکه یاپانه (صانع) ویاپدیرانه (مستصنع) ویاپیلان شیئه (مصنوع) دینلور

۱۲٥ ماده

مال • انسانك مائل اولدیغی شیدر کرك اعیان اولسون وکرك منافع اولسون

١٢٦ ماده

مال • طبع انسانی مائل اولوبده وقت حاجت ایچون ادخار اولنه بیلان شیدرکه منقوله وغیر منقوله شامل اولور

١٢٧ ماده

مال متقوم • ایکی معنایه استعمال اولنور • بری انتفاعی مباح اولان شیدر • دیکری مال محرز دیمکدر

مثلا دکزده ایکن بالق غیر متقوم اولوب اصطیاد ایله احراز اولندقده مال متقوم اولور

١٢٨ ماده

منقول • بر محلدن محل آخره نقلی ممکن اولان شیدرکه نقود وعروضه وحیوانات ومکیلات وموزوناته شامل اولور

١٢٩ ماده

غیر منقول • عقار دنیلان خانه واراضی مثللو محل آخره نقلی ممکن اولمیان شیدر

١٣٠ ماده

نقود • نقدك جمعی اولوب التون وکموشدن عبارتدر

١٣١ ماده

عروض • عرضك جمعی اولوب نقود وحیواناتدن ومکیلات وموزوناتدن بشقه اولان متاع وقماش امثالی شیلردر

١٣٢ ماده

مقدرات • كيل ياوزن ياصايى ياذراع ايله مقدارى تعيين اولنان شيلر اولوب مكيلات وموزونات وعدديات ومذروعاته شامل اولور

١٣٣ ماده

كيلى ومكيل • كيل ايله اولچيلان شى

١٣٤ ماده

وزنى وموزون • طارتيلان شى

١٣٥ ماده

عددى ومعدود • صاييلان شى

١٣٦ ماده

ذرعى ومذروع • ارشون ايله اولچيلان شى

١٣٧ ماده

محدود • حدود وسنورلرى قابل تعيين اولان عقار

١٣٨ ماده

مشاع • حصص شايعه‌يى حاوى اولان شى

١٣٩ ماده

حصهٔ شايعه • مال مشتركك هر جزئنه سارى وشامل اولان سهمدر

١٤٠ ماده

جنس • شامل اولديغى افرادى بيننده غرضجه تفاوت فاحش اولميان شيدر

١٤١ ماده
جزاف ومجازفه . كوتورى بازار ديمكدر
١٤٢ ماده
حق مرور . آخرك ملكندن كچمك حقيدر
١٤٣ ماده
حق شرب . بر نهردن نصيب معين معلومدر
١٤٤ ماده
حق مسيل . برخانه‌نك خارجه صويى وسيلى آقيق وطمله‌لق حقيدر
١٤٥ ماده
مثلى . چارشو وبازارده معتدبه يعنى بهانك اختلافنى موجب برتفاوتسز مثلى بولنان شيدر
١٤٦ ماده
قيمى . چارشو وبازارده مثلى بولنميان ياخود بولنورسه‌ده فياتجه متفاوت اولان شيدر
١٤٧ ماده
عدديات متقاربه . آحاد وافرادى بيننده قيمتجه تفاوت اولميان معدوداتدركه هپ مثلياتدندر
١٤٨ ماده
عدديات متفاوته . آحاد وافرادى بيننده قيمتجه تفاوت بولنان معدوداتدركه هپ قيمياتدن معدود اولور

۱٤۹ ماده

ركن البيع . يعنى مبيعك ماهيتى مالى ماله دكشمكدن عبارت اولوب آنجق بوكا دلالت ايتمك حسبيله ايجاب وقبوله دخى (ركن بيع) اطلاق اولنور

۱٥۰ ماده

محل البيع . مبيعدن عبارتدر

۱٥۱ ماده

مبيع . صاتيلان شى كه بيعده تعين ايدن عيندر و بيعدن مقصود اصلى اودر

زيرا انتفاع انجق اعيان ايله اولوب ثمن مبادلهٔ امواله وسيله‌در

۱٥۲ ماده

ثمن . صاتيلان شيئك بهاسيدركه ذمته تعلق ايدن شيدر

۱٥۳ ماده

ثمن مسمى . طرفينك بالتراضى تسميه وتعيين ايتدكلرى ثمندر كرك قيمت حقيقيه يه مطابق اولسون وكرك ناقص يازائد اولسون

۱٥٤ ماده

قيمت . بر مالك بهاى حقيقيسيدر

۱٥٥ ماده

مثمن . ثمن مقابلنده صاتلمش شى

١٥٦ ماده

تأجيل • دينى بروقت معينه تعليق وتأخير ايتمكدر

١٥٧ ماده

تقسيط • دينى متعدد ومعين وقتلرده تأديه ايتمك اوزره تأجيلدر

١٥٨ ماده

دين • ذمتده ثابت اولان شيدر

مثلا بركيمسه‌نك ذمتنده شوقدر غروش بورجى وميدانده موجود اولميان شوقدر غروش وميدانده موجود اولان اقچه‌نك ياخود بر بيغين بغدايك قبل الافراز برمقدار معينى هب دين قبيلندندر

١٥٩ ماده

عين • معين ومشخص اولان شيدر

مثلا برخانه وبرآت وبرصنداليه وميدانده موجود بر بيغين بغداى وبرمقدار اقچه هب اعياندندر

١٦٠ ماده

بايع • مال صاتان

١٦١ ماده

مشترى • صاتون الان

١٦٢ ماده

متبايعان • بايع ايله مشتريدركه (عاقدين) دخى دينور

۱٦٣ ماده

اقاله • عقد بیعی رفع وازاله ایتمکدر

۱٦٤ ماده

تغریر • الداتمق

۱٦٥ ماده

غبن فاحش • عروضده نصف عشر وحیواناتده عشر وعقارده خمس مقداری ویادهازیاده الدانمقدر

۱٦٦ ماده

قدیم • اولدرکه اولنی بیلور کمسنه اولمیه

(شرح)

عروض کلمه‌سی عقار وحیوانات ومکیلات وموزوناته مقابل اوله‌رق استعمال اولنور ایسه‌ده بعضاً دخی یالکز حیوان وعقاره مقابل اوله‌رق استعمال اولنور

مجله‌نك یوز التمش بشنجی ماده‌سنده مکیلات وموزونات مذکور اولمدیغندن عروض بوراده مکیلات وموزوناته شامل اولور مجله جمعیتنده بو وجهله مطالعه اولنمشدر

(جودت)

(باب اول)

(عقد بیعه متعلق مسائل بياننده اولوب بش فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن بیع حقنده‌در)

۱٦٧ ماده

ایجاب وقبول ایله بیع منعقد اولور

۱٦٨ ماده

بیعده ایجاب وقبول عرف وعادت بلده‌ده انشای بیع ایچون مستعمل اولان لفظلردرکه بونلرله پازارلق کسیلوب لسانمزده خیرلشمق تعبیر اولنور

۱٦٩ ماده

ایجاب وقبول ایچون اکثریا ماضی صیغه‌سی استعمال اولنور

مثلا بایع شو متاعی سکا یوز غروشه صاتدم ومشتری دخی الدم ویاخود مشتری الدم وبعده بایع صاتدم دیسه بیع منعقد اولوب اولکی صورتده (صاتدم) لفظی ایجاب و (الدم) لفظی قبول وایکنجی صورتده الدم لفظی ایجاب وصاتدم لفظی قبولدر وکذا بایع صاتدم یرنده ویردم ویاخود تملیك ایتدم دیوب مشتری دخی الدم یرنده راضی اولدم ویاخود قبول ایلدم دیسه بیع منعقد اولور

١٧٠ ماده

الورم وصاتارم كبى مضارع صيغه سيله حال مراد اولنورسه بيع منعقد اولور واكر استقبال مراد اولنورسه منعقد اولماز

١٧١ ماده

الهجغم صاته جغم كبى وعد مجرد معناسنه اولان مستقبل صيغه سيله بيع منعقد اولماز

١٧٢ ماده

صات وصاتون ال كبى امر صيغه سيله دخى بيع منعقد اولماز . فقط بطريق الاقتضا حاله دلالت ايدن امر ايله دخى بيع منعقد اولور

مثلا مشترى شو مالى بكا شوقدر غروشه صات ديوب بايع دخى صاتدم ديسه بيع منعقد اولماز . اما بايع بو مالى شوقدر غروشه ال ديوب مشترى دخى الدم ديسه ياخود مشترى الدم ديوب بايع دخى ال وياخود وار خيريني كور ديسه بيع منعقد اولور

زيرا بو مقامده ال وياخود وار خيريني كور تعبيرلرى ايشته صاتدم ال ديمكدر

١٧٣ ماده

ايجاب وقبول شفاها اولديغى كبى مكاتبه ايله دخى اولور

١٧٤ ماده

دلسزك اشارت معروفه سيله بيع منعقد اولور

١٧٥ ماده

ايجاب وقبولدن مقصد اصلى كه تراضىٔ طرفيندر بوكا

دلالت ايدن مبادلهٔ فعليه ايله دخی بيع منعقد اولور ٠ وبوكا (بيع تعاطی) دينلور

مثلا پازارلقسز ولاقرديسز مشتری اقچه‌يی ويروب اتمكجی دخی اكا اتمكی ويرسه بيع منعقد اولور

وكذا مشتری اقچه‌يی ويروب قارپوزی السه وبايع سكوت ايتسه ينه بيع منعقد اولور

وكذلك مشتری بغدای المق ايچون بغدايجی‌يه بش التون ويروب وشو بغدايی قاچه صاتيورسين ديوب اودخی كيله‌سی بر التونه ديمسی اوزرينه مشتری سكوت ايتدكدنصكره بغدايی استديكنده بايع يارين ويريرم ديسه وبينلرنده ايجاب وقبول جريان ايتمسه بيع ينه منعقد اولور ٠ حتی فرداسی بغدايك كيله‌سی بربچق التونه چيقسه بايع ينه برالتون فی ايله ويرمكه مجبور اولور ٠ وبالعكس بغدايك بهاسی تنزل ايتسه مشتری بوندن طولايی اولكی فی ايله المقدن امتناع ايده‌مز

كذلك مشتری بولحمك شوراسندن بكاشوقدر غروشلق طارت ديمسی اوزرينه قصاب دخی كسوب طارتسه بيع منعقد اولوب مشتری المقدن امتناع ايده‌مز

١٧٦ ماده

بعد العقد ثمنك تبديلی وياخود تزييد وياتنزيلی ايله تكرار پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر

مثلا برمالك يوزغروشه پازارلغی كسلدكدن صكره بريوزلك التونه ياخود يوز اون وياطقسان غروشه تكرار پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر

(فصل ثانی)

(قبولك ایجابه موافق اولمسنك لزومی بیانده‌در)

١٧٧ ماده

عاقدیندن بری هرنه ایله نه‌یی ایجاب ایدرسه دیکری دخی بعینها انکله انی قبول اتمك لازمدر . یوقسه ثمنی یاخود مثمنی تبعیض وتفریق اتمکه صلاحیتی یوقدر

مثلا بایع مشتری‌یه شوقاشی سکا یوز غروشه صاتدم دیدکده مشتری اولوجهله قبول ایدرسه تمام اوقاشی یوز غروشه الور . یوقسه اول قاشی یاخود نصفنی اللی غروشه قبوللانه‌مز

وکذا شو ایکی حیوانی اوچ بیك غروشه صاتدم دیدکده مشتری قبول ایدرسه ایکیسنی اوچ بیك غروشه الور اما ایکیسندن برینی بیك بشیوز غروشه الهماز

١٧٨ ماده

قبولك ایجابه ضمنا موافقتی کافیدر

مثلا بایع شومالی سکا بیك غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی بیك بشیوز غروشه الدم دیسه بیع بیك غروش اوزرینه منعقد اولور . انجق اول مجلسده بایع اول زیاده‌یی قبول ایدرسه مشتری طرفندن زیاده قلنمش اولان بشیوز غروشك دخی اعطاسی لازم کلور .

وکذا مشتری شومالی بیك غروشه الدم دیوب بایع دخی سکز یوز غروشه ویردم دیسه بیع منعقد اولوب ایکیوزك حط وتنزیلی لازم کلور

١٧٩ ماده

متبايعاندن برى متعدد شيلرك بهالرينى تفصيل ايتسه بيله صفقۀ واحده ايله يعنى طوپدن اولەرق بيعى ايجاب ايتدكده ديكرى دخى اولوجهله قبول ايدرك مجموع ثمن ايله مجموع مبيعى اله بيلور

يوقسه صفقەيى تفريق ايدرك ايچندن ديلديكنى ذكر اولنان بهاسيله قبول ايدوب المقده مخير دكلدر

مثلا بايع شو ايكى حيوانى اوچ بيك غروشه صاتدم شو بيك غروشه وبو ايكى بيك غروشه وياخود هر برى بيك بشر يوز غروشه در ديسه مشترى ايكيسنى اوچ بيك غروشه اله بيلور ٭ يوقسه ايكيسندن ديلديكنى ذكر اولنان بهاسيله الەمز

وكذا بايع شو اوچ طوپ قماشى يوزر غروشه صاتدم ديوب مشترى دخى برطوپنى يوز غروشه ياخود ايكى طوپنى ايكيوز غروشه قبول ايتدم ديسه بيع منعقد اولماز

١٨٠ ماده

متبايعاندن برى متعدد شيلرك بهالرينى تفصيل و بشقه بشقه بيعى ايجاب ايتديكى صورتده ديكرى ديلديكنى ثمن مسماسيله قبول ايتسه بيع منعقد اولور

مثلا بايع متعدد مبيعك بهالرينى تفصيل وتعيين ايله برابر صاتدم لفظنى دخى تكرار ايدرك شونى بيك غروشه صاتدم وبونى ايكى بيك غروشه صاتدم ديرسه اول حالده مشترى ايكيسندن برينى معين اولان بهاسيله قبول ايدوب اله بيلور

(فصل ثالث)

(مجلس بیع حقنده‌در)

١٨١ ماده

مجلس بیع پازارلق ایچون اولنان اجتماعدر

١٨٢ ماده

مجلس بیعده بعد الایجاب نهایت مجلسه قدر طرفین مخیردر

مثلا متبایعاندن بری مجلس بیعده بومالی شوقدر غروشه صاتدم یاخود الدم دیو بیعی ایجاب ایلسه دیکری درعقب الدم یاخود صاتدم دیمیوبده برمدت ارەسی کچدکدن صکره ینه اول مجلسده قبول ایتسه بیع منعقد اولوب هرنقدر مجلس اوزون اوزادی یه سورمش وایجاب وقبولك ارەسی خیلی اوزامش اولسه ده ضرر ویرمز

١٨٣ ماده

بعد الایجاب قبل القبول احد طرفیندن اعراضه دلالت ایدر برقول یاخود فعل بولنور ایسه ایجاب باطل اولوب قبوله محل قالماز

مثلا متبایعاندن بری صاتدم یاخود الدم دیدکدن صکره ایکیسندن بریسی بشقه بر ایشله یاخود بردیکر بحث ومذاکره ایله مشغول اولسه ایجاب باطل اولوب اندن صکره قبول ایله بیع منعقد اولماز

١٨٤ ماده

متبايعاندن برى بيعى ايجاب ايدوب انجق ديكرينك قبولندن اول رجوع ايتسه ايجاب باطل اولوب اندن صكره قبول ايله بيع منعقد اولماز

مثلا بايع بومتاعى شوقدر غروشه صاتدم ديوبده مشترى قبول ايتدم ديمدين رجوع ايتسه مشترينك صكره دن قبول ايتدم ديمسيله بيع منعقد اولماز

١٨٥ ماده

قبل القبول ايجابك تكرارى ايجاب اولى ابطال ايدوب ايجاب ثانى يه اعتبار اولنور

مثلا بايع بومالى يوز غروشه صاتدم ديدكدن صكره هنوز مشترى قبول ايتدم ديمدين دونوب يوز يكرمى غروشه صاتدم ديسه ومشترى قبول ايتسه ايجاب اوله اعتبار اولميوب بيع يوز يكرمى غروش اوزرينه منعقد اولور

(فصل رابع)

(شرطله بيع حقنده‌در)

١٨٦ ماده

عقد بيعك مقتضاسندن اولان شرطله بيع صحيح وشرط معتبر اولور

مثلا بايع قبض ثمن ايدنجيه دك مبيعى حبس ايتمك شرطيله صاتدقده بوشرط بيعه ضرر ويرميوب بلكه مقتضاى عقدى بياندر

ماده ۱۸۷

مقتضای عقدی تأیید ایدن شرطله بیع صحیح وشرط معتبردر

مثلا فلان شیئی ترهین ایتمك یاخود شوآدمی کفیل ویرمك شرطیله برشی صاتمق صحیح وشرط معتبردر ۰ حتی مشتری بوشرطلره رعایت ایتمز ایسه بایع بیعی فسخ ایده بیلور ۰ زیرا بوشرطلر مقتضای عقد اولان تسلیم ثمنی تأیید ایدلر

ماده ۱۸۸

متعارف یعنی عرف وعادت بلده ده جاری اولان شرطله بیع دخی صحیح وشرط معتبردر

مثلا کورکی قاپلامق وکلیدی یرینه میخلامق ویرتق البسه یی یامه‌مق شرطیله صاتمق صحیح اولوب بوشرطه دخی بایعك رعایت ایتمسی لازم کلور

ماده ۱۸۹

احد عاقدینه نفعی اولمیان شرطله بیع صحیح اولوب انجق شرط فاسددر

مثلا آخره صاتمامق یاخود مرعایه صالیویرمك شرطیله برحیوانی صاتمق صحیح اولوب فقط شرط لغودر

(فصل خامس)

(اقالهٔ بیع حقنده در)

ماده ۱۹۰

عاقدین بعد العقد رضالریله بیعی اقاله ایده بیلورلر

١٩١ ماده

بیع کبی (اقاله) دخی ایجاب وقبول ایله اولور

مثلا عاقدیندن بری بیعی اقاله یاخود فسخ ایتدم ودیکری قبول ایتدم دیسه ویاخود بری بیعی اقاله ایت ودیکری ایتدم دیسه اقاله صحیح یعنی بیع منفسخ اولور

١٩٢ ماده

ایجاب وقبول مقامنه قائم اولان تعاطی صورتیله دخی اقاله صحیح اولور

١٩٣ ماده

بیع کبی اقاله‌ده دخی اتحاد مجلس لازمدر

یعنی مجلس ایجابده قبول بولنمق لازم کلوب یوقسه عاقدیندن بری بیعی اقاله ایتدم دیوبده دیکری اول مجلسده قبول ایتمدین مجلس بوزلسه یاخود احد طرفیندن اعراضه دلالت ایدر برشی صادر اولسه بعده دیکرینك قبولی مفید اولماز

١٩٤ ماده

حین اقاله‌ده مبیع مشتری یدنده قائم وموجود اولمق شرطدر

بناء علیه مبیع تلف اولمش ایسه اقاله صحیح اولماز

١٩٥ ماده

مبیعك بعضیسی تلف اولسه باقیسنده اقاله جائزدر

مثلا بایع اکینیله برابر ملکی اولان ارضی صاتوبده مشتری اکینی بیچدکدن صکره اقاله ایلسه‌لر ارضده ثمندن حصه‌سیله اقاله صحیح اولور

۱۹٦ ماده
ثمنك تلف اولمسی اقاله‌نك صحتنه مانع دكلدر

(باب ثانی)

(مبیعه متعلق مسائل بياننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مبیعك شروط واوصافی حقنده‌در)

۱۹۷ ماده
مبیعك موجود اولمسی لازمدر

۱۹۸ ماده
مبیعك تسلیمی ممكن ومقدور اولمق لازمدر

۱۹۹ ماده
مبیعك مال متقوم اولمسی لازمدر

۲۰۰ ماده
مبیع مشترینك معلومی اولمق لازمدر

۲۰۱ ماده
مبیعك معلومیتی سائرندن تمییز ایده‌جك حال و وصفی بیان ایله حاصل اولور
مثلا شوقدر كیله قزلجه بغدایی • یاخود فلان وفلان حدود ایله محدود اولان عرصه دیو صاتلسه مبیع معلوم وبیع صحیح اولور

٢٠٢ .ماده

مبیع مجلس بیعده حاضر ایسه اشارت حسیه کافیدر

مثلا بایع شو حیوانی صاتدم دیوب مشتری دخی کورەرك قبول ایدیجك بیع صحیح اولور

٢٠٣ ماده

مبیعك مشتری عندنده معلوم اولمسی کافی اولوب بشقه صورتله تعریف و توصیفه حاجت یوقدر

٢٠٤ ماده

مبیع عقدده‌کی تعیین ایله تعین ایدر

مثلا بایع اشارت حسیه ایله تعیین ایدرك شو ساعتی صاتدم دیوب مشتری دخی قبول ایتدکده بایعك اول ساعتی عینا ویرمسی لازم کلور • یوقسه انی الیقویوبده یرینه اول جنسدن دیکر بر ساعت ویرەمز

(فصل ثانی).

(بیعی جائز اولوب اولمیان شیلر بیانندەدر)

٢٠٥ ماده

معدومك بیعی باطلدر

مثلا بر اغاجك هیچ بلورمامش اولان میوەسنی صاتمق باطلدر

٢٠٦ ماده

کاملا بلورمش اولان میوەیی اکاه صالح اولسون اولمسون اغاجی اوزرنده ایکن صاتمق صحیحدر

٢٠٧ ماده

افرادى متلاحق اولان يعنى بردن ظهور ايتميوبده رفته رفته ظهور ايده كلان ميوه وشكوفه وبپراق وسبزه نك بر مقدارى بلورمش اولديغى حالده انلره تبعا انلرله برابر هنوز بلورمامش اولنلرى دخى طوپدن صاتمق صحيح اولور

٢٠٨ ماده

جنسى بيان اولنه رق صاتيلان شى بشقه جنسدن چيقسه بيع باطل اولور

مثلا بايع صرچه يى الماس ديو صاتسه باطلدر

٢٠٩ ماده

تسليمى ممكن ومقدور اولميان شيئى صاتمق باطلدر

مثلا دريايه باطوبده اخراجى ممكن اولميان قايغك وطوتوبده تسليمى ممكن اولميان برفرارى حيوانك بيعى باطلدر

٢١٠ ماده

بين الناس مال اولميان شيئى صاتمق ياخود انكله برمال صاتون المق باطلدر

مثلا لاشه يى وحر اولان بنى آدمى صاتمق وياخود انلرك مقابلنده برمال اشترا ايتمك باطلدر

٢١١ ماده

متقوم اولميان مالى صاتمق باطلدر

٢١٢ ماده
متقوم اولمیان مال ایله برمال صاتون المق فاسددر
٢١٣ ماده
مجهولك بیعی فاسددر
مثلا بایع مشتری یه مالك اولدیغم کافهٔ اشیامی سکا شوقدر غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی الدم دیسه ولکن اشیا مشترینك معلومی اولمسه بیع فاسد اولور
٢١٤ ماده
برملك عقارك قبل الافراز برحصهٔ معلومهٔ شایعه سنی مثلا نصفنی یاثلثنی یاخود عشرینی صاتمق صحیحدر
٢١٥ ماده
برکیمسه حصهٔ شایعه سنی شریکندن اذن المقسزین آخره صاته بیلور
٢١٦ ماده
ارضه تبعا حق مرورك وحق شربك وحق مسیلك وقنواته تبعا صویك بیعی جائزدر

(فصل ثالث)

(مبیعك کیفیت بیعنه متعلق مواد بیاننده در)

٢١٧ ماده
مکیلات وموزونات وعددیات ومذروعاتك کیل ووزن

وصايى وذراع ايله بيعى صحيح اولديغى كبى جزافا صاتمق دخى صحيحدر

مثلا بايع بريغين بغدايى وبرطام صمانى وبريغين طوغله يى وبردنك متاعى كوتورى صاتسه صحيح اولور

٢١٨ ماده

حبوباتى برمعين قاب واولچك ايله اولچوب وياخود برمعين طاش ايله طارتوب صاتسه هرنقدر اول قاب واولچكك نه مقدار ايدوكى وطاشك قاچ قيه ودرهم اولديغى معلوم دكلسه‌ده بيع صحيح اولور

٢١٩ ماده

منفردا صاتلمسى جائز اولان شيئك مبيعدن استثناسى دخى جائز اولور

مثلا بايع براغاجك ميوه‌سندن شوقدر قيه‌سى كندوسنه قالمق اوزره باقيسنى صاتسه صحيح اولور

٢٢٠ ماده

مقدراتك يالكز افراد واقسامنه بها تقدير ايدرك طوپدن صاتمق صحيح اولور

مثلا بريغين بغدايى وبرقايق اودونى وبرسورى قويونى وبر پاستال چوقه‌يى كيله‌سى ياچكيسى ياقيه‌سى وياهر رأس ياخود هر ذراعى شوقدر غروشه اولمق اوزره صاتمق صحيح اولور

٢٢١ ماده

محدود اولان عقارات ذراع ودونم ايله صاتلديغى كبى

تعیین حدود ایله دخی صاتیلور

۲۲۲ ماده

عقد بیع نه مقدار اوزرینه واقع اولور ایسه انجق اکا اعتبار اولنور

۲۲۳ ماده

مکیلات وعددیات متقاربه ایله تبعیضنده ضرر اولمیان موزوناتدن برمجموعك مقداری بیان اولنه‌رق صاتلدقده کرکسه یالکز اول مجموعك ثمنی ذکر اولنسون کرك کیله سنك یاعدد ووزننك بهاسی بیان وتفصیل اولنسون بیع صحیح اولور

فقط لدی التسلیم تمام چیقارسه بیع لازم اولور ٠ وناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر ٠ ودیلرسه ظهور ایدن مقداری ثمندن حصه سیله الور ٠ وزائد چیقارسه زیاده سی بایعکدر

مثلا بایع بر یغین بغدایی طوپدن اوله‌رق اللی کیله اولمق اوزره بشیوز غروشه یاخود اللی کیله اولمق اوزره هرکیله سنی اون غروشه صاتدقده تمام کلورسه بیع لازم اولور وقرق بش کیله چیقارسه مشتری مخیر اولوب استرسه بیعی فسخ ایدر استرسه قرق بش کیله‌یی درتیوز اللی غروشه الور واللی بش کیله چیقارسه فضله‌سی اولان بش کیله بایعکدر

وکذا برکوفه یمورطه یوز عدددر دیو اللی غروشه یاخود یوز عدد دیو دانه‌سی یکرمیشر پاره‌یه صاتلدقده عند التسلیم طقسان

عدد چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر دیلرسه طقسان یوزطدیی قرق بش غروشه الور واکر یوز اون عدد چیقارسه فضله سی اولان اون یوزطه بایعکدر
کذلك برفوچی یاغ یوز قیه اولق اوزره صاتلسه حکمی منوال مشروح اوزره در

۲۲٤ ماده

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن برمجموعك مقداری بیان ویالکز اول مجموعك بهاسی ذکر اولنه رق صاتلدقده لدی التسلیم ناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه چیقان مقداری مجموع ثمن مسما ایله الور وزائد کلورسه زیاده سی مشترینك اولوب بایع مخیر اوله ماز

۲۲٥ ماده

مثلا بش قیراطدر دیو یکرمی بیك غروشه صاتیلان برالماس طاش درت بوچق قیراط چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول طاشی یکرمی بیك غروشه اولور واکر بش بوچق قیراط چیقارسه اول طاش یکرمی بیك غروشه مشترینك اولوب بونده بایع مخیر اوله ماز

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن برمجموعك مقداریله اقسام واجزاسنك بهاسی دخی بیان وتفصیل اولنه رق صاتلدقده لدی التسلیم کرك ناقص چیقسون وکرك زائد چیقسون مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه چیقان مقداری اقسام واجزا ایچون بیان اولنان بها حسابیله الور

مثلا بش قیه‌دن دیو هرقیه‌سی قرق غروشه صاتیلان بر باقر منقال درت بوچق یاخود بش بوچق قیه چیقسه ایکی صورتده دخی مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول منقال درت بوچق قیه‌ایسه یوزسکسان غروشه وبش بوچق قیه‌ایسه ایکیوز یکرمی غروشه آلور

٢٢٦ ماده

کرك عرصه اولسون وکرك امتعه واشیای سائره اولسون علی العموم مذروعاتدن بر مجموعك مقداری ویالکز اول مجموعك بهاسی بیان یاخود ذراعنك دخی بهاسی تفصیل اولنه‌رق صاتلدقده ایکی صورتده دخی حکمی تبعیضنده ضرر اولان موزوناتك حکمی کبیدر . فقط کرباس وچوقه مثللو قطع وتبعیضنده ضرر اولمیان امتعه واشیا مکیلات حکمنده‌در

مثلا یوز ارشون اولمق اوزره بیك غروشه صاتیلان بر عرصه طقسان بش ارشون چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول عرصه‌یی بیك غروشه الور وزائد چیقسه مشتری تماما اول عرصه‌یی بیك غروشه آلور

وکذا بر قات روبه‌لق اولمق اوزره یاپلش اولان بر طوپ قماش سکز ارشوندر دیو درتیوز غروشه صاتلسه یدی ارشون چیقدیغی تقدیرده مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه درتیوز غروشه اول طوپی آلور وطقوز ارشون چیقدیغی صورتده مشتری تماما اول طوپی درتیوز غروشه آلور .

کذلك یوز ارشون اولمق اوزره هر ارشونی اون غروشدن دیو صاتیلان بر عرصه طقسان بش یاخود یوز بش ارشون چیقدیغی

تقدیرده مشتری مخیر اولوب ترك ایدر یاخود طقسان بش ارشون ایسه طقوز یوز اللی غروشه ویوز بش ارشون ایسه بیك اللی غروشه آلور

وكذا برقات روبه‌لق اولمق اوزره یاپلمش اولان برطوپ قماش سكز ارشوندر دیو ارشونی اللیشر غروشه صاتلسه یدی یاخود طقوز ارشون چیقدیغی صورتده مشتری مخیر اولوب ترك ایدر یاخود یدی ارشون ایسه اوچ یوز اللی غروشه وطقوز ارشون ایسه درتیوز اللی غروشه آلور

اما برپستال چوقه یوز اللی ذراع اولمق اوزره یدی بیك بشیوز غروشه دیو یاخود هر ذراعی اللیشر غروشه دیو صاتلدقده یوز قرق ذراع چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر • ودیلرسه یوز قرق ذراعی یدی بیك غروشه آلور • واكر زائد چیقارسه زیاده‌سی بایعكدر

٢٢٧ ماده

عددیات متفاوته‌ده یالكز مجموعك مقدار بهاسی بیان اولنه‌رق صاتلدقده عند التسلیم تمام كورسه بیع صحیح ولازم اولور • وناقص ویاخود زائد كورسه ایكی صورتده دخی بیع فاسد اولور

مثلا اللی رأس دردیو ایكی بیك بشیوز غروشه صاتیلان بر سوری قیون عند التسلیم قرق بش یاخود اللی بش رأس چیقسه بیع فاسد اولور

٢٢٨ ماده

عددیات متفاوته‌ده مجموعك مقداریله آحاد وافرادینك بهاسی بیان وتفصیل اولنه‌رق صاتلدقده عند التسلیم

تمام کاورسه بیع لازم اولور . وناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اولمقداری ثمن مسمادن حصه‌سیله الور . وزائد کاورسه بیع فاسد اولور

مثلا اللی راسدر دیو هر بری اللیشر غروشه صاتیلان برسوری قویون قرق بش راس چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه قرق بش قویونی ایکی بیك ایکیوز اللی غروشه الور واللی بش راس چیقارسه بیع فاسد اولور

٢٢٩ ماده

مواد آنفه‌دن مشترینك مخیر اولدیغی صورتلرده مشتری مبیعك ناقص اولدیغنی بیله‌رك قبض ایتدکدن صکره بیعك فسخنده مخیر اوله‌ماز

(فصل رابع)

(صراحةً ذکر اولنمقسزین بیعده داخل اولوب)

(اولمیان شیلر بیاننده‌در)

٢٣٠ ماده

عرف بلدده مبیعك شامل اولدیغی هرشی من غیر ذکر بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده مطبخ وکیلاری وزیتونلك بیعنده زیتون اغاجلری من غیر ذکر داخل اولور زیرا مطبخ وکیلار خانه‌نك مشتملاتندندر وزیتونلك برطاقم زیتون اغاجلرینی حاوی اولان ارضه اطلاق

اولنور یوقسه یالکز برارضه زیتونلك تعبیر اولنماز

ماده ٢٣١

مبیعك جزئی حکمنده اولان یعنی غرض اشترایه نظرا مبیعدن انفکاکی قابل اولمیان شیلر من غیر ذکر بیعده داخل اولور

مثلا کلیدك بیعنده مفتاحی وسودی ایچون النان اینکك بیعنده سود امن یاوریسی من غیر ذکر داخل اولورلر

ماده ٢٣٢

مبیعك توابع متصلهٔ مستقره سندن اولان شیلر من غیر ذکر بیعده تبعا داخل اولور

مثلا برقوناغك بیعنده میخلانمش کلیدلر ویرلی طولاب ومندر لکلر کبی یرلی اولمق اوزره موضوع ومبنی اولان شیلر وحدودی داخلنده اولان باغچه سیله طریق عامه یاخود چیقماز زقاغه موصل اولان یوللر وباغچه وعرصه بیعنده مستقر اولمق اوزره مغروس اغاجلر پازارلقده تصریح اولنمسه دخی معبیدن ایرلمیوب برابر صاتلمش اولورلر

ماده ٢٣٣

اسم مبیعك مشتملاتندن اولمیوب یاخود مبیعك توابع متصلهٔ مستقره سندن اولمیان ومبیعك جزئی حکمنده ویا انکله برابر صاتلمسی عرف وعادت اقتضاسندن بولنمیان شیلر حین بیعده ذکر اولنمدقجه بیعده داخل اولماز ۰ فقط عرف وعادت بلده جه مبیعه تبعا صاتیله کلان شیلر من غیر ذکر بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده یرلی اولمیان طولاب وقنه‌په وصنداليه کبی یرلی اولمیوبده قالدیرلمق اوزره موضوع اولان شیلر وباغ وباغچه بیعنده لیمون وچیچك صاقسیلری وآخر محله نقل اولنمق اوزره دیکلمش اولان فدانلر واراضی بیعنده اکین واشجارك بیعنده میوه بازارلقده ذکر وشرط اولنمدقجه مبیع ایله برابر صاتلمش اولمازلر فقط برلکده صاتلمسی عرف وعادت اولان یرلرده بنك آتنككی ویوك بارکیرینك یولاری من غیر ذکر بیعده داخل اولور

۲۳٤ ماده

تبعا بیعده داخل اولان شیئك ثمندن حصه‌سی یوقدر

مثلا یوك بارکیرینك قبل القبض یولاری سرقت اولنسه ثمن مسمادن برشی تنزیل ایتمك لازم کلمز

۲۳٥ ماده

حین بیعده علاوه اولنان بعض الفاظ عمومیه‌نك شامل اولدیغی شیلر بیعده داخل اولور

مثلا بایع شو خانه‌یی جمیع حقوقیله صاتدم دیسه اول خانه‌نك حق مروری وحق شربی وحق مسیلی بیعده داخل اولور

۲۳٦ ماده

بعد العقد وقبل القبض مبیعده حاصل اولان ثمره وزیاده مشتری‌یه عائد اولنور

مثلا بر باغچه صاتلدقده قبل القبض حاصل اولان میوه وسبزه مشتری‌یه عائد اولور

کذلك صاتلمش اولان اینکك قبل القبض تولد ایدن یاوریسی مشترینك مالیدر

(باب ثالث)

(ثمنه متعلق مسائل بياننده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(ثمنك اوصاف واحوالنه مترتب اولان مواد بياننده‌در)

ماده ۲۳۷

حين بيعده تسميهٔ ثمن لازمدر

بناء عليه مبيعك بهاسی ذكر اولنماز ايسه بيع فاسد اولور

ماده ۲۳۸

ثمنك معلوم اولمسی لازمدر

ماده ۲۳۹

ثمنك معلوميتی ميدانده ايسه مشاهده ايله دكل ايسه مقدار ووصفنی بيان ايله حاصل اولور

ماده ۲۴۰

متنوع التون تداول ايدن بلدده نه‌درلو التون اولديغی بيان اولنمقسزين على الاطلاق شوقدر التون ديو پازارلق اولنسه بيع فاسد اولور ٠ كومش سكه دخی بوكا قياس اولنه

ماده ۲۴۱

غروش اوزرينه پازارلق اولندقده مشتری رايج

اولان مسکوکاتك ممنوع اولمیان هرقنغی نوعندن استر ایسه ویره بیلور

٢٤٢ ماده

ثمنك وصفی بیان اولنه‌رق پازارلق اولندیغی صورتده عقد هرقنغی نوع نقد اوزرینه واقع اولمش ایسه اندن ویرملك لازم کلور

مثلا مجیدیه آلتونی یاخود انکلیز ویافرانسز آلتونی ویاخود یکرمیلك مجیدیه ویادیرکلی ریال ویرملك اوزره دیو پازارلق اولندیغی صورتده هر نه درلو مسکوکات دینلمش ایسه اندن ویریلور

٢٤٣ ماده

عقدده‌کی تعیین ایله ثمن تعین ایتمز

مثلا مشتری الندہ‌کی یوزلك آلتونی کوستره‌رك شو آلتون ایله بومالی اشترا ایتدم دیوب بایع دخی ویردم دیدکده مشتری عینا اول آلتونی ویرمکه مجبور اولماز بلکه انی الیقویوبده یرینه مثلی اوله‌رق بشقه بریوزلك آلتون ویره بیلور

٢٤٤ ماده

برنوع مسکوکاتك یرینه اجزاسی دخی ویریله بیلور · فقط بوخصوصده عرف وعادت بلدیه اتباع اولنمق لازم کلور

مثلا یکرمیلك مجیدیه دیو پازارلق اولندیغی صورتده یکرمیلك یرینه اجزاسندن اولان اونلق وبشلك دخی ویریله بیلور انما الحالة هذه درسعادتده جاری اولان عرف وعادته نظرا یکرمیلك یرینه اجزاسندن اولان قرقلق وایکیلك ویریلەمز

(فصل ثانی)

(وعده ایله صاتش حقنده اولان مواد بیاننده‌در)

٢٤٥ ماده

ثمنی تأجیل وتقسیط ایله بیع صحیح اولور

٢٤٦ ماده

ثمنك تأجیلنده وتقسیطنده مدت معلوم ومعین اولمق لازمدر

٢٤٧ ماده

شوقدر كون یا آی ویاسنه ویاخود روز قاسم كبی عاقدین عندنده معلوم ومعین اولان بروقته قدر وعده ایله پازارلق اولنسه بیع صحیح اولور

٢٤٨ ماده

(یغمور یاغدیغی وقت) كبی معین اولمیان برمدت بیانیله پازارلق اولنسه بیع فاسد اولور

٢٤٩ ماده

ویره‌سی‌یه پازارلق اولنوبده مدت تعیین اولنمسه برآیه مصروف اولور

٢٥٠ ماده

ثمنك تأجیل وتقسیطنده مقاوله اولنان مدت مبیعك تسلیمندن اعتبار اولنور

مثلا برسنه وعده ايله صاتلمش اولان برمتاعى بايع برسنه توقيف ايتدكدنصكره مشترى يه تسليم ايتسه حين تسليمندن اعتبارا برسنه بكلمسى يعنى وقت بيعدن تمام ايكى سنه مرورنده مشترينك اقچه يى ويرمسى لازم كلور

۲۵۱ ماده

بيع مطلق پشين اولمق اوزره منعقد اولور • فقط بيع مطلق برمدت معلومه ايله موقت ومقسط اولمق اوزره عرف وعادت اولان يرده اول مدته مصروف اولور

مثلا پشين ياويرهسى يه لاقردينسى اولمقسزين چارشودن برى برشى السه آقچهسنى پشين ويرمسى لازم كلور • فقط آى ياهفته باشنده ثمنك تمامى ياخود برمقدار معينى انجق عادت بلده ايسه اول عادته رعايت اولنور

(باب رابع)

(بعد العقد ثمن ومثمنده تصرفه متعلق مسائل بياننده)
(اولوب ايكى فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(بعد العقد وقبل القبض بايعك ثمنده ومشترينك مبيعده)
(حق تصرفلرى بياننده در)

۲۵۲ ماده

بايع قبل القبض ثمن مبيعده تصرف ايده بيلور

مثلا بركيمسه صاتمش اولديغى مالك آقچهسنى بورجنه حواله ايده بيلور

٢٥٣ ماده

مشتری قبل القبض مبیعی عقار ایسه آخره صاته بیلور واکر منقول ایسه صاته‌ماز

(فصل ثانی)

(بعد العقد ثمن و مبیعك تزیید و تنزیلی بیانندەدر)

٢٥٤ ماده

بایع بعد العقد مبیعك مقدارینی زیاده ایده بیلوز ومشتری مجلس زیاده ده قبول ایدر ایسه اول زیاده یی طلبه حق اولوب بایعك ندامتی مفید اولماز . اما اول مجلسدن صکره مشترینك قبولی معتبر دکلدر

مثلا یکرمی غروشه یکرمی عدد قارپوز پازارلق اولندقدنصکره بایع بش دها ویردم دیوب مشتری دخی اول مجلسده قبول ایدر ایسه یکرمی غروشه یکرمی بش قارپوز آلور اما اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره دن قبول ایده‌جك اولسه بایع اول زیاده یی ویرمك اوزره اجبار اولنه‌ماز

٢٥٥ ماده

مشتری بعد العقد ثمن مسمای تزیید ایده بیلور . وبایع مجلس زیاده ده قبول ایدر ایسه اول زیاده یی طلبه حق اولوب مشترینك ندامتی مفید اولماز . اما اول مجلسدن صکره بایعك قبولی معتبر دکلدر

مثلا بیك غروشه برحیوان پازارلق اولندقدنصکره مشتری ایکیوز

غروش دها ضم وزیاده ایتدم دیوب بایع دخی اول مجلسده قبول ایدرسه اون حیوانی بیك ایکیوز غروشه الور . اما بایع اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره‌دن قبول ایده‌جك اولور ایسه مشتری فضله ویره‌جك اولدیغی ایکیوز غروشی ویرمکه اجبار اولنه‌ماز

٢٥٦ ماده

بایعك بعد العقد ثمن مسمادن بر مقدارینی حط وتنزیل ایتمسی صحیح ومتعبردر

مثلا بر مالی یوز غروشه پازارلق اولندقدن صکره بایع یکرمی غروشنی تنزیل ایتدم دیسه اول مالك مقابلنده انجق سکسان غروش اله بیلور

٢٥٧ ماده

بعد العقد بایعك مقدار مبیعی ومشترینك ثمن مسمایی تزیید ایتملری ویا بایعك ثمن مسمادن تنزیلی اصل عقده ملتحق اولور یعنی اصل عقد کویا اول تزیید ویاتنزیل اوزرینه واقع اولمش حکمنده طوتیلور

٢٥٨ ماده

بعد العقد بایع مبیعی تزیید ایتدکده زیاده‌نك ثمن مسمادن حصه‌سی اولور

مثلا بایع اون غروشه صاتمش اولدیغی سکز قارپوز اوزرینه ایکی قارپوز دها زیاده ومشتری قبول ایتدیکی صورتده اون غروشه تمام اون قارپوز صاتمش اولوب حتی قبل القبض بو ایکی قارپوز تلف اولسه بهالرینك ثمندن تنزیلیله سکز قارپوز ایچون بایع انجق سکز غروش طلب ایده بیلور

كذلك بايع عرصه‌سنك بيك ذراعنى اون بيك غروشه صاتدقدن صكره يوز ذراع دخى زياده ومشترى قبول ايتديكى تقديرده بر شفيع چيقسه اون بيك غروشه مجموعنى يعنى بيك يوز ذراعنى اله بيلور

٢٥٩ ماده

بعد العقد مشترى ثمن مسمايى تزييد ايتدكده ثمن مسما ايله زياده‌نك مجموعى عاقدين حقنده تمام مبيعه مقابل اولور

مثلا اون بيك غروشه بر ملك عقار اشترا اولندقدن صكره قبل القبض مشترى بشيوز غروش دها زياده وبايع قبول ايتديكى صورتده اول عقارك بهاسى اون بيك بشيوز غروش اولوب حتى بر مستحق چيقه‌رق بعد الاثبات والحكم اول عقارى السه مشترى بايعدن اون بيك بشيوز غروش طلب واخذ ايده بيلور اما اول عقاره بر شفيع چيقسه چونكه انك حقى اصل عقدده تسميه اولنان ثمن اوزرينه تعلق ايتمش اولديغنه وصكره‌كى زياده‌نك عاقدينه كوره اصل عقده التحاقى انك حقنى اسقاط ايده‌ميه‌جكنه مبنى اول عقارى شفيعى اولان كمسه اون بيك غروشه اله بيلور صكره‌دن زياده اولنان بشيوز غروشى بايع اندن طلب ايده‌مز

٢٦٠ ماده

بعد العقد بايع ثمن مبيعى حط وتنزيل ايتدكده مبيعك تمامى ثمن مسمانك باقيسنه مقابل اولور

مثلا برملك عقار اون بيك غروشه اشترا اولندقدنصكره بايع بيك غروشنى حط وتنزيل ايتديكى صورتده اول عقار طقوز بيك غروشه مقابل اولوب بناء عليه بر شفيع چيقسه انى طقوز بيك غروشه اله بيلور

٢٦١ ماده

بایع قبل القبض ثمن مبیعك جملهسنی حط ایده‌بیلور فقط اصل عقده ملتحق اولماز

مثلا بایع برملك عقاری اون بیك غروشه صاتدقدن صکره قبل القبض اول اقچه‌دن کاملا وازکچسه شفیعی اول عقاری اون بیك غروشه الهبیلور بوقسه اقچه‌سز الورم دیه‌مز

(باب خامس)

(تسلیم و تسلمه متعلق مسائل بیاننده اولوب التی)

(فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(تسلیم و تسلمك حقیقت و کیفیتی بیاننده‌در)

٢٦٢ ماده

بیعده قبض شرط دکلدر . فقط بعدالعقد اولا مشتری ثمنی بایعه و ثانیا بایع مبیعی مشتری‌یه ویرمکه بورجلو اولور

٢٦٣ ماده

مبیعك تسلیمی مشترینك بلا مانع مبیعی قبض ایده‌بیله‌جك وجهله تسلمنه بایعك اذن ویرمسیله حاصل اولور

۲٦٤ ماده

مبيعك تسليمى حاصل اولديغى كبى مشترى دخى آنى قبض ايتمش اولور

۲٦٥ ماده

مبيعك اختلافيله كيفيت تسليمى دخى مختلف اولور

۲٦٦ ماده

مشترى عرصه واراضينك ايچنده بولنديغى وياخود برطرفندن كورر اولديغى حالده قبضنه بايعك رخصت ويرمسى تسليمدر

۲٦٧ ماده

اوزرنده اكين اولان ارضك تسليمنده اوزرندهكى اكينى بچوب ياخود حيوانه يديروبده ارضى تخليه ايتمكه بايع مجبور اولور

۲٦٨ ماده

اوزرنده ميوه اولان اغاجك تسليمنده ميوهسنى ديوشروب اغاجى تخليه ايتمكه بايع مجبور اولور

۲٦٩ ماده

اغاچ اوزرنده اولهرق صاتلمش اولان ميوهيى مشترينك ديوشرمسنه بايعك رخصت ويرمسى تسليمدر

۲۷۰ ماده

خانه وباغ كبى كليدلى عقارك ايچنده ايكن بايعك

مشتری یه تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر وخارجنده ایکن مبیع اکر مشتری درحال انی کایدله بیله جك مرتبه قریب ایسه مجرد تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر . واکراول مرتبه قریب دکل ایسه اوراده واروبده ایچنه کیره بیله جك قدر وقت مروریله تسلیم تحقق ایدر

٢٧١ ماده

کایدلی عقارك مفتاحنی ویرمك تسلیمدر

٢٧٢ ماده

حیوان باشندن یاقولاغندن ویایولارندن طوتیلوب تسلیم اولنور . فقط مشترینك کلفتسزجه تسلمنه قدرتی اولان محلده ارائه سیله قبضنه رخصت اعطاسی دخی تسلیمدر

٢٧٣ ماده

مکیلات وموزونات مشترینك امریله کیل یاوزن اولنه رق تهیئه واعطا ایلدیکی ظرف وقاب درونه قونلق تسلیمدر

٢٧٤ ماده

عروضك تسلیمی مشترینك النه اعطاسیله یاخود یاننه قویمق ویامیدانده اولوبده بالارائه قبضنه رخصت ویرمك ایله اولور

٢٧٥ ماده

انبار وصندق کبی کلیدلی برمحل ایچنده بولنان شیلر طوپدن صاتلدقده مفتاحنك مشتری یه اعطاسیله قبضنه رخصت ویرلمك تسلیمدر

مثلا برانبار بغدای یاخود برصندق کتاب طوپدن صاتلدقده مفتاحنك اعطاسی مبیعی تسلیم دیمکدر

٢٧٦ ماده

مشتری مبیعی قبض ایدر ایکن بایعك کوروبده منع ایتمامسی قبضه رخصتدر

٢٧٧ ماده

بایعك اذنی اولقسزین مشترینك ثمنی تأدیه ایتمدین مبیعی قبض ایتمسی معتبردکلدر

فقط مشتری بلا اذن قبض ایدوبده یدنده مبیع تلف اولور یاخود سقطلنور ایسه قبض معتبراولور

(فصل ثانی)

(مبیعك حق حبسنه دائر مواد بیانندهدر)

٢٧٨ ماده

پشین صاتشده مشتری ثمنی تماما تأدیه ایدنجهیهدك بایعك مبیعی حبس وتوقیف ایتمك حقی واردر

٢٧٩ ماده

بایع اشیای متعدده‌یی صفقهٔ واحده ایله صاتدقده هر برینك بشقه بشقه بهاسنی بیان ایتمش اولسه بیله تماما ثمنی قبض ایدنجه‌یه دك مجموع مبیعی حبس ایده بیلور

٢٨٠ ماده

مشتری‌نك رهن وكفيل ويرمسی بایعك حق حبسنی اسقاط ایده‌مز

٢٨١ ماده

بایع ثمنی قبض ایتمدین مبیعی تسلیم ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور

بوصورتده ثمنی قبض ایدنجه‌یه دك توقیف ایتمك اوزره مبیعی استرداد ایده‌مز

٢٨٢ ماده

ثمن مبیعی المق اوزره بایع بر کیمسه‌یی مشتری اوزرینه حواله ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور ٠ و بوصورتده همان مبیعی مشتری‌یه تسلیم ایتمسی لازم كلور

٢٨٣ ماده

ویرسی‌یه صاتشده بایعك حق حبسی اولمیوب وعده‌سی حلولنده ثمنی قبض ایتمك اوزره همان مبیعی مشتری‌یه تسلیم ایتمسی لازم كلور

٢٨٤ ماده

بایع پشین اولمق اوزره صاتدقدن صکره ثمن مبیعی تأجیل ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور

و وعده سی حلولنده ثمنی قبض ایتمك اوزره همان مبیعی تسلیم ایتمسی لازم کلور

(فصل ثالث)

(مکان تسلیم حقنده در)

٢٨٥ ماده

عقد مطلق حین عقدده مبیع نرده ایسه اوراده تسلیمنی اقتضا ایدر

مثلا بر کیمسه تکفور طاغنده کی بغداینی استانبولده بر کیمسه یه صاتدقده اول بغدایی تکفور طاغنده تسلیم ایدر یوقسه استانبولده تسلیم ایتمك اوزره اجبار اولنه ماز

٢٨٦ ماده

مبیعك نرده اولدیغی مشترینك معلومی اولمیوب ده بعدالعقد مطلع اولسه مخیردر . دیلرسه بیعی فسخ ایدر

و دیلرسه حین عقدده مبیع نرده ایسه اوراده قبض ایلر

٢٨٧ ماده

بر محل معینده تسلیم اولنمق شرطیله صاتلمش اولان مالك اوراده تسلیمی لازم کلور

(فصل رابع)

(تسلیمك مؤنتی یعنی كلفتی ولوازم تمامیتی بیانندەدر)

۲۸۸ ماده

ثمنه متعلق اولان مصارف مشتری یه عائددر

مثلا آقچەنك صایمه وطارتمه اجرتلری كبی مصارف صرافیه مشتری طرفندن ویرلمك لازم كلور

۲۸۹ ماده

مبیعك تسلیمنه متعلق مصرفلر بایعه عائددر

مثلا كیلەجی وقنطارجی اجرتلرینی بایعك ویرمسی لازم كلور

۲۹۰ ماده

جزافا صاتیلان شیلرك مؤنتی مشتری یه عائددر

مثلا بر باغك اوزومی مجازفة صاتلدقده دیوشیرمسی مشترینك اوزرینه در

كذلك برانبار بغدای مجازفة صاتلدقده انباردن اخراج ونقلی مشترینك اوزرینه لازمدر

۲۹۱ ماده

اودون وكومور كبی حیوان اوزرنده محمولا صاتلمش اولان شیلری مشترینك خانەسنه نقل ایتمك امرنده عرف وعادت بلدەنه ایسه اكا اتباع اولنور

۲۹۲ ماده

سند وحجت تحریری اجرتی مشتری اوزرینه لازمدر ٭

فقط بایعك دخی محکمه‌ده بیعی تقریر واشهاد ایلمسی لازم کلور

(فصل خامس)

(هلاك مبیعه مترتب اولان مواد بیانده‌در)

٢٩٣ ماده

مبیع قبل القبض بایعك یدنده تلف اولسه مشتری حقنده برشی ترتب ایتمیوب ضرری بایعه عائد اولور

٢٩٤ ماده

مبیع بعد القبض تلف اولسه بایع حقنده برشی ترتب ایتمیوب ضرری مشتری‌یه عائد اولور

٢٩٥ ماده

مشتری مبیعی قبض ایدوب لکن ثمنی تأدیه ایتمدین مفلسا فوت اولسه بایع مبیعی استرداد ایده‌میوب غرمایه داخل اولور

٢٩٦ ماده

مشتری مبیعی قبض وثمنی تأدیه ایتمدین مفلسا فوت اولسه بایع ثمنی مشترینك ترکه‌سندن استیفا ایدنجه‌یه‌دك مبیعی حبس ایده‌بیلور

بوصورتده حاکم مبیعی بیع ایدوب ثمنی وفا ایدر ایسه بایعك الهجغی

تماما ایفا ایدر وفضله‌سی قالدیغی تقدیرده غرمایه ویرر واکر بایعك الەجغندن ناقص ایسه اول ثمنی بایع تماما الدقدن صکره نقصانی غرامة مشترینك ترکه‌سندن الور

٢٩٧ ماده

بایع ثمنی قبض ایدوب لکن مبیعی مشتری یه تسلیم ایتمدین مفلسا فوت اولسه مبیع بایع یدنده امانت قالمش اولور

بو صورتده مشتری مبیعی الوب سائر غرما مداخله ایده‌مز

(فصل سادس)

(سوم شرا وسوم نظر حقنده‌در)

٢٩٨ ماده

سوم شرا طریقیله یعنی تسمیهٔ ثمن اولنەرق اشترا ایتمك اوزره مشترینك قبض ایدوبده کوتوردیکی مال مشتری یدنده تلف وضایع اولدقده قیمیاتدن اولدیغی تقدیرده قیمتنی ومثلیاتدن اولدیغی تقدیرده مثلنی بایعه ویرمسی لازم کلور . اما ثمن تسمیه اولنمامش ایسه مشتری یدنده امانت حکمنده اولەرق بلاتعد تلف وضایع اولدیغی حالده ضمان لازم کلمز

مثلا بایع بو حیوانك بهاسی بیك غروشدر کوتور بکنور ایسه‌ك آل دیوب مشتری دخی اولوجهله اشترا ایتمك اوزره الوب کوتورسه وخانه‌سنده حیوان تلف اولسه ذکر بهاسنی بایعه ویرمسی لازم کلور . اما بهاسی بیان ایدلمیەرك بایع کوتور بکنور ایسه‌ك

الورسون دیوب مشتری دخی بکنور ایسه بعده پازارلغنی ایدوبده اشترا ایلك اوزره کوتوردکده یدنده بلا تعد تلف اولسه ضمان لازم کلمز

٢٩٩ ماده

سوم نظر طریقیله یعنی کورمك یاخود کوسترمك اوزره قبض اولنان مال کرك بهاسی بیان اولنسون وکرك بیان اولنمسون قابضك یدنده امانت اولهرق بلاتعد تلف و ضایع اولسه ضمان لازم کلمز

(باب سادس)

(خیارات بیاننده اولوب یدی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(خیار شرط بیانندهدر)

٣٠٠ ماده

بایع یامشتری ویاخود ایکیسی بردن مدت معلومه ایچنده بیعی فسخ ایتمك یاخود اجازت ایله انفاذ ایلمك خصوصنده مخیر اولمق اوزره بیعده شرط قیلمق جائزدر

٣٠١ ماده

خیار شرط ایله مخیر اولان طرف مدت خیارنده یعنی مخیر اولدیغی مدت ظرفنده دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه مجیز اولور

٣٠٢ ماده

كرك فسخ وكرك اجازت قولا اولديغى كبى فعلا دخى اولور

٣٠٣ ماده

اجازت قوليه اجازت ويردم ياراضى اولدم كبى رضايه وفسخ قولى فسخ ايتدم ياواز كچدم كبى عدم رضايه دلالت ايدن سوزلردر

٣٠٤ ماده

اجازت فعليه رضايه وفسخ فعلى عدم رضايه دلالت ايدن فعللردر

مثلا مشترى مخير اولديغى حالده مدت خيارنده مبيعى صاتلغه چيقارمق ياخود رهن و ياايجار ايتمك كبى تملكك لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ايتمسى اجازت فعليه و بايع مخير اولديغى حالده اولوجهله تصرف ايتمسى فسخ فعليدر

٣٠٥ ماده

مخير اولان كيمسه بيعى فسخ و ياخود انفاذ ايتمدين مدت خيار مرور ايدر ايسه بيع تمام اولور

٣٠٦ ماده

خيار شرط وارثه انتقال ايتمز

بوصورتده مخير اولان كيمسه بايع ايسه وفاتيله مشترى مبيعه مالك اولور . و اكر مخير مشترى ايسه وفاتنده وارثى مخير اولمقسزين مبيعه مالك اولور

٣٠٧ ماده

بايع ومشترى ايكيسى بردن مخير اولدقلرى تقديرده هر قنغيسى فسخ ايدر ايسه بيع منفسخ اولور . وهر قنغيسى اجازت ويررسه يالكز انك خيارى زائل اولوب ديكرى مخير قالور .

٣٠٨ ماده

يالكز بايع مخير اولديغى صورتده مبيع كندى ملكندن چيقميوب نه كندوسنك مالى عد اولنور . ومبيع بعد القبض مشترى يدنده تلف اولسه ثمن مسمى لازم كلميوب مشترينك يوم قبضنده كى قيمتنى ويرمسى لازم كلور

٣٠٩ ماده

يالكز مشترى مخير اولديغى صورتده مبيع بايعك ملكندن چيقوب مشترينك مالى عد اولنور . ومبيع بعد القبض مشترى يدنده تلف اولسه ثمن مسمانك اعطاسى لازم كلور

(فصل ثانى)

(خيار وصف بياننده‌در)

٣١٠ ماده

بايعك بر وصف مرغوب ايله متصف اولمق اوزره صاتمش

اولدیغی مال اول وصفدن عاری چیقسه مشتری مخیردر .
دیلرسه بیعی فسخ ایدر ودیلرسه مجموع ثمن مسما ایله
مبیعی قبول ایدر بوکا خیار وصف دیرلر

مثلا صاغیلور دیو صاتلمش اولان بر اینك سوتدن کسلمش اولدیغی
ظاهر اولسه مشتری مخیر اولور

وکذا کیجه وقتی قرمزی یاقوتدر دیو صاتیلان طاش صاری یاقوت
چیقسه مشتری مخیردر

۳۱۱ ماده

خیار وصف وارثه انتقال ایدر

یعنی خیار وصف ایله مخیر اولان مشتری وفات ایدیجك مبیعك
اول وصفدن عاری اولدیغی ظاهر اولدقده وارثك دخی بیعی
فسخ ایتمکه صلاحیتی واردر

۳۱۲ ماده

خیار وصف ایله مخیر اولان مشتری مبیعده تملکات
لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ایدرسه خیاری ابطال
ایتمش اولور

(فصل ثالث)

(خیار نقد حقنده‌در)

۳۱۳ ماده

بایع ومشتری فلان وقته قدر تأدیهٔ ثمن اولنمق و اولنه‌مزسه

بینلرنده بیع اولمامق اوزره پازارلق ایتسه‌لر صحیح اولور
بوکا خیار نقد دینلور

۳۱٤ ماده

مدت معینه‌ده مشتری ثمنی تأدیه ایده‌مز ایسه خیار نقد
ایله عقد اولنان بیع فاسد اولور

۳۱٥ ماده

خیار نقد ایله مخیر اولان مشتری مدت معینه ایچنده
وفات ایدر ایسه بیع باطل اولور

(فصل رابع)

(خیار تعیین بیانندەدر)

۳۱٦ ماده

قیمیاتدن ایکی یاخود اوچ شیئك بشقه بشقه بهالری
بیان اولنه‌رق بونلردن مشتری دیلدیکنی الـمق یاخود
بایع دیلدیکنی ویرمك اوزره صاتمق صحیح اولور
بوکا خیار تعیین دینلور

۳۱۷ ماده

خیار تعیینده تعیین مدت لازمدر

۳۱۸ ماده

خیار تعیین ایله مخیر اولان کیمسه مدت معینه مرورنده
الدیغی شیئی تعیینه مجبور اولور

٣١٩ ماده

خيار تعيين وارثه انتقال ايدر

مثلا اعلى واوسط وادنى اولمق اوزره بر جنسدن اوچ طوب قاشك اوچ يادرت كون ظرفنده مشترى قنغيسنى اختيار ايدر ايسه المق اوزره بايع لاعلى التعيين بريني صاتسه ومشترى دخى بو منوال اوزره قبول ايتسه بيع متعقد اولور ومدت معينه مرورنده مشترى بريني تعيين ايله ثمن مسماسنى ويرمكه مجبوردر وقبل التعين وفات ايتسه وارثى دخى اولوجهله بريني تعيينه مجبور اولور

(فصل خامس)

(خيار رؤيت حقنده‌در)

٣٢٠ ماده

بر كيمسه بر مالى كورمدين اشترا ايتسه كورنجه‌يه‌دك مخيردر كوردكده ديلرسه فسخ ايدر وديلرسه قبول ايدر

بوكا خيار رؤيت دينلور

٣٢١ ماده

خيار رؤيت وارثه انتقال ايتمز

بناء على ذلك مشترى المش اولديغى مالى كورمدين وفات ايتسه وارثى مخير اولمقسزين اول ماله مالك اولور

٣٢٢ ماده

مالى كورمدين صاتان بايع ايچون خيار رؤيت يوقدر

مثلا بر کیمسه کندویه ارثا انتقال ایدن مالی کورمدین صاتسه بیع بلاخیار منعقد اولور

٣٢٣ ماده

خیار رؤیت بحثنده رؤیت مبیعك اصل مقصدی بیلدیرن حال و محلنه واقف اولمقدن کنایه‌در

مثلا مشتری ایچی طیشی بر دوزی‌یه اولان ساده بز وقماشك طیشنی و چیچکلی وچبوقلی قماشك چیچکارینی وچبوقلرینی کوروب ودول ایچون النان قیونك ممه‌سنی واتی ایچون النان قیونك ارقه‌سنی یوقلایوب ومأ کولات ومشروباتك چاشنیسنی طاتوبده بعده اشترا ایلسه خیار رؤیت یوقدر

٣٢٤ ماده

نمونه کوستریله‌رك صاتیلان شیلرك نمونه‌سنی کورمك کفایت ایدر

٣٢٥ ماده

مبیع نمونه‌دن دون چیقار ایسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه قبول ایدر ودیلرسه رد ایدر

مثلا بغدای ویاغ وبر دوزی‌یه یاپلمش اولان بز وچوقه وامثالی معمولاتك نمونه‌سنه باقیله‌رق اشترا اولنوبده بعده نمونه‌دن اشاغی ظهور ایتسه مشتری مخیر اولور

٣٢٦ ماده

خان وخانه کبی عقاراتك اشتراسنده هر اوطه‌سنی کورمك لازمدر . فقط اوطه‌لری یك نسق اولنلرك بر اوطه‌سنی کورمك کافیدر

۳۲۷ ماده

متفاوت شیلرك طوپدن اشتراسنده هر برینی بشقه بشقه کورمك لازمدر

۳۲۸ ماده

مشتری متفاوت شیلرك بعضیسنی کوروبده بعضیسنی کورمدین طوپدن اولهرق اشترا ایتسه وکورمدیکنی کوردکده بکنمسه مخیر اولوب دیلرسه هپسنی بردن قبول ایدر ودیلرسه هپسنی بردن رد ایدر . یوقسه بکندیکنی الوبده بکنمدیکنی رد ایدهمز

۳۲۹ ماده

اعمانك بیع وشراسی صحیح اولوب فقط وصفنی بیلمدیکی برمال اشترا ایتدکده مخیر اولور

مثلا وصفنی بیلدیکی بر خانه اشترا ایلسه مخیر اولوب وصفنی اوکرندکده دیلرسه قبول ایدر ودیلرسه رد ایدر

۳۳۰ ماده

مبیع قبل الشرا اعمایه وصف وتعریف اولنوبده اشترا ایلسه مخیر اولهماز

۳۳۱ ماده

اعمانك یوقلامق ایله معلوم اولان شیلرده الیله طوتوب یوقلامسیله وقوقلیهجق شیلرده قوقلامسیله وطاتیلهجق شیلرده طاتمسیله مخیرلکی ساقط اولور

يعنی بو مثللو شيلری يوقلايوب وقوقلايوبده بعده اشترا ايلسه بيعی صحيح ولازم اولور

٣٣٢ ماده

بر كيمسه شرا قصديله يعنی اليجی كوزيله كورمش اولديغی مالی بر مدت صكره اول مال اولديغنی بيله رك اشترا ايتسه خيار رؤيتی يوقدر . فقط اول مالده بر تغير حاصل اولمش ايسه اولوقت مخير اولور

٣٣٣ ماده

مبيعك اشتراسنه ياخود قبضنه وكيل اولان كيمسه نك رؤيتی اصيلك رؤيتی كبيدر

٣٣٤ ماده

رسولك يعنی مجرد مبيعی الوب كوندرمكه مأمورا كونديريلان آدمك رؤيتی مشترينك خيار رؤيتنی اسقاط ايتمز

٣٣٥ ماده

مشترينك مبيعده تملكك لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ايتمسی خيار رؤيتنی اسقاط ايدر

(فصل سادس)

(خيار عيب بيانندهدر)

٣٣٦ ماده

بيع مطلق مبيعك عيبدن سالم اولمسنی اقتضا ايدر

يعنی ديو بدن برائتی شرط ايتمكسزين وصاغلام وچوروك وقصورلی وقصورسز ديمكسزين مال صاتمق مالك صاغلم وعيبسز اولمسنی ايجاب ايدر

٣٣٧ ماده

بيع مطلق ايله صاتيلان برمالك عيب قديمی تبين ايتدكده مشتری مخيردر ديلرسه رد ايدر وديلرسه ثمن مسما ايله قبول ايلر • يوقسه مالی اليقويوبده عيبی ايچون بهاسنی تنقيص ايده‌مز • ايشته بوكا خيار عيب دينلور

٣٣٨ ماده

عيب ديو اهل وارباب بيننده مالك بهاسنه ايراث نقصان ايدن قصوره ديرلر

٣٣٩ ماده

عيب قديم بايع يدنده ايكن مبيعده موجود اولان قصوردر

٣٤٠ ماده

بعدالبيع قبل القبض بايع يدنده ايكن مبيعده حادث اولان عيب موجب رد اولان عيب قديم حكمنده‌در

٣٤١ ماده

بايع حين بيعده مبيعك برعيبنی بيان ايدرك مشتری اول عيب ايله قبول ايتدكده اول عيب سببيله مخير اوله‌ماز

٣٤٢ ماده

بایع برمالی هرعیب دعواسندن ذمتی بری اولمق شرطیله صاتدقده مشتری ایچون خیار عیب یوقدر

٣٤٣ ماده

مشتری برمالی هرعیبیله مقبولمدر دیو اشترا ایلرسه ارتق انده عیب دعواسنه صلاحیتی یوقدر

مثلا مشتری برحیوانی کور طوپال چوروك چاریق هرنه ایسه مقبولمدر دیو صاتون السه ارتق عیب قدیمی وار ایمش دیو رد ایده‌مز

٣٤٤ ماده

مشتری مبیعك عیبنه مطلع اولدقدن صکره انده تملکك لوازمندن اولان بروجه ایله تصرف ایتسه خیار عیبی اسقاط ایتمش اولور

مثلا مشتری مبیعی عیب قدیمنه بعدالاطلاع بیعه عرض ایتسه یعنی صاتیلغه چیقارسه عیبه رضا دیمك اولەرق ارتق رد ایده‌مز

٣٤٥ ماده

مبیعك مشتری عندنده برعیبی حادث اولدقدن صکره عیب قدیمی میدانه چیقسه مشترینك بایعه رد ایتمکه صلاحیتی اولمیوب فقط نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی واردر

مثلا مشتری صاتون الدیغی برطوپ قاشی کسوب بیچدکدن صکره چوروك یاخود یاتقین اولمق مثللو برعیب قدیمنه مطلع اولسه چونکی کسوب بیچمسیله بر یکی قصور دها پیدا اولدیغندن رد ایده‌میوب فقط عیب قدیمندن طولایی نقصان ثمن اولور

٣٤٦ ماده

نقصان ثمن بیغرض اهل وقوفك اخبـاری ایله معلوم اولور

شویله که مبیعك برکره سالما وبرکره معیبا قیمتی تقویم وتقدیر اولنوب بو ایکی قیمت بینده‌کی تفاوت سالما اولان قیمتك قاچده بری ایسه ثمن مسمانك اول نسبتله نقصانی نقصان ثمن اعتبار اولنور

مثلا مشتری التمش غروشه الدیغی برطوپ قاشی کسوب بیچدکدن صکره عیب قدیمنه مطلع اولدقده اهل وقوف اول قاشك سالما قیمتی التمش وعیب قدیمی ایله قیمتی قرق بش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر نقصان ثمن اون بش غروش اولمغله مشترینك انی طلب ودعوا ایتمکه صلاحیتی واردر

واکر اول مالك سالما قیمتی سکسان ومعیبا قیمتی التمش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر اشبو ایکی قیمت بینده‌کی تفاوت که یکرمی غروشدر سکسان غروشك ربعی اولمغله ثمن مسمانك ربعی اولان اون بش غروشی مشترینك طلب ودعوایه صلاحیتی اولور

واکر اول قاشك سالما قیمتی اللی ومعیبا قیمتی قرق غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر ایکی قیمت بینده تفاوت اولان اون غروش اللی غروشك خمسی اولمغله ثمن مسمانك خمسی اولان اون ایکی غروش نقصان ثمن اعتبار اولنور

٣٤٧ ماده

عيب حادث زائل اولسه عيب قديم ينه ردی موجب اولور

مثلا برحيوان اشترا اولنوبده مشتری عندنده خسته اولدقدن صكره عيب قديمی ميدانه چيقسه مشتری انی بايعه رد ايده‌ميوب نقصان ثمن الور فقط اول خسته‌لق زائل اولسه مشتری عيب قديمی ايله اول حيوانی بايعه رد ايدر

٣٤٨ ماده

بايع اكر مشتری عندنده برعيب حادث اولدقدن صكره عيب قديمی ميدانه چيقان مبيعی اول عيب حادث ايله كيرو المغه راضی اولور ايسه مانع رد بولنمديغی تقديرده مشترينك نقصان ثمن ادعاسنه صلاحيتی قالميوب يامبيعی بايعه رد ياخود تمام بهاسيله قبول ايتمكه مجبور اولور

حتی مشتری اول مالی عيب قديمنه مطلع اولدقدن صكره آخره صاتسه ارتق نقصان ثمن ادعاسنه صلاحيتی قالمز

مثلا مشتری برطوپ بز الوب كوملك كسدكدن صكره چوروك ايدوكنه مطلع اولديغی حالده صاتسه بايعدن نقصان ثمن ادعا ايده‌مز

زيرا بايع بن انی عيب حادث ايله يعنی كسلمش اولديغی حالده

الوردم دیه بیله‌جکندن مشتری انی صاتمسیله حبس وامساك ایتمش اولور

٣٤٩ ماده

زیاده یعنی مبیعه مشترینك مالندن برشیئك ضم وعلاوه‌سی مانع رد اولور

مثلا بزی دیکمك یاخود بویاتمق ایله مشترینك ایپلکی یاخود بویاسی بزه ضم اولنمق وکذا عرصه‌یه مشتری طرفندن اغاج دیکلمك رده مانعدر

٣٥٠ ماده

مانع رد بولندیغی حالده بایع راضی اولسه دخی معیب اولان مبیعی کیرو الەمیوب نقصان ثمن ویرمکه مجبور اولور

حتی مشتری اول مالی عیب قدیمنه مطلع اولدقدن صکره صاتسه بیله بایعدن نقصان ثمن الە بیلور

مثلا مشتری صاتون الدیغی برطوپ بزدن کوملك بیچدیروب دیکدیردکدن صکره بزك چوروك اولدیغنه مطلع اولدقده بایع راضی اولسه دخی استرداد ایده‌میوب نقصان ثمن ویرمکه مجبور اولور. ومشتری اول کوملکی صاتسه بیله بزك نقصان ثمنی بایعدن الور

زیرا بوصورتده مشترینك مالی اولان ایپلکك مبیعه علاوه والتحاقی مانع رد اولمغله بایع بن انی بویله کسلمش ودیکلمش اولدیغی حالده الوردم دینکه صلاحیتی اولمیه‌جغندن مشتری انی بیع ایله حبس وامساك ایتمش اولماز

٣٥١ ماده

صفقهٔ واحده ايله اشترا اولنان شيلرك بعضيسى معيب چيقدقده قبل القبض ايسه مشترى مجموعنى رد ايدر ياخود ثمن مسما ايله قبول ايلر يوقسه معيبى رد ايدوبده ديكرينى اليقويمغه صلاحيتى يوقدر . واكر بعد القبض ايسه تفريقنده ضرر اولمديغى حالده يالكز معيب اولانى ثمن مسمادن سالما حصه‌سيله رد ايدر وبايعك رضاسى اولمدقچه ايكيسنى بردن رد ايده‌مز . اما تفريقنده ضرر اولديغى حالده مجموعنى بردن رد ايدر ياخود مجموعنى ثمن مسما ايله قبول ايلر

مثلا قرق غروشه آلنان ايكى فسدن بريسى قبل القبض قصورلى چيقسه ايكيسنى بردن رد ايده‌بيلور . واكر بعد القبض بريسى قصورلى چيقسه يالكز انى سالما قيمتى قاچ غروش ايسه قرق غروشدن تنزيل ايله رد ايدر . فقط برچفت اياق قابى النوبده بعد القبض برتكى قصورلى چيقسه ايكيسنى بردن رد ايله تماما آقچه‌سنى استرداد ايده‌بيلور

٣٥٢ ماده

مكيلات وموزوناتدن اوله‌رق برشخص برجنسدن اولمق اوزره اشترا وقبض ايتمش اولديغى مقدار معينك بعضيسنى چوروك بولسه مخيردر ديلرسه جمله‌سنى قبول ايدر وديلرسه جمله‌سنى رد ايدر

۳٥۳ ماده

بغدای و امثالی حبوبات طپراقلی چیقدیغی تقدیرده عادة قلیل عد اولنورسه بیع صحیح ولازم اولور واکر بین الناس عیب عد اولنور درجه‌ده ایسه مشتری مخیر اولور

۳٥٤ ماده

یومورطه وجوز مقوله‌سی شیلرك بعضیسی فنا وچوروك چیقسه یوزده اوچ کبی عرفا وعادة استکثار اولنمیه‌جق درجه‌سی معفو اولور ۰ واکر قصورلی چیقان یوزده اون کبی چوق اولورسه معفو اولمیوب مشتری جمله مبیعی بایعه رد ایله تماما ثمنی کیرو الور

۳٥٥ ماده

مبیع اکر اصلا منتفع به اولمیه‌جق حالده ظهور ایدر ایسه بیع باطل اولوب مشتری تماما ثمنی استرداد ایلر

مثلا اشترا اولنان یومورطه اصلا ایشه یرامز صورتده بوزوق چیقسه مشتری تماما آقچه‌سنی کیرو الور

(فصل سابع)

(غبن وتغریر بیاننده‌در)

۳٥٦ ماده

بیعده بلا تغریر غبن فاحش بولنسه مغبون اولان کیمسه بیعی فسخ ایده‌مز

فقط مال يتيمى بلاتغرير اولسه دخى غبن فاحش ايله بيع صحيح اولماز مال وقف وبيت المال دخى مال يتيم حكمندهدر

٣٥٧ ماده

متبايعاندن برى ديكرينى تغرير ايدوبده بيعده غبن فاحش اولديغى تحقق ايتدكده مغبون اولان كيمسه بيعى فسخ ايدهبيلور

٣٥٨ ماده

غبن فاحش ايله مغبون اولان كيمسهنك وفاتنده تغرير دعواسى وارثنه انتقال ايتمز

٣٥٩ ماده

تغرير اولنان مشترى بيعده غبن فاحش اولديغنه مطلع اولدقدن صكره مبيعده تملكك لوازمندن اولان بروجه ايله تصرف ايدر ايسه ارتق حق فسخى قالماز

٣٦٠ ماده

تغرير وغبن فاحش ايله اشترا اولنان مبيع تلف ياستهلاك اولسه وياخود اول مبيعده معيب اولمق وعرصه اولوبده اوزرينه بنا ياپلق كبى بركيفيت حدوث ايتسه مغبون اولان كيمسهنك بيعى فسخه صلاحيتى قالماز

(باب سابع)

(مبیعك انواع واحكامی بیاننده اولوب التی فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(بیعك انواعی بیاننده در)

٣٦١ ماده
بیعك انعقادنده ركنی اهلندن یعنی عاقل وممیزدن صدور ایتمك وحكمی قابل اولان محله مضاف اولمق شرطدر

٣٦٢ ماده
ركننده خلل اولان بیع مثلا مجنونك بیعی باطلدر

٣٦٣ ماده
بیعك حكمنی قابل اولان محلی موجود ومقدور التسلیم ومال متقوم اولان مبیعدر

بناء علی ذلك معدومك ومقدور التسلیم ومال متقوم اولمیان شیئك بیعی باطلدر

٣٦٤ ماده
انعقاد بیعك شرطی بولنوبده بعض اوصاف خارجیه سی اعتباریله مشروع اولمازسه مثلا مبیع مجهول یاخود ثمننده خلل واقع اولور ایسه بیع فاسد اولور

٣٦٥ ماده

بیعك نافذ اولمسی ایچون بایع مبیعه مالك یاخود مال صاحبنك وکیلی یا ولیسی یا وصیسی اولمق وغیرك حقی اولمامق شرطدر

٣٦٦ ماده

بیع فاسد عند القبض نافذ اولور

یعنی مشترینك مبیعده تصرفی جائز اولور

٣٦٧ ماده

خیاراتدن بریسی بولنور ایسه بیع لازم اولماز

٣٦٨ ماده

بیع فضولی و بیع مرهون کبی غیرك حقی تعلق ایدن بیع اول غیرك اذننه موقوفا منعقد اولور

(فصل ثانی)

(انواع بیوعك احکامی بیاننده در)

٣٦٩ ماده

بیع منعقدك حکمی ملکیتدر

یعنی مشترینك مبیعه و بایعك ثمنه مالك اولمسیدر

٣٧٠ ماده

بیع باطل اصلا حکمی افاده ایتمز

بناءً علیه بیع باطلده مشتری بایعك اذنیله مبیعی قبض ایتدكده مبیع مشتری عندنده امانت قبیلندن اولەرق بلا تعد تلف اولسه مشتری یه ضمان لازم كلمز

٣٧١ ماده

بیع فاسد عندالقبض حكمی افاده ایدر

یعنی مشتری بایعك اذنیله مبیعی قبض ایتدكده اكا مالك اولور بناءً علیه بیع فاسد ایله اشترا اولنان مبیع مشتری عندنده تلف اولسه ضمان لازم كلور . شویله كه مثلیاتدن ایسه مثلنی وقیمیاتدن ایسه یوم قبضنده‌كی قیمتنی مشترینك بایعه ویرمسی لازم اولور

٣٧٢ ماده

بیع فاسدده عاقدیندن هر برینك بیعی فسخ ایتمكه حقی واردر

فقط مبیع اكر مشتری یدنده تلف اولور ایسه یاخود مشتری انی استهلاك ویا دیكره بیع صحیح ایله بیع یاهبه كبی برصورتله الندن چیقارر ایسه ویاخود مبیع خانه اولوبده تعمیر اولنمق ویاعرصه اولوبده اغاج دیكلمك كبی برصورتله مشتری طرفندن مبیعه برشی علاوه ویاخود بغدای اولوبده طحن ایله اون ایدلمك كبی مبیعك اسمی دكیشه‌جك صورتله تغییر ایدیلور ایسه حق فسخ قالماز

٣٧٣ ماده

بیع فاسد فسخ اولندقده اكر قبض ثمن اولنمش ایسه

بايع ثمنى رد ايدنجه يه دك مشترينك مبيعى حبس ايتمك حقى واردر

٣٧٤ ماده

بيع نافذ فى الحال حكمنى افاده ايدر

٣٧٥ ماده

بيع نافذ لازمده متبايعاندن هيچ بريسى دونه مز

٣٧٦ ماده

بيع غير لازمده مخير اولان كيمسه بيعى فسخ ايده بيلور

٣٧٧ ماده

بيع موقوف عند الاجازه حكمنى افاده ايدر

٣٧٨ ماده

بيع فضوليده مالى صاحبى وياوكيلى ياخود وليسى ياخود وصيسى اجازت ويرر ايسه نافذ وويرمز ايسه منفسخ اولور . فقط اجازتده بايع ومشترى ومجيز ومبيع قائم اولمق شرطدر بونلردن بريسى هلاك اولسه اجازت جائز اولماز

٣٧٩ ماده

بيع مقايضه ده بدلينك ايكيسنده مبيع حكمنده اولديغندن بونلرده مبيعك شرائطى معتبردر . فقط تسليمجه منازعه وقوعنده متبايعان ايكيسى بردن تسليم وتسلم ايدرلر

(فصل ثالث)

(سلم حقنده‌در)

٣٨٠ ماده

بیع کبی سلم دخی ایجاب وقبول ایله منعقد اولور
مثلا مشتری بایعه یوز کیله بغدای ایچون بیك غروش سلم ویردم دیوب اول دخی قبول ایتدکده (سلم) منعقد اولور

٣٨١ ماده

سلم انجق مقدارینی وصفتنی مثلا اعلالغنی یا ادنالغنی تعیین ایتمك قابل اولان شیلرده صحیح اولور

٣٨٢ ماده

مکیلات وموزونات ومذروعاتك مقداری کیل ووزن وذراع ایله تعیین اولنور

٣٨٣ ماده

عددیات متقاربه‌نك تعیین مقداری صایی ایله اولدیغی کبی کیل ووزن ایله دخی اولور

٣٨٤ ماده

طوغله وکرپیچ کبی عددیاتك قالبلری معین ومعلوم اولمق لازمدر

٣٨٥ ماده

بز وچوقه امثالی ذراعیاتك طول وعرضی ورقتی ونه‌دن معمول ونره‌نك ایشی اولدیغی تعیین اولنمق لازمدر

٣٨٦ ماده

سلمك صحتنده ومبیعك جنسی مثلا بغدای وپرنج وخورما دیو ونوعی مثلا یغمور ایله یاسق ایله حاصل اولان دیو وصفتی مثلا اعلا یاخود ادنا دیو تعیین وکرك مبیعك وکرك ثمنك مقداری ومبیعك زمان ومکان تسلیمی بیان اولنمق شرطدر

٣٨٧ ماده

صحت سلمك بقاسنده ثمنك مجلس عقدده تسلیمی شرطدر و عاقدین قبل التسلیم افتراق ایدرلر ایسه عقد سلم منفسخ اولور

(فصل رابع)

(استصناع بیاننده‌در)

٣٨٨ ماده

برکیمسه اهل صنایعدن برینه بکا شوقدر غروشه شویله برشی یاپ دیوب اودخی قبول ایتسه استصناعا بیع منعقد اولور

مثلامشتری پاپوشجی یه ایاغنی کوستره رك فلان نوع سختیاندن شوقدر غروشه بکا برچفت پاپوش یاپ دیوب اودخی قبول ایتسه یاخود مرانقوز ایله طول وعرضنی واوصاف لازمه سنی بیان ایدرك برقایق یاخود کمی یاپمق اوزره پازارلق ایتسه استصناع منعقداولور کذلك طول وحجمی وسائر اوصاف لازمه سی بیان اولندرق هر بری شو قدر غروشه اولمق اوزره برفابریقه جی ایله شو قدر ایکندلی تفنك یاپمق اوزره پازارلق اولنسه استصناع منعقداولور

ماده ٣٨٩

استصناعی متعامل اولان شیلرده علی الاطلاق استصناع صحیحدر . اماتعامل جاری اولمیان شیلرده مدت بیان اولنور ایسه سلم اولوب انده شرائط سلم معتبردر . واکر مدت بیان اولنمازسه ینه استصناع قبیلندن اولور

ماده ٣٩٠

استصناعده مصنوعك مطلوبه موافق اولهجق وجهله توصیف وتعریفی لازمدر

ماده ٣٩١

استصناعده پشین آقچه ویرمك لازم دکلدر

ماده ٣٩٢

استصناع منعقد اولدقدن صکره طرفین پازارلقدن دونه مز . فقط مصنوع اکر تعریفه موافق اولمزسه مستصنع مخیردر

(فصل خامس)

(بيع مريضك احكامى بياننده در)

٣٩٣ ماده

بر مريض مرض موتنده ايكن ورثه سندن بريسنه برشى صاتسه ديكر وارثلرك اجازتنه موقوف اولوب مريضك وفاتندن صكره اجازت ويررلر ايسه نافذ اولور ويرمزلر ايسه نافذ اولماز

٣٩٤ ماده

مرض موتنده ايكن مريض حين وفاتنده كنديسنه وارث اوليان برينه ثمن مثليله برشى صاتسه صحيح ومعتبر اولور . واكر محابات يعنى ثمن مثلندن نقصان ايله بيع وتسليم ايتدكدن صكره فوت اولسه ثلث مالى محاباته مساعد اولديغى تقديرده بيع ينه صحيح ومعتبر اولور . وثلث مالى محاباته مساعد اولمديغى صورتده مقدار نقصانى مشترى اكماله مجبور اولور . واكمال ايتمز ايسه ورثه بيعى فسخ ايده بيلور

مثلا بيك بشيوز غروش قيمتلو برخانه دن بشقه نسنه يه مالك اوليان مريض مرض موتندن اول خانه سنى وارثى اوليان بركيمسه يه بيك غروشه بيع وتسليم ايتدكدن صكره فوت اولسه محابات ايتمش اولديغى بشيوز غروش ثلث ماله مساعد اولمغله بيع صحيح ومعتبر

اولوب ورثه بو بیعی فسخ ایده‌مز. واکر مریض اول خانه‌یی
بشیوز غروشه بیع وتسلیم ایتمش اولسه محابات ایتمش اولدیغی بیك
غروش ثلث مالك ایكی قاتی اولمغله ورثه مشتری‌یه ثمنی مبیعك
ثلثان قیمتنه ابلاغ ایت دیو تكلیف ایتدكلرنده مشتری ناقص اولان
بشیوز غروشی ویرر ایسه ورثه بیعی فسخ ایده‌مز واكر ویرمز ایسه
بیعی فسخ ایله خانه‌یی استرداد ایده بیلورلر

٣٩٥ ماده

تركه‌سی مستغرق دیون اولان كیمسه مرض موتنده مالنی
ثمن مثلندن نقصان ایله صاتوبده فوت اولدیغی صورتده
داینلری مبیعك ثمن مثلنی مشتری‌یه اكمال ایتدیررلر واكمال
ایتمزسه بیعی فسخ ایده‌بیلورلر

(فصل سادس)

(بیع الوفا حقنده‌در)

٣٩٦ ماده

بیع وفاده بایع ثمنی رد ایله مبیعی استرداد ایده بیلدیكی كبی
مشتری دخی مبیعی رد ایله ثمنی استرداد ایده‌بیلور

٣٩٧ ماده

بیع وفا ایله صاتیلان مبیعی كرك بایع وكرك مشتری آخره
صاته‌مز

٣٩٨ ماده

مبیعك منافعندن برمقداری مشتری‌یه عائد اولمق اوزره شرط قلنسه اول شرطه رعایت اولنور

مثلا وفاء صاتیلان باغك اوزومی بایع ایله مشتری بیننده مناصفة تقسیم اولنمق اوزره بالتراضی مقاوله ایتسه‌لر اول مقاوله موجبجه عمل اولنمق لازم کلور

٣٩٩ ماده

وفاء صاتیلان مالك قیمتی دینه مساوی اولدیغی حالده مشتری یدنده تلف اولسه مقابلی اولان دین ساقط اولور

٤٠٠ ماده

وفاء صاتیلان مالك قیمتی دیندن ناقص اولدیغی حالده مشتری یدنده تلف اولسه قیمتی مقدار دیندن ساقط اولور واوست طرفنی دخی مشتری بایعدن اخذ واسترداد ایلر

٤٠١ ماده

وفاء صاتیلان مالك قیمتی دیندن زیاده اولدیغی حالده مشتری یدنده تلف اولسه قیمتندن دین مقابلی اولان مقداری ساقط اولور وتعدی وقوعبولمش ایسه زیاده‌یی دخی مشتری ضامن اولور واکر بلا تعد تلف اولمش

اولسه اول زیاده‌یی مشترینك اوده‌مسی لازم كلمز

۴۰۲ ماده

بیع وفاده متبایعاندن بریسی فوت اولدقده حق فسخ وارثه انتقال ایدر

۴۰۳ ماده

مشتری اله‌جغنی استیفا ایتمدكجه وفاء اشترا ایتمش اولدیغی ماله بایعك دیكر غریملری مداخله ایده‌مز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ۸ محرم سنه ۲۸۶

١٧

كتاب الاجازات

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

كتاب ثانى

(اجارات حقنده اولوب برمقدمه ایله سکز بابی شاملدر)

مقدمه

(اجاره یه متعلق اولان اصطلاحات بياننده در)

٤٠٤ ماده

اجرت . کرا یعنی بدل منفعت وایجار کرایه ویرمك واستیجار کرا ایله طوتمق دیمکدر

٤٠٥ ماده

اجاره . لغت عربده اجرت معناسنه در فقط ایجار معناسنده دخی استعمال اولنمشدر اصطلاح فقهاده

منفعت معلومه‌یی عوض معلوم مقابله سنده بیع ایتمك دیمکدر

٤٠٦ ماده

اجارهٔ لازمه . خیارشرط وخیار عیب وخیار رؤیتدن عاری اولان اجارهٔ صحیحه‌درکه طرفیندن بریسی بلاعذر بونی فسخ ایده‌مز

٤٠٧ ماده

اجارهٔ منجزه . وقت عقددن اعتبارا ایجاردر

٤٠٨ ماده

اجارهٔ مضافه . کله‌جك بر وقت معیندن اعتبارا ایجاردر

مثلا کله‌جك فلان آیك ابتداسندن اعتبارا برخانه بوقدر مدت ایچون شوقدر غروشه ایجار اولنسه اجارهٔ مضافه اوله‌رق منعقد اولور

٤٠٩ ماده

آجر . اجاره‌یه ویرن کیمسه‌در ضم میم ایله مکاری وکسر جیم ایله موجر دخی دینلور

٤١٠ ماده

مستأجر . کسر جیم ایله استیجار ایدن کیمسه‌در

٤١١ ماده

مأجور . کرایه ویریلان شیدر جیملرك فتحیله موجر ومستأجر دخی دینلور

٤١٢ ماده

مستأجر فيه ، اجيرك هقد اجاره ايله التزام ايلديكى عملى ايفا ايچون مستأجر طرفندن كندوسنه تسليم اولنان مالدر

البسه ديكمك اوزره درزى‌يه ويريلان قماش ونقل ايچون حماله ويريلان حموله كبى

٤١٣ ماده

اجير ، نفسنى كرايه ويرن كيمسه‌در

٤١٤ ماده

اجر مثل ، بيغرض اهل وقوفك تقدير ايتدكارى اجرتدر

٤١٥ ماده

اجر مسمى ، حين عقدده ذكر وتعيين اولنان اوجرتدر

٤١٦ ماده

ضمان ، برشيئك مثلياتدن ايسه مثلنى وقيمياتدن ايسه قيمتنى ويرمكدر

٤١٧ ماده

معدللاستغلال ، كرايه ويرلمك اوزره اعداد وتعيين اولنمش شيدركه فى‌الاصل كرايه ويرلمك اوزره ياپلمش ياآلنمش خان وخانه وحمام ودكان كبى عقارات ايله كرا عربه‌سى وكرا بار كيرى مثللو شيلردر

وبرشيئك على التوالى اوچ سنه ايجار اولنمسى معد للاستغلال اولديغنه دليلدر

وبركيمسه نفسيچون ياپدرمش اولديغى برشيئك معد للاستغلال اولديغنى ناسه اخبار واعلام ايله معد للاستغلال اولور

٤١٨ ماده

مسترضع . اجرت ايله سود انا طوتان كيمسه‌در

٤١٩ ماده

مهايأه . تقسيم منافعدن عبارتدر

مثلا برخانه‌ده مشترك اولان ايكى كيمسه برسنه برى وديكر سنه ديكرى مناوبة انتفاع ايتمك اوزره قرار ويرملك كبى

(باب اول)

(ضوابط عموميه بيانده‌در)

٤٢٠ ماده

اجاره‌ده معقود عليه منفعتدر

٤٢١ ماده

معقود عليه اعتباريله اجاره ايكى نوعدر

نوع اول منافع اعيان اوزرينه وارد اولان عقد اجاره اولوب ايجار اولنان شيئه عين مأجور وعين مستأجر دخى دينلور واشبو نوع اول اوچ قسمه تقسيم اولنور

قسم اول اجارهٔ عقاردر . خانه واراضی ایجاری کبی
قسم ثانی اجارهٔ عروضدر . البسه واوانی ایجاری کبی
قسم ثالث اجارهٔ حیواندر
نوع ثانی عمل اوزرینه وارد اولان عقد اجاره اولوب بونده مأجوره اجیر دینلور اجرتله عمله وخدمه طوتمق کبی
حرف وصنایع اصحابنی استیجار ایتمك دخی بوقبیلدندر که مثلا قماش درزیدن اولمق اوزره البسه کسدرمك استصناع اولدیغی کبی درزی‌یه قماش ویروبده البسه دیکدرمك دخی عمل اوزینه اجاره دیمکدر

٤۲۲ ماده

اجیر ایکی قسمدر
قسم اول اجیر خاصدرکه یالکز مستأجره ایشلمك اوزره طوتیلان اجیردر . آیلقلی خدمتکار کبی
قسم ثانی اجیر مشترکدرکه مستأجردن بشقه‌سنه ایشلمامك شرطیله مقید اولمیان اجیردر
مثلا حمال ودلال ودرزی وساعتجی وقیومجی واسکله قایقجسی وکرا عربه جیسی وقریه چوبانی هب اجیر مشترکدر که برشخصه مخصوص اولمیوب هرکس ایچون ایشلیه بیلورلر فقط بونلردن بری فلان وقته قدر یالکز مستأجره ایشلمك اوزره استیجار اولندقده

اول مدت ظرفنده اجیر خاص اولور کذلك برحمال یاخود عربه‌جی یاقایقجی فلان محله قدر بشقه‌سنه ایشلیوب مستأجره مخصوص اولمق اوزره استیجار اولندقده اورایه‌یه وارنجه قدر اجیر خاص اولور

٤٢٣ ماده

اجیر خاصك مستأجری برشخص اولدیغی کبی شخص واحد حکمنده اولان متعدد شخصلر دخی اوله‌بیلور

بناء علیه بر قریه اهالیسی کندولرینه مخصوص اولمق اوزره عقد واحد ایله برچوبان استیجار ایتدکلرنده اول چوبان اجیر خاص اولور اما کندولرندن بشقه‌سنك حیواننی دخی رعی ایلسنی تجویز ایتدکلری صورتده اول چوبان اجیر مشترك اولور

٤٢٤ ماده

اجیر مشترکك اجرته استحقاقی عمل ایله‌در

٤٢٥ ماده

اجیر خاصك اجرته استحقاقی مدت اجاره‌ده عمل ایچون حاضر بولنمسیله‌در یوقسه بالفعل ایشلمسی شرط دکلدر

فقط عملدن امتناع ایده‌مز وایدرسه اجرته مستحق اولماز

٤٢٦ ماده

عقد اجاره ایله منفعت معینه‌یه مستحق اولان کیمسه عینا اول منفعتی یامثلنی یاخود مادوننی استیفا ایده‌بیلور • اما مافوقنه تجاوز ایده‌مز

مثلا تیمور جیلك ایشلمك اوزره استیجار اولنان دکانده مستأجر مضرتده تیمور جیلکه مساوی یاخود اندن اهون بر صنعتی اجرا ایده بیلور وبر کیمسه ساکن اولمق اوزره استیجار ایلدیکی خانه‌ده ساکن اولمیوبده اشیا وضع ایده‌جك اولسه جائز اولور . اما عطارلق ایتمك اوزره استیجار ایلدیکی دکانده تیمورجیلك ایشلیه‌مز

٤٢٧ ماده

هرشی‌که مستعملینك اختلافیـله مختلف اوله انده تقیید معتبردر

مثلا برکیمسه‌نك رکوبی ایچون استکرا اولنان آته بشقه‌سی ارکاب اولنه‌مز

٤٢٨ ماده

هرشی‌که مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیه انده تقیید لغودر

مثلا برکیمسه‌نك سکناسی ایچون استیجار اولنان خانه‌ده بشقه‌سی اسکان اولنه بیلور

٤٢٩ ماده

کرك قابل تقسیم اولسون وکرك اولمسون برکیمسه حصهٔ شایعه‌سنی شریکنه ایجار ایده بیلور ایسه‌ده آخره ایجار ایده‌مز . فقط بعد المهایأه نوبتنی ایجار ایده بیلور

٤٣٠ ماده

شیوع طاری عقد اجاره‌یی افساد ایتمز

مثلا بر کیمسه خانه‌سنی ایجار ایتدکدن صکره نصف حصه‌سی بر مستحق طرفندن ضبط اولنسه باقی حصهٔ شایعه حقنده اجاره باقی قالور

٤٣١ ماده

ایکی شریك برلکده اوله‌رق مال مشترکی شخص آخره ایجار ایده‌بیلورلر

٤٣٢ ماده

بر شیئی ایکی کشی‌یه ایجار ایتمك جائزدر . وهر بری اجرتدن کندو حصه‌سنه عائد اولان مقداری ویروب یکدیکره کفیل اولمدقجه برینك حصه‌سی دیکردن النه‌ماز

(باب ثانی)

(عقد اجاره‌یه متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن اجاره‌یه دائر اولان مسائل بیاننده‌در)

٤٣٣ ماده

بیع کبی اجاره دخی ایجاب وقبول ایله منعقد اولور

٤٣٤ ماده

اجاره‌ده ایجاب وقبول ایجار ایتدم وکرایه ویردم

واستیجار ایتدم وقبول ایتدم کبی عقد اجاره ایچون مستعمل اولان سوزلردر

٤٣٥ ماده

اجاره دخی بیع کبی ماضی صیغه‌سیله منعقد اولوب مستقبل صیغه‌سیله منعقد اولماز

مثلا بری ایجار ایده‌جکم دیوب دیکری استیجار ایتدم یاخود بری ایجار ایت دیوب دیکری ایجار ایتدم دیسه ایکی صورتده دخی اجاره منعقد اولماز

٤٣٦ ماده

اجاره مشافهه ایله اولدیغی کبی مکاتبه ایله و دلسزك اشارت معروفه‌سیله دخی منعقد اولور

٤٣٧ ماده

تعاطی طریقیله دخی اجاره منعقد اولور

نته کم شفاها پازارلق اولنمقسزین یولجی واپورینه واسکله قایقنه وکرا بارکیرینه بنمك کبی که اجرت معلوم ایسه اولقدر ودکل ایسه اجر مثل اعطاسی لازم کلور

٤٣٨ ماده

اجاره‌ده سکوت رضا وقبول عد اولنور

مثلا برآدم شهریه اللی غروش کرا ایله بر دکان استیجار ایدوبده بر قاچ آی ساکن اولدقدنصکره آی باشنده آجراکر التمش غروشه راضی اولور ایسه‌ك اوتور اولماز ایسه‌ك دکانی براق دیدکده مستأجر انی رد ایله التمش غروشه راضی اولم دیدکدنصکره دکانده مستمرا اوتورسه کما فی السابق اللی غروش کرا لازم اولور . واکر برشی

دیمیوب ودکاندن چیقمیوبده مستمرا اوتورمش ایسه شهریه اللتمش
غروش ویرمسی لازم کلور
کذلك دکان صاحبی یوز غروشه ومستأجر سکسان غروشه دیسه
وصاحبی مستأجری براغوب اودخی دکانده ساکن اولسه سکسان
غروش اجرت لازم اولور • واکر طرفین سوزلرنده اصرار
ایلدکلری حالده مستأجر ساکن اولور ایسه اجر مثل لازم کلور

۴۳۹ ماده

بعد العقد بدلك تبدیل ویا تزیید ویاتنزیلی ایله تکرار
پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر

۴۴۰ ماده

اجارهٔ مضافه صحیح ووقتی حلولندن اول لازم
اولور

بناء علیه احد عاقدین مجرد وقتی کلمدی دیو اجاره‌یی فسخ ایده‌مز

۴۴۱ ماده

اجاره صحیح اوله‌رق منعقد اولدقدنصکره بشقه‌سی اجرته
نقدر ضم ایتسه آجر مجرد بونك ایچون اجاره‌یی فسخ
ایده‌مز
فقط وصی یامتولی یتیمك یاوقفك عقارینی اجر مثلندن
نقصان ایله ایجار ایتسه اجاره فاسد اولوب اجر مثلك
اکمالی لازم کلور

۴۴۲ ماده

مستأجر ارث یاهبه کبی بروجهله عین مأجوره مالك

اولیجق اجاره‌نك حکمی قالماز

٤٤٣ ماده

موجب عقدك اجراسنه مانع اولور برعذر ظهور ایتدکده اجاره منفسخ اولور

مثلا دوکون ایچون براشجی استیجار اولندقده احد زوجین فوت اولسه اجاره منفسخ اولور

وکذا دیشی اغریان کیمسه دیشنی چیقارمق اوزره شوقدر غروشه بر دیشجی ایله مقاوله ایتمشیکن اغری زائل اولیویرسه اجاره منفسخ اولور

کذلك مسترضعك وفاتیله اجاره منفسخ اولمیوب اما چوجغك یاخود سوت انانك وفاتیله منفسخ اولور

(فصل ثانی)

(اجاره‌نك شرائط انعقاد و نفاذی حقنده‌در)

٤٤٤ ماده

اجاره‌نك انعقادنده عاقدینك اهلیتی یعنی عاقل ممیز اولملری شرطدر

٤٤٥ ماده

بیوعده اولدیغی کبی اجاره‌نك انعقادنده دخی ایجابك قبوله موافقتی و مجلس عقدك اتحادی شرطدر

٤٤٦ ماده

آجر ایجار ایده‌جکی شیئك متصرفی یاخود متصرفنك

وکیلی یاولیسی یاوصیسی اولمق لازمدر

۴۴۷ ماده

فضولینك ایجاری متصرفك اجازتنه ومتصرفی صغیر ویا مجنون ایسه اجرمثلیله ایجار اولندیغی صورتده ولیسنك ویاوصیسنك اجازتنه موقوفاً منعقد اولور

فقط اجازتك صحتنده درت شیئك یعنی عاقدین ومالك ومعقود علیهك وبدل اجاره عروضدن اولدیغی تقدیرده انك دخی قیام وبقاسی شرط اولوب بونلردن بریسی معدوم اولسه اجازت صحیح اولماز

(فصل ثالث)

(صحت اجارهنك شرائطی حقنده در)

۴۴۸ ماده

اجارهنك صحتنده عاقدینك رضاسی شرطدر

۴۴۹ ماده

مأجورك تعیینی لازمدر

بناء علیه ایکی دکاندن بری تعیین وتخییر ایدلمکسزین ایجار اولنسه صحیح اولماز

۴۵۰ ماده

اجرت معلوم اولمق شرطدر

٤٥١ ماده
اجاره‌ده منفعت مانع منازعه اوله‌جق وجهله معلوم اولمق شرطدر

٤٥٢ ماده
خانه ودكاكين وسود انا امثالنده مدت اجاره‌نك بيانيله منفعت معلوم اولور

٤٥٣ ماده
حيوان استيجار اولندقده يوك يوكلتمك ايچونميدر يوخسه ركوب ايچيونميدر وكيم بنه‌جكدر بوراسنك تعييني ياخود ديلديكنى اركاب ايتمك اوزره تعميمى ايله برابر اجاره‌نك مدتى ياخود مسافه‌سى دخى بيان اولنمق لازمدر

٤٥٤ ماده
اراضى استيجارنده تعيين مدتله برابر نه‌ايش ايچون اولديغى بيان اولنمق وزراعت ايچون ايسه نه اكيله‌جكى تعيين وياخود مستأجر هرنه ديلرسه اككك اوزره ديو تعميم قلنمق دخى لازمدر

٤٥٥ ماده
اهل صنعتك استيجارنده منفعتك معلوميتى عملك بيانيله يعنى نه ياپه‌جغنى ونصل ياپه‌جغنى تعيين ايله اولور
مثلا اثواب بوياديله‌جق اولدقده اثوابك بوياجى يه ارائه‌سى ياخود غلظت ورقتنك بيلدرلمسى ورنكنك بيانى لازمدر

٤٥٦ ماده

اشيا نقلنده اشارتله ونقل اولنه جق محلك تعيينيله منفعت معلوم اولور

مثلا شو يوكى فلان محله نقل ايده جكسك دينلدكده يوك مشاهد ومسافه معلوم اولديغى جهتله منفعت دخى معلوم اولور

٤٥٧ ماده

منفعت مقدور الاستيفا اولمق شرطدر

بناء عليه بر فرارى حيوانك ايجارى صحيح اولماز

(فصل رابع)

(اجاره نك بطلان وفسادى حقنده در)

٤٥٨ ماده

انعقاد اجاره نك شرائطندن برى بولنمسه اجاره باطل اولور

مثلا مجنونك وصبئ غير مميزك ايجار واستيجارى باطلدر ٭ فقط بعد الانعقاد آجر يامستأجرك تجنن ايتمسيله اجاره منفسخ اولماز

٤٥٩ ماده

اجارهٔ باطله ده استعمال ايله اجرت لازم اولماز

فقط مال وقف ويامال يتيم ايسه استعمال ايله اجر مثل لازم اولور

مجنون دخى يتيم حكمنده در

٤٦٠ ماده
انعقاد اجاره‌نك شرطلری بولنوبده شرائط صحتدن بریسی بولنمسه اجاره فاسد اولور

٤٦١ ماده
اجارهٔ فاسده نافذدر . فقط اجارهٔ فاسده‌ده آجر اولان کیمسه اجر مثله مالك اولوب اجر مسمایه مالك اولماز

٤٦٢ ماده
اجاره‌نك فسادی بعضا بدلك مجهول اولمسندن و بعضا دیکر شرائط صحتك بولنمامسندن نشأت ایدر
اولکی صورتده بالغا مابلغ اجر مثل لازم کلور .
ایکنجی صورتده اجر مسمایی تجاوز ایتمامك شرطیله اجر مثل لازم کلور

(باب ثالث)

(اجرته متعلق مسائل بیاننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(بدل اجاره حقنده‌در)

٤٦٣ ماده
بیعده ثمن اولمغه صالح اولان شیٔ اجاره‌ده بدل اولمغه

صالح اولدیغی کبی ثمن اولمغه صالح اولمیان شیلر دخی
بدل اجاره اوله بیلور

مثلا بر حیوان مقابلنده یاخود بر خانه‌نك سکناسی مقابلنده بر بستان
استیجار اولنه بیلور

٤٦٤ ماده .

بدل اجاره نقد ایسه ثمن مبیع کبی مقداریني تعیین ایله
معلوم اولور

٤٦٥ ماده

بدل اجاره عروضدن یاخود مکیلات یاموزونات یاخود
عددیات متقاربه‌دن اولدیغی حالده مقداریله برابر
وصفني دخی بیان ایتمك لازم کلور

ونقلی حمل ومؤنته محتاج اولان شیلرده هرنرده تسلیمی
شرط قلنور ایسه اوراده ایفا اولنمق لازم کلور . ومکان
ایفا بیان اولنمدیغی تقدیرده مأجور اگر عقار ایسه اول
عقارك اولدیغی محلده واگر عمل ایسه اجیرك عملی ایفا
ایتدیگی یرده واگر حموله ایسه اجرتك لازم اولدیغی
مکانده ایفاسی لازم کلور

اما حمل ومؤنته محتاج اولمیان شیلرده دیلدیکی یرده اولور

(فصل ثانی)

(اجرتك سبب لزومنه وآجرك اجرته كيفيت استحقاقنه)

(دائر اولان مسائل بياننده‌در)

٤٦٦ ماده

عقد مطلق ایله اجرت لازم اولماز

یعنی مجرد اجاره منعقد اولدیغی کبی همان بدل اجاره‌نك تسلیمی لازم کلمز

٤٦٧ ماده

تعجیل ایله اجرت لازم اولور

یعنی مستأجر بروجه پشین اجرتی تسلیم ایتسه آجر اكا مالك اولوب
بعده مستأجر انی استرداد ایده‌مز

٤٦٨ ماده

شرط تعجیل ایله اجرت لازم اولور

یعنی بدل اجاره‌نك بروجه پشین ویرلسی شرط قلندقده عقد
اجاره كرك منافع اعیان اوزرینه وارد اولسون وكرك عمل اوزرینه
وارد اولسون هرحالده مستأجرك اول امرده بدل اجاره‌یی تسلیم
ایتمسی لازم کلور

واولکی صورتده آجر اجرتی استیفا ایدنجیه‌دك مأجوری تیمدن
وایکنجی صورتده اجیر اجرتی استیفا ایدنجیه‌دك عما امتناع
ایده‌بیلور

وایکی صورتده دخی آجرك بروجه پشین ا مطالبه ایله
مستأجر ایفادن امتناع ایدر ایسه فسخ اجا حق واردر

۴۶۹ ماده

استیفای منفعت ایله اجرت لازم اولور

مثلا بر محله کیتمك اوزره استیجار اولنان بارکیره رکوب ایله اورایه وارلدقده آجری اجرته مستحق اولور

۴۷۰ ماده

اجارهٔ صحیحه ده استیفای منفعته اقتدار ایله دخی اجرت لازم اولور

مثلا بر کیمسه اجارهٔ صحیحه ایله استیجار ایلدیکی خانه یی قبض ایتدکدن صکره ساکن اولمسه بیله اجرت ویرمسی لازم کلور

۴۷۱ ماده

اجارهٔ فاسده ده استیفای منفعته اقتدار کافی اولمیوب حقیقة انتفاع بولنمدقجه اجرت لازم اولماز

۴۷۲ ماده

من غیر عقد و بلا اذن بر کیمسه برینك مالنی استعمال ایتدیکی صورتده معد للاستغلال ایسه اجر مثل لازم اولور ٭ دکل ایسه لازم اولماز

فقط مال صاحبی اجرت مطالبه ایتدکدن صکره استعمال ایدر ایسه معد للاستغلال اولمسه دخی اجرت اعطاسی لازم کلور

زیرا بو حالده استعمال ایتمسیله اجرته راضی اولمش اولور

۴۷۳ ماده

اجرتك تعجیل و تأجیلی حقنده عاقدین هر نه شرط

ایدرلر ایسه اکا رعایت اولنور

٤٧٤ ماده

تأجیل بدل شرط اولندیغی صورتده ابتدا آجرك مأجوری تسلیم و اجیرك عملی ایفا ایلمسی لازم کلوب اجرتك ایفاسی انجق مقاوله اولنان وقت تأدیه نك انقضاسنده لازم اولور

٤٧٥ ماده

تعجیل و تأجیل شرطی اولمقسزین عقد اولنسان اجارهٔ مطلقه ده عقد اجاره کرك منافع اعیان اوزرینه اولسون و کرك عمل اوزرینه اولسون هرحالده ابتدا آجرك مأجوری تسلیم و اجیرك عملی ایفا ایلمسی لازم کلور

٤٧٦ ماده

اجرت اکر شهریه یاخود سنویه کبی بروقت معین ایله موقت ایسه لزوم ایفاسی اول وقتك انقضاسنده در

مثلا شهریه ایسه آیك تمامنده وسنویه ایسه سنه ختامنده ایفا اولنمق لازم کلور

٤٧٧ ماده

اجرتك لزومنده مأجورك تسلیمی شرطدر

یعنی کرا وقت تسلیمدن اعتبارا ایشلر

بو صورتده آجر قبل التسلیم مرور ایدن مدتك اجرتنی الهمز . و اکر قبل التسلیم مدت اجاره منقضی اولور

ایسه اجرتدن برشیئه مستحق اولماز

۴۷۸ ماده

مأجور ایله انتفاع بالکلیه فوت اولدقده اجرت ساقط اولور

مثلا حمام تعمیره محتاج اولوبده تعمیری اثناسنده بر مدت معطل قالسه اول مدتك اجرتدن حصه‌سی ساقط اولور . کذلك دکرمنك صویی کسیلوبده معطل قالسه صویك انقطاعی وقتندن اعتبارا اجرت ساقط اولور . فقط مستأجر اون اوکوتمکدن غیری بر صورتله اول دکرمنك اوندن انتفاع ایتدکده بدل اجاره‌دن اکا اصابت ایدن حصه‌یی ویرمسی لازم کلور

۴۷۹ ماده

برکیمسه بردکان استیجار وقبض ایتمشیکن برمدت اخذ واعطایه کساد عارض اولمغله صنعت ایشلمدی ودکان قپالو قالدی دیو اول مدتك کراسنی اعطادن امتناع ایده‌مز

۴۸۰ ماده

مدت اوزرینه بر قایق استیجار اولنوبده اثنای راهده مدت منقضی اولسه ساحله ینا‌شنجیه‌دك اجاره ممتد اولور . ومستأجر فضله اولان مدتك اجر مثلنی ویرر

۴۸۱ ماده

برکیمسه خانه‌سنی دیکر کمسنه‌یه مرمت ایتمك وبلا اجرت

ساكن اولمق اوزره ويرسه واو دخی كندو طرفندن مرمت ايدرك برمدت ساكن اولسه عاريت قبيلندن اولمغله مصارف تعميريه اول كمسنه يه عائد اولور • وصاحب خانه دخی اندن اول مدت ايچون اجرت نامنه برشی الهماز

(فصل ثالث)

(اجرت ايچون اجيرك مستأجر فيهی حبس)
(ايدوب ايدهمامسی حقنده در)

٤٨٢ ماده

درزی و بوياجی وجامه شوی كبی عملنده اثر اولان اجيرك ويره سی يه مقاوله اولنمامش ايسه اجرت ايچون يدنده مستأجر فيهی حبس ايتمكه صلاحيتی واردر • وبو وجهله حبس ايدوبده يدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولماز فقط اجرت دخی الهماز

٤٨٣ ماده

حمال وملاح كبی عملنده اثر اولميان اجيرك اجرت ايچون مستأجر فيهی حبس ايتمكه صلاحيتی يوقدر
وبو حالده حبس ايدوبده يدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولور ومال صاحبی بونده مخير اولوب ديلرسه

محمول اوله‌رق قیمتنی تضمین ایتدیرر واجرتنی ویررودیلرسه غیر محمول اوله‌رق تضمین ایتدیروب اجرت ویرمز

(باب رابع)

(مدت اجاره‌یه متعلق مسائل بیانندەدر)

۴۸۴ ماده

بر کیمسه کرك یوم کبی قصیر اولسون وکرك سنین کبی طویل اولسون معلوم اولان مدت اوزرینه مال وملکنی آخره ایجار ایده‌بیلور

۴۸۵ ماده

مدت اجاره‌نك ابتداسی حین عقدده تسمیه یعنی ذکر وتعیین اولنان وقتدن اعتبار اولنور

۴۸۶ ماده

حین عقدده ابتدای مدت تسمیه اولنمز ایسه وقت عقددن اعتبار اولنور

۴۸۷ ماده

بر سنه‌لك اولمق اوزره هر آیلغی شوقدر غروشه اوله‌رق بر عقارك ایجاری جائز اولدیغی کبی شهریه‌سی بیان اولنمقسزین بر سنه‌لك اولمق اوزره شوقدر غروشه ایجاری دخی صحیح اولور

۴۸۸ ماده

آيك ابتداسنده ايكن اجاره كرك بر آيلق اولسون و كرك زياده اولسون شهريه اوله‌رق مقاوله اولنور ايسه آيلق اولمق اوزره منعقد اولور بوصورتده آى اوتوز كوندن ناقص اولسه دخى تمام آيلق اعطاسى لازم كلور

۴۸۹ ماده

آيك برازى كچمش ايكن بر آيلق اولمق اوزره مقاوله اولنديغى صورتده بر آى اوتوز كون اولمق اوزره اعتبار اولنور

۴۹۰ ماده

آيك برازى كچمش ايكن شو قدر آيلق اوله‌رق مقاوله اولنور ايسه اولكى ناقص آى الك صكره‌كى آيدن اوتوز كون اولمق اوزره اتمام اولنوب اجرتى يوميه حسابيله ايفا اولنور . واره يرده‌كى آيلر غره ايله حساب و اعتبار قيلنور

۴۹۱ ماده

آيك برازى كچمش ايكن قاچ آيلق اولديغى بيان اولنمقسزين هر آيلغى شو قدر غروشه اولمق اوزره مقاوله اولنديغى صورتده ابتداكى ناقص آى اوتوز كون اعتبار اولنمق لازم كله جكى كبى ديكر آيلر دخى اولوجهله

اوتوز کون اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٢ ماده

آیك ابتداسنده ایکن برسنه‌لك اوله‌رق عقد اجاره اولندقده سنه اون ایکی آی اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٣ ماده

آیك برازی کچمشیکن اجاره برسنه‌لك اوله‌رق عقد اولندقده برآی ایامی اوله‌رق اعتبار اولنوب دیکر اون بری غره اعتباریله حساب اولنور

٤٩٤ ماده

قاچ آیلق اولدیغی ذکر اولنمقسزین هرآیلغی شوقدر غروشه اولمق اوزره برعقار ایجار اولنسه عقد صحیح اولور

فقط برنجی آی تمام اولدقده ایکنجی ودها صکره‌کی آیلرك برنجی کیجه‌سیله برنجی کوننده آجر ومستأجردن هر بری اجاره‌یی فسخ ایده‌بیلور . اما اولکی کیجه‌سیله کونی کچدکدنصکره فسخ ایده‌مز .

واکر احد عاقدین بویله اثنای شهرده فسخ ایتدم دیسه اول آیك نهایتنده منفسخ اولور .

واکر اثنای شهرده شهرآتی ابتداسندن اعتباراً فسخ ایتدم دیسه شهرآتی حلولنده منفسخ اولور

واكر ایکی یا زیاده آیلق پشین ویرلمش ایسه هیچ بریسی اول آیلرك اجارەسنی فسخ ایدەمز

۴۹۵ ماده

برکیمسه برکون ایشلمك اوزره براجیر طوتدیغی صورتده طلوع شمسدن عصره قدر یاخود غروب شمسه قدر ایشلمك خصوصنده عرف بلده نه ایسه اکا کوره عمل اولنور

۴۹۶ ماده

بری مثلا اون کون ایشلمك اوزره بر دولکر استیجار ایتسه عقدی ولی ایدن کونلر اعتبار اولنور

واکر یازین اون کون ایشلمك اوزره دیو استیجار ایتسه قنغی آیك قاچنجی کوندن اعتباراً ایشلیه جکنی بیان ایتمدکجه صحیح اولماز

(باب خامس)

(خیارات حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(خیار شرط بیانندەدر)

۴۹۷ ماده

بیعده اولدیغی کبی اجارەده دخی خیار شرط جاری

اوله‌رق احد طرفین یاخود ایکیسی بردن شوقدر کون مخیر اولمق اوزره ایجار واستیجار جائز اولور

٤٩٨ ماده

مخیر اولان کیمسه مدت خیارنده دیلرسه اجاره‌یی فسخ ایدر ودیلرسه مجیز اولور

٤٩٩ ماده

کرك فسخ کرك اجازت (٣٠٢) و(٣٠٣) و(٣٠٤) ماده‌لرده بیان اولندیغی اوزره قولا اولدیغی کبی فعلا دخی اولور

بناء علیه آجر مخیر اولدیغی صورتده مأجورده تملکك لوازمندن اولان بروجهله تصرف ایتمسی فسخ فعلیدر • ومستأجر مخیر اولدیغی صورتده مأجورده مستأجرینك تصرفی کبی تصرف ایتمسی اجازت فعلیه‌در

٥٠٠ ماده

مخیر اولان کیمسه اجاره‌یی فسخ یاخود انفاذ ایتمدن مدت خیار مرور ایدرسه خیاری ساقط اوله‌رق اجاره لازم اولور

٥٠١ ماده

مدت خیار وقت عقددن اعتبار اولنور

٥٠٢ ماده

مدت اجاره‌نك ابتداسی خیارك سقوطی وقتندن معتبردر

٥٠٣ ماده
شوقدر ذراع یادونم اولمق اوزره استیجار اولنان یر زیاده یاخود ناقص چیقسه اجاره صحیح اولور . واجر مسمی لازم کلور
فقط نقصان صورتنده مستأجر مخیر اولوب دیلرسه اجاره‌یی فسخ ایده بیلور
٥٠٤ ماده
هر دونمی شوقدر غروشه اولمق اوزره بر یر استیجار اولنسه اجرتی دونم حسابیله ویرلمك لازم کلور
٥٠٥ ماده
بر ایش فلان وقته قدر ایفا اولنمق اوزره اجرتی تعیین اولنه‌رق عقد اجاره جائز وشرط معتبر اولور
مثلا بر کیمسه کسوبده کوملك دیکمك وبوکون یتشدرمك اوزره درزی‌یه بزویرسه یاخود شوقدر کونده مکه‌یه یتشدرمك اوزره بر آدمدن دوه استکرا ایتسه اجاره جائز اولور . وآجر شرطی ایفا ایدر ایسه اجر مسمی الور وایفا ایتمز ایسه اجر مسمایی تجاوز ایتمامك اوزره اجر مثل الور
٥٠٦ ماده
عملده وعامله‌ده وحملده ومسافه‌ده ومکانده وزمانده ایکی یا اوچ صورت اوزرینه اجرتك تردیدی صحیح اولور .
وهر قنغی صورت فعله چیقار ایسه اکا کوره اجرت اعطاسی لازم کلور

مثلا اكنه اردی دیکمك اوزره شوقدر واویولغامه دیکمك اوزره بوقدر غروشه پازارلق اولندقده قنغی صورتده دیکیلورایسه اكا كوره مقاوله اولنان اجرتك اعطاسی لازم كلور

یاخود بردكانده عطارلق ایتمك اوزره شوقدر وتیمور جیلك ایتمك اوزره بوقدر غروشه مقاوله اولندقده مستأجر قنغی عملی اجرا ایدر ایسه اكا كوره اجرت معینه سنی اعطا ایدر

وكذا بردابه یه بغدای یوكلتمك اوزره شوقدر وتیمور یوكلتمك اوزره بوقدر غروشه استكرا اولندقده قنغیسنی یوكلدر ایسه اكا كوره معین اولان اجرتی ویرر

یاخود بكاری شو حیوانی چورلی یه دك یوز وادرنه یه دك ایكی یوز وقلبه یه دك اوچیوز غروشه ایجار ایتدم دیدكده مستأجر نره یه كیدر ایسه اوراسنك اجرتنی اعطا ایلر

وكذلك آجر شو خانه یی یوز وبوخانه یی ایكیوز غروشه ایجار ایتدم دیوب مستأجر دخی قبول ایتدكدنصكره هرقنغیسنده ساكن اولور ایسه انك ایچون معین اولان اجرتی ویرمسی لازم كلور كذلك بركیمسه برجبه یی درزی یه بوكون دیكرسه اللی ویارین دیكرسه اوتوز غروش ویرمك اوزره پازارلق ایتسه جائز وشرطلر معتبر اولور

(فصل ثانی)

(خیار رؤیت حقنده در)

٥٠٧ ماده

مستأجر ایچون خیار رؤیت واردر

٥٠٨ ماده

مأجورك رؤيتی منافعك رؤيتی كبيدر

٥٠٩ ماده

مستأجر كورمدن برعقاری استيجار ايتسه كوردكده مخير اولور

٥١٠ ماده

بركيمسه مقدما كورمش اولديغی برخانه‌يی استيجار ايتسه انك ايچون خيار رؤيت يوقدر . مكركه سكنايه مضر اوله‌جق برمحلی منهدم اوله‌رق هيئت اولاسی تغير ايتمش ايسه اوحالده مخير اولور

٥١١ ماده

هر عمل كه محالك اختلافيله ذاتا مختلف اوله انده اجيرك خيار رؤيتی واردر

مثلا برجبه ديكمك اوزره درزی ايله پازارلق اولنديغی صورتده درزی ديكه‌جكی چوقه ياشالی‌يی كوردكده مخير اولور

٥١٢ ماده

هر عمل كه محالك اختلافيله مختلف اولميه انده خيار رؤيت يوقدر

مثلا شوقدر قيه پموغك چكردكنی ايقلامق اوزره شوقدر غروشه مقاوله اولندقده اجير پموغی كورمسه كندوسی ايچون خيار رؤيت يوقدر

(فصل ثالث)

(خيار عيب حقنده در)

٥١٣ ماده

بيعده اولديغى كبى اجاره ده دخى خيار عيب واردر

٥١٤ ماده

اجاره ده خيارى موجب اولان عيب منافع مقصوده نك بالكليه فوت ياخود مختل اولمسنه سبب اولان شيدر

مثلا خانه بتون بتون منهدم اولمق ودكرمنك صويى كسلمك ايله منفعت مقصوده فوت اولديغندن وخانه نك چاتيسى چوكمك ياخود سكنايه مضر برمحلى منهدم اولمق وكرا بار كيرينك ضرتى يارە لنمق منافع مقصوده يى اخلال ايلديكندن بونلر اجارده خيارى موجب اولان عيوبدندر • اما خانه نك ايچروسنه يغمور وصغوق كيرميه جك صورتده صوامى دوكلمك وباركيرك يله سى ياخود قويروغى كسلمك كبى منافعى اخلال ايتميان قصورلر اجاره ده خيارى موجب اولماز

٥١٥ ماده

منفعتك استيفاسندن مقدم مأجورده برعيب حادث اولسه وقت عقدده موجود كبيدر

٥١٦ ماده

مأجورده برعيب حادث اولدقده مستأجر مخيردر • ديلرسه عيبيله برابر استيفاى منفعت ايلر بوصورتده

اجرتی تماما ویرر ودیلرسه اجاره‌یی فسخ ایلر

٥١٧ ماده

مستأجرك اجاره‌یی فسخندن مقدم آجر اكر عیب حادثی ازاله ایدر ایسه مستأجرك حق فسخی قالماز ۰ ومستأجر بقیهٔ مدته متصرف اولمق استدكده آجر دخی اكا مانع اوله‌ماز

٥١٨ ماده

منافعی اخلال ایدن عیب حادثك رفعندن مقدم مستأجر اجاره‌یی فسخ ایده‌جك اولور ایسه آجرك حضورنده فسخ ایده‌بیلور ۰ یوخسه غیابنده فسخ ایده‌مز واكر آجرك غیابنده یعنی اكا خبر ویرمكسزین فسخ ایدر ایسه فسخی معتبر اولمیوب كما كان مأجورك كراسی ایشلر

اما منافع مقصوده بالكلیه فوت اولدیغی صورتده آجرك غیابنده دخی فسخ ایده‌بیلور

وكرك فسخ ایتسون وكرك فسخ ایتسون درتیوز یتمش سكزنجی ماده‌ده بیان اولندیغی اوزره اجرت لازم اولماز

مثلا خانهٔ مأجورك منافعنی اخلال ایدر برمحلی منهدم اولسه مستأجر فسخ اجاره ایده‌بیلور ۰ فقط آجرك حضورنده فسخ اتمسی لازم كلور یوخسه اكا خبر ویرمكسزین خانه‌دن چیقیویرسه چیقه‌مامش كبی اجرت ویرمسی لازم كلور

اما خانه بتون بتون منهدم اولدیغی صورتده آجرك حضورینه محتاج اولمقسزین مستأجر فسخ اجاره ایده بیلور . وهر حالده اجرت لازم كلمز

٥١٩ ماده

خانه نك براوطه سی یاخود بردیواری منهدم اولوبده مستأجر فسخ اجاره ایتمیه رك باقیسنده ساكن اولسه اجرتدن برشی ساقط اولماز

٥٢٠ ماده

بركیمسه ایكی خانه یی بردن شوقدر غروشه استیجار ایدوبده بریسی منهدم اولسه ایكیسنی بردن ترك ایده بیلور

٥٢١ ماده

شوقدر اوطه لی اولمق اوزره استیجار اولنان خانه نك اوطه لری ناقص چیقسه مستأجر مخیردر دیلرسه فسخ اجاره ایدر ودیلرسه اجر مسما ایله اجاره یی قبول ایلر

اما اجاره یی ایفا ایدوبده اجرتدن برمقداریني تنقیص ایده مز

(باب سادس)

مأجورك انواع واحكامی بیاننده اولوب درت فصلی)

(حاویدر)

(فصل اول)

(اجارۂ عقاره متعلق مسائل بیاننده در)

٥٢٢ ماده

کیمك سكناسی ایچون اولدیغی بیان ایدلمیه‌رك برخانه یادكان استیجار اولنسه جائز اولور

٥٢٣ ماده

بركیمسه خانه‌سنی یادكاننی ایچنده امتعه واشیاسی اولدیغی حالده ایجار ایتسه اجاره صحیح اولوب آجر امتعه واشیاسنی تخلیه ایله خانه‌یی تسلیمه مجبور اولور

٥٢٤ ماده

بركیمسه نه اكه‌جكنی تعیین یاخود هرنه دیلرسه اكمك اوزره دیو تعمیم ایتمیه‌رك برارضی استیجار ایتسه اجاره فاسد اولور • فقط قبل الفسخ تعیین ایدوبده آجر دخی راضی اولور ایسه صحته منقلب اولور

٥٢٥ ماده

بركیمسه دیلدیكنی اكمك اوزره استیجار ایلدیكی ارضده

صيفيه وشتائيه اولەرق برسنه ایچنده مکررا زراعت ایده‌بیلور

۵۲٦ ماده

زرعك ادراکندن مقدم مدت اجاره منقضی اولسه زرعك ادراکنه دك مستأجر اجر مثلنی ویره‌رك ارض اوزرنده اکینی ابقا ایده‌بیلور

۵۲۷ ماده

نه ایچون اولدیغی بیان ایدلمیه‌رك دکان وخانه استیجاری صحیح اولوب کیفیت استعمالی عرف وعادته مصروف اولور

۵۲۸ ماده

برکیمسه نه ایچون اولدیغنی بیان ایتمیه‌رك استیجار ایلدیکی خانه ده کندوسی ساکن اوله‌بیلدیکی کبی بشقه سنی دخی اسکان ایده‌بیلور . وایچنه اشیاسنی وضع ایده‌بیلور . وبنایه وهن وضرر کتورمیه‌جك هرنوع ایش ایشلیه بیلور . امابنایه وهن وضرر کتوره‌جك ایشی صاحبنك رضاسی اولمدقجه یاپه‌ماز

حیوان باغلەمق خصوصنده عرف وعادت بلده معتبر ومرعیدر دکانك حکمی دخی بووجهله‌در

۵۲۹ ماده

منفعت مقصوده‌یی اخلال ایدن شیلری یاپمق آجره عائددر

مثلا دكرمنك خرقنى آيقلامق صاحبنك اوزرينه‌در . كذلك خانه‌نك وصو يوللرينك وكونكلرينك تعمير واصلاحى وسكنايه مخل اولان شيلرك انشاسى وبنايه متعلق سائر ايشلر هب صاحبى اوزرينه لازمدر . واكر صاحبى بونلرى ياپمقدن امتناع ايدر ايسه مستأجر اول خانه‌دن چيقه بيلور . مكركه استيجار ايتديكى وقت اول خانه بو حال اوزره اولوب‌ده آنى كورمش ايسه عيبه راضى اولمش ديمك اولمسيله صكره‌دن بونى بهانه ايدرك اول خانه‌دن چيقه‌ماز . واكر مستأجر بو شيلرى كندو طرفندن ياپار ايسه تبرع قبيلندن اولوب مصرفنى آجردن طلب ايده‌مز

٥٣٠ ماده

آجرك اذنيله مستأجرك اجرا ايتديكى تعميرات اكر طامك كرميدينى اقطارمق كبى مأجورك اصلاحنه وخلل تطرقندن صيانتنه عائد ايسه مصرفى آجردن المق شرطى ذكر اولنمامش ايسه بيله مستأجر بو تعميراتك مصرفنى آجردن آلور . واكر خانه‌نك فروننى تعمير ايتمك كبى مجرد مستأجرك منافعنه عائد ايسه اويله بر شرط ذكر اولنمدقجه مستأجر انك مصرفنى آجردن الەمز

٥٣١ ماده

مستأجر بر عقار مأجورده بنا احداث ايلسه ياخود اغاج ديكسه اجاره‌نك انقضاسنده آجر مخير اولور . ديلرسه اول بنايى ياخود اغاجى قلع ايتديدر . وديلرسه قيمتنى

آز اولسون چوق اولسون ویروب ابقا ایدر

٥٣٢ ماده

مدت اجاره‌ده تراکم ایدن توز وطپراق وسوپرندینك تطهیر وازاله‌سی مستأجر اوزرینه‌در

٥٣٣ ماده

مستأجر مأجوری تخریب ایدر اولوبده آجر منعنه مقتدر اولمسه حاکمه مراجعتله اجاره‌یی فسخ ایتدیره بیلور

(فصل ثانی)

(اجارهٔ عروض حقنده‌در)

٥٣٤ ماده

مدت معلومه ایچون بدل معلوم مقابلنده البسه و اسلحه وچادر وامثالی منقولاتك اجاره‌سی جائزدر

٥٣٥ ماده

برکیمسه بر محله کیتمك اوزره البسه استیجار اتدکده اول محله کیتمیوبده خانه‌سنده کیسه یاخود هیچ کیمسه بیله اجرتنك اعطاسی لازم کلور

٥٣٦ ماده

برکیمسه کندو کیمك ایچون استیجار ایلدیکی البسه‌یی بشقه‌سنه کیدیره‌مز

٥٣٧ ماده
حليات البسه كبيدر

(فصل ثالث)

(اجارهٔ حيوان حقنده‌در)

٥٣٨ ماده
معين بر حيوانى استكرا ايلمك صحيح اولديغى كبى بر محل معينه‌قدر كوتورمك اوزره مكارى ايله مقاوله ايتمك دخى صحيحدر

٥٣٩ ماده
فلان محله قدر ديو برمعين دابه استكرا اولنديغى صورتده اكر دابه يولده بيتاب اولوب قالور ايسه مستأجر مخير اولور . ديلرسه حيوان طورانجيه‌قدر بكلر و ديلرسه اجاره‌يى نقض ايلر و بوحالده اورايه قدر اولان مسافه‌نك اجر مسمادن حصه‌سى نه ايسه انى آجره ويرر

٥٤٠ ماده
فلان محله شو قدر يوك كوتورمك اوزره‌بازارلق اولنديغى صورتده حيوان يولده بيتاب اولوب قالور ايسه بشقه حيوانه تحميل ايله يوكى اول محله قدر كوتورمكه مكارى مجبور اولور

٥٤١ ماده

لاعلى التعيين بر حيوان استيجاري جائز اولماز . فقط بعد العقد تعيين اولنوبده مستأجر دخي قبول ايدر ايسه جائز اولور وبرده معتاد اولديغي اوزره لاعلى التعيين بر نوعدن بردابه استيجار اولندقده جائز ومطلق متعارفه مصروف اولور

مثلا عادت اولديغي اوزره مكارى ايله فلان محله قدر بر باركير استيجار اولندقده مكارى بروجه معتاد بر باركير ايله اول كيمسه يي اورايه ايصال ايتمكه بورجلي اولور

٥٤٢ ماده

اجاره ده سنجاق وولايت كبي بر قطعه نك اسميله حد مسافه يي تعيين ايلمك كافي دكلدر . مگركه اول قطعه نك اسمي برشهره اطلاق اولنمق اوزره عرف اوله

مثلا بوسنديه دك ياخود عربستانه قدر ديو حيوان استكرا ايتمك صحيح اولميوب واريله جق شهر ياقصبه ياقريه نك تعييني لازم كلور . فقط شام لفظي بر قطعه نك اسمي اولديغي حالده شهر دمشقه اطلاق اولنمق اوزره عرف اولديغندن شامه قدر ديو حيوان استكرا اولنسه صحيح اولور

٥٤٣ ماده

فلان محله قدر ديو بر حيوان استكرا اولنوبده اول محلك اسمي ايكي بلده يه اطلاق اولنور اولديغي تقديرده هر قنغيسنه كيديلور ايسه اجر مثلي لازم كلور

مثلا استانبولدن چکمجه یه دك برحیوان استکرا اولنوبده بیوك یاخود کوچك چکمجه دیو تصریح قلنمدیغی تقدیرده هرقنغیسنه کیدیلور ایسه انك مسافه سنه کوره اجر مثل ویرلمك لازم اولور

٥٤٤ ماده

بربلده یه دك برحیوان استکرا اولندقده مستأجری اول بلده ده کی خانه سنه قدر کوتورمك لازم اولور

٥٤٥ ماده

برمحل معینه دك حیوان استیجار ایدن کیمسه مکارینك اذنی اولمدقجه اول محلی تجاوز ایده مز ٠ وتجاوز ایتدکده صاغ وسالم صاحبنه تسلیم ایدنجه یه دك اول حیوان مستأجرك ضماننده اولوب کرك ذهابنده وکرك ایابنده تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٤٦ ماده

برمحل معینه کیتمك اوزره دیو دابه استکرا اولندقده مستأجر اول حیوان ایله بشقه محله کیده مز ٠ وکیدوبده حیوان تلف اولسه ضامن اولور

مثلا تکفور طاغنه کیتمك اوزره استیجار ایتدیکی حیوان ایله اسنیه یه کیتسه وحیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٤٧ ماده

برمحل معینه دیو حیوان استیجار اولنوبده اورایه کیدن یوللر متعدد اولسه مستأجر ناسك سلوك ایتدیکی یوللردن هرقنغیسیله استرسه کیده بیلور

وحیوان صاحبی کیده‌جك یولی تعیین ایتمشیکن مستأجر
بشقه یولدن کیدوبده حیوان تلف اولدیغی صورتده
اکر بو یول حیوان صاحبنك تعیین ایلمش اولدیغی یولدن
دها طولاشق یاصرب ایسه ضمان لازم کلور واکر مساوی
یاخود دها اهون ایسه ضمان لازم کلمز

٥٤٨ ماده

مستأجر شوقدر مدت ایچون استیجار ایلدیکی حیوانی
اول مدتدن زیاده استعمال ایده‌مز وایدوبده یدنده حیوان
تلف اولسه ضامن اولور

٥٤٩ ماده

فلان آدم بنمك اوزره دابه استکراسی صحیح اولدیغی کبی
دیلدیکنی بندیرمك اوزره تعمیما استکراسی دخی صحیحدر

٥٥٠ ماده

رکوب ایچون استکرا اولنان حیوانه یوك یوكلدیله‌مز •
ویوكلدیلوبده حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور •
لکن بوحالده اجرت لازم اولماز • (٨٦) ماده‌یه باق

٥٥١ ماده

فلان آدم بنمك اوزره استکرا اولنان حیوانه بشقه‌سی
ارکاب اولنه‌ماز • وارکاب اولنوبده حیوان تلف
اولسه ضمان لازم کلور

ماده ٥٥٢

بر کیمسه دیلدیکنی بندرمك اوزره استکرا ایلدیکی دابه یه دیلرسه کندوسی راکب اولور ودیلرسه بشقه سنی ارکاب ایدر . فقط کرك کندوسی بنسون وکرك بشقه سنی بندرسون هرکیم راکب اولور ایسه مراد تعین وتخصص ایدوب اندنصکره بشقه سی ارکاب اولنه ماز

ماده ٥٥٣

رکوب ایچون بر حیوان استکرا اولنوبده کیمك بنه جکی تعیین ودیلدیکنی بندرمك اوزره دیو تعمیم اولنمسه اجاره فاسد اولور

فقط قبل الفسخ تعیین وبیان اولنور ایسه صحته منقلب اولور . وبو صورتده دخی هرکیم تعین ایدر ایسه اندن بشقه سی اول حیوانه ارکاب اولنه ماز

ماده ٥٥٤

یوك ایچون حیوان استکرا اولندقده سمر وایب وچوال حقنده عرف بلده معتبردر

ماده ٥٥٥

یوکك مقداری بیان یاخود اشارتله تعیین ایدلمیه رك حیوان استکرا اولندقده مقداری عرف وعادته محمول اولور

٥٥٦ ماده

مستأجر كرا حيوانی صاحبنك اذنی اولمقسزين ضرب ايده‌ماز وضرب ايدوبده اندناشی حيوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٥٧ ماده

كرا حيوانی ضرب ايتمك اوزره صاحبی اذن ويرديكی صورتده مستأجر انجق ضربی معتاد اولان يرينه اوره بيلور · واكر ضربی معتاد اولان موضعدن بشقه يرينه ضرب ايله مثلا صاغريسنه اوره‌جق يرده باشنه اورمغله حيوان تلف اولسه ضمان لازم كلور

٥٥٨ ماده

يوك ايچون استكرا اولنان حيوانه بينيله بيلور

٥٥٩ ماده

يوكك نوع ومقداری ذكر وبيان اولنه‌رق حيوان استيجار اولندقده مضرتده اكا مماثل ياخود اندن دها اهون اولقدر ديكر برنوع يوك دخی يوكلديله بيلور · اما مضرتی دها زياده اولان شی يوكلديله‌مز

مثلا بركيمسه بش كيله بغدای يوكلتمك اوزره استكرا ايلديكی باركيره كرك كندوسنك اولسون وكرك بشقه‌سنك اولسون وهرقنغی نوعدن اولورسه اولسون بش كيله بغدای يوكلده بيلديكی كبی بش كيله ارپه دخی يوكلده بيلور . اما بش كيله ارپه يوكلتمك اوزره استكرا ايلديكی حيوانه بش كيله بغدای يوكلده‌مز نته‌كيم يوز قيه

یوق یوکلتمك اوزره استکرا اولنان حیوانه یوزقیه تیمور یوکلدیله مدیکی کبی

٥٦٠ ماده

کرا حیوانندن یوکی ایندیرمك مکاری اوزرینه‌در

٥٦١ ماده

مأجورك نفقه‌سی آجر اوزرینه‌در

مثلا استکرا ولنان بارکیرك علفی وصوارلمسی صاحبی اوزرینه در فقط انك اذنی اولمقسزین مستأجر حیوانه یم ویررایسه تبرعدر صکره صاحبندن اقچه‌سنی آله‌ماز

(فصل رابع)

(اجارهٔ آدمی بیانده‌در)

٥٦٢ ماده

خدمت یااجرای صنعت ایچون باب ثانینك فصل ثالثنده بیان اولندیغی اوزره مدت بیانیله یاخود دیکر صورتده عملی تعیین ایله اجارهٔ آدمی جائزدر

٥٦٣ ماده

اجرت مقاوله ایدلمیه‌رك برشخص برکیمسه‌نك طلبی اوزرینه اول کیمسه‌یه خدمت ایتدکده اجرت ایله خدمت ایدر مقوله‌دن ایسه اجر مثل الور . دکل ایسه برشی آله‌ماز

٥٦٤ ماده

برکیمسه برشخصه مقدار بیان ایتمیه‌رك فلان ایشی

كورسكا اكرام ايدرم ديوب اودخی ايفای خدمت ايلسه
اجر مثله مستحق اولور

٥٦٥ ماده

اجرت تسميه اولنمقسزين عمله استخدام اولندقده كوندهلكی
معلوم ايسه اجرت معلومه ودكل ايسه اجر مثلی
ويريلور . بوكا مماثل اصنافك معاملهلری دخی
بو وجهله در

٥٦٦ ماده

قيمياتدن لاعلی التعيين برشی ويرلمك اوزره اجير ايله عقد
اجاره اولندقده اجر مثل لازم اولور

مثلا بر كيمسه برينه كل بكا شو قدر كون خدمت ايت سكا بر چفت
اوكوز اليويره‌يم ديسه اوكوز اعطاسی لازم كليوب اجر مثل لازم
كلور . فقط عادت اولديغی اوزره البسه يابلق اوزره سوت انا
استيجاری جائز والبسه‌نك نصل اوله‌جغی وصف وتعريف اولنمديغی
تقديرده اوسط درجه‌سی لازم اولور

٥٦٧ ماده

خدمه‌يه خارجدن ويرلمش اولان بخشيش اجرته محسوب
ايديله‌ماز

٥٦٨ ماده

برعلم ياصنعت تعليمی ايچون استاد استيجار اولندقده اكر
مدت بيان اولنور ايسه اجاره مدت اوزرينه منعقد اولور

حتی استاد تعلیمه حاضر ومهیا بولنمق ایله اجرته مستحق اولور شاگرد کرك تعلم ایتسون وکرك ایتمسون

واکر مدت بیان اولنمز ایسه اجاره فاسد اولەرق منعقد اولور . بوصورتده شاگرد تعلم ایدرسه استاد اجرته مستحق اولور . والا اجرت الەماز

ماده ۵٦۹

برکیمسه مثلا اوغلنی صنعت اوکرنمك ایچون اوستەیه ویروب احدهما آخره اجرت شرط ایتمدکاری حالده چوجق صنعت اوکرندکدنصکره یکدیکردن اجرت مطالبه ایتسەلر عرف وعادت بلدەنه ایسه انکله عمل اولنور

ماده ۵۷۰

برقریه اهالیسی برخواجه یاخود امام یامؤذن استیجار ایدوب انلر دخی ایفای خدمت ایلسەلر اجرتلرینی اول قریه اهالیسندن الورلر

ماده ۵۷۱

بالنفس عمل ایتمك یعنی کندو ایشلمك اوزره استیجار اولنان اجیر کندو یرنده بشقەسنی قوللانەماز

مثلا برکیمسه برجبه‌یی شو قدر غروشه درزی کندو ایله دیکمك اوزره بازارلق ایتدکده درزی انی آخره دیکدیرەمیوب کندوسی دیکمك لازم کلور وآخره دیکدیردیکی تقدیرده تلف اولسه ضامن اولور

ماده ۵۷۲

مطلق اولەرق مقاوله اولندیغی صورتده آجر کندو یرنده

بشقه‌سنی قوللانه بیلور

٥٧٣ ماده

مستأجرك اجیره بو ایشی یاپ دیمسی اطلاقدر

مثلا برکیمسه درزی‌یه بالذات یاخود کندوك دیو تقیید ایتمکسزین شوقدر غروشه بوجبه‌یی دیك دیوبده مقاوله ایتدکده درزی انی قلفه‌سنه یاخود دیکر بردرزی‌یه دیکدیرسه اجر مسمایه مستحق اولور • وبلاتعد جبه تلف اولسه ضامن اولماز

٥٧٤ ماده

عملك توابعندن اولوبده اجیر اوزرینه شرط قلنمیان هرنه اولور ایسه اولسون بونده عرف وعادت بلده‌یه اعتبار اولنور

اییلك درزینك اولمق اوزره عادت اولدیغی کبی

٥٧٥ ماده

یوکی خانه‌یه ادخال ایتمك حماله لازم اولوب اماحلنه قویمق انك اوزرینه لازم دکلدر

مثلا یوکی اوست قاته چیقارمق وذخیره‌یی انباره دوکمك حمالك بورجی دکلدر

٥٧٦ ماده

اجیره یمك ویرمك مستأجره لازم اولماز • مکرکه عرف بلده اوله

٥٧٧ ماده

بردلال برمالی کزدروبده صاتمسه بعده صاحبی

صاتدقده اول دلال اجرت الهماز و دیکر بر دلال صاتدیغی
تقدیرده اجرت دلالیه‌یی کاملا ایکنجی دلال الوب
اولکیسی برشی الهماز

٥٧٨ ماده

برکیمسه مالنی دلاله ویروب شوقدر غروشه صات
دیدکده دلال اندن زیاده‌یه صاتسه اول زیاده دخی مال
صاحبنك اولوب دلال اجرت دلالیه‌سندن بشقه برشی
الهماز

٥٧٩ ماده

بیعده دلال دلالیه‌سنی الدقدنصکره بر مستحق چیقوب بده
مبیعی السه یاخود عیب ایله مبیع رداولنسه دلالیه استرداد
اولنه‌ماز

٥٨٠ ماده

برکیمسه‌نك ترلاسنده‌کی اکینی بیچمك اوزره شوقدر
غروشه استیجار ایلمش اولدیغی اوراجیلر اکینك برمقدارینی
بیچدکاری حالده طولو یاغمغله یاخود بشقه برقضا ظهوریله
اکینك ماعداسی تلف اولسه اجر مسمادن بیچدکاری
اکینك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری اله بیلوب باقیسنی
الهمازلر

٥٨١ ماده

سوت اناخسته اولدقده فسخ اجاره ایده بیلدیکی کبی

بويله خسته ياكبه اولور ياخود چوجق انك ممه سنى الماز وياسوتينى استفراغ ايلر ايسه مسترضع دخى فسخ اجاره ايده بيلور

(باب سابع)

(بعدالعقد آجر ومستأجرك وظيفه وصلاحيتلرينه)

(دائر اولوب اوچ فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(تسليم مأجور حقنده در)

٥٨٢ ماده
مأجورك تسليمى مستأجره بلامانع انكله انتفاع ايده بيله جك حالده آجرك اذن ورخصت ويرمسيدر

٥٨٣ ماده
مدت يامسافه اوزرينه اجارهٔ صحيحه عقد اولندقده مدتك انقضاسنه ومسافه نك ختامنه قدر مأجورك متصلا ومستمرا يدنده طورمق اوزره مستأجره تسليمى لازمدر

مثلا بركيمسه شوقدر مدت ايله ياخود فلان يره كيتمك اوزره برعربه استيجار ايتدكده اول مدت ظرفنده ياخود اورايه وارنجيه دك اول عربه يي قوللانه بيلور واورادە صاحبى انى الوبده كندوامورنده استعمال ايده مز

٥٨٤ ماده
آجرك برملك عقارينى ايچنده كندو مالى اولديغى حالده ايجار ايتسه فارغاً تسليم ايتمدكجه كرا ايشلمز . مكركه اول مالى دخى مستأجره صاتمش اوله

٥٨٥ ماده
آجر خانه‌يى تسليم ايدوبده ايچنده‌كى اشياسنى قويديغى براوطه‌يى تسليم ايتمسه اول اوطه‌نك بدل اجاره‌دن حصه‌سى مقدارى ساقط اولور . وخانه‌نك باقيسنده دخى مستأجر مخيردر . واكر آجر قبل الفسخ خانه‌يى تخليه وتسليم ايدرسه اجاره لازم اولور يعنى مستأجرك حق فسخى ساقط اولور

(فصل ثانى)

(بعد العقد عاقدينك مأجورده تصرفلرينه)

(دائردر)

٥٨٦ ماده
مأجور عقار ايسه مستأجر انى قبل القبض آخره ايجار ايده بيلور . واكر منقول ايسه ايده‌مز

٥٨٧ ماده
ناسك استعمال وانتفاعده متفاوت اولمديغى مأجورى

مستأجر بشقه سنه ايجار ايده بيلور

٥٨٨ ماده

اجارهٔ فاسده ايله مستأجر اولان كيمسه مأجوری بعد القبض بشقه سنه اجارهٔ صحيحه ايله ايجار ايتسه جائز اولور

٥٨٩ ماده

بر كيمسه مالنی مدت معلومه اوزرينه برينه اجارهٔ لازمه ايله ايجار ايتدكدن صكره تكرار بشقه سنه اول مدتی ايجار ايلسه اجارهٔ ثانيه نافذ و معتبر اولماز

٥٩٠ ماده

مستأجرك اذنی اولقسزين آجر مأجوری صاتسه مستأجر حقنده بيع نافذ اولماز ايسه ده بايع ايله مشتری بيننده نافذ اولور

حتی مدت اجاره‌نك انقضاسنده مشتری حقنده بيع لازم اوله‌رق المقدن امتناع ايده‌مز

مكركه مدت اجاره‌نك انقضاسندن مقدم مشتری بايعدن مبيعك تسليمنی مطالبه ايدوبده تسليمی ممكن اولمديغی جهتله قاضی عقد بيعی فسخ ايليه واكر مستأجر بيعی مجيز اولور ايسه هر بری حقنده بيع نافذ اولور

لكن مستأجرك بر وجه پشين ويرمش اولديغی بدل اجاره‌دن استيفا ايتمديكی مقداری النه واصل اولدقجه مأجور انك الندن النه‌مز
واكر مستأجر بونی استيفا ايتمدن مأجوری تسليم ايدر ايسه حق حبسنی اسقاط ايتمش اولور

(فصل ثالث)

(رد واعادهٔ مأجوره متعلق مواد بيانده در)

٥٩١ ماده
اجاره‌نك انقضاسندن صكره مستأجر مأجور اوزرندن رفع يد ايتمسی لازمدر
٥٩٢ ماده
اجاره‌نك انقضاسندن صكره مستأجر ارتق مأجوری استعمال ايده‌مز
٥٩٣ ماده
اجاره منقضی اولوبده آجر مالنی المق استدكده مستأجرك دخی تسليم ايتمسی لازمدر
٥٩٤ ماده
مأجورك رد واعاده‌سی مستأجرك اوزرينه لازم اولميوب اجاره‌نك انقضاسنده مأجورك اخذی آجر اوزرينه‌در

مثلا بر خانه‌نك اجاره‌سی منقضی اولدقده صاحبی واروب خانه‌سنی تسلیم ایتمك لازمدر ٭

كذلك فلان محله قدر بر حیوان استیجار اولندقده صاحبی اول محلده بولنوب حیواننی المق لازم كلور ٭ وكلوب المدیغی حالده مستأجرك تعدی وتقصیری اولمقسزین یدنده اول حیوان تلف اولسه ضامن اولماز

اما بر محل معیندن كیدوب كلمك اوزره استیجار ایتمش اولسه اول محله كوتورمسی لازم كلور واورایه كوتورمیه‌رك كندو خانه‌سنه كوتوروب طوتسه وحیوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٩٥ ماده

مأجورك رد واعاده‌سی حمل ومؤنته محتاج ایسه اجرت نقلیه‌سی آجر اوزرینه‌در

(باب ثامن)

(ضمانات بیاننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(ضمان منفعت حقنده‌در)

٥٩٦ ماده

بر كیمسه بر مالی صاحبنك اذنی اولمقسزین استعمال ایتمش اولسه غصب قبیلندن اوله‌رق منافعنی اودەمك لازم كلمز

فقط مال وقف یامال صغیر ایسه هرحالده و معد للاستغلال

ایسه تأویل ملك وعقد اولمدیغی حالده ضمان منفعت یعنی اجر مثل لازم اولور

مثلا برکیمسه آخرك خانه‌سنده عقد اجاره ایتمکسزین خود بخود برمدت ساکن اولسه اجرت ویرمسی لازم کلمز . فقط اول خانه وقفك یاخود صغیرك مالی ایسه کرك تأویل ملك وعقد بولنسون وکرك بولنمسون هرحالده ساکن اولدیغی مدتك اجر مثلنی ویرمسی لازم کلور

کذلك کرا خانه اولوبده تأویل ملك وعقد اولمدیغی حالده ینه اجر مثل لازم اولور

وکذا برکیمسه صاحبنك اذنی اولمقسزین برکرا بارکیرینی الوبده برمدت قوللانسه اجر مثلنی ویرمسی لازم کلور

ماده ٥٩٧

تأویل ملك ایله استعمال اولنان مال معدللاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم کلمز

مثلا برمال مشترکی شریکلرندن بریسی دیکر شریکنك اذنی اولمقسزین برمدت مستقلا تصرف واستعمال ایلسه ملکمدر دیو استعمال ایلمش اوله‌جغی جهتله معدللاستغلال اولسه دخی دیکر شریکی حصه‌سنك اجرتنی آله‌ماز

ماده ٥٩٨

تأویل عقدایله استعمال اولنان مال معدللاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم کلمز

مثلا برکیمسه مشترکا مالك اولدیغی دکانی شریکنك اذنی اولمقسزین برینه صاتمغله مشتری دخی برمدت تصرف ایدوب انجق دیکر شریکی بیعه اجازت ویرمیه‌رك حصه‌سنی ضبط ایلدکده دکان هر

نقدزی معدللاستغلال ایسه‌ده حصه‌سنك اجرتنی مطالبه ایده‌مز زیرا مشتری انی تأویل عقد ایله استعمال ایتمش یعنی عقد بیع ایله متصرفم دیو قوللانمش اولدیغی جهتله ضمان منفعت لازم کلمز
کذلك برکیمسه بردکرمنی ملکی اولمق اوزره برینه بیع وتسلیم ایله مشتری برمدت ضبط وتصرف ایتدکدن‌صکره بشقه برکسنه اول دکرمنه مستحق چیقوب بعدالاثبات والحکم مشتریدن السه مشترینك مدت مزبوره‌ده تصرفی ایچون اجرت نامنه برشی الەمز زیرا بونده دخی تأویل عقد واردر

٥٩٩ ماده

برکیمسه برصغیری ولیسنك اذنی اولمقسزین استخدام ایلسه بالغ اولدقده خدمتنك اجر مثلنی الور . وصغیر فوت اولسه ورثه‌سی دخی اول مدتك اجر مثلنی اول کیمسه‌دن الەبیلورلر

(فصل ثانی)

(مستأجرك ضمانی حقنده‌در)

٦٠٠ ماده

عقد اجاره کرك صحیح اولسون وکرك صحیح اولمسون مستأجر یدنده مأجور امانتدر

٦٠١ ماده

مأجور اکر مستأجر یدنده تلف اولور ایسه مستأجرك تعدیسی یاتقصیری ویاخود مأذونیتنه مخالفتی اولمدقجه ضمان لازم کلمز

٦٠٢ ماده

مستأجرك تعديسی ايله مأجور تلف اولسه ياخود قيمتنه نقصان كلسه مستأجره ضمان لازم كلور

مثلا مستأجر كرا حيوانني اوروب اولدرسه ياخود عنف وشدت اوزره سورمكله حيوان تلف اولسه قيمتنی ضامن اولور

٦٠٣ ماده

مستأجرك خلاف معتاد حركتی تعدی اولوب بوندن تولد ايدن ضرر وخساری ضامن اولور

مثلا استيجار ايتديكی البسه‌يی عادت ناسه مخالف اوله‌رق استعمال ايدوبده فرسوده اولسه ضامن اولور

كذلك خانهٔ مأجورده ناسك ياقديغی مرتبه زياده آتش ياقسندن ناشی حريق ظهوريله خانه محترق اولسه ضامن اولور

٦٠٤ ماده

مستأجرك امر محافظه‌ده تقصيری ايله مأجور تلف اولسه ياخود قيمتنه نقصان كلسه ضمان لازم كلور

مثلا مستأجر كرا حيوانني باشی بوش بر محلده صاليويرمكله ضايع اولسه ضامن اولور

٦٠٥ ماده

مشروطك مافوقنه تجاوز ايله مستأجرك كندو مأذونيتنه مخالفتی ضمانی موجب اولور . اما مثلنه ياخود مادوننه عدول ايله مخالفتی ضمانی ايجاب ايتمز

مثلا مستأجر شوقدر قيه ياغ يوكلتمك اوزره استكرا ايلديكی حيوانه اولقدر قيه تيمور يوكلدوبده حيوان تلف اولسه ضامن اولور

اما مضرتده یاغه مساوی یاخود دها خفیف برجنس حموله یوکلدوبده حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلمز

٦٠٦ ماده

اجاره نك انقضاسنده مأجور کما کان مستأجر یدنده ودیعه کبی امانت قالور بناءً علیه اجاره منقضی اولدقدنصکره مستأجر مأجوری استعمال ایدوبده تلف اولسه ضامن اولور

کذلك اجاره نك انقضاسنده آجر مالنی طلب ایدوبده مستأجر ویرمیوب امساك ایتدکدنصکره اول مال تلف اولسه ضمان لازم کلور

(فصل ثالث)

(اجیرك ضمانی حقنده‌در)

٦٠٧ ماده

اجیرك تعدیسی یاخود تقصیری ایله مستأجرفیه تلف اولسه ضامن اولور

٦٠٨ ماده

اجیرك تعدیسی مستأجرك صراحةً یادلالةً امرینه مخالف عمل وحرکت ایتمسیدر

مثلا برکیمسه اجیرخاص اولان چوبانه شوحیوانلری فلان محلده رعی ایت آخر یره کوتورمه دیمشیکن چوبان اول محلده رعی ایتمیه‌رك بشقه محله کوتوروب رعی ایتسه تعدی ایتمش اولور

واوزاده رعی ایدر ایکن حیوانلر تلف اولسه چوبانه ضمان لازم کلور

کذلك بر کیمسه درزی یه بر قماش ویروب وبکا بر اوزون انتاری چیقارسه کس دیوب درزی دخی چیقار دیه‌رك کسدکده اوزون انتاری چیقمسه اول کیمسه قماشی درزی یه تضمین ایتدیره بیلور

۶۰۹ ماده

اجیرك تقصیری مستأجر فیهك محافظه‌سنده بلا عذر قصور ایتمسیدر

مثلا سوریدن بر حیوان فرار ایتدکده چوبان مجرد تکاسل واهمالندن ناشی واروب طوتمدیغی جهتله حیوان ضایع اولسه چوبان تقصیر ایتمش اوله‌جغندن ضامن اولور اماانك ارقه‌سی صره کیتدیکی تقدیرده دیکر حیوانلرك ضایع اولمق احتمالی غالب اولدیغی جهتله واروب طوتمامش ایسه معذور اولمغله ضمان لازم کلمز

۶۱۰ ماده

اجیر خاص امیندر

حتی یدنده بغیر صنعه تلف اولان مالی ضامن اولماز

وکذا بلا تعد کندو عملیله تلف اولان مالی دخی ضامن اولماز

۶۱۱ ماده

اجیر مشترکك کرك تعدیسی یاتقصیری اولسون وکرك

اولمسون كندو سنك فعل و صنعندن تولد ایدن ضرر وخساری ضامن اولور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٦ ذی القعده سنه ٢٨٦

مفتش اوقاف همایون السید خلیل	ناظر دیوان احکام عدلیه احمد جودت
عن اعضاء دیوان احکام عدلیه السید احمد خلوصی	عن اعضاء شورای دولت سیف الدین
عن اعضای شورای دولت محمد امین	عن اعضاء دیوان احکام عدلیه السید احمد حلمی

عن اعضای جمعیت ابن عابدین زاده
علاء الدین

كِتَابُ الكَفَالَةِ

صورت خط همايون

موجبنجه عمل اولنه

كتاب ثالث

(كفالت حقنده اولوب بر مقدمه ايله اوچ بابى حاويدر)

مقدمه

(كفالته دائر اولان اصطلاحات فقهيه بيانندهدر)

ماده ٦١٢

كفالت . بر شيئك مطالبه سى حقنده ذمتى ذمته ضم ايتمكدر

يعنى بر كيمسه ذاتنى ديكرك ذاتنه ضم ايدوب وانك حقنده لازم كلان مطالبه يى كندو دخى التزام ايتمكدر

ماده ٦١٣

كفالت بالنفس . بر آدمك شخصنه كفيل اولمقدر

٦١٤ ماده

كفالت بالمال ٠ برمالك اداسنه كفيل اولمقدر

٦١٥ ماده

كفالت بالتسليم ٠ برمالك تسليمنه كفيل اولمقدر

٦١٦ ماده

كفالت بالدرك ٠ مبيع بالاستحقاق ضبط اولنديغى تقديرده آقچه‌سنى ادا وتسليمه ياخود بايعك نفسنه كفيل اولمقدر

٦١٧ ماده

كفالت منجزه ٠ شرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اولميان كفالتدر

٦١٨ ماده

كفيل ٠ كندو ذمتنى آخرك ذمتنه ضم ايدن يعنى آخرك متعهد اولديغى شيئه كندو دخى متعهد اولان كيمسه‌دركه اول آخره اصيل ومكفول عنه دينلور

٦١٩ ماده

مكفول له ٠ كفالت خصوصنده طالب ودائن اولان كيمسه‌در

٦٢٠ ماده

مكفول به ٠ كفيلك تسليمنه يااداسنه متعهد اولديغى

شـيدركه كفالت بالنفسـده مكفول عنه ايله مكفول به برشيدر

(باب اول)

(عقد كفالت حقنده اولوب ايكى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(ركن كفالت حقنده در)

٦٢١ ماده

يالكز كفيلك ايجابيله كفالت منعقد و نافذ اولور . فقط مكفول له ديلرسه رد ايده بيلور . ومكفول له رد ايتمدكجه كفالت باقى قالور

بوصورتده مكفول لهك غيابنده برندن الهجغنه بركيمسـه كفيل اولوبده خبر كفالت كندويه واصل اولمدين وفات اينسـه كفيل بوكفالتيله مطالبه ومؤاخذه اولنور

٦٢٢ ماده

كفيلك ايجابى يعنى الفـاظ كفالت عرف وعادتده تعهد والتزامه دلالت ايدن سوزلردر

مثلا كفيل اولدم ياخود كفيلم وياضامنم ديسه كفالت منعقد اولور

٦٢٣ ماده

وعد معلق ايله دخى كفالت اولور (٨٤) ماده يه باق

مثلا فلان آدم سنك الەجغنی ویرمز ایسه بن ویردم دیسه کفالت اولور وداین الەجغنی استیوبده مدیون ویرمسه کفیلدن مطالبه ایدر

٦٢٤ ماده

بو کوندن فلان وقته قدر کفیلم دیدکده کفالت موقته اولەرق منجزا منعقد اولور

٦٢٥ ماده

کفالت . مطلق اولەرق منعقد اولدیغی کبی تعجیل ویاتأجیل قیدیله یعنی همان یاخود فلان وقتده ایفا اولنمق اوزره دیو مقید اولەرق دخی منعقد اولور

٦٢٦ ماده

کفیله کفیل اولمق صحیحدر

٦٢٧ ماده

کفیلك تعددی جائزدر

(فصل)

(شرائط کفالت بیانندەدر)

٦٢٨ ماده

کفالتك انعقادنده کفیلك عاقل وبالغ اولمسی شرطدر

بناء علیه مجنون ومعتوه وصبینك کفالتی صحیح اولماز . وصی ایکن کفیل اولوبده بعد البلوغ بوکفالتی مقر اولسه دخی انکله مؤاخذه اولنه ماز

۶۲۹ ماده
مکفول عنهك عاقل وبالغ اولمسی شرط دکلدر
بناءً علیه مجنونك وصبینك بورجنه کفالت صحیح اولور
۶۳۰ ماده
مکفول به نفس ایسه معلوم اولمسی شرطدر . ومال ایسه
معلوم اولمسی شرط دکلدر
بناءً علیه فلان آدمك فلان آدمه اولان بورجنه کفیلم دیدکده بورجك
مقداری معلوم اولماسه دخی کفالت صحیح اولور
۶۳۱ ماده
کفالت بالمالده مکفول به اصیل اوزرینه مضمون اولمق
یعنی اصیل اوزرینه ایفاسی لازم اولمق شرطدر
بناءً علیه ثمن مبیعك وبدل اجارهیه وسائر دیون صحیحهیه کفالت
صحیح اولور
کذلك مال مغصوبه کفالت صحیح اولوب لدی المطالبه کفیل بونی
عیناً یابدلاً ایفایه مجبور اولور
وکذا سوم شرا طریقیله مقبوض اولان ماله ثمن تسمیه اولنمش ایسه
کفالت صحیحدر . اما قبل القبض مبیعك عیننه کفالت صحیح اولماز
زیرا عین مبیع بایع یدنده تلف اولسه بیع منفسخ اولهجغندن بایع
اوزرینه مضمون اولمیوب یالکز ثمنی قبض ایتمش ایسه ردی
لازم اولور
کذلك مرهون ومستعار ومأجور وامانات سائره اصیل اوزرینه
مضمون اولمدیغندن بونلرك عینلرینه کفالت صحیح اولماز . فقط
مکفول عنه بونلری اضاعه واستهلاك ایدر ایسه کفیلم دیسه

صحیح اولور . وبرده کرك مبیعك وکرك بونلرك تسلیمنه کفالت صحیح اولور . ولدی المطالبه بر جهتله حق حبسلری یوغیسه کفیل بونلری تسلیمه مجبور اولور . انجق کفالت بالنفسده مکفول بهك وفاتیله کفیل بری اولدیغی کبی بونلر تلف اولدیغی تقدیرده دخی کفیله برشی لازم کلمز

۶۳۲ ماده

عقوباتده نیابت جاری اولماز

بناء علیه قصاصه وسائر عقوبات ومجازات شخصیه کفالت صحیح دکلدر . اما جارح وقاتل اوزرینه لازم کلان ارش ودیته کفالت صحیحدر

۶۳۳ ماده

مکفول عنهك یساری شرط اولمیوب مفلسه دخی کفالت صحیح اولور

(باب ثانی)

(کفالتك احکامی بیاننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(کفالت منجزه ومعلقه ومضافه نك حکمی بیاننده در)

۶۳۴ ماده

کفالتك حکمی مطالبه در

یعنی مکفول لهك کفیلدن مکفول بهی مطالبه یه حقی اولمقدر

ماده ٦٣٥

كفالت منجزه‌ده دين اكر اصيل حقنده معجل ايسه درحال ومؤجل ايسه مدت معينه‌سنك تمامنده كفيل مطالب اولور

مثلا بركيمسه برينك بورجنه كفيل اولدم ديدكده بورج اكر معجل ايسه درحال مؤجل ايسه مدتى ختامنده دائن الەجغنى كفيلدن مطالبه ايده بيلور

ماده ٦٣٦

اما برشرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اوله‌رق منعقد اولان كفالتده شرط تحقق وزمان حلول ايتمدكجه كفيل مطالب اولماز

مثلا فلان آدم سنك الەجغكى ويرمز ايسه اداسنه كفيلم ديدكده كفالت مشروطا منعقد اولوب لدى المطالبه اول آدم بورجنى ويرمز ايسه كفيلدن مطالبه اولنور يوخسه اصيلدن قبل المطالبه كفيل مطالب اولماز

كذا فلان آدم سنك مالكى سرقت ايدر ايسه بن ضامنم ديسه كفالت صحيح واول آدمك سرقتى ثابت اولدقده كفيل مطالب اولور

وكذا مكفول له نه وقت مطالبه ايدر ايسه شوقدر كون مهلت ويرملك اوزره كفيل اولسه مكفول لهك مطالبه ايتديكى وقتدن اعتباراً اول قدر كون مهلت ويريلوب ايام مذكوره‌نك مرورندن صكره مكفول له هرنه وقت استر ايسه مطالبه ايدر وكفيلك تكرار اوقدر كون استدعاسنه صلاحيتى اولماز

كذلك فلانده ثابت اوله‌جق اله‌جغكه ويا فلانه اقراض ايده‌جكك مبلغه ياخود فلانك سندن غصب ايده‌جكى شيئه وياخود فلانه صاته‌جغك مالك ثمننه كفيلم ديدكده كفيل انجق بو احوالك تحققنده يعنى بورجك ثبوتى وآقچه‌نك اقراضى وغصبك تحققى ومالك بيع وتسليمى وقوعنده مطالب اولور

وكذا فلان كون احضار ايتمك اوزره فلانك نفسنه كفيلم ديدكده كفيل اول كوندن مقدم مكفول بهك احضاريله مطالب اولماز

ماده ٦٣٧

شرطك تحققنده وصف وقيدينك تحقق دخى لازمدر

مثلا فلان كيمسه‌نك اوزرينه نه حكم اولنورايسه اداسنه كفيلم ديديكى صورتده اول كيمسه شوقدر غروش بورج اقرار ايتسه حكم حاكم لاحق اولمدقچه كفيلك آنى ادا ايتمسى لازم كلمز

ماده ٦٣٨

كفالت بالدركده مبيعه مستحق چيقدقده بالمحاكمه بايعك ثمنى رد ايتمسنه حكم اولنمدقچه كفيل مؤاخذه اولنماز

ماده ٦٣٩

كفالت موقته‌ده كفيل انجق مدت كفالت ظرفنده مطالب اولور

مثلا بوكوندن برآيه قدر كفيلم ديدكده كفيل انجق بو برآى ظرفنده مطالب اولوب اول آيك مرورنده كفالتدن برى اولور

ماده ٦٤٠

كفالتك انعقادندن صكره كفيل كندوسنى كفالتدن

اخراج ایده‌مز فقط کفالت معلقه ومضافه ده دینك ذمت مدیونه ترتبندن مقدم کفیل کندوسنی کفالتدن اخراج ایده‌بیلور

مثلا برکیمسه برآدمك نفسنه یادینه منجزا کفیل اولدقدن صکره کندوسنی کفالتدن اخراج ایده مدیکی کبی فلانده نه قدر اله جغك ثابت اولور ایسه ضامنم دیدکده دخی کفالتدن دونه‌مز زیرا دینك ثبوتی هرنه قدر عقد کفالتدن مؤخر ایسه‌ده ذمت مدیونه ترتبی عقد کفالتدن مقدمدر . اما فلان آدمه نه صاتار ایسه‌ك یاخود صاته جغك مالك ثمننه کفیلم دیدیکی صورتده مکفول لهك اول آدمه صاته‌جغی مالك ثمننه ضامن اولور فقط قبل البیع کندوسنی کفالتدن اخراج ایده‌بیلور . شویله که بن کفالتدن واز کچدم سن اول آدمه مال صاتمه دیدکدن صکره مکفول له اول آدمه برشی صاتار ایسه کفیل انك ثمننه ضامن اولماز

٦٤١ ماده

مغصوب یامستعار اولان مالك رد وتسلیمنه کفیل اولان کیمسه مالی صاحبنه تسلیم ایتدکده اجرت نقلیه‌سیله غاصب ومستعیره رجوع ایدر یعنی اجرت نقلیه‌سنی انلردن الور

(فصل ثانی)

(کفالت بالنفسك حکمی بیاننده در)

٦٤٢ ماده

کفالت بالنفسك حکمی مکفول بهی احضاردن عبارتدر

شویله که قنغی وقت مکفول بهك تسلیمنی شرط ایتمش ایسه اولوقت مکفول له طلب ایتدیکی کبی کفیلك انی احضار ایتمسی لازم کلور احضار ایدر ایسه فبها و اکر ایتمز ایسه انی احضار ایتمك اوزره جبر اولنور

(فصل ثالث)

(کفالت بالمالك احکامی بیاننده‌در)

ماده ٦٤٣

کفیل ضامندر

ماده ٦٤٤

طالب مطالبه‌ده مخیردر اله جغنی دیلرسه کفیلدن و دیلرسه اصیلدن مطالبه ایدر و برندن مطالبه‌سی دیکرندن مطالبه حقنی اسقاط ایتمیوب برندن مطالبه ایتدکدن صکره دیکرندن و یاخود معا ایکیسندن دخی مطالبه ایده‌بیلور

ماده ٦٤٥

کفیل بالمال اولان کیمسه‌نك کفالتی حسبیله ذمتنه لازم کلان مبلغه دیکر بری کفیل اولسه داین اله جغنی کفیللرك قنغیسندن استر ایسه مطالبه ایدر

ماده ٦٤٦

برجهتدن طولایی مشترکا مدیون اولان کیمسه‌لر یکدیکره کفیل اولسه‌لر هر بری دینك مجموعیله مطالب اولور

٦٤٧ ماده

بر دينك متعدد كفيللرى اولديغى صورتده اكر بشقه بشقه كفيل اولمشلر ايسه هر برى مجموع دين ايله مطالب اولور

واكر معا كفيل اولمشلر ايسه هر برى دينك حصه‌سى مقداريله مطالب اولور فقط بونلر يكديكرك ذمتنه لازم كلان مبلغه دخى كفيل اولمشلر ايسه اول حالده هر برى مجموع دين ايله مطالب اولور

مثلا بر كيمسه‌نك بيك غروش بورجنه برى كفيل اولدقدن صكره ديكر برى دخى كذلك بيك غروشه كفيل اولسه داين بو مبلغى كفيللرك هر قنغيسندن استر ايسه مطالبه ايدر ۰ اما اول ايكى كيمسه بو بيك غروشه معا كفيل اولسه‌لر هر برى بيك غروشك نصفيله مطالب اولور مكر كه يكديكرك ذمتنه لازم كلان مبلغه دخى كفيل اولمشلر ايسه اول حالده هر برى بيك غروش ايله مطالب اولور

٦٤٨ ماده

كفالتده اصيلك برى اولمسى شرط قلنور ايسه حواله‌يه منقلب اولور

٦٤٩ ماده

محيلك عدم برائتى شرطيله حواله كفالتدر

بناء عليه بر كيمسه مديونه‌سنده‌كى اله‌جغمى سن دخى ضامن اولمق اوزره فلانك اوزرينه حواله ايت ديسه اودخى اولوجهله حواله ايتسه طالب اله‌جغنى هر قنغيسندن استر ايسه الور

٦٥٠ ماده

بری نزدنده بر کیمسه‌نك امانت مالی اولدیغی حالده اول مالدن ادا ایتمك اوزره اول کیمسه‌نك بورجنه کفیل اولسه جائز اولور . واول مالدن ایفا ایتمك اوزره کفیل اجبار اولنور . واکر مال تلف اولسه کفیله بر شیٔ لازم کلمز . فقط کفیل اولدقدن صکره اول مالی صاحبنه رد ایتسه اول حالده کندو ضامن اولور

٦٥١ ماده

بر کیمسه برینی فلان وقتده احضار ایتمك اوزره نفسنه واول وقت احضار ایتمدیکی تقدیرده بورجنك اداسنه کفیل اولدقده وقت معینده احضار ایتمز ایسه کفیلك اول دینی ویرمسی لازم کاور

وکفیل فوت اولدقده ورثه‌سی وقت معینه قدر مکفول بهی تسلیم ایدرلر یاخود مکفول به جهت کفالتدن طولایی نفسنی تسلیم ایلر ایسه کفیل طرفنه ماجه بر شی ترتب ایتمز واکر انلر مکفول بهی یاخود مکفول به نفسنی تسلیم ایتمز ایسه کفیلك ترکه‌سندن مالك اداسی لازم کاور ومکفول له فوت اولسه وارثی مطالبه ایدر

وکفیل وقت معینده مکفول بهی احضار ایدوبده مکفول له تغیب واختفا ایلسه انك طرفندن بر وکیل

نصب ایله اکا تسلیم اولنمق اوزره کفیل حاکمه مراجعت ایلر

٦٥٢ ماده

کفالت مطلقه‌ده دین اکر اصیل اوزرینه معجل ایسه کفیل حقنده دخی معجل و اصیل اوزرینه مؤجل ایسه کفیل حقنده دخی مؤجل اوله‌رق ثابت اولور

٦٥٣ ماده

کفالت مقیده‌ده تعجیل وتأجیل وصفلرینك هر قنغیسیله قید اولنمش ایسه کفیل اکا کوره مطالب اولور

٦٥٤ ماده

برمدت معلومه ایله مؤجل اولان دینه اول مدت ایله مؤجل اوله‌رق کفالت صحیح اولدیغی کبی اندن زیاده مدت ایله مؤجل اوله‌رق کفالت دخی صحیح اولور

٦٥٥ ماده

داین اله جغنی اصیل حقنده تأجیل ایدر ایسه کرك کفیل وکرك کفیل الکفیل حقنده دخی تأجیل ایتمش اولور

وکفیل اول حقنده تأجیلی کفیل ثانی حقنده دخی تأجیل اولور

اما کفیل حقنده تأجیلی اصیل حقنده تأجیل دکلدر

٦٥٦ ماده

مؤجلا مديون اولان كيمسه قبل حلول الاجل آخر دياره كيده جك اولوبده دايني حاكمه مراجعتله اندن كفيل استدكده كفيل ويرمكه مجبور اولور

٦٥٧ ماده

بر كيمسه برينه بنم فلان كيمسه يه اولان بورجمه كفيل اول ديوب واو دخي كفيل اولوبده كفالت حسبيله بورجي ادا ايتدكدنصكره اصيله رجوع ايده جك اولدقده كفيل اولديغي شيئله رجوع ايدر مؤدايه اعتبار اولنماز اما بورجك برمقداري اوزرينه داين ايله مصالحه ايتديكي تقديرده ويرديكي بدل صلح ايله رجوع ايدر يوخسه مجموع دين ايله رجوع ايدهمز

مثلا مسكوكات خالصه يه كفيل اولوبده مغشوش آقچه ايله تأديه ايتسه اصيلدن مسكوكات خالصه الور وبالعكس مغشوش سكه يه كفيل اولوبده مسكوكات خالصه ايله تأديه ايلسه اصيلدن مغشوش سكه الور كذلك شو قدر غروشه كفيل اولوبده صلحا بعض اشيا اعطاسيله تأديه ايلسه اصيلدن كفيل اولديغي مقدار اقچه يي آلور • امابيك غروشه كفيل اولوبده صلحاً بشيوز غروش ايله تأديه ايلسه اصيلدن بشيوز غروش الور

٦٥٧ ماده

عقد معاوضه ضمننده بر كيمسه بريني الداتمش اولسه ضررينه ضامن اولور

مثلا برکیمسه برعرصه اشترا ایدوبده او زرینه بنا یاپلدقدنصکره مستحق چیقوبده ضبط اولنسه مشتری بایعدن عرصه نك قیمتنی الدقدن بشقه بنانك حین تسلیمنده کی قیمتنی دخی الور

کذلك برکیمسه اهل سوقه اشبو صغیر اوغلمه مال صاتکز اکا تجارت ایچون اذین ویردم دیسه وبعده اول چوجق بشقه سنك اولدیغی میدانه چیقسه اهل سوق اول چوجغه صاتمش اولدیغی مالك آقچه سنی اول کیمسه دن مطالبه ایدر

(باب ثالث)

(کفالتدن برائت حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(بعض ضوابط عمومیه بیاننده در)

٦٥٩ ماده

مکفول به کرك اصیل وکرك کفیل طرفندن مکفول لهه تسلیم وایفا اولندقده کفیل کفالتدن بری اولور

٦٦٠ ماده

مکفول له کفیلی ابرا ایتدم یاخود کفیل طرفنده حقم یوقدر دیسه کفیل بری اولور

٦٦١ ماده

کفیلك برائتندن اصیلك برائتی لازم کلمز

٦٦٢ ماده

اصيلك برائتى كفيلك برائتنى موجب اولور

(فصل ثانى)

(كفالت بالنفسدن برائت حقنده در)

٦٦٣ ماده

كفيل مكفول بهى شهر وقصبه كبى مخاصمه ممكن اولان يرده مكفول لهه تسليم ايتدكده مكفول له كرك قبول ايتسون وكرك قبول ايتمسون كفيل كفالتدن برى اولور فقط بربلدهٔ معينه ده تسليمى شرط ايدلمش ايسه بشقه بلده ده تسليم ايله كفالتدن برى اولماز

ومجلس حاكمده تسليم ايتمك اوزره كفيل اولدقده زقاقده تسليم ايله كفالتدن برى اولماز ٠ فقط ضابط حضورنده تسليم ايتسه برى اولور

٦٦٤ ماده

طالبك طلبى اوزرينه مكفول بهى مجرد تسليم ايله كفيل كفالتدن برى اولور ٠ اما طالبك طلبى اولقسزين تسليم ايتدكده بحكم الكفاله تسليم ايتدم ديمدكجه برى اولماز

٦٦٥ ماده

فلان كون تسليم ايتمك اوزره كفيل اولوبده اول كوندن

اول تسليم ايتدكده مكفول له قبول ايتمسه بيله كفيل
كفالتدن برى اولور
٦٦٦ ماده
مكفول به فوت اولدقده كفيل كفالتدن برى اولديغى
كبى كفيلك كفيلى وار ايسه اودخى برى اولور
كذلك كفيل فوت اولسه كندو كفالتدن برى اولديغى
كبى كفيلى وار ايسه اودخى برى اولور
اما مكفول لهك وفاتيله كفيل كفالتدن برى اولميوب
وارثى مطالبه ايدر

(فصل ثالث)

(كفالت بالمالدن برائت حقنده در)

٦٦٧ ماده
داين فوت اولوبده مديون اكا منحصرا وارث اولسه
كفيل كفالتدن برى اولور
واكر داينك بشقه وارثى دخى وار ايسه كفيل يالكز
مديونك حصه سندن برى اولوب ديكر وارثك حصه سندن
برى اولماز
٦٦٨ ماده
كفيل ياخود اصيل بورجك برمقدارى اوزرينه دائن
ايله مصالحه ايتدكارنده اكر ايكيسنك يا اصيلك برائتى

شرط ایدلمش یاخود هیچ برشرط درمیان ایدلمامش ایسه ایکیسی دخی بری اولور

واکر یالکز کفیلك برائتی شرط ایدلمش ایسه یالکز کفیل بری اولوب طالب دخی مخیر اولور . دیلر ایسه مجموع دینی اصیلدن و دیلرسه بدل صلحی کفیلدن وباقیسنی اصیلدن الور

٦٦٩ ماده

کفیل مکفول لهی برینك اوزرینه احاله ایدوب مکفول له ومحال علیه دخی قبول ایتسه هم کفیل وهمده مکفول عنه بری اولور

٦٧٠ ماده

کفیل بالمالك وفاتنده مال مکفول به ترکه سندن مطالبه اولنور

٦٧١ ماده

ثمن مبیعه کفیل اولوبده بیع فسخ اولنسه یاخود مبیع بالاستحقاق ضبط ویاعیبله رد قلنسه کفیل کفالتدن بری اولور

٦٧٢ ماده

مدت معلومه تمامنه دك برمال ایجار اولنوبده تسمیه قلنان بدل اجاره سنه برکیمسه کفیل اولدقده مدت

اجاره نك انقضاسنده اول كفالت دخی منتهی اولوب بعده اول مال اوزرينه مجدداً عقد اجاره اولندقده اول كفالتك بوكا شمولی اولماز

ارادهٔ سنيه تاريخی فی ١٨ محرم سنه ٢٨٧

عن اعضاء شورای دولت سيف الدين	ناظر ديوان احكام عدليه احمد جودت
عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد احمد حلمی	عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد احمد خلوصی
عن اعضاء جمعيت ابن عابدين زاده علاء الدين	عن اعضای شورای دولت محمد امين

كِتَابُ الحَوَالَةِ

صورت خط همايون

موجبنجه عمل اولنه

﴿ كتاب رابع ﴾

(حواله حقنده اولوب برمقدمه ايله)

(ايكى بابى حاويدر)

﴿ مقدمه ﴾

(حواله يه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده در)

٦٧٣ ماده

حواله · دينى بر ذمتدن ديكر ذمته نقل ايتمكدر

٦٧٤ ماده

محيل · حواله ايدن كيمسه كه مديوندر

٦٧٥ ماده

محال له · دائن اولان كيمسه در

٦٧٦ ماده

محال عليه . كندو اوزرينه حواله يى قبول ايدن كيمسه‌در

٦٧٧ ماده

محال به . حواله اولنان مالدر

٦٧٨ ماده

حوالهٔ مقيده . محيلك محال عليه ذمتنده ياخود يدنده اولان مالندن ويرمك اوزره ديو مقيد اولان حواله‌در

٦٧٩ ماده

حوالهٔ مطلقه . محيلك محال عليهده اولان مالندن ويرمك اوزره ديو مقيد اولميان حواله‌در

(باب اول)

(عقد حواله بياننده اولوب ايكى فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(ركن حواله بيانندهدر)

٦٨٠ ماده

محيل كندو دائننه سنى فلانك اوزرينه حواله ايتدم ديوب انلر دخى قبول ايتدكلرنده حواله منعقد اولور

٦٨١ ماده

يالكز محال له ايله محال عليه بيننده عقد حواله اولنه بيلور

مثلا بر كيمسه برينه بنم فلانده اولان شوقدر غروش الهجغمى حواله سن اوزرينه ال ديوب او دخى قبول ايتدم ديسه ياخود فلانده اولان شوقدر غروش الهجغمى بنم اوزريمه حواله قبول ايت ديوب اودخى ايتسه حواله صحيح اولور حتى محال عليه صكره نادم اولسه ندامتى فائده ويرمز

٦٨٢ ماده

يالكز محيل ايله محال له بيننده اجرا اولنان حواله محال عليهه لدى الاعلام قبول ايتدكده صحيح وتمام اولور

مثلا بر كيمسه دائننى آخر دياررده اولان برينك اوزرينه حواله ايدوب دائن دخى قبول ايتدكدنصكره محال عليهه لدى الاعلام اودخى قبول ايتديكى كبى حواله تمام اولور

٦٨٣ ماده

يالكز محيل ايله محال عليه بيننده اجرا اولنان حواله محال لهك قبولنه موقوفا منعقد اولور

مثلا بر كيمسه برينه بنم فلانه اولان دينمى حواله سن اوزريكه آل ديوب اودخى قبول ايتسه موقوفا منعقد اولوب محال له قبول ايتدكده حواله نافذ اولور

(فصل ثانى)

(شرائط حواله بياننده‌در)

٦٨٤ ماده

انعقاد حواله‌ده محيل ايله محال لهك عاقل و محال عليهك

عاقل بالغ اولمسی شرطدر

بناء علیه صبی غیر ممیزك برینه بورج حواله ایتمسی وبرندن حواله المسی باطل اولدیغی کبی صبی کرك ممیز اولسون وکرك غیر ممیز اولسون وکرك مأذون وکرك محجور اولسون برندن کندو اوزرینه حواله قبول ایتمسی باطلدر

۶۸۵ ماده

حوالهنك نفاذنده محیل ایله محال لهك بالغ اولمسی شرطدر

بناء علیه صبی ممیزك حوالهسی وحواله المسی ولیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور وولیسی اجازت ویردکده نافذ اولور

شو قدرکه حواله الدیغی صورتده ولیسی اذن ویرسه دخی محال علیهك محیلدن دها ملی یعنی غنی اولمسی شرطدر

۶۸۶ ماده

محال علیهك محیله مدیون اولمسی شرط اولمیوب محیلك انده الهجغی اولمسهده حوالهسی صحیح اولور

۶۸۷ ماده

هر دینکه اکا کفالت صحیح اولمیه حوالهسی دخی صحیح اولماز

۶۸۸ ماده

هر دینکه اکا کفالتی صحیح اوله حوالهسی دخی صحیح اولور . فقط محال بهك معلوم اولمسی لازمدر . بناء علیه دین مجهولك حوالهسی صحیح اولماز

مثلا فلانده ثابت اولهجق الهجغی حوالهیی قبول ایتدم دیسه حواله صحیح اولماز

۶۸۹ ماده

اصالة ذمتده مترتب اولان دیون صحیحهنك حوالهسی

صحیح اولدیغی کبی جهت کفالت وحوالەدن طولایی ذمته مترتب اولان دینك حوالەسی دخی صحیح اولور

(باب ثانی)
(احکام حواله بیانندەدر)

٦٩٠ ماده

حوالەنك حکمی بودرکه محیل بورجندن وکفیلی وار ایسه کفالتدن بری اولور ٠ ومحال علیهدن اول بورجی مطالبه ایتمك حقی محال لهه ثابت اولور ٠ ومرتهن بورجی راهن اوزرینه حواله ایتدکده ارتق رهنی حبس وتوقیفه صلاحیتی قالمز

٦٩١ ماده

محیل مطلق اولەرق حواله ایتدکده اکر محال علیهدە الەجغی یوغیسه بعدالادا محال علیه محیله رجوع ایدر ٠ واکر الەجغی وار ایسه بعدالادا دینیله تقاص اولور

٦٩٢ ماده

حوالهٔ مقیدەدە محیلك محال بهدن طولایی حق مطالبەسی منقطع اولور ٠ ومحال علیه ارتق انی محیله ویرەمز ٠ وویرسه ضامن اولور ٠ وبعد الضمان محیله رجوع ایدر ٠ وقبل الادا محیل دیونی ترکەسندن ازید اولدیغی

حالده فوت اولسه سائر دائنلری محال بهه مداخله ایده مزلر

٦٩٣ ماده

بایعك مشتری ذمتنده ثمن مبیع اولان اله جغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله ده مبیع قبل التسلیم هلاك اولوبده ثمن ساقط اولسه یاخود مبیع خیار شرط یاخیار رؤیت و یاخیار عیب ایله رد اولنسه ویاخود اقالهٔ بیع ایدلسه حواله باطل اولماز ومحال علیه بعد الادا محیله رجوع ایدر یعنی ویردیکنی محیلدن الور اما مستحق چیقوبده مبیع ضبط اولنمغله محال علیهك اول دیندن بری ایدوکی تبین ایتسه حواله باطل اولور

٦٩٤ ماده

محیلك محال علیه یدنده امانت اولان مبلغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله ده مستحق چیقوبده اول مال ضبط اولنسه حواله باطل اولور وبورج محیله عودت ایدر

٦٩٥ ماده

محیلك محال علیه یدنده کی مبلغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله ده اول مبلغ تلف اولدیغی صورتده اکر مضمون دکل ایسه حواله باطل اولور و بورج محیله عودت ایدر . واکر مضمون ایسه حواله باطل اولماز

مثلا بر کیمسه نك یدنده کی امانت اقچه سندن ویرلمك اوزره دائنی اول کیمسه نك اوزرینه حواله ایتدکده قبل الاخذ اول آقچه بلا تعد تلف اولسه حواله باطل اولور . ودائنك الهجغی محیله عودت ایدر ۰ اما اول آقچه مال مغصوب اولسه یاخود امانت اولوبده اول کیمسه نك اتلافیله اودهمسی لازم کلسه حواله باطل اولماز

٦٩٦ ماده

بر کیمسه کندوسنك بر معین مالنی صاتوبده ثمنندن ادا ایتمك اوزره دائنی برینك اوزرینه حواله واو دخی اول شرطله حواله یی قبول ایتسه صحیح اولور ومحال علیه اول مالی صاتوبده ثمنندن دینی ادا ایتمك اوزره اجبار اولنور

٦٩٧ ماده

حوالهٔ مبهمه ده یعنی محالبهك تعجیل وتأجیلی بیان اولنمیان حواله ده دین اکر محیل اوزرینه معجل ایسه حوالهٔ معجله اولوب محال علیهك انی همان تأدیه سی لازم کلور واکر دین مؤجل ایسه حوالهٔ مؤجله اولوب وعده سی حلولنده اداسی لازم اولور

٦٩٨ ماده

محال علیه دینی ادا ایتمدن محیله رجوع ایده مز ۰ ورجوع ایده جك اولدقده محال به ایله رجوع ایدر

یعنی نه جنس آقچه حواله اولنمش ایسه محیلدن انی الور

یوخسه مؤدا ایله رجوع ایده مز

مثلا كومش آقچه حواله اولنوبده التون ويرسه محيلدن كومش آقچه الوب التون مطالبه ايده‌مز • كذلك بشقه اموال واشيا ايله تأديه ايتسه حواله اولنان آقچه‌يى الور

٦٩٩ ماده

محال بهك اداسيله ياديكر برينك اوزرينه حواله‌سيله ياخود محال لهك محال عليهى ابراسيله محال عليه دينندن برى اولديغى كبى محال له محال بهى هبه ياخود تصدق ايدوبده محال عليه دخى قبول ايتسه كذلك دينندن برى اولور

٧٠٠ ماده

محال له فوت اولوبده محال عليه اكا وارث اولسه حواله‌نك حكمى قالماز

ارادهٔ سنيه تاريخى فى ٢٥ صفر سنه ٢٨٨

عن اعضاء شوراى دولت سيف الدين	ناظر ديوان احكام عدليه احمد جودت
عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد احمد حلمى	عن اعضاء ديوان احكام عدليه السيد احمد خلوصى
عن اعضاء جمعيت ابن عابدين زاده علاء الدين	عن اعضاء شوراى دولت محمد امين

كِتَابُ الرَّهْنِ

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

کتاب خامس

(رهن حقنده اولوب بر مقدمه ایله درت بابی شاملدر)

مقدمه

(رهنه دائر اولان اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

۷۰۱ ماده

رهن . برمالی اندن استیفاسی ممکن اولان برحق مقابلنده محبوس وموقوف قیلمقدر واول ماله مرهون دینلدیکی کبی رهن دخی دینلور

۷۰۲ ماده

ارتهان . رهن المقدر

۷۰۳ ماده

راهن . رهن ویرن کیمسه‌در

٧٠٤ ماده

مرتهن • رهن الان کیمسه‌در

٧٠٥ ماده

عدل • راهن و مرتهنك امنیت ایدوبده رهنی توديع وتسليم ایتدکاری کیمسه‌در

(باب اول)

(عقد رهنه دائر مسائل بیاننده اولوب اوچ فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(رکن رهنه دائر اولان مسائل بیاننده‌در)

٧٠٦ ماده

راهن و مرتهنك ایجاب وقبولی ایله رهن منعقد اولور • فقط قبض بولنمدقجه تمام ولازم اولمز

بناء علیه راهن قبل التسليم رهندن رجوع ایده بیلور

٧٠٧ ماده

رهنك ایجاب وقبولی راهن بوشیئی سکا دینم مقابلنده رهن ایتدم دیوب یاخود بوما آلده دیکر برسوز سویلیوب مرتهن دخی قبول ایتدم و یاخود راضی اولدم دیمك

كبی رضايه دلالت ايدر برسوز سويلمكدر . ورهن لفظنك سويلنمسی شرط دكلدر

مثلا بری شوقدر غروشه برشی اشترا ايله بايعه برمال ويروبده پاره‌یی ويرنجيه قدر بونی اليقوی ديسه اول مالی رهن ايتمش اولور

(فصل ثانی)

(انعقاد رهنك شرطلری بياننده در)

٧٠٨ ماده

راهن ومرتهنك عاقل اولمسی شرطدر . اما بالغ اولمسی شرط دكلدر . حتی صبی مميزك رهن وارتهانی جائزدر

٧٠٩ ماده

مرهونك صاتلمغه صالح برشی اولمسی شرطدر

بناء عليه وقت عقدده موجود ومال متقوم ومقدور التسليم اولمسی لازمدر

٧١٠ ماده

مرهونك مقابلی مال مضمون اولمق شرطدر

بناء عليه مال مغصوب ايچون رهن المق جائزدر . اما امانت اولان مال ايچون رهن المق صحيح اولماز

(فصل ثالث)

(مرهونك زوائد متصله سی وعقد رهندن صکره)
(واقع اولان تبدیل وزیاده حقنده در)

٧١١ ماده

بعده بلا ذكر داخل اولان مشتملات رهنده دخی داخل اولدیغی كبی برعرصه رهن ایدلدكده اوزرنده‌كی بالجمله اشجار يله میوه‌سی ومغروسات ومزروعات سائره‌سی صراحةً ذكر اولنمسه بيله داخل اولور

٧١٢ ماده

رهنك رهن آخره تبدیلی جائزدر

مثلا بركیمسه شوقدر غروش دینی مقابلنده برساعت رهن ایتدكدن صكره برقلیج كتوروبده ساعتك یرینه بونی ال دیسه ومرتهن دخی ساعتی رد ايله قلیجی السه اول مبلغ مقابلنده قلیج مرهون اولور

٧١٣ ماده

بعد العقد راهنك مرهونی تزییدی جائزدر

یعنی برشیئی رهن ایتدكدنصكره هنوز عقد باقی ایكن اكا دیگر برمالی دخی رهن اولدرق علاوه ایتمسی صحیح اولور وبوزیاده اصل عقده ملتحق اولور یعنی اصل عقد كویا بوایكی مال اوزرینه وارد اولمش اولور . وبوایكی مالك مجموعی حین زیاده‌ده قائم اولان دینه مرهون اولور

۷۱٤ ماده

بردین مقابلنده برمال رهن ایدلدکده ینه اول رهنه مقابل اولمق اوزره دینك تزییدی صحیح اولور

مثلا برکیمسه بیك غروش دینی مقابلنده ایکی بیك غروشلق برساعت راهن ایتدکدنصکره ینه اول رهنه مقابل اولمق اوزره داینده بشیوز غروش دها السه اول ساعت بیك بشیوز غروشه رهن اولمش اولور

۷۱۵ ماده

مرهوندن متولد زیاده اصل مرهون ایله برابر مرهون اولور

(باب ثانی)

(راهن و مرتهنه متعلق بعض مسائل بیانندهدر)

۷۱٦ ماده

مرتهن خود بخود عقد رهنی فسخ ایده بیلور

۷۱۷ ماده

مرتهنك رضاسی اولمدقجه راهن عقد رهنی فسخ ایدهمز

۷۱۸ ماده

راهن و مرتهن بالاتفاق عقد رهنی فسخ ایده بیلورلر . فقط بعد الفسخ مرتهنك اول رهن مقابلندهکی الاجغنی راهندن استفاده ایدنجیه دکین رهنی حبس وامساکه صلاحیتی واردر

٧١٩ ماده

مكفول عنهك كفيله رهن ويرمسی جائزدر

٧٢٠ ماده

بر مديونك ايكی داينی كرك بريله شريك اولسون كرك اولمسون كندوسندن بر رهن السهلر جائز اولور . وبو رهن ايكی دينك مجموعی مقابلنده مرهون اولور

٧٢١ ماده

بری ايكی كمسهده اولان الاجغی ايچون بر رهن السه جائز اولور . بودخی ايكی الاجغك مجموعنه مرهون اولور

(باب ثالث)

(مرهونه متعلق مسائل بياننده اولوب ايكی فصله)
(منقسمدر)

(فصل اول)

(مرهونك مؤنت ومصارفی بياننده‌در)

٧٢٢ ماده

رهنی مرتهن بالذات حفظ ايدر ياخود عيالی ياشريكی وياخود خدمتجيسی كبی امينی اولان كيمسه‌يه حفظ ايتديرر

٧٢٣ ماده
يركراسى وبكجى اجرتى كبى رهنك محافظه سى ايچون اولان
مصرف مرتهنه عائددر

٧٢٤ ماده
رهنك حيوان ايسه علفى وچوبان اجرتى وعقار ايسه
تعميرى وسقى وتلقيحى واوتلرينك آيقلانمسى وخرقنك
تطهيرى كبى بقاسى واصلاح منافعى ايچون اولان مصرف
راهنه عائددر

٧٢٥ ماده
راهن ومرتهندن بريسى ديكرينه عائد اولان مصرفى خود
بخود ايفا ايتسه تبرعدر صكره مطالبه ايدهمز

(فصل ثانى)

(رهن مستعار حقنده‌در)

٧٢٦ ماده
بركيمسه ديكرك مالنى استعاره ايدوبده انك اذنيله رهن ايتمك
جائز اولور . وبوكا رهن مستعار دينلور

٧٢٧ ماده
مال صاحبنك اذنى مطلق ايسه مستعير انى هروجهله رهن
ايده بيلور

٧٢٨ ماده

مال صاحبی شوقدر غروش ویا شو جنس مال مقابلنده یاخود فلان آدمه ویاخود فلان بلده‌ده رهن ایدلمك اوزره دیو مقیدا اذن ویردکده مستعیر دخی انجق انك قید وشرطنه موافق اوله‌رق رهن ایده بیلور

(باب رابع)

(رهنك احکامی بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(رهنك احکام عمومیه‌سی بیانندە‌در)

٧٢٩ ماده

رهنك حکمی فکنه قدر مرتهنك حق حبسی اولمق وراهن فوت اولدقده سائر غرمادن احق اوله‌رق رهندن استیفای دین ایده بیلمکدر

٧٣٠ ماده

رهن بورجك مطالبه‌سنه مانع اولمیوب رهنی قبض ایتدکدنصکره دخی مرتهنك راهندن الاجغنی مطالبه‌یه صلاحیتی باقیدر

٧٣١ ماده

دينك برمقداری ايفا اولندقده اكا مقابل رهنك برمقدارينی رد ايتمك لازم كلميوب بقيهٔ دينی تماماً استيفا ايدنجيه دك مرتهنك مجموع رهنی حبس وامساكه صلاحيتی واردر ٠ فقط ايكی شی رهن اولندقده هربری ايچون ديندن برمقدار تعيين اولنمش ايسه بريسی ايچون تعيين اولنان مقدار ادا اولندقده راهن يالكز انی تخليص ايده بيلور

٧٣٢ ماده

رهن مستعاری تخليص ايله كندويه تسليم ايتمك اوزره صاحبنك راهن مستعيری مؤاخذه يه صلاحيتی واردر ٠ ومستعير فقری سببيله اداء ديندن عاجز اولديغی صورتده معير اول دينی كندو طرفندن ادا ايله مالنی رهندن تخليص ايده بيلور

٧٣٣ ماده

راهن ومرتهنك وفاتيله رهن باطل اولماز

٧٣٤ ماده

راهن فوت اولدقده ورثه سی كبار ايسه انك مقامنه قائم اولوب تركه دن تأديهٔ دين ايله رهنی تخليص ايتملری لازم اولور

واكر ورثه صغار ايسه ياخود كبار اولوبده غائب

يعنی مدت سفر بعيد اولان يرده ايسه وصيسی مرتهنك اذنيله رهنی صاتوب ثمنندن تأديهٔ دين ايلر

٧٣٥ ماده

راهن مستعير كرك برحيات بولنسون كرك فك رهندن مقدم فوت اولسون رهن مستعارك مقابلی اولان بورج ادا اولنمدقجه معير اولان كيمسه مالنی مرتهندن الهمز

٧٣٦ ماده

راهن مستعير اولان كيمسه مفلس مديون اولديغی حالده فوت اولسه رهن مستعار مرتهن يدنده علی حاله مرهون قالور فقط معيرك رضاسی اولمدقجه صاتلماز • ومعير رهنی بيع ايله تأديهٔ دين ايده‌جك اولدقده ثمنی دينه وفا ايدرسه مرتهنك رضاسنه باقلمقسزين صاتيلور • واكر رهنك ثمنی دينه وفا ايتمز ايسه مرتهنك رضاسی اولمدجه صاتيله‌مز

٧٣٧ ماده

معير اكر دينی تركه‌سندن ازيد اولديغی حالده فوت اولسه راهنه بالنفس دينی تأديه ايله رهن مستعاری تخليص ورد ايتمك اوزره امر اولنور • واكر فقری سببيله تأديهٔ دیندن عاجز اولورسه اول رهن مستعار علی حاله مرتهن عندنده مرهون قالور

فقط ورثهٔ معير بورجی ادا ايله انی تخليص ايده‌بيلورلر •

ومعيرك داينلری رهنك بيعنی مطالبه ايتدكلرنده ثمنی دينه وفا ايدر ايسه مرتهنك رضاسنه باقلمقسزين صاتيلور ٠ واكر وفا ايتمز ايسه مرتهنك رضاسی اولمدقجه صاتيله مز

ماده ٧٣٨

مرتهن فوت اولدقده رهن انك ورثه سی عندنده مرهون اوله رق قالور

ماده ٧٣٩

ايكی كيمسه يه اولان دينی ايچون بر رهن ويرمش اولان راهن برينه اولان دينی ادا ايتسه رهنك نصفنی استرداد ايده ميوب ايكيسنك دخی الاجغنی تماماً ايفا ايتمدكجه رهنی تخليصه صلاحيتی يوقدر

ماده ٧٤٠

ايكی مديوندن بر رهن المش اولان كيمسه ايكيسنده اولان الاجغنی تماماً استيفا ايدنجيه دك رهنی امساك ايده بيلور

ماده ٧٤١

رهنی راهن اتلاف ياخود تعييب ايتدكده ضامن اولمسی لازم كلديكی كبی مرتهن اتلاف ياخود تعييب ايتدكده دخی قيمتی مقداری دينندن ساقط اولور

٧٤٢ ماده

آخر بر کیمسه رهنی اتلاف ایتسه یوم اتلافنده کی قیمتنی ویرر ۰ واول قیمت مرتهن عندنده رهن اولور

(فصل ثانی)

(راهن و مرتهنك رهنده تصرفلری حقنده در)

٧٤٣ ماده

راهن و مرتهندن برینك اذنی اولمقسزین دیکرینك رهنی بشقه بر کیمسه یه رهن ایتمسی باطلدر

٧٤٤ ماده

مرتهنك اذنیله راهن رهنی دیکره رهن ایتسه رهن اول باطل و رهن ثانی صحیح اولور

٧٤٥ ماده

راهنك اذنیله مرتهن رهنی رهن ایتسه رهن اول باطل ورهن ثانی رهن مستعار قبیلندن اوله رق صحیح اولور

٧٤٦ ماده

راهنك رضاسی اولمقسزین مرتهن رهنی صاتدقده راهن مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایلر دیلرسه اجازت ایله تنفیذ ایلر

٧٤٧ ماده

مرتهنك رضاسی اولمقسزین راهن رهنی صاتدقده بیعی

نافذ اولماز و مرتهنك حق حبسنه خلل كلمز . فقط بورج ايفا اولنورسه اول بيع نافذ اولور

وكذا مرتهن اول بيعه اجازت ويرسه نافذ اولوب رهن دخی رهنیتدن چیقه‌رق بورج حالی اوزره قالور ومبیعك ثمنی مبیع مقامنده رهن اولور . واكر مرتهن اجازت ويرمز ايسه مشتری مخير اولوب ديلرسه رهنك فكنه قدر بكلر وديلرسه حاكمه مراجعت ايله بيعی فسخ ايتديرر

٧٤٨ ماده

راهن ومرتهندن بری دیكرينك اذنيله رهنی آخر بر كيمسه‌يه اعاره ايده‌بيلور وبعده هر بری انی رهنيته اعاده ايده‌بيلور

٧٤٩ ماده

مرتهن رهنی راهنه اعاره ايده‌بيلور

بوصورتده راهن فوت اولسه مرتهن ينه رهنه راهنك سائر داينلرندن احق اولور

٧٥٠ ماده

راهنك اذنی اولمدقجه مرتهن رهندن انتفاع ايده‌مز

اما راهنك اذن واباحه‌سيله مرتهن رهنی قوللانور وميوه وسوت كبی حاصلاتنی الور وبونلرك مقابلنده دیندن برشی ساقط اولماز

٧٥١ ماده

مرتهن بر محله كيدر اولدقده يول امين ايسه رهني برابر كتوره بيلور

(فصل ثالث)

(يد عدلده اولان رهنك احكامى بياننده‌در)

٧٥٢ ماده

يد عدل ٠ يد مرتهن كبيدر

يعنى راهن ومرتهن رهنى امنيت ايتدكلرى بر كيمسه‌يه توديع ايتمك اوزره مقاوله ايدوب اودخى راضى اوله‌رق قبض ايتسه رهن تمام ولازم اولور . واول كيمسه مرتهن مقامنه قائم اولور

٧٥٣ ماده

حين عقدده رهنى مرتهن قبض ايتمك اوزره شرط ايدلدكدن صكره راهن ومرتهن بالاتفاق يد عدله وضع ايتسه‌لر جائز اولور .

٧٥٤ ماده

دين باقى ايكن عدل اولان كيمسه راهن ومرتهندن برينك رضاسى اولمدقجه رهنى ديكرينه ويره‌مز و ويرسه استردادة صلاحيتى واردر ٠ وقبل الاسترداد رهن تلف اولسه عدل انك قيمتنى ضامن اولور

۷۵۵ ماده

عدل فوت اولسه تراضیٔ طرفین ایله رهن بر بشقه عدله تودیع اولنور . واکر بینلرنده اتفاق حاصل اولمز ایسه حاکم رهنی بر ید عدله وضع ایدر

(فصل رابع)

(بیع رهن حقنده‌در)

۷۵۶ ماده

راهن ومرتهندن بریسی دیکرینك رضاسی اولمدقجه رهنی صاتەمز

۷۵۷ ماده

دینك وقت اداسی حلول ایدوبده راهن اداسندن امتناع ایتدکده رهنی بیع ایله ادای دین ایتمك اوزره حاکم طرفندن راهنه امر اولنور . اکر ابا وعناد ایدر ایسه حاکم رهنی بیع ایله دینی ادا ایدر

۷۵۸ ماده

راهن غائب اولوبده حیات ومماتی معلوم اولمسه مرتهن رهنی بیع ایله الەجغنی استیفا ایتمك اوزره حاکمه مراجعت ایدر

ماده ۷۵۹

رهنك فسادندن خوف اولنور ایسه مرتهن آنی اذن حاكله صاته‌بیلور وثمن كندو یدنده رهن اولور . واكر حاكمك اذنی اولمقسزین صاتارسه ضامن اولور

كذلك رهن اولان باغ وبستانك میوه وسبزه‌سی یتشوبده تلف اولمسندن خوف اولنسه بیله رأی حاكم ایله صاتیله‌بیلور اماخود بخود مرتهن صاتسه ضامن اولور

ماده ۷۶۰

دینك وقت اداسی حلول ایتدكده رهنی صاتمق اوزره راهن مرتهنی یاعدلی یاخود بشقه برینی توكیل ایتسه صحیح اولور . وارتق راهن اول وكیلی وكالتدن عزل ایده‌مز . وراهن ومرتهندن برینك وفاتیله دخی منعزل اولماز

ماده ۷۶۱

رهنی بیعه وكیل اولان كیمسه دینك وقت اداسی حلول ایتدكده رهنی بیع ایله ثمنی مرتهنه تسلیم ایدر . واكر ابا ایدر ایسه رهنی صاتمق اوزره راهنه جبر اولنور . اودخی اباوعناد ایدرسه حاكم صاتار

واكر راهن یاخود ورثه‌سی غائب بولنور ایسه رهنی

صاتمق اوزره وكيله جبر اولنور ٠ وعناد ايدرسه حاكم كندو صاتار

ارادهٔ سنيه تاريخى في ٢٥ صفر سنه ٢٨٨

وكيل درس وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه
السيد خليل

رئيس جمعيت مجله وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه
عمر خلوصى

عن اعضاء ديوان احكام عدليه
احمد خلوصى

عن اعضاء شوراى دولت
سيف الدين

عن اعضاء جمعيت مجله ابن عابدين زاده علاء الدين

عن اعضاء ديوان احكام عدليه
احمد حلمى

مدير مكتب نواب السيد
يونس وهبى

عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه عيسى روحى

كتاب الأمانات

صورت خط همايون

موجبنجه عمل اولنه

كتاب سادس

(امانات حقنده اولوب بر مقدمه ايله)

(اوچ بابى مشتملدر)

مقدمه

(اماناته متعلق اصطلاحات فقهيه بياننده در)

٧٦٢ ماده

امانت . امين اتخاذ اولنان كيمسه نزدنده بولنان شيدر
كرك وديعه كبى عقد استحفاظ ايله امانت ايدلسون
وكرك مأجور ومستعار كبى بر عقد ضمننده امانت اولسون
وكرك بركونه عقد وقصد اولقسزين بر كيمسه نك يدينه امانت

ایچسون . نته کیم روزکار ایله بر کیمسه نك خانه سنه قوه‌شو سنك بر مالی دوشسه عقد اولمدیغی جهتله اول مال خانه صاحبی نزدنده ودیعه اولمیوب فقط امانتدر

ماده ٧٦٣

ودیعه . حفظ ایچون بر کیمسه یه ایداع اولنان مالدر

ماده ٧٦٤

ایداع . کندو مالنك محافظه سنی دیکره احاله ایتمکدرکه احاله ایدن کیمسه یه دالك کسریله مودع وقبول ایدن کیمسه یه ودیع ودالك فتحیله مستودع دینلور

ماده ٧٦٥

عاریت . مجانا یعنی بلابدل منفعتی تملیك اولنان مالدرکه معار ومستعار دخی دینلور

ماده ٧٦٦

اعاره . عاریت ویرمکدرکه ویرن کیمسه یه معیر دینلور

ماده ٧٦٧

استعاره . عاریت المقدرکه الان کیمسه یه مستعیر دینلور

(باب اول)

(اماناته دائر بعض احکام عمومیه بیاننده‌در)

٧٦٨ ماده

امانت مضمون دکلدر

یعنی امینك صنع وتقصیری اولمقسزین تلف یاضایع اولدیغی تقدیرده ضمان لازم کلمز

٧٦٩ ماده

برکیمسه یولده یاخود دیکر محلده برشی بولوبده کندوسنه مال اولمق اوزره اخذ ایتسه غاصب حکمنده اولور

بونك اوزرینه اول مال تلف یاضایع اولدیغی حالده کندوسنك صنع وتقصیری اولمسه بیله ضامن اولور · واما صاحبنه ویرمك اوزره الدیغی صورتده اکرصاحبی معلوم ایسه یدنده صرف امانتدر صاحبنه تسلیم ایتمسی لازم کلور . واکر صاحبی معلوم دکلسه لقطه‌درکه ملتقط اولان یعنی بولوب الان کیمسه یدنده امانتدر

٧٧٠ ماده

ملتقط برلقطه بولدیغنی اعلان ایتدیرر · وصاحبی ظهور ایدنجیه‌دك نزدنده امانت اولمق اوزره حفظ ایدر وبرکیمسه ظهور ایله کندو مالی اولدیغنی اثبات ایدر ایسه اکا تسلیم ایتمسی لازم کلور

٧٧١ ماده

برکیمسه نزدنده دیکرك مالی قضارا تلف اولدیغی صورتده

اکر صاحبنك اذنی اولمقسزین المش ایسه بهر حال ضامن اولور ٠ واکر صاحبنك اذنیله المش ایسه یدنده امانت اولمغله ضامن اولماز ٠ فقط سوم شرا صورتنده ثمن تسمیه اولندیغی حالده ضمان لازم کلور

مثلا برکیمسه صرچه‌جی دکانندن خود بخود برکاسه الوبده الندن دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور ٠ واکر صاحبنك اذنیله الوبده نظر ایدرکن قضارا یره دوشوب قیرلسه ضمان لازم کلمز ٠ واول کاسه دیکر برطاقم کاسه‌لر اوزرینه دوشه‌رك قیریلوب انلری دخی قیرسه بوکاسه‌لرك ضمانی لازم کلور انجق اول کاسه امانت اولمغله ینه انك ضمانی لازم کلمز ٠ امابوکاسه قاچ غروشه‌در دیوب دکانجی دخی شوقدر غروشه‌در ال دیدکدنصکره النه الوبده یره دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور

کذلك برکیمسه شربت ایچرکن شربتجینك بارداغی الندن دوشوبده قیرلسه عاریت قبیلندن امانت اولمغله ضمان لازم کلمز ٠ فقط کندوسنك سوء استعمالندن ناشی دوشمش ایسه ضامن اولور

ماده ٧٧٣

دلالة اذن صراحة اذن کبیدر ٠ فقط صراحة نهی وار ایسه دلالته اعتبار اولنماز

مثلا برکیمسه برینك اذنیله خانه‌سنه داخل اولدقده میدانده طوران قدح ایله صو ایچمکه دلالة مأذوندر ٠ وصو ایچرکن قضارا یدندن قدح دوشوبده قیرلسه ضمان لازم کلمز

فقط صاحب خانه اول قدحه طوقنمه دیو نهی ایتمشیکن النه الوبده دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور

(باب ثانی)

(ودیعه حقنده اولوب ایکی فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(عقد وشرط ایداعه متعلق مسائل بیانندهدر)

ماده ۷۷۳

صراحة یاخود دلالة ایجاب وقبول ایله ایداع منعقد اولور

مثلا صاحب ودیعه شو مالی سکا ایداع ایتدم یاخود امانت ایلدم دیوب مستودع دخی قبول ایتدم دیسه صراحة ایداع منعقد اولور

وکذا برکیمسه خانه داخل اولهرق خانجی یه حیوانمی نره یه باغلیه یم دیدکده خانجی بر یر کوستروب اودخی اورایه باغلسه دلالة ایداع منعقد اولور

کذلك برکیمسه مالنی بر دکانجینك یاننه براغوب کیتسه اودخی کوروب سکوت ایتسه اول مال اول دکان صاحبی نزدنده ودیعه اولور • واکر دکان صاحبی قبول ایتمم دیهرك رد ایتسه ایداع منعقد اولماز

وکذلك برکیمسه مالنی ودیعه اولمق اوزره برقاچ کشینك یاننه براغوب کیتسه وانلر دخی کوروب سکوت ایتسهلر اول مال جملهسنك نزدنده ودیعه اولور فقط بربر اول محلدن قالقوب کیتسهلر اك صکره قالان کیمسه حفظه تعین ایتمکله انك نزدنده ودیعه اولمش اولور

ماده ۷۷٤

مودع ایله مستودعدن هر برینك هر نه وقت دیلرسه عقد ایداعی فسخه صلاحیتی واردر

ماده ۷۷٥

ودیعه‌نك وضع یده قابل وقبضه صالح اولمسی شرطدر

بناء علیه هواده‌کی قوشك ایداعی صحیح دکلدر

ماده ۷۷٦

مودع ایله مستودعك عاقل وممیز اولملری شرطدر بالغ اولملری شرط دکلدر

بناء علیه مجنونك وصبیٔ غیر ممیزك ایداع وودیعه‌یی قبول ایتملری صحیح دکلدر اما مأذون اولان صبیٔ ممیزك ایداعی وودیعه‌یی قبول ایتمسی صحیحدر

(فصل ثانی)

(ودیعه‌نك احکامی وضماناتی بیانینده‌در)

ماده ۷۷۷

ودیعه ید مستودعده امانتدر

بناء علیه مستودعك صنع وتعدیسی وحفظده تقصیری اولمقسزین تلف یا ضایع اولسه ضمان لازم کلمز . فقط اجرتله حفظ ایچون ایداع اولنمش ایسه ممکن التحرز اولان برسببله تلف یا ضایع اولدیغی صورتده مضمون اولور

مثلا بر کیمسه نك یدندن قضارا ودیعه اولان ساعت دوشوبده قیرلسه ضمان لازم کلمز اما ساعتی چکنده‌سه یاخود الندن برشی دوشوبده ساعت قیرلسه ضمان لازم کلور . کذلك بر کیمسه مالنی دیکره ایداع وحفظ ایچون اکا اجرت اعطا ایتدکدن صکره اول مال سرقت اولنمق کبی ممکن التحرز اولان برسببدن ناشی ضایع اولسه مستودعه ضمان لازم کلور

ماده ٧٧٨

مستودعك خدمتکاری یدندن ودیعه اوزرینه برشی دوشوبده ودیعه تلف اولسه خدمتکار ضامن اولور

ماده ٧٧٩

ودیعه حقنده صاحبنك راضی اولمدیغی شیئی یاپمق تعدیدر

ماده ٧٨٠

مستودع ودیعه‌یی کندو مالی کبی بالذات حفظ ایدر یاخود امینی اولان کیمسه‌یه حفظ ایتدیرر

وامینی عندنده تعدی وتقصیر اولقمسزین تلف یاضایع اولسه کرك مستودعه وکرك امیننه ضمان لازم کلمز

ماده ٧٨١

مستودع کندو مالنی نره‌ده حفظ ایدر ایسه ودیعه‌یی دخی اوراده حفظ ایده بیلور

ماده ٧٨٢

ودیعه‌نك امثالی وجهله محافظه‌سی لازمدر

بناء عليه نقود ومجوهرات مثللو اموالی اخور وصمانلق کبی یرلرده طوتمق حفظنده تقصیر اولمغله بوحالده تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٣ ماده

مستودع متعدد اولدقده اکر ودیعه قابل قسمت دکلسه برینک اذنیله دیکری حفظ ایدر یاخود بالمناوبه حفظ ایدرلر وبوحالده ودیعه بلاتعد ولاتقصیر تلف اولسه برینه ضمان لازم کلمز

واکر ودیعه قابل قسمت ایسه مستودعلر آنی بینلرنده سویا تقسیم ایله هر بری حصه‌سنی حفظ ایدر .

وبریسی حصه‌سنی مودعک اذنی اولمدقچه مستودع آخره ویرەمز ویروبده آخرک یدنده ایکن بلاتعد ولا تقصیر تلف یاضایع اولسه الانه ضمان لازم کلمز ، اما ویرن کندو حصه‌سنی ضامن اولور

٧٨٤ ماده

عقد ایداعده ایراد اولنان شرط اکر ممکن الاجرا ومفید اولور ایسه معتبردر دکل ایسه لغودر

مثلا مستودعک خانه‌سنده حفظ اولنمق شرطیله برمال ایداع اولنمشیکن حریق وقوعیله دیکر محله نقلنه مجبوریت کلدکده اول شرطه اعتبار اولنماز وبوصورتده ودیعه دیکر محله نقل اولنوبده بلا تعد ولاتقصیر تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلمز

وكذا مودع مستودعه وديعه‌نك حفظنی امر ایدوبده زوجه‌سنه یا اوغلنه یاخود خدمتکارینه ویاخود کندو مالنی حفظ ایده کلان برکیمسه‌یه ویرمکدن نهی ایتدکده اکر اول کمسنه‌یه ویرمکده مجبوریت وارایسه نهی معتبر اولماز . بوصورتده مستودع ودیعه‌یی اول کمسنه‌یه ویروبده بلا تعد ولاتقصیر تلف یا ضایع اولسه ضمان لازم کلمز . واکر مجبوریت یوق ایکن ویررسه ضامن اولور

کذلك خانه‌نك فلان اوطه‌سنده حفظ اولنمق شرط اولنمشیکن مستودع انی اول خانه‌نك دیکر اوطه‌سنده حفظ ایتدیکی صورتده اکر اول اوطه‌لر امر محافظه‌ده مساوی ایسه‌لر اول شرطه اعتبار اولنمز

وبو حالده ودیعه تلف اولسه کذلك ضمان لازم کلمز . اما اوطه‌لرك بری کارکیر ودیکری اخشاب اولمق کبی بینلرنده تفاوت بولنسه شرط معتبر اولوب مستودع انی مشروط اولان اوطه‌ده حفظ ایتمکه مجبور اولور . وحفظده اول اوطه‌نك مادونی اولان اوطه‌یه قویوبده تلف اولسه ضامن اولور

ماده ٧٨٥

ودیعه‌نك صاحبی غائب اولوبده حیات ومماتی معلوم اولمسه مستودع انی صاحبنك وفاتی تبین ایدنجیه‌دك حفظ ایدر

فقط ودیعه طورمغله بوزیله‌جق شیلردن اولدیغی حالده حاکمك اذنیله صاتوب ثمننی نزدنده امانت اوله‌رق حفظ ایده‌بیلور . اما صاتمیوبده طورمغله بوزلسه ضمان لازم کلمز

٧٨٦ ماده

آت واینك كبی نفقه‌یه محتاج اولان ودیعه‌نك نفقه‌سی صاحبنه عائددر صاحبی غائب اولدقده مستودع اولان كیمسه حاكمه مراجعت ایدوب اودخی صاحب ودیعه حقنده اصلح وانفع اولان صورتك اجراسنی امر ایلر شویله‌كه ودیعه‌نك ایجاری ممكن ایسه مستودع انی رأی حاكمله ایجار ایدوب اجرتندن انفاق ایدر یاخود ثمن مثلیله صاتار وایجاری ممكن دكلسه كذلك رأی حاكمله همان یاخود اوچ كونه قدر كندو مالندن انفاق ایتدكدن صكره ثمن مثلیله صاتوب نهایت اوچ كونلك مصرفنی دخی صاحبندن استر ٠ اما حاكمك اذنی اولمقسزین مصرف ایدر ایسه مودعدن الهماز

٧٨٧ ماده

مستودعك تعدی ویاتقصیری حالنده ودیعه تلف ویاخود قیمتنه نقصان طاری اولسه ضمان لازم كلور

مثلا مستودع كندوسنده ودیعه اولان نقودی امورینه صرف ایله استهلاك ایتسه ضامن اولور ٠ بوصورتده نزدنده امانت اولان بركیسه نقودی اولوجهله صرف ایدوبده بعده كندو مالندن برینه قویدقدن صكره تعدی وتقصیر اولمقسزین ضایع اولسه ضماندن قورتیله‌مز

وكذا مستودع یدنده ودیعه اولان حیوانه بلا اذن بنوبده كیدركن كرك فوق‌العاده سورمكله وكرك دیكرسببله وكرك بلا

سبب تلف اولسه ویاخود اثنای راهده سرقت اولنسه مستودع اول حیوانی ضامن اولور

کذلك حریق وقوعنده مستودع ودیعه‌یی دیکر محله نقله مقتدر ایکن نقل ایتمیوبده محترق اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٨ ماده

ودیعه‌یی صاحبنك اذنی اولقسزین دیکر مال ایله یکدیکرندن تفریق اولنه‌میه‌جق صورتده قارشدیرمق تعدیدر

بناء علیه مستودع کندوسنده ودیعه اولان برمقدار یوزلك التونلری کندوسنك یوزلك التونلریله یاخود بر بشقه سنك ودیعه اولان یوزلك التونلریله بلا اذن قارشدیردقدن صکره ضایع اولسه یاخود سرقت اولنسه ضامن اولور ٠ وکذا مستودعدن بشقه برکیمسه مذکور التونلری اولوجهله قارشدیرسه اول کیمسه ضامن اولور

٧٨٩ ماده

مستودع اکر ودیعه‌یی صاحبنك اذنیله مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره دیکر مال ایله قارشدیرسه یاخود کندوسنك صنعی اولقسزین ایکی مال بربریله کذلك یکدیکردن تفریق اولنمیه‌جق صورتده قارشسه مثلا برصندق درونده ودیعه اولان التون کیسه‌سی یرتیلوب ایچنده‌کی التونلر دیکر التونلرله قارشسه مجموعنده مستودع ایله صاحب ودیعه حصه‌لری مقدارنجه شریك

اولورلر . بو حالده بلا تعد و لاتقصیر تلف وضایع اولسه ضمان لازم کلمز

٧٩٠ ماده

مستودع ودیعه‌یی بلا اذن آخره ایداع ایده‌مز . ایدوبده بعده تلف اولسه ضامن اولور

واکر مستودع ثانینك تعدی یاتقصیری ایله تلف اولمش ایسه مودع دیلرسه مستودع ثانی‌یه تضمین ایتدیرر ودیلرسه مستودع اوله تضمین ایتدیروب اودخی مستودع ثانی‌یه رجوع ایدر

٧٩١ ماده

مستودع ودیعه‌یی آخر کمسنه‌یه ایداع ایدوبده مودع مجیز اولسه مستودع اول اره‌دن چیقوب اول کمسنه مستودع اولور

٧٩٢ ماده

مستودع ودیعه‌یی صاحبنك اذنیله استعمال ایده بیلدیکی کبی آخره ایجار واعاره ورهن دخی ایده بیلور

اما صاحبنك اذنی اولقسزین آخره ایجار یااعاره ویارهن ایدوبده ودیعه مستأجر یامستعیر یاخود مرتهن یدنده تلف یاضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه مستودعه ضمان لازم کلور

٧٩٣. ماده

مستودع امانت اقچه‌یی بلا اذن آخره اقراض وتسلیم ایدوبده صاحبی مجیز اولمسه مستودع اول اقچه‌یی ضامن اولور

کذلك کندوسنده ودیعه اولان اقچه ایله صاحبنك آخره اولان دینی ادا ایتدکده صاحبی راضی اولمسه ضامن اولور

٧٩٤ ماده

ودیعه‌یی صاحبی طلب ایتدکده کندوسنه ردوتسلیمی لازم کاور وردوتسلیمك مؤنتی یعنی کلفتی ومصرفی مودعه عائد اولور

ومودع طلب ایتدکده مستودع ویرمیوبده ودیعه تلف یاضایع اولسه ضامن اولور

فقط حین طلبده ودیعه اوزاق محلده بولنمق کبی برعذردن ناشی ویرمیوبده تلف یاضایع اولمش ایسه اول حالده ضمان لازم کلمز

٧٩٥ ماده

مستودع ودیعه‌یی بالذات یاخود امینی ایله ردوتسلیم ایدر . وامینی ایله رد وارسال ایتدیکی صورتده قبل الوصول ودیعه بلاتعد ولاتقصیر تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلمز

٧٩٦ ماده

ایکی کیمسه مشتركماللرینی بر کیمسه یه ایداع ایتدکدن صکره اول شریکلردن بریسی کلوبده آخرك غیابنده حصه سنی مستودعدن طلب ایتدکده ودیعه اکر مثلیاتدن ایسه مستودع انك حصه سنی کندوسنه ویرر ٠ واکر قیمیاتدن ایسه ویرمز

٧٩٧ ماده

ودیعه یی تسلیمده مکان ایداع معتبردر

مثلا استانبولده ایداع اولنان متاع ینه استانبولده تسلیم اولنور ادرنه ده تسلیم ایتمك اوزره مستودعه جبر اولنه ماز

٧٩٨ ماده

ودیعه نك منافعی صاحبنکدر

مثلا امانت اولان حیوانك یاوریسی وسودی ویوکی صاحبنه عائد اولور

٧٩٩ ماده

صاحب ودیعه غائب اولوبده اوزرینه نفقه سی واجب اولان کیمسه نك مراجعتی اوزرینه حاکم اول غائبك ودیعه اولان اقچه سندن اول کیمسه یه نفقه تقدیر ایتدکده مستودع کندو یدنده ودیعه اولان اقچه دن اول کیمسه نك نفقه سنه صرف ایتسه ضمان لازم کلمز

فقط حاکمك امری اولمقسزین صرف ایدر ایسه ضامن اولور

٨٠٠ ماده

مستودعه جنون عارض اولوبده صحو وافاقتندن يأس
كلدكده قبل الجنه اخذ ايتمش اولديغى وديعه عيناً موجود
اولمسه صاحبى برمعتبر كفيل كوسترهرك مجنونك مالندن
تضمينه صلاحيتى واردر
فقط صكره كنديه افاقت كلوبده وديعه‌يى صاحبنه
رد ايتمش ياخود بلاتعد ولاتقصير وديعه تلف ياضايع
اولمش ايدوكنى بيان ايدر ايسه يمينيله تصديق اولنه‌رق
اخذ اولنمش اولان اقچه‌سنى استرداد ايلر

٨٠١ ماده

مستودع فوت اولدقده وديعه عيناً تركه‌سنده بولنديغى
صورتده وارثى يدنده دخى امانت اولمغله صاحبنه‌رد
اولنور
اما عيناً تركه‌سنده بولنمديغى صورتده اكر مستودعك
حال حياتنده اول وديعه‌يى صاحبنه رد ايتدم ياخود
بلاتعد ضايع اولدى ديمك كبى برصورتله وديعه‌نك حالنى
بيان وتقرير ايلديكنى وارثى اثبات ايدر ايسه ضمان
لازم كلمز
كذلك وارث وديعه‌يى بيلورز شويله ايدى بويله ايدى
ديو توصيف وتفسير ايدرك مستودعك وفاتندن صكره

بلاتعد ولاتقصیر ضایع اولدیغنی بیان ایتسه یمینیله تصدیق اولنه‌رق ضمان لازم کلمز

واکر مستودع ودیعه‌نك حالنی بیان ایتمامش ایسه مجهلا فوت اولمش دیمك اولمسیله دیون سائره کبی ترکه‌سندن استیفا اولنور

وکذا وارثك ودیعه‌یی توصیف وتفسیر ایتمیه‌رك مجرد بز ودیعه‌یی بیلورز ضایع اولدی دیمسی معتبر اولمیوب اولوجهله ضایع اولدیغنی اثبات ایده‌مدیکی صورتده ترکه‌دن ضمان لازم کلور

۸۰۲ ماده

مودع فوت اولدقده ودیعه وارثنه ویریلور . فقط ترکه مستغرق بالدین ایسه حاکمه مراجعت ایدیلور

واکر حاکمه مراجعت ایتمکسزین مستودع آنی وارثه ویروب اودخی استهلاك ایتسه مستودع ضامن اولور

۸۰۳ ماده

ودیعه‌نك تضمینی لازم کلدکده مثلیاتدن ایسه مثلنی قیمیاتدن ایسه ضمانی موجب اولان شیئك یوم وقوعنده‌کی قیمتنی ویرمك لازم کلور

(باب ثالث)

(عاريت حقنده اولوب ایکی فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(عقد وشرط اعارەیه متعلق مسائل بیانندەدر)

٨٠٤ ماده

اعاره ایجاب وقبول ایله وتعاطی ایله منعقد اولور

مثلا بر کیمسه برینه شومالی سکا اعاره ایتدم یاخود عاریت ویردم دیوب اودخی قبول ایلدم دیسه یاخود برشی سویلیەرك قبض ایتسه ویاخود بری دیکرینه شومالی بکا عاریت ویردیوب اودخی ویرسه اعاره منعقد اولور

٨٠٥ ماده

معیرك سکوتی قبول صایلماز

بناء علیه بر کیمسه برندن برشی عاریت ایستیوبده صاحبی سکوت ایلمش اولدیغی حالده السه غاصب اولور

٨٠٦ ماده

معیر ایستدیکی وقت اعارەدن رجوع ایده بیلور

٨٠٧ ماده

معیر ومستعیردن هرقنغیسی فوت اولسه عقد اعاره منفسخ اولور

٨٠٨ ماده

مستعارك انتفاعه صالح اولمسی شرطدر

بناء عليه فراری حيوانك اعاره واستعارهسی صحيح دكلدر

٨٠٩ ماده

معير ومستعيرك عاقل ومميز اولملری شرطدر ٠ بالغ اولملری شرط دكلدر

بناء عليه مجنون ايله صبیٔ غير مميزك اعاره واستعارهلری جائز اولماز اما صبیٔ مأذونك اعاره واستعارهسی جائز اولور

٨١٠ ماده

عاريتده قبض شرط اولوب قبل القبض حكمی يوقدر

٨١١ ماده

مستعارك تعيينی لازمدر

مثلا تعيين وتخيير اولمقسزين ايكی باركيردن بری اعاره اولنسه صحيح اولميوب معير هرقنغيسنی اعاره ايدهجك ايسه تعيين ايتمسی لازمدر فقط هرقنغيسنی الور ايسهك ال ديو مستعيری تخيير ايتسه اعاره صحيح اولور

(فصل ثانی)

(عاريتك احكام وضماناتی بياننده در)

٨١٢ ماده

مستعير بلابدل عاريتك منفعتنه مالك اولور ٠

بناء عليه معير بعد الاستعمال مستعيردن اجرت طلب ايدهمز

٨١٣ ماده

عاریت مستعیر یدنده امانتدر . بلا تعد ولا تقصیر تلف یاضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلمز

مثلا عاریت آینه قضارا مستعیرك الندن دوشمکله یاخود ایاغی قایوبده کندوسی آینه‌یه چارپمغله قیرلسه ضمان لازم کلمز . کذلك عاریت بچه اوزرینه قضارا برشی دوکولمکله لکه‌لنوبده قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلمز

٨١٤ ماده

مستعیرك برکونه تعدیسی یاتقصیری واقع اولدقده ارتق هرنه سببله اولور ایسه اولسون عاریت تلف اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

مثلا مستعیر ایکی کونده وارله‌جق محله عاریت حیوان ایله برکونده کیدوبده اول حیوان تلف اولسه یاخود زبون اوله‌رق قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

وکذا برمحله قدر استعاره ایتدیکی حیوان ایله اول محله واروبده دها ایلرویه تجاوز ایتدکدنصکره حتف انفه حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

کذلك برکیمسه برکردانلق استعاره ایله برصبینك بوینته طاقوب ویاننده کوزده‌جیسی اولمدیغی حالده براغوبده سرقت اولندقده اکر صبی اوزرنده‌کی اشیایی حفظه قادر ایسه ضمان لازم کلمز اما قادر دکل ایسه ضمان لازم کلور

٨١٥ ماده

مستعارك نفقه‌سی مستعیر اوزرینه‌در

بناء علیه مستعیر عاریت حیوانه علف ویرمیوبده تلف اولسه ضامن اولور

٨١٦ ماده

اعارۂ مطلقه‌ده یعنی معیرك اعاره‌یی زمان ومکان و برنوع انتفاع ایله تقیید ایتمدیکی صورتده عاریتی مستعیر دیلدیکی زمان ومکانده دیلدیکی وجهله استعمال ایده بیلور . فقط عرف وعادت ایله تقیید ایدر

مثلا برکیمسه بارکیرینی اولوجهله مطلق اوله‌رق اعاره ایتدکده مستعیر اکا دیلدیکی وقت بنر ودیلدیکی محله کیدر . فقط عادت اوزره ایکی ساعتده کیدیله جك محله برساعتده کیده‌مز

کذلك مطلق اوله‌رق اعاره اولنان برخان اوطه‌سنده مستعیر دیلرسه ساکن اولور ودیلرسه امتعه وضع ایدر . فقط عرف وعادتك خلافی اوله‌رق ایچنده تیمور جیلاك ایده‌مز

٨١٧ ماده

اعاره زمان ومکان ایله تقیید اولندقده قید معتبر اولوب مستعیر اکا مخالفت ایده‌مز

مثلا اوچ ساعت بنمك اوزره استعاره اولنان حیوانه درت ساعت بنیله‌مز وبرمحله کیتمك اوزره استعاره اولنان حیوان ایله بشقه محله کیدیله‌مز

٨١٨ ماده

اعاره برنوع انتفاع ایله تقیید اولندقده مستعیر مأذون اولدیغی انتفاعك مافوقنه تجاوز ایده‌مز . اما اکا مساوی یااهون صورتده استعمال ایله مخالفت ایده بیلور

مثلا بغدای یوکلتمك ایچون استعاره اولنان حیوانه تیمور یاخود طاش یوکلدیله‌مز . اما بغدایه مساوی یاخود اندن اخف بریوك تحمیل اولنه‌بیلور . وکذا تمك ایچون استعاره اولنان حیوانه یوك یوکلدیله‌مز . اما یوك ایچون استعاره اولنان حیوانه بنیله بیلور

ماده ٨١٩

معیر اکر منفعتی تعیین ایتمکسزین مطلق اوله‌رق اعاره ایتمش ایسه مستعیرك انی اطلاقی اوزره استعماله صلاحیتی واردر

یعنی دیلرسه انی کندو استعمال ایدر و دیلرسه بشقه سنه اعاره ایله استعمال ایتدیرر

عاریت کرك اوطه کبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیان شیلردن اولسون وکرك بنك آتی کبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولان شیلردن اولسون

مثلا برکیمسه اوطه‌می سکا اعاره ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر انده دیلرسه کندو اقامت ایدر ودیلرسه بشقه‌سنی اسکان ایدر

وکذا شو آتی سکا اعاره ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر دیلرسه اول آته کندو بنر ودیلرسه بشقه‌سنی بندیرر

ماده ٨٢٠

منفعتك تعیینی مستعملینك اختلافیله مختلف اولان شیلرده معتبردر . ومختلف اولمیان شیلرده معتبر دکلدر . فقط معیر انی بشقه سنه ویرمه دیو نهی ایتمش ایسه مستعیر بهر حال انی بشقه سنه استعمال ایتدیره‌مز

مثلا سنك زكو بك ايچون بو آتى سكا اعاره ايتدم ديديكى صورتده مستعير اول آته اوشاغنى بنديره مز . اماسنك اقامتك ايچون بو اوطه يى اعاره ايتدم ديديكى صورتده مستعير كندو اقامت ايده بيلديكى كبى بشقه سنى دخى اسكان ايده بيلور . فقط بشقه سنى اسكان ايتمه ديمش ايسه ايده مز

٨٢١ ماده

برمحل معينه ديو حيوان استعاره اولندقده يوللر متعدد اولسه مستعير عادت اوزره ناسك سلوك ايتديكى يوللردن هر قنغيسيله ديلرسه كيده بيلور . اما معتاد اولميان يولدن كيدوبده حيوان تلف اولسه ضامن اولور

كذلك معيرك تعيين ايتديكى يولك غيرى بر يولدن كيدوبده حيوان تلف اولدقده اكر مستعيرك سلوك ايتديكى يول دها اوزاق ياغير مأمون وياخود خلاف معتاد ايسه مستعيره ضمان لازم كلور

٨٢٢ ماده

بركمسنه برقادينندن زوجنك ملكى اولان برشيئى عاريت استيوب واو دخى بلا اذن ويروبده اول شى ضايع اولديغى صورتده اكر درون خانه ده وعلى جرى العاده زوجه نك يدنده بولنان اشيادن ايسه كرك اول قادينه وكرك مستعيره ضمان لازم كلمز . دكل ايسه مثلا آت كبى قادينلر يدنده بولنميان برشى ايسه زوج ديلرسه زوجه سنه وديلرسه مستعيره تضمين ايتديرر

٨٢٣ ماده

معیرك اذنی اولمقسزین مستعیر عاریتی آخره ایجار یاخود رهن ایده‌مز و بر بلده‌ده‌کی بورجنه رهن ایتمك اوزره استعاره ایتدیکی مالی آخر بلده‌ده‌کی بورجنه‌رهن ایده‌مز . ایدوبده عاریت تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلور

٨٢٤ ماده

مستعیر عاریتی آخره ایداع ایده‌بیلور . وید مستودعده بلاتعد ولاتقصیر تلف اولسه ضمان لازم کلمز

مثلا بر محله کیدوب کلمك اوزره استعاره ایتدیکی بارکیر ایله اورایه واردقده بارکیر یوریلوب قالمغله اوراده برینه ایداع ایتدکدن صکره بارکیر حتف انفه تلف اولسه ضمان لازم کلمز

٨٢٥ ماده

معیر عاریتی طلب ایتدکده مستعیرك همان رد وتسلیمی لازم کلور . وبلاعذر توقیف وتأخیر ایدوبده عاریت تلف یاضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضامن اولور

٨٢٦ ماده

نصا یا دلالة موقت اولان عاریتك ختام مدتده معیره ردی لازمدر . فقط مکث معتاد معفودر

مثلا فلان کون وقت عصره قدر استعمال اولنمق اوزره استعاره اولنسان حلیاتی اول وقتك حلولنده رد واعاده لازمدر . کذلك

فلانك دوكوننده قوللانلق اوزره استعاره اولنان حلیاتی اول دوكونك ختامنده رد واعاده لازمدر ٠ فقط بونی رد واعاده ایچون معتاد اولان مرتبه وقتك مروری معفودر

٨٢٧ ماده

برایش ایچون برشی استعاره اولندقده اول ایشك ختامنده عاریت مستعیر یدنده ودیعه كبی اولور ٠ ارتق انی استعمال ایدهمز ومكث معتاددن زیاده توقیف ایدهمز ایدوبده تلف اولسه ضامن اولور

٨٢٨ ماده

عاریتی مستعیر بنفسه یاخود امینی ایله معیره رد ایدر ٠ امینی اولمیان كمسنه ایله رد ایدوبده قبل الوصول تلف یاضایع اولسه ضامن اولور

٨٢٩ ماده

مجوهرات كبی اشیای نفیسه‌دن اولان عاریتی معیرك كندوسنه تسلیم ایتمك لازمدر

اماسائر عاریتی عرف وعادتده تسلیم عد اولنان محله كوتورمك ویامعیرك خدمتكارینه ویرمك رد وتسلیمدر

مثلا عاریت حیوانی معیرك آخورینه كوتورمك یاخود سائسینه ویرمك تسلیمدر

٨٣٠ ماده

مستعیریدنده اولان عاریتی رد ایده‌جك اولدقده

مؤنتی یعنی کلفتی و مصارف نقلیه‌سی کندو اوزرینه‌در

٨٣١ ماده

ابنیه یاپمق و اغاج دیکمك ایچون یر استعاره ایتمك صحیحدر . لکن معیر دیله‌دیکی وقت اعاره‌دن رجوع ایله بونلری قلع ایتدیره‌بیلور . شوقدرکه اعاره موقت ایسه ابنیه واشجارك قلع اولندیغی زمانده‌کی مقلوعا قیمتی ایله انقضای مدته قدر طورمق اوزره قیمتی بیننده تفاوت نه ایسه معیر انی ضامن اولور

مثلا ابنیه واشجار درحال قلع اولندیغی تقدیرده مقلوعا قیمتی اون ایکی التون وانقضای مدته قدر طورمق اوزره قیمتی یکرمی التون اولدیغی حالده معیر درحال قلع ایتدیره‌جك اولور ایسه سکز التون ویرمسی لازم کلور

٨٣٢ ماده

کرك موقت وکرك غیر موقت اوله‌رق زرع ایچون اعاره اولنان اراضی‌یی معیر وقت حصاددن مقدم اعاره‌دن رجوع ایدوبده مستعیردن استرداد ایده‌مز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٤ ذی الحجه سنه ١٢٨٨

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه عمر خلوصی	احمد جودت
امین الفتوی السید خلیل	درس وکیلی السید خلیل
عن اعضاء دیوان احکام عدلیه احمد حلمی	عن اعضاء جمعیت سیف الدین
مدیر معلمخانهٔ نواب یونس وهبی	قسام عسکری احمد خالد

عن اعضای جمعیت
عبد اللطیف شکری

كتاب الهبة

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

کتاب سابع

(هبه حقنده اولوب برمقدمه ایله ایکی بابی مشتملدر)

مقدمه

(هبه یه دائر اولان اصطلاحات فقهیه بیاننده در)

٨٣٣ ماده

هبه . بلا عوض برمالی آخره تملیك ایتمكدر كه ایدن کیمسه یه واهب واول ماله موهوب وآنی قبول ایده نه موهوب له دینلور

اتهاب دخی هبه یی قبول دیمكدر

٨٣٤ ماده

هديه . بر كيمسه يه اكراما كتوريلان ياكوندريلان مالدر

٨٣٥ ماده

صدقه . ثواب ايچون هبه اولنان مالدر

٨٣٦ ماده

اباحه . برشيئ بلا عوض اكل وتناول ايتمك اوزره آخره اذن ورخصت ويرمكدر

(باب اول)

(عقد هبه يه متعلق مسائل بيانده اولوب ايكى)
(فصلى شاملدر)

(فصل اول)

(ركن وقبض هبه يه دائر اولان مسائل بياننده در)

٨٣٧ ماده

هبه ايجاب وقبول ايله منعقد وقبض ايله تمام اولور

٨٣٨ ماده

هبه ده ايجاب باغشلادم وهبه ايتدم واهدا ايلدم كبى

مجانا برمالی تمليك معناسنده مستعمل اولان سوزلردر
وزوجك زوجه‌سنه برچفت کوپه یاخود حلیاتدن دیکر
بر نسنه ویروبده آل طاقن دیمسی کبی مجانا تملیکه
دلالت ایدن تعبیرلر دخی هبه‌یی ایجابدر

٨٣٩ ماده

تعاطی ایله دخی هبه منعقد اولور

٨٤٠ ماده

هبه‌ده وصدقه‌ده ارسال وقبض لفظا ایجاب وقبول
مقامنه قائم اولور

٨٤١ ماده

هبه‌ده قبض بعده قبول کبیدر
بناء علیه واهبك ایجابی مثلا شو مالی سکا هبه ایتدم
دیمسی اوزرینه موهوب له قبول ایتدم ویاخود اتهاب
ایلدم دیمکسزین مجلس هبه‌ده اول مالی قبض ایتسه هبه
تمام اولور

٨٤٢ ماده

قبضده واهبك صراحة یاخود دلالة اذنی لازمدر

٨٤٣ ماده

واهبك ایجابی دلالة قبضه اذندر . اما صراحة اذنی
موهوب اکر مجلس هبه‌ده حاضر ایسه بو مالی سکا هبه
ایتدم آل دیمك واکر غائب عن المجلس ایسه فلان مالی

سكا هبه ایتدم وار آل دیمك كبی امر صریحیدر

ماده ٨٤٤

واهب صراحة قبضه اذن ویردكده موهوب لهك انی كرك مجلس هبه‌ده وكرك بعدالافتراق قبضی صحیحدر . اما دلالة قبضه اذنی مجلس هبه ایله تقیید ایدوب بعدالافتراق قبضی معتبر اولماز

مثلا شو مالی سكا هبه ایتدم دیوبده موهوب له دخی انی اول مجلسده قبض ایدیورسه صحیح اولور اما مجلس هبه‌دن آیرلدقدنصكره قبض ایتسه صحیح اولماز . كذلك فلان محلده‌كی مالمی سكا هبه ایتدم دیوبده وار ال دیمامش اولسه موهوب لهك كیدوبده انی قبض ایتمسی صحیح اولماز

ماده ٨٤٥

مشتری مبیعی بایعدن قبل القبض آخره هبه ایده‌بیلور

ماده ٨٤٦

بركمسنه‌نك یدنده بولنان مالی صاحبی اكا هبه ایتدكده موهوب لهك قبول ایتدم یااتهاب ایلدم دیمسیله هبه تمام اولوب مجددا تسلیم وقبضه محتاج دكلدر

ماده ٨٤٧

بركیمسه الەجغنی مدیونه هبه یاخود مدیونی اندن ابرا ایلیوب اودخی رد ایتمسه صحیح ودین همان ساقط اولور

٨٤٨ ماده
بركيمسه برينك ذمتنده اولان آلهجغنى آخره هبه ايدوبده
وار ال ديو صراحة قبضه اذن ويرسه وموهوبله دخى
واروب قبض ايتسه هبه تمام اولور

٨٤٩ ماده
قبل القبض واهب ياخود موهوبله فوت اولسه هبه باطل
اولور

٨٥٠ ماده
بركيمسه كبير يعنى عاقل وبالغ اولان اوغلنه برشى هبه
ايتدكده تسليم وقبضى لازمدر

٨٥١ ماده
صغيرك وصيسى ياخود مربيسى يعنى حجر وتربيه سنده
بولنديغى كيمسه كرك يدنده بولنان وكرك ديكرك نزدنده
وديعه اولان مالنى اول صغيره هبه ايتدككده مجرد
ايجاب ايله يعنى يالكز هبه ايتدم ديمسيله اول صغير اكا
مالك اولوب قبضه محتاج دكلدر

٨٥٢ ماده
برطفله آخر كمسه برشى هبه ايدكده وليسنك ياخود
مربيسنك قبضى ايله هبه تمام اولور

٨٥٣ ماده
صبىٔ مميزه برشى هبه اولندقده وليسى اولسه بيله

کندوسنك قبضيله هبه تمام اولور

٨٥٤ ماده

هبهٔ مضافه صحيح دكلدر

مثلا كله جك ای باشندن اعتباراً شو مالی سكا هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز

٨٥٥ ماده

عوض شرطيله اولان هبه صحيح وشرط معتبردر

مثلا بركسه شوقدر مقوله عوض ويرمك ياخود كندوسنك معلوم المقدار دينی ادا ايتمك شرطيله برينه برشی هبه ايتدكده موهوب له اول شرطه رعايت ايدر ايسه هبه لازم اولور ايتمز ايسه واهب دخی هبه سندن رجوع ايده بيلور كذلك بركيمسه اونجه كندوسنی بسلمك شرطيله ملك عقارينی برينه هبه وتسليم ايتدكده موهوب له شرط مذكور اوزره واهبی بسلمكه راضی ايكن واهب نادم اولوبده هبه سندن رجوع ايله اول عقارينی استرداد ايده مز

(فصل ثانی)

(شرائط هبه بياننده در)

٨٥٦ ماده

موهوبك وقت هبه ده موجود اولمسی شرطدر

بناء عليه برباغك حاصل اوله جق اوزومنی ياخود برقصراغك طوغوراجق ياوريسنی هبه صحيح دكلدر

٨٥٧ ماده

موهوب واهبك مالی اولمق شرطدر

بناء عليه بر كيمسه بلا اذن بشقه‌سنك مالنى برينه هبه ايتسه صحيح اولماز
فقط هبه ايتدكدنصكره صاحبى مجيز اولسه صحيح اولور

٨٥٨ ماده

موهوبك معلوم ومعين اولمسى لازمدر

بناء عليه واهب لاعلى التعيين مالمدن برشى ياخود شو ايكى اتدن بريني
هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز . وبو ايكى آتدن قنغيسنى ديلرسه‌ك سنك
اولسون ديديكى صورتده اكر موهوب له مجلس هبه‌ده انلردن بريني
تعيين ايلرسه صحيح اولور اما مجلس هبه‌دن بعد المفارقه تعيينى مفيد اولماز

٨٥٩ ماده

واهبك عاقل وبالغ اولمسى شرطدر

بناء عليه صغير ومجنون ومعتوهك هبه‌سى صحيح دكلدر .
اما بونلره هبه صحيحدر

٨٦٠ ماده

هبه‌ده واهبك رضاسى لازمدر

بناء عليه جبر واكراه ايله واقع اولان هبه صحيح دكلدر

(باب ثانى)

(احكام هبه بياننده اولوب ايكى فصلى شاملدر)

(فصل اول)

(هبه‌دن رجوع حقنده‌در)

٨٦١ ماده

موهوب له قبض ايله موهوبه مالك اولور

۸٦۲ ماده

قبل القبض واهب خود بخود هبه‌دن رجوع ایده‌بیلور

۸٦۳ ماده

واهبك بعدالایجاب موهوب لهی قبضدن نهی ایتمسی
رجوعدر

۸٦٤ ماده

واهب بعدالقبض موهوب لهك رضاسیله هبه وهدیه‌دن
رجوع ایده‌بیلور . وموهوب‌له راضی اولمزایسه حاكمه
مراجعت ایلر . حاكم دخی مواد آتیه‌دن بیان اولنه‌جق
موانع رجوع یوغیسه هبه‌یی فسخ ایده‌بیلور اما موانع
رجوعدن بری بولنسه فسخ ایده‌مز

۸٦۵ ماده

بعدالقبض واهب اگر موهوب لهك رضاسی یاخود
حاكمك حكم وقضاسی اولمدن خود بخود موهوبی استرداد
ایدرسه غاصب اولور وبوصورتده یدنده موهوب تلف
یاضایع اولسه ضامن اولور

۸٦٦ ماده

برکیمسه اصول وفروعنه یابرادر وهمشیره‌سنه یابونلرك
اولادینه یاخود پدر ومادرینك برادر وهمشیره‌سنه
برشی هبه ایتدكدن صكره رجوع ایده‌مز

٨٦٧ ماده

زوج ایله زوجه‌دن بری بینلرنده زوجیت قائم ایکن یك دیکرینه برشی هبه وتسلیم ایتدکدنصکره ارتق اندن رجوع ایده‌مز

٨٦٨ ماده

هبه‌یه عوض ویریلوبده واهبك دخی قبض ایتمسی مانع رجوعدر

بناء علیه کرك موهوب له طرفندن وکرك دیکر برکمسنه جانبندن واهبه هبه سنه عوض اولمق اوزره برشی ویریلوبده اودخی قبض ایلسه اندن صکره هبه سندن رجوع ایده‌مز

٨٦٩ ماده

مال موهوب ارض اولوبده موهوب له انك اوزرینه بناء احداث یاخود آغاج غرس ایتمك ویاخود موهوب زبون حیوان اولوبده موهوب له یاننده سمزلنمك کبی زیادهٔ متصله حاصل اولدقده ویاخود بغدای اولوبده اون ایدلمك کبی موهوبك اسمی دکشه‌جك صورتده تغییر اولندقده هبه‌دن رجوع صحیح اولماز . اما زیادهٔ منفصله مانع رجوع اولماز

بناء علیه برکیمسه‌نك آخره هبه ایلدیکی قصراق حامل اولدقده هبه دن رجوع ایده‌مز . اما طوغوردقدن صکره رجوع ایده‌بیلور وبوصورتده یاوریسی موهوب لهده قالور

۸۷۰ ماده

موهوب له موهوبی بیع ایله یاخود هبه و تسلیم ایله ملکندن اخراج ایلسه واهبك رجوعه صلاحیتی قالمز

۸۷۱ ماده

موهوب له یدنده موهوب مستهلك اولسه رجوعه محل قالمز

۸۷۲ ماده

واهب و موهوب لهدن برینك وفاتی مانع رجوعدر

بناء علیه موهوب له فوت اولسه واهب هبه‌دن رجوع ایده‌مدیکی کبی واهب فوت اولدقده دخی ورثه سی موهوبی استرداد ایده‌مز

۸۷۳ ماده

داین اله‌جغنی مدیونه هبه ایتدکده آرتق اندن رجوع ایده‌مز (٥١) و (۸٤۸) ماده‌لره باق

۸۷٤ ماده

بعد القبض صدقه‌دن بروجهله رجوع اولنه‌مز

۸۷٥ ماده

بری برکیمسه‌یه مطعوماتدن برشیئی اباحه ایتدکده اول کمسنه اکرچه اول شیئی آلوبده آخره صاتمق یاخود هبه ایتمك کبی لوازم تملکدن اولان بروجهله تصرف ایده‌مز . فقط اول شیدن اکل و تناول ایده‌بیلور . وبعده صاحبی انك قیمتنی مطالبه ایده‌مز

مثلا برباغ صاحبنك اذن واباحه‌سیله بری باغندن بر مقدار اوزم
ییسه باغ صاحبی اول اوزمك آقچه سنی اله مز

٨٧٦ ماده

ختان یاخود زفاف دكونلرنده كلان هدیه‌لری اصحابی
چوجق یاكلین وبابا وانالرندن هرقنغیسنه‌دیو كتورمشلر
ایسه اول هدیه‌لر انكدر . واكر كیمك ایچون
كتوردكاریني بیان ایتمیوب كندولرندن سؤال ایله تحقیق
دخی قابل اولمز ایسه اوحالده عرف وعادت بلدیه رعایت
اولنور

(فصل ثانی)

(هبهٔ مریض حقنده‌در)

٨٧٧ ماده

وارثی اولمیان كیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی برینه
هبه وتسلیم ایتسه صحیح اولور وبعدالوفاة تركه‌سنه امین
بیت المال مداخله ایده‌مز

٨٧٨ ماده

زوجه‌سندن ماعدا وارثی اولمیان كیمسه مرض موتنده
جمیع اموالنی زوجه‌سنه ویاخود زوجندن ماعدا وارثی
اولمیان قادین جمیع اموالنی مرض موتنده زوجنه هبه
وتسلیم ایتسه صحیح اولور

وبعد الوفاة بونلردن برینك ترکسنه امین بیت المال مداخله ایده مز

٨٧٩ ماده

برکیمسه مرض موتنده ورثه سندن برینه برشی هبه ایدوبده فوت اولدقده دیکر ورثه مجیز اولماز ایسه اول هبه صحیح اولماز

اما ورثه سندن بشقه سنه هبه وتسلیم ایتدکده ثلث مالی موهوبك تمامنه مساعد ایسه صحیح اولور . مساعد اولمیوبده ورثه دخی هبه یی مجیز اولماز ایسه مساعد اولدیغی مقدارده هبه صحیح اولوب باقیسنی موهوب له رده مجبوردر

٨٨٠ ماده

ترکه سی مستغرق دیون اولان کیمسه مرض موتنده اموالنی وارثنه یاخود بشقه سنه هبه وتسلیم ایتدکدن صکره فوت اولسه داینلر هبه یی طوتمیوب اول اموالی قسمت غرمایه ادخال ایده بیلور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٩ محرم سنه ١٢٨٩

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه　　احمد جودت
عمر خلوصی

وکیل درس　　امین الفتوی
السیدخلیل　　السیدخلیل

عن اعضاء جمعیت　　عن اعضاء دیوان احکام عدلیه
سیف الدین　　السید احمد حلمی

قسام عسکری　　مدیر معلمخانهٔ نواب
احمد خالد　　یونس وهبی

عن اعضای جمعیت
عبداللطیف شکری

كتاب الغصب والإتلاف

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

کتاب ثامن

(غصب و اتلاف حقنده اولوب بر مقدمه ایله)

(ایکی بابه منقسمدر)

مقدمه

ماده ۸۸۱

غصب . برکسنه‌نك اذنی اولمقسزین مالنی اخذ و ضبط ایتمکدرکه اخذ ایدن کمسه‌یه غاصب و اول ماله مغصوب وصاحبنه مغصوب منه دینلور

ماده ۸۸۲

قائما قیمت . ابنیه یا اشجارك بولندقلری یرده طورمق

اوزره قيمتلريدركه ارض بركره ابنيه يا اشجار ايله برابر
و بركره ابنيه يا اشجاردن خالى اولەرق تقويم اولنوب ايكى
قيمت بينندەكى تفاضل و تفاوت نه ايسه ابنيه يا اشجارك قائما
قيمتى ديمك اولور

٨٨٣ ماده

مبنيا قيمت . ابنيەنك قائما قيمتى ديمكدر

٨٨٤ ماده

مقلوعا قيمت . بعدالقلع ابنيه انقاضنك و اشجار مقلوعەنك
قيمتلريدر

٨٨٥ ماده

مستحق القلع اولەرق قيمت . مقلوعا قيمتدن اجرت قلع
لدى التنزيل باقى اولان قيمتدر

٨٨٦ ماده

نقصان ارض . بريرك قبل الزراعه دكرى اولان اجرتله
بعدالزراعه دكرى اولان اجرت بينندەكى فرق وتفاوتدر

٨٨٧ ماده

مباشرة اتلاف . برشيئى بالذات تلف اتمكدركه ايدن
كيمسه يه فاعل مباشر دينلور

٨٨٨ ماده

تسببا اتلاف . برشيئك تلفنه سبب اولمقدر يعنى برشيده

دیكر شیئه علی جری العاده تلفنه مفضی اولان برایش احداث ایتمكدركه ایدن كیمسه یه متسبب دینلور

نته كیم برمعلق قندیلك ایپنی كسمك قندیلك یره دوشوبده قیرلسنه سبب مفضی اولمغله ایپنی كسن كیمسه مباشرة ایپنی تلف ایتمش وتسببا قندیلی قیرمش اولور

كذلك بركیمسه برطولومی شق ایدوبده ایچنده‌كی یاغ اقوب تلف اولسه اول كیمسه مباشرة طولومی وتسببا یاغی اتلاف ایتمش اولور

٨٨٩ ماده

تقدم . مضرت ملحوظه نك دفع وازاله سیچون اوجه تنبیه وتوصیه ایتمكدر

(باب اول)

(غصب حقنده اولوب اوچ فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(غصبك احكامی بیاننده‌در)

٨٩٠ ماده

مال مغصوب عینا موجود ایسه مكان غصبده صاحبنه رد وتسلیمی لازمدر . وصاحبی بشقه بلده‌ده غاصبه تصادف ایدوبده مال مغصوب دخی یاننده اولدیغی حالده صاحبی دیلرسه مالنی اوراده استرداد ایلر . اكر

مکان غصبده تسلیمنی استرایسه مؤنت ردی ومصارف نقلیه‌سی غاصب اوزرینه‌در

٨٩١ ماده

مال مغصوبی غاصب استهلاك ایتدکده ضامن اولمسی لازم کلدیکی کبی کرك انك تعدیسیله وکرك بلاتعد تلف یاضایع اولدیغی تقدیرده دخی ضامن اولور

شویله که قیمیاتدن ایسه زمان ومکان غصبده‌کی قیمتنی ومثلیاتدن ایسه مثلنی ویرمسی لازم کلور

٨٩٢ ماده

غاصب مکان غصبده عین مغصوبی صاحبنه رد وتسلیم ایتدکده ضماندن بری اولور

٨٩٣ ماده

غاصب عین مغصوبی صاحبی اخذ ایده بیله‌جك صورتده اوکنه وضع ایتدکده حقیقة قبض بولنمسه بیله مغصوبی رد ایتمش اولور

اما تلف اولان مغصوبك قیمتنی صاحبنك اوکنه وضع ایتسه حقیقة قبض بولنمدقجه ضماندن بری اولماز

٨٩٤ ماده

عین مغصوبی غاصب برمحل مخوفده صاحبنه تسلیم ایتسه قبول ایتمامکه حقی واردر وغاصب بوصورتده ضماندن بری اولماز

٨٩٥ ماده

غاصب تلف اولان مال مغصوبك قيمتنى صاحبنه كتوربده قبول ايتمسه حاكمه مراجعت ايله قبولنى امر ايتديرر

٨٩٦ ماده

مغصوب منه صبى اولديغى حالده غاصب اكا مغصوبى رد ايتدككده صبى مميز اولوبده مالى حفظه اهل ايسه ردى صحيح اولور دكل ايسه صحيح اولماز

٨٩٧ ماده

مغصوبك ميوه اولوبده غاصب عندنده قورومق كبى حالى تغير ايلر ايسه صاحبى مخير در ديلرسه مغصوبى عيناً استرداد ايلر وديلرسه تضمين ايتديرر

٨٩٨ ماده

غاصب اكر كندو مالندن برشى زياده سيله مغصوبك بعض اوصافنى تغيير ايدر ايسه مغصوب منه مخير در ديلرسه اول مغصوبى تضمين ايتديرر وديلرسه اول زياده نك قيمتنى ويروب عيناً استرداد ايلر

مثلا مغصوب اولان بزى غاصب بويامش اولسه صاحبى مخير در ديلرسه بزينى تضمين ايتديرر وديلرسه بويانك بهاسنى ويروب عيناً بزى استرداد ايلر

٨٩٩ ماده

غاصب اکر مال مغصوبی اسمی دکیشه‌جك صورتده تغییر ایدر ایسه ضامن اولور واول مال کندویه قالور

مثلا مغصوب بغدای اولوبده غاصب انی اون ایدر ایسه ضامن اولوب اون انك مالی اولور . نته کیم بر کیمسه دیکرك بغداینی غصب ایله کندو ترلاسنه زرع ایتسه بغدایی ضامن اولوب محصول کندوسنك اولور

٩٠٠ ماده

بعدالغصب مغصوبك سعر وقیمتی تناقص ایتسه صاحبی انی الیوبده زمان غصبده‌کی قیمتنی مطالبه ایده‌مز

اما غاصبك استعمالیله مغصوبك قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

مثلا بر کیمسه‌نك غصب ایلدیکی حیوان زبون اولسه انی صاحبنه رد ایتدکده نقصان قیمتنی دخی ضامن اولور .

کذلك بر کیمسه غصب ایلدیکی البسه‌یی یرتمغله قیمتنه نقصان کلدکده اکر نقصان یسیر ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه بالغ دکل ایسه غاصب انك نقصان قیمتنی ضامن اولور . واکر نقصان فاحش ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه مساوی ویاخود ازید ایسه مغصوب منه مخیردر . دیلرسه نقصان قیمتنی تضمین ایتدیرر ودیلرسه اول مالی غاصبه ترك ایله تمام قیمتنی الور

٩٠١ ماده

ازالهٔ تصرفده غصبه مساوی اولان حال وکیفیت حکما غصب قبیلندن عداولنور نته کیم مستودع ودیعه‌یی انکار

ایتسه غاصب حکمنده اولور واندن صکره یدنده ودیعه بلا تعد تلف اولسه ضامن اولور

٩٠٢ ماده

برطاغ اوزرنده کی باغچه ایله الت طرفنده کی دیکر برباغچه اوزرینه یقلوب دوشمك کبی بر وجهله من غیر قصد برکیمسه نك ملکی یدندن چیقسه قیمتجه اقلی اکثره تابع اولور یعنی قیمتی اکثر اولانك صاحبی قیمتی اقل اولانی ضامن اوله رق اول یری تملك ایدر

مثلا طاغ یقلمازدن مقدم اوست طرفنده کی باغچه نك قیمتی بشوز والت طرفنده کی باغچه قیمتی بیك غروش اولسه ایکنجیسنك صاحبی بشیوز غروش اولکینك صاحبنه اعطا ایله اوراسنی ضبط ایلر نته کیم برکیمسه نك النده کی اللی غروشلق اینجوسی دوشوب ده دیکرك بش غروش قیمتلو طاووغی انی یوتسه اینجو صاحبی بش غروش ویروب طاووغی الور (٢٧) و (٢٨) و (٢٩) ماده لره باق

٩٠٣ ماده

مغصوبك زوائدی صاحبنکدر ، وغاصب انی استهلاك ایدرسه ضامن اولور

مثلا مغصوب اولان حیوانك غاصب یدنده حاصل اولان سوتی ویاوریسی وبرباغچه ملك ید غاصبده ایکن حصوله کلان میوه سی مغصوب منهك مالی اولمغله غاصب بونلری استهلاك ایلرسه ضامن اولور

کذلك برکیمسه برینك قوانی ایچنده کی آریسیله برابر غصب ایتسه

صاحبی آریسیله برابر قوانتی استرداد ایتدکده غاصب یانـنـده ایکن حاصل اولان بالنی دخی الور

٩٠٤ ماده

بر باغچه‌ده مکان اتخـاذ ایدن آریلرك بالی باغچه صاحبنك اولوب دیکر کمسـنه اول بالی اخذ واسـتهلاك ایلسـه ضامن اولور

(فصل ثانی)

(غصب عقاره متعلق بعض مسائل بیانده‌در)

٩٠٥ ماده

مغصوب اکر عقار قبیلندن ایسه غاصب انی تغییر وتنقیص ایتمیه‌رك صاحبنه رد ایتمسی لازمدر

وغاصبك صنع وفعلی ایله اول عقارك قیمتنه نقصان کلسه نقصان قیمتنی ضامن اولور

مثلا برکمسنه غصب ایلدیکی برخانه‌نك بریرینی هدم ایدوب یاخود سکناسی سببیله خراب اولوبده قیمتنه نقصان کلسه مقدار نقصانی ضامن اولور . کذلك غاصبك خانهٔ مغصوبده یاقدیغی آتشدن خانه محترق اولسه مبنیا قیمتنی ضامن اولور

٩٠٦ ماده

مغصوب ارض اولوبده غاصب انك اوزرینه ابنیه انشا یاخود اشجار غرس ایتسه بونلری قلع ایله ارضی رد ایتمك اوزره غاصبه امر اولنور

واكر ابنيه يا اشجارك قلعى ارضه مضر ايسه مغصوب منه انلرك مستحق القلع اولەرق قيمتلرينى اعطا ايله انلرى دخى ضبط ايده بيلور

فقط ابنيه يا اشجارك قيمتلرى ارضك قيمتندن زياده اولوب ده سبب شرعى زعميله انشا ياخود غرس اولنمش ايسه اول حالده ابنيه ياخود اشجارك صاحبى ارضك قيمتنى اعطا ايله ارضى تملك ايدر

مثلا بر كيمسه پدرندن موروث اولان عرصه اوزرينه اول عرصه نك قيمتندن زياده آقچه صرفيله ابنيه انشا ايتدكدن صكره برى عرصه يه مستحق چيقسه اول كيمسه عرصه نك قيمتنى ويروب عرصه يى ضبط ايلر

٩٠٧ ماده

بر كيمسه آخرك عرصه سنى غصب وزراعت ايلسه صاحبى عرصه سنى استرداد ايتدكده اول كمسنه نك زراعتيله ترتب ايدن نقصان ارضى دخى تضمين ايتديرر

كذلك بر كمسنه ديكريله مشتركا متصرف اولديغى عرصه يى بلا اذن مستقلا زراعت ايلسه شريكى عرصه دن حصه سنى الدقده اول كمسنه نك زراعتيله ترتب ايدن نقصان ارضدن حصه سنى تضمين ايتديرر

٩٠٨ ماده

بر كيمسه ديكرك ترلاسنى غصباً نطس ايتدكدنصكره صاحبى

ترلایی الدقده اول کسنه نطس عملی مقابلنده اجرت مطالبه ایدنه‌مز

٩٠٩ ماده

برکسنه سوپرندی یاخود دیکر نسنه وضع ایله برینك عرصه‌سنی اشغال ایتسه قویدیغی شیئی رفع ایله عرصه‌یی تخلیه ایتمك اوزره کندویه جبر اولنور

(فصل ثالث)

(غاصب الغاصبك حکمی بیانده‌در)

٩١٠ ماده

غاصب الغاصب عین غاصب حکمنده‌در

بناء علیه مال مغصوبی غاصبدن شخص آخر غصب ایله اتلاف ایلدیکی یاخود یدنده تلف اولدیغی تقدیرده مغصوب منه دیلرسه غاصب اوله و دیلرسه غاصب ثانی‌یه تضمین ایتدیرر و دیلرسه قیمت مغصوبك برمقدارینی اوله و دیکر مقدارینی ثانی‌یی‌یه تضمین ایتدیره بیلور

وغاصب اوله تضمین ایتدیردیکی تقدیرده اودخی غاصب ثانی‌یه رجوع ایدر اماثانی‌یه تضمین ایتدیردیکی تقدیرده ثانی اوله رجوع ایده‌مز

٩١١ ماده

غاصب الغاصب مال مغصوبی غاصب اوله رد ایتدکده

يالكز كندوسى و مغصوب منهه رد ايتدكده ايكيسى دخى برى اولور

(باب ثانى)

(اتلاف بياننده اولوب درت فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(مباشرة اتلاف حقنده‌در)

۹۱۲ ماده

بركمسنه ديكرك كرك كندوسنده و كرك امينى يدنده اولان مالنى كرك قصداً و كرك من غير قصد اتلاف ايتسه ضامن اولور

اما غاصب يدنده‌كى مال مغصوبى آخر كمسنه اتلاف ايتسه مغصوب منه مخيردر ديلرسه غاصبه تضمين ايتديروب او دخى متلفه رجوع ايدر و ديلرسه متلفه تضمين ايتديروب متلف بو صورتده غاصبه رجوع ايده‌مز

۹۱۳ ماده

برينك اياغى قايوبده دوشه‌رك آخرك مالنى اتلاف ايتسه ضامن اولور

٩١٤ ماده

برکمسنه کندو مالی ظنیله دیکرك مالنی اتلاف ایتسه ضامن اولور

٩١٥ ماده

برکمسنه دیکرك البسه سنی چکوبده یرتسه تمام قیمتنی ضامن اولور اما البسه یه تشبث ایدوبده صاحبی چکمکله یرتسه نصف قیمتنی ضامن اولور
کذلك برکیمسه دیکرك اتکی اوزرینه اوتوروبده صاحبی بیلیه‌رك قالقمغله البسه سنی یرتلسه اوکمسنه البسه‌نك نصف قیمتنی ضامن اولور

٩١٦ ماده

برصبی دیکرك مالنی اتلاف ایتسه کندو مالندن ضمان لازم کلور مالی یوق ایسه حال یسرینه انتظار اولنور ولیسنه تضمین ایتدیرلمز

٩١٧ ماده

برکیمسه دیکرك مالنه قیمتجه برکونه نقصان کتورسه نقصان قیمتنی ضامن اولور

٩١٨ ماده

برکیمسه دیکرك خانه ودکان مثللو عقارینی بغیر حق هدم ایتسه صاحبی مخیردر . دیلرسه انقاضنی هدم ایدن کیمسه‌یه ترك ایدرك مبنیا قیمتنی تضمین ایتدیرر ودیلرسه

اول عقارك مبنيا قيمتندن انقاضك قيمتنى تنزيل و قيمت باقيه‌يى تضمين ايله برابر انقاضى دخى اليقور ·
فقط غاصب انى كالاول بنا ايديويرسه ضماندن برى اولور

٩١٩ ماده

بر محلده حريق وقوعبولمغله بركيمسه برخانه‌يى صاحبنك اذنى اولمقسزين ييقوبده اوراده حريق منقطع اولدقده اكر امر ولى الامر ايله ييقمش ايسه ضمان لازم كلمز واكر خودبخود ييقمش ايسه ضامن اولور

٩٢٠ ماده

بركيمسه آخرك باغچه‌سنده‌كى اشجارى بغير حق قطع ايتدكده صاحبى مخيردر · ديلرسه اول اشجارك قائما قيمتلرينى اخذ ايله اشجار مقطوعه‌يى قاطعه ترك ايدر
وديلرسه قائماً قيمتلرندن مقطوعاً قيمتلرينى بالتنزيل باقى مبلغ ايله برابر اشجار مقطوعه‌يى دخى اليقور
مثلا اشجار قائم اولدق باغچه‌نك قيمتى اون بيك وبلا اشجار قيمتى بشبيك واشجار مقطوعه‌نك قيمتى ايكيبيك غروشه اولسه صاحبى مخيردر · ديلرسه اشجار مقطوعه‌يى قاطعه ترك ايله بشبيك غروش الور وديلرسه اوچ بيك غروشله برابر اشجار مقطوعه‌يى دخى اليقور

٩٢١ ماده

بركيمسه مظلوم اولمغله آخره ظلم ايتمكه صلاحيتى اولەماز

مثلا بری دیکرك مالنی اتلاف ایتمکله اودخی بالمقابله انك مالنی اتلاف ایتسه ایکیسی دخی ضامن اولدیغی کبی بر قبیله‌دن بری دیکر قبیله‌دن بر شخصك مالنی اتلاف ایتمکله او دخی اولکی قبیله‌دن دیکر برینك مالنی اتلاف ایلسه هر بری تلف ایتدیکی مالی ضامن اولور . نتکیم برکیمسه الدانوبده آخردن برقلب آقچه السه آنی بشقه‌سنه سورمکه صلاحیتی اولدماز

(فصل ثانی)

(تسبباً اتلاف بیاننده‌در)

٩٢٢ ماده

بر کیمسه تسبباً برینك مالنی اتلاف یاخود قیمتنی تنقیص ایتسه یعنی کندوسنك فعلی بر مالك تلفنه یاخود نقصان قیمتنه سبب مفضی اولسه ضامن اولور

مثلا بری دیکر کمسه‌نك اثوابنه صاریلوبده مجادله ایدرکن اول کمسنه‌نك اوزرندن برشی دوشوب تلف اولسه یاخود سقطلانسه صاریلان کیمسه ضامن اولور

وکذا بر کیمسه دیکرك تارلا وباغچه‌سنك صوینی بغیر حق سد ایدوبده مزروعات ومغروساتی قوریوب تلف اولسه یاخود صوینی طاشیروبده دیکرك ترلاسنی صو باصه‌رق مزروعاتی تلف اولسه اول کیمسه ضامن اولور

کذلك برکیمسه دیکرك اخورینك قپوسنی آچوبده ایچنده‌کی حیوان فرار ایله ضایع اولسه یاخود قفسنك قپوسنی آچوبده ایچنده‌کی قوش اوچسه ضامن اولور

۹۲۳ ماده

برینك حیوانی بر كیمسه‌دن اوركوبده فرار ایله ضایع اولسه ضمان لازم كلمز . اما اول كیمسه حیوانی قصداً اوركتمش ایسه ضامن اولور

وكذا بر صیاد آوه تفنك آتوبده سسندن دیكرك حیوانی اوركه‌رك فرار ایدركن دوشوب تلف یاخود ایاغی سقط اولسه ضامن اولماز اما حیوانی اوركتمك قصدیله تفنك اتمش ایسه ضامن اولور (۹۳) ماده‌یه باق

۹۲۴ ماده

تسببك بروجه بالا موجب ضمان اولمسنده تعدی شرطدر

یعنی متسببك بر ضرری ضامن اولمسی اول ضرره مفضی اولان فعلی حقسز اوله‌رق ایشلمش اولمسی ایله مشروطدر

مثلا بر كیمسه بلا اذن ولی الامر طریق عامده بر قویی قازوبده اورایه دیكرك حیوانی دوشه‌رك تلف اولسه ضامن اولور . اما كندو ملكنده قازمش اولدیغی قویویه دیكرك حیوانی دوشه‌رك تلف اولسه ضامن اولماز

۹۲۵ ماده

بری برشیئك تلفنه سبب اولان بر ایش ایشلمش اولدیغی حالده آره‌یه بر فعل اختیاری حیلولت ایلسه یعنی بشقه بر كیمسه اول شیئی مباشرة اتلاف ایتسه اول فعل اختیاری

صاحبی اولان فاعل مباشر ضامن اولور (۹) ماده یه باق

(فصل ثالث)

(طریق عامده احداث اولنان شیلره دائردر)

۹۲۶ ماده

هر کسك طریق عامده حق مروری واردر . فقط بشرط السلامه‌در

یعنی ممکن التحرز اولان حالاتده بشقه‌سنه ضرر ویرمامك شرطیله مقیددر . بناء علیه طریق عامده بر حمالك ارقه‌سنده‌کی یوکی دوشوبده بر ینك مالنی تلف ایتسه حمال ضامن اولور . نتکم تیمورجی دکانده تیمور دوکرکن قیغلجم صیچرایوبده طریق عامده مرور ایدن بر کیمسه نك البسه‌سنی احراق ایلسه تیمورجی ضامن اولور

۹۲۷ ماده

اذن ولی الامر اولمدقجه کمسنه طریق عامده بیع وشرا ایچون اوتوره‌ماز . و بلا اذن بر شی وضع واحداث ایده‌مز . وایدرسه اندن تولد ایدن ضرر وزیانی ضامن اولور

بناء علیه بر کیمسه طریق عام اوزره کرسته یاخود طاش ییغوبده اوزرینه دیکرك حیوانی باصوب سورچه‌رك تلف اولسه اول کیمسه ضامن اولور . کذلك بر کیمسه طریق عامه یاغ کبی بر قایغین نسنه دوکوبده دیکرك حیوانی قایوب تلف اولسه اول کمسنه ضامن اولور

٩٢٨ ماده
بر ينك ديوارى يقلوبده ديكره بر ضرر ايرات ايتسه ضمان لازم كلمز . فقط اولجه اول ديوار مائل انهدام اولوبده اكا ديكر بر كيمسه ديواريكى هدم ايت ديو تقدم وتنبيه ايدوبده ديوارى هدم ايده جك قدر وقت كچمش ايسه اول حالده ضمان لازم كلور
شوقدركه اول كيمسه حق تقدم وتنبيه اصحابندن اولمق شرطدر
شويله كه اول ديوار اكر قومشونك خانه سى اوزرينه ييقلمش ايسه تقدم ايدن كيمسه اول خانه نك سكاننددن اولمليدر خارجدن برينك تقدم وتنبيهى مفيد اولماز .
واكر طريق خاص اوزره ييقلمش ايسه تقدم ايدن كيمسه اول طريقده حق مرورى اولان كسانددن اولمق لازمدر .
واكر طريق عام اوزرينه ييقلمش ايسه هركيم اولور ايسه اولسون تقدمه حقى واردر

(فصل رابع)

(جنايت حيوان حقنده در)

٩٢٩ ماده
بر حيوانك كندولكندن اوله رق ايتديكى ضررى صاحبى ضامن اولماز . (٩٤) ماده يه باق

فقط بر حيوان بر كيمسه نك مالنى استهلاك ايدركن
اول حيوانك صاحبى كوروبده منع ايتمز ايسه ضامن
اولور
وبرده ثور نطوح يعنى سوسكن اوكوز وكلب عقور يعنى
طالايجى كلب كبى ضررى متعين بر حيوان اولوبده
صاحبنه محله سى ياقريه سى اهالسندن برى حيوانى
ضبط ايت ديو تقدم ايتمشيكن صاحبى صالبويروبده
بر كسه نك حيوانى ياديكر مالنى تلف ايتسه صاحبى
ضامن اولور

٩٣٠ ماده

بر كيمسه كرك راكب اولسون وكرك اولمسون كندو
ملكنده ايكن حيوانى اوك اياغى ياخود باشى وياقويروغى
ايله چارپه‌رق وياخود ارقه اياغيله دپه‌رك آخر كمسنه يه
ضرر ايتسه صاحبى ضامن اولماز

٩٣١ ماده

بر كيمسه ديكرك ملكنه حيوانى ادخال ايتدكده صاحبنك
اذنيله ادخال ايتمش ايسه كندو ملكنده بولنمش كبى
عد اولنه‌رق مادهٔ آنفده بيان اولنان صورتلرده حيوانك
جنايتنى ضامن اولماز
واكر صاحبنك اذنى اولمقسزين ادخال ايتمش ايسه
كرك راكب اولسون وكرك قائد يعنى يدنجى ياسائق

یعنی سوریجی اولسون وکرك حیوانك یاننده بولنمسون هر حالده اول حیوانك ایتدیکی ضرر وزیانی ضامن اولور

اما حیوان بوشانوبده کندولکندن اولەرق برینك ملکنه دخول ایله بر ضرر ایتسه صاحبی ضامن اولماز

۹۳۲ ماده

هرکسك طریق عامده حیوانیله دخی مروره حقی واردر

بناء علیه برکیمسه طریق عامده حیوانه راکب اولوب کیدرکن ممکن التحرز اولمیان ضرر وزیانی ضامن اولماز

مثلا حیوانك ایاغندن توز وچامور صیچرایوبده دیکرك البسه‌سنی لکه‌دار ایلسه یاخود ارقه ایاغیله دپوب ویاقویروغیله چارپوبده بر ضرر ایتسه ضمان لازم کلمز ٠ اما مصادمه سندن یااوك ایاغیله یاخود باشیله چارپمسندن وقوعه کلان ضرر وزیانی راکب اولان کیمسه ضامن اولور

۹۳۳ ماده

طریق عامده قائد وسائق دخی راکب کبیدر

یعنی انلر دخی آنجق راکبك ضامن اولدیغی ضرری ضامن اولورلر

۹۳٤ ماده

برکیمسه‌نك طریق عامده حیوانی طوردیرمغه یاخود باغلامغه حقی یوقدر

بناء علیه برکیمسه طریق عامده حیوانی طوردیرسه یاخود باغلاسه کرك اوك ویا ارقه ایاغیله دپسون وکرك سائر صورتله ضرر ایتسون اول کیمسه هر حالده اول حیوانك جنایتنی ضامن اولور . اما آت بازاری وکرا بارکیرلرینك طوردیغی محللر کبی حیوان طورمغه اعداد وتعیین اولنمش اولان یرلر مستثنادر

۹۳۵ ماده

برکیمسه حیوانی باشی بوش طریق عامه صالیویرسه اول حیوانك ایتدیکی ضرری ضامن اولور

۹۳٦ ماده

برکیمسه‌نك راکب اولدیغی حیوان اوك یاخود ارقه ایاغیله کندو ملکنده وکرك سائر محلده برشیئك اوزرینه باصوبده تلف ایتسه راکب اولان کیمسه اول شیئی مباشرة اتلاف ایتمش عد اولنه‌رق هر حالده ضامن اولور

۹۳۷ ماده

آت کم آلمیوبده راکبی باشنی ضبط ایده‌میه‌رك برضرر ایتسه ضمان لازم کلمز

ماده ٩٣٨

بر كيمسه كندو ملكنده حيوانني باغلامش اولديغى حالده ديكر برى كلوبده بلا اذن اورايه حيوانني باغلاديغى صورتده صاحب ملكك حيوانى آنى دپوب تلف ايتسه ضمان لازم كلمز . واكر اول حيوان صاحب ملكك حيوانني تلف ايتسه صاحبى ضامن اولور

ماده ٩٣٩

بر محلده حيوان باغلامغه حق اولان ايكى كمسنه حيوانلريني باغلادقلرنده حيوانلرك برى ديكريني تلف ايتسه ضمان لازم كلمز

مثلا بر خانه ده مشترك اولان ايكى كشى حيوانلريني بر محله باغلايوبده برينك حيوانى ديكرينك حيوانني تلف ايتسه ضمان لازم كلمز

ماده ٩٤٠

ايكى كشى كندولرينك حيوان باغلامغه حق اولميان يرده حيوانلريني باغلايوبده اول باغلايانك حيوانى ديكرك حيوانني تلف ايتسه ضمان لازم كلمز . وصكره باغلايانك حيوانى اولكينك حيوانني تلف ايتسه ضمان لازم كلور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٣ ربیع الاخر سنه ١٢٨٩

عمر خلوصی	احمد جودت
امین الفتوی السید خلیل	وکیل درس السید خلیل
عن اعضاء دیوان احکام عدلیه احمد حلمی	قاضی دارالخلافة العلیه سیف الدین
مدیر معلمخانهٔ نواب السید یونس وهبی	قسام عسکری احمد خالد

عن اعضاء جمعیت
عبداللطیف شکری

كتاب الحجر والإكراه والشفعة

صوق خطعابون

موصجه عمل ولنه

کتاب تاسع

(حجر واکراه وشفعه بیاننده اولوب برمقدمه ایله)
(اوچ بابی حاویدر)

مقدمه

(حجر واکراه وشفعه یه متعلق اصطلاحات فقهیه)
(بیاننده در)

۹٤۱ ماده
حجر . برشخص مخصوصی تصرف قولیسندن منعدر که بعدالحجر اول شخصه محجور دنیلور

۹٤۲ ماده
اذن . حجری فك ایتمك وحق منعی اسقاط ایلمکدر که اذن ویریلان شخصه مأذون دنیلور

٩٤٣ ماده
صغير غير مميز · بيع وشرايي فهم ايتميان يعنى ملكيتى بيعك سالب وشرانك جالب اولديغنى بيلميان واونده بش الدانمق كبى غبن فاحش اولديغى ظاهر اولان برغبنى غبن يسيردن تمييز وتفريق ايليان چوجق اولوب بونلرى تمييز ايدن چوجغه صغير مميز دينلور

٩٤٤ ماده
مجنون ايكى قسمدر · برى مجنون مطبقدركه جنونى جميع اوقاتى مستوعب اولان كيمسه‌در · ديكرى مجنون غير مطبقدركه كاه مجنون اولوب كاه افاقت بولان كيمسه‌در

٩٤٥ ماده
معتوه · اول مختل الشعور اولان كيمسه‌دركه فهمى قليل وسوزى مشوش وتدبيرى فاسد اولور

٩٤٦ ماده
سفيه · مالنى بيهوده يره صرف ايله ومصارفنده تبذير واسراف ايله اضاعه واتلاف ايدن كيمسه‌در
ابله وساده دل اولمق حسبيله كار وتمتع يولنى بيله ميوبده اخذ واعطاسنده الدانه كلان كيمسه‌لر دخى سفيه عد اولنور

ماده ۹٤۷

رشید . مالنی محافظه خصوصنده تقید ایدرك سفه وتبذیردن توقی ایدن کیمسه‌در

ماده ۹٤۸

اکراه . برکمسنه‌یی اخافه ایله رضاسی اولمقسزین برایش ایشلمك اوزره بغیر حق اجبار اتمکدرکه اول کمسنه‌یه رانك فتحیله مکره واجبار ایدن کیمسه‌یه مجبر واول ایشه مکره علیه وخوفی موجب اولان شیئه مکره‌به دینلور

ماده ۹٤۹

اکراه ایکی قسمدر . قسم اول اکراه ملجیدرکه اتلاف نفس یاقطع عضو یاخود بونلردن برینه مؤدی اولور ضرب شدید ایله اولان اکراهدر . قسم ثانی اکراه غیر ملجیدرکه یالکز غم والمی موجب اولور ضرب وحبس کبی شیلرله اولان اکراهدر

ماده ۹۵۰

شفعه . برملك مشترایی مشتری‌یه هرقاچه مال اولدیسه اول مقدار ایله تملك اتمکدر

ماده ۹۵۱

شفیع . حق شفعه‌سی اولان کیمسه‌در

٩٥٢ ماده

مشفوع . حق شفعه‌نك تعلق ایلدیکی عقاردر

٩٥٣ ماده

مشفوع به . شفیعك مابه الشفعه اولان ملکیدر

٩٥٤ ماده

خلیط . صو حصه‌سی و یول حصه‌سی کبی حقوق ملکده مشارك دیمکدر

٩٥٥ ماده

شرب خاص . اشخاص معدوده‌یه مخصوص اولان ماء جاریده‌کی حق شربدر اما عمومك منتفع اولدیغی نهرلردن صو المق شرب خاص قبیلندن دکلدر

٩٥٦ ماده

طریق خاص . چیقماز زقاق دیمکدر

(باب اول)

(حجره متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(صنوف واحکام محجورین بیاننده‌در)

٩٥٧ ماده

صغیر و مجنون و معتوه ذاتاً محجورلردر

۹۵۸ ماده

سفیه اولان کیمسه حاکم طرفندن حجر اولنه بیلور

۹۵۹ ماده

مدیون دخی غرمانك طلبیله حاکم طرفندن حجر اولنه بیلور

۹۶۰ ماده

مواد آنفه‌ده ذکر اولنان محجورینك بیع وشرا کبی تصرفات قولیه‌لری معتبر اولمز ایسه‌ده کندو فعللرندن نشئت ایدن ضرر وزیانی ضامن اولورلر

مثلا برچوجق غیر ممیز اولسه بیله برینك مالنی اتلاف ایتدکده ضمان لازم کلور

۹۶۱ ماده

سفیه ومدیون حاکم طرفندن حجر اولندقده سببی ناسه بیان ایله اشهاد واعلان اولنور

۹۶۲ ماده

حاکم طرفندن حجری مراد اولنان کیمسه‌نك حضوری شرط اولمیوب غیاباً دخی حجری صحیح اولور

فقط خبر حجرك اول کیمسه‌یه وصولی شرطدر ۰ حجر اولندیغی خبری کندوسنه واصل اولمدقجه منحجر اولمیوب اولوقته قدر واقع اولان عقود واقراری معتبر اولور

٩٦٣ ماده

فاسق اولان کمسنه مالنی تبذیر واسراف ایتمدکجه مجرد فسقی سببیله حجر اولنه‌مز

٩٦٤ ماده

طبیب جاهل کبی عمومه مضرتی اولان بعض کسان دخی حجر اولنور

فقط بونده حجردن مراد اجرای عملدن منع دیمکدر یوخسه تصرفات قولیه‌دن منع معناسنه دکلدر

٩٦٥ ماده

برکیمسه برچارشوده صنعت یاتجارت اجرا ایدوبده اول صنعت یاتجارت اربابی بزم کارو کسبمزه خلل کلیور دیو اول کیمسه‌یی صنعت ویاتجارتنی اجرادن حجر ومنع ایتدیره‌مزلر

(فصل ثانی)

(صغیر ومجنون ومعتوهه متعلق مسائل بیانن‌ده‌در)

٩٦٦ ماده

صغیر غیر ممیزك ولیسی اذن ویرسه بیله انك تصرفات قولیه‌سی اصلا صحیح اولمز

٩٦٧ ماده

صغیر ممیزك قبول هبه وهدیه کبی حقنده نفع محض

اولان تصرفی ولیسنك اذن واجازتی اولمسه بیله معتبردر ·
وآخره برشی هبه ایتمك کبی حقنده ضرر محض اولان
تصرفی ولیسنك اذن واجازتی اولسه بیله معتبر اولماز
اما ذاتاً نفع ایله ضرر بیننده دائر اولان عقودی ولیسنك
اجازتنه موقوفاً منعقد اولور · ولیسی دخی اجازت
ویروب ویرمامکده مخیردر · شویله که صغیر حقنده فائده‌لو
کوررسه مجیز اولور کورمز ایسه مجیز اولماز

مثلا برصغیر ممیز بلا اذن برمال صاتسه ولوکه دکرندن زیاده ثمن
ایله صاتمش اولسه بیله بیعك نفاذی ولیسنك اجازتنه موقوفدر .
زیرا عقد بیع ذاتاً نفع ایله ضرر بیننده متردد اولان عقوددندر

٩٦٨ ماده

صغیر ممیزی تجربه ایچون مالنك برمقدارینی ولیسی
کندوسنه تسلیم ایله اخذ واعطایه اذن ویره بیلور ·
ورشدی تحقق ایدر ایسه باقی اموالنی دخی کندوسنه دفع
وتسلیم ایلر

٩٦٩ ماده

ربح قصد اولندیغنه دلالت ایدن عقد مکررلر اخذ
واعطایه اذندر

مثلا برصغیره ولیسنك الیش ویرش ایت یاخود فلان جنس مالی
آل صات دیمسی اخذ واعطایه اذن دیمکدر . اما وار چارشودن

فلان شیئ آل یاخود فلان شیئی صاتیویر دیمسی کبی یالکز برعقدك اجراسنی امر ایتمسی اخذ واعطایه اذن دیمك اولمیوب بلکه عرف وعادت اوزره اول صغیری توکیلا استخدام قبیلندن عد اولنور

٩٧٠ ماده

ولینك اذنی زمان ومکان وبرنوع اخذواعطا ایله تقیید وتخصص ایتمز

مثلا برکون یاخود برآی ایچون اذن ویرسه صغیر ممیز علی الاطلاق مأذون اولوب ولیسی انی حجر ایتمدکجه مؤبدا مأذون قالور

وکذا فلان چارشوده الیش ویرش ایت دیسه هر یرده اخذ واعطایه مأذون اولور کذلك فلان جنس مالی آل صات دیسه هر جنس اموالی الوب صاته بیلور

٩٧١ ماده

اذن صراحة اولدیغی کبی دلالة دخی اولور

مثلا بر صغیر ممیزی ولیسی الیش ویرش ایدرکن کوردکده سکوت ایدوبده منع ایتمسه دلالة اذندر

٩٧٢ ماده

بر صغیره ولیسی طرفندن اذن ویرلدکده تحت اذنده داخل اولان خصوصاتده بالغ منزله سنده اولور . وبیع واجاره کبی عقودی معتبر اولور

٩٧٣ ماده

بر صغیره اذن ویرمش اولان ولیسی بعده آنی حجر ایله اول اذنی ابطال ایده بیلور . فقط نوجهله اذن ویرمش ایسه ینه اول وجهله حجر ایتمسی شرطدر

مثلا بر صغیره ولیسی اخذ واعطا ایچون اذن عام ویروبده چارشوسی خلقنك معلومی اولدقدن صکره آنی حجر ایده جك اوندقده حجری دخی اولوجهله عام اولوبده اول چارشو خلقنك اکثریسنك معلومی اولمق شرطدر یوخسه کندو خانه سنده ایکی اوچ کشینك محضرنده حجر ایتمسی صحیح اولماز

٩٧٤ ماده

صغیرك بوبابده ولیسی اولا باباسی ثانیاً باباسی فوت اولمش ایسه وصی مختاری یعنی باباسنك حال حیاتنده اختیار ونصب ایتمش اولدیغی وصی ثالثاً وصی مختار دخی وفات ایدرسه انك حال حیاتنده نصب ایلدیکی وصی رابعاً جد صحیحی یعنی صغیرك باباسنك باباسی یاخود باباسنك باباسی باباسی خامساً اشبو جدك حال حیاتنده اختیار ونصب ایلمش اولدیغی وصی سادساً اول وصینك نصب ایلدیکی وصی سابعاً حاکم یاخود وصی منصوبی یعنی حاکمك نصب ایلدیکی وصی در

اما قرنداش وعموجه وسائر اقربانك وصی اولمدقلری حالده اذن ویرملری جائز اولماز

٩٧٥ ماده

حاکم بر صغیر ممیزك تصرفنده منفعت کوردیکی حالده اذن مقدم اولان ولی اذندن امتناع ایتسه حاکم بو خصوصده اول صغیره اذن ویره بیلور ودیکر ولیسی ارتق انی حجر ایده مز

٩٧٦ ماده
بر صغیری مأذون ایدن ولی فوت اولدقده ویرمش اولدیغی اذن باطل اولور . فقط حاکمك اذنی وفاتیله یاخود عزلیله باطل اولماز

٩٧٧ ماده
بر حاکمك مأذون ایتدیکی صغیری یه اول حاکم یاخود خلفی حجر ایده بیلور . یوخسه باباسی یاخود دیکر ولیسی حاکمك وفاتی یاخود عزلی اوزرینه آنی حجر ایده مز

٩٧٨ ماده
معتوه اولان کیمسه صغیر ممیز حکمنده در

٩٧٩ ماده
مجنون مطبق صغیر غیر ممیز حکمنده در

٩٨٠ ماده
مجنون غیر مطبقك حال افاقتنده اولان تصرفاتی عاقلك تصرفی کبیدر

٩٨١ ماده
بر چوجق بالغ اولدقده مالنك کندوسنه اعطاسی خصوصنده استعجال اولنمیوب تأنی ایله تجربه اولنملیدر

رشید اولدیغی تحقق ایدر ایسه اول وقت اموالی کندوسنه ویریلور

٩٨٢ ماده

برچوجق غیر رشید اولەرق بالغ اولور ایسه رشدی تحقق ایتمدکجه مالی کندوسنه ویرلمیوب کمافی السابق تصرفدن منع اولنور

٩٨٣ ماده

بر صغیرك رشدی ثابت اولمدن اموالی وصیسی طرفندن کندوسنه ویریلوبده اول صغیرك یدنده ضایع اولسه یاخود صغیر اتلاف ایتسه وصی ضامن اولور

٩٨٤ ماده

بر صغیرك بلوغی اوزرینه مالی کندوسنه ویریلوبده بعده سفیه اولدیغی تحقق ایتسه حاکم طرفندن حجر اولنور

٩٨٥ ماده

حد بلوغ احتلام واحبال (یعنی گبه ایلمك) وحیض وحبل (یعنی گبه اولمق) ایله ثابت اولور

٩٨٦ ماده

سن بلوغك مبدئی ارککده تام اون ایکی وقیزده تام طقوز ومنتهاسی ایکیسنده دخی تام اون بش یاشدر

و بر ارکك اون ایکی و برقیز طقوز یاشنی تکمیل

ایدوبده بالغ اولمسه بالغ اولنجیه دك مراهق و مراهقه دینلور

٩٨٧ ماده

منتهای سن بلوغه وارمشیکن کندوسنده آثار بلوغ ظاهر اولمیان کیمسه حکماً بالغ عد اولنور

٩٨٨ ماده

مبدأ سن بلوغه وارمیان برچوجق بالغم دیو دعوی ایلسه قبول اولنماز

٩٨٩ ماده

برمراهق یاخود مراهقه حضور حاکمده بالغ اولدیغنی اقرار ایتدکده جثه سنك بلوغه تحملی اولمامق حسبیله ظاهر حال کندوسنی مکذب اولور ایسه بو اقراری تصدیق اولنماز واکر جثه سنك بلوغه تحملی اولوبده ظاهر حال کندوسنی تکذیب ایتمز ایسه تصدیق اولنور • وعقود واقراری نافذ ومعتبر اولور • وبرمدت صکره بن اولوقت یعنی حین اقرارده بالغ دکل ایدم دیو بعدالاقرار واقع اولان تصرفات قولیه سنی فسخ ایتمك ایستسه اکا التفات واعتبار اولنماز

(فصل ثالث)

(سفيه محجور حقنده‌در)

٩٩٠ ماده

سفيه محجور معاملاتده صغير مميز كبيدر · فقط سفيهك وليسى انجق حاكمدر · انك اوزرنده اب وجدينك ووصيلرينك حق ولايتى يوقدر

٩٩١ ماده

سفيهك بعدالحجر معاملاتجه تصرفات قوليه‌سى صحيح اولماز ايسه‌ده قبل الحجر تصرفاتى سائر ناسك تصرفاتى كبيدر

٩٩٢ ماده

سفيه محجورك كرك كندو وكرك نفقه‌سى اوزرينه لازم اولنلر كندوسنك مالندن انفاق اولنورلر

٩٩٣ ماده

سفيه محجور برمالنى صاتسه نافذ اولماز ايسه‌ده حاكم منفعت كورر ايسه اجازت ويرر

٩٩٤ ماده

سفيه محجورك آخره دين اقرارى مطلقا صحيح اولماز · يعنى كرك وقت حجرده موجود وكرك بعدالحجر حادث

اولان اموالی حقنده اقرارینك تأثیری اولماز

۹۹۵ ماده

سفیـه محجور اوزرنده اولان حقوق ناس کندوسـنك مالندن تأدیه اولنور

۹۹٦ ماده

سفیه محجور آقچه استقراض ایدوبده کندو نفقه‌سـنه صرف ایتدکده اکر قدر معروف اوله‌رق صرف ایتمش ایسه حاکم اول آقچه‌یی انك مالندن تأدیه ایلر ٠ واکر فضله صرف ایتمش ایسـه حاکم نفقه‌سی مقداریني محسوب ایدوب فضله‌سنی ابطال ایلر

۹۹۷ ماده

سفیه محجور کسب صلاح ایتدکده حاکم طرفندن فك حجر اولنور

(فصل رابع)

(مدیون محجور حقنده‌در)

۹۹۸ ماده

مدیونك قدرتی وارایکن دیننك اداسنده مماطله ایلدیکی نزد حاکمده ظاهر اولوبده دائنلری دخی مالی صاتیله‌رق دیننك تأدیه‌سنی حاکمدن طلب ایتدکارنده حاکم آنی حجر ایدر

وكندوسى مالنى صاتوبده دينى ايفادن امتناع ايتديكى تقديرده حاكم انك مالنى صاتوب دينى تأديه ايلر

شويله كه مديون حقنده بيعى اهون اولاندن بدأ ايله صكره ده بو ترتيب اوزره اهونى تقديم ايدرك ابتدا نقوددن باشلايوب وفا ايتمز ايسه عروضنى وعروضى دخى وفا ايتمز ايسه عقارينى صاتار

۹۹۹ ماده

مديون مفلس يعنى ديونى مالنه مساوى ياخود ازيد اولوبده غرماسى تجارتده مالنك ضايع اولمسندن وياخود مالنى قاچرمسندن ويا آخرلك اوزرينه چوقور مسندن خوف ايله حاكمه مراجعت ايدرك مالنده تصرفدن ياخود آخره بورج اقرارندن حجر اولنمسنى طلب ايتدكلرنده حاكم اول كيمسه يى حجر ايدر . واموالنى صاتوب اثمانى بين الغرما تقسيم ايلر . فقط كندوسنه بريا ايكى قات البسه ترك اولنور

شوقدركه اول مديونك قيمتلو البسه سى اولوبده مادونى ايله اكتفا قابل اولور ايسه اول البسه دخى صاتيلوب ثمنندن كندوسنه برقات اوجوز البسه النه رق باقيسى غرمايه ويريلور كذلك برقوناغى اولوبده مادونى اكا كفايت ايدر ايسه اول قوناق صاتيلوب ثمنندن حالنه مناسب برمسكن النور وباقيسى غرمايه اعطا اولنور

۱۰۰۰ ماده

مديون مفلسك مدت محجوريتنده كرك كندو وكرك اوزرينه نفقه‌سی لازم اولان كمسنه‌لر كندوسنك مالندن انفاق اولنور

۱۰۰۱ ماده

دين ايچون حجر انجق مديونك وقت حجرده موجود اولان مالنه تأثير ايدر اما بعد الحجر النه كچن ماله تأثيری اولماز

۱۰۰۲ ماده

هبه وصدقه وثمن مثلندن نقصانله مال صاتمق كبی هرنه‌كه غرمانك حقنی ابطاله مؤدی اوله حجرانده مؤثر اولور

بناء عليه مديون مفلسك حقوق غرمايه مضر اولان عقودی وسائر تصرفات وتبرعاتی وقت حجرده موجود اولان اموالی حقنده معتبر اولماز . اما بعد الحجر اكتساب ايلديكی اموالی حقنده معتبر اولور . وبشقه‌سنه بورج اقرار ايتدكده وقت حجرده موجود اولان اموالی حقنده معتبر اولماز . اما بعد زوال الحجر معتبر اولور واولوقت ادا ايلمك اوزره مديون قالور وبرده بعد الحجر مال قازانور ايسه اندن ويرلمك اوزره اقراری نافذ اولور

(باب ثانی)

(اکراهه متعلق مسائل بیاننده در)

١٠٠٣ ماده

مجبرك تهدیدینی ایقاعه مقتدر اولمسی شرطدر
بناء علیه تهدیدینی ایقاع واجرایه مقتدر اولمیان کیمسه نك
اکراهی معتبر اولماز

١٠٠٤ ماده

مکره بهك وقوعنده مکرهك قورقسی یعنی مکره علیهی
ایشلمدیکی تقدیرده مجبرك مکره بهی اجرا ایده جکنه
کندوسنجه ظن غالب حاصل اولمسی شرطدر

١٠٠٥ ماده

مکره اکر مکره علیهی مجبرك یاخود آدمنك حضورنده
ایشلر ایسه اکراه معتبر اولور . اما مجبرك یاخود آدمنك
غیابنده ایشلر ایسه اکراهك زوالندن صکره طوعا ایشلمش
اوله جغی جهتله بو اکراه معتبر اولماز

مثلا برکیمسه دیکره مالنی صاتمق اوزره اکراه ایدوبده مکره انك
غیابنده طرفندن برآدمی دخی اولمدیغی حالده واروب مالنی صاتسه
اکراه معتبر اولمیوب بیعی صحیح ومعتبر اولور

١٠٠٦ ماده

اکراه معتبر ایله وقوعبولان بیع وشرا وایجار وهبه

وفراغ وعن مال صلح واقراروابراء وتأجيل دين واسقاط
شفعه معتبر اولماز . كرك اكراه ملجى اولسون وكرك
اكراه غير ملجى اولسون . فقط مكره بعد زوال الاكراه
مجيز اولورسه اول حالده معتبر اولور

١٠٠٧ ماده

اكراه ملجى بروجه بالا تصرف قوليه ده معتبر اولديغى كبى
تصرفات فعليه ده دخى معتبر اولور . اما اكراه غير ملجى يالكز
تصرفات قوليه ده معتبر اولوب تصرفات فعليه ده معتبر اولماز
بناء عليه بر كيمسه ديكره فلانك مالنى اتلاف ايت يوخسه
سنى قتل ايدرم ياخود برعضوكى كسرم ديوبده مكره
دخى اتلاف ايتسه اكراه معتبر اولوب ضمان انجق مجبره
لازم كلور . اما فلانك مالنى اتلاف ايت يوخسه سنى
ضرب ياحبس ايدرم ديوبده اودخى اتلاف ايتسه اكراه
معتبر اولميوب ضمان انجق متلفه لازم كلور

(باب ثالث)

(شفعه بيانده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مراتب شفعه بيانده)

١٠٠٨ ماده

اسباب شفعه اوچدر . اولكيسى نفس مبيعده مشارك

اولمقدر ، نته کیم ایکی کیمسه‌نك بر عقارده شایعا اشتراکلری کبی

ایکنجیسی حق مبیعده خلیط اولمقدر ، نته کیم حق شرب خاص و طریق خاصده اشتراك کبی

مثلا حق شرب خاصده اشتراکلری اولان باغچه‌لردن بریسی صاتلدقده دیکر باغچه‌لر اصحابی هب شفیع اولورلر کرك جار ملاصق اولسونلر وکرك اولمسونلر

کذلك قپوسی طریق خاصه آچیلان بر خانه صاتلدقده اول طریق خاصه قپوسی اولان دیکر خانه‌لر اصحابنك کافه‌سی شفیع اولور کرك ملاصق اولسونلر وکرك اولمسونلر . اما عمومك منتفع اولدیغی بر نهردن صو آلان یاخود قپوسی طریق عامه آچیلان خانه‌لردن بری صاتلدقده اول نهردن صو آلان یاخود اول طریق عامه قپوسی اولان دیکر خانه‌لر اصحابنك حق شفعه‌سی یوقدر

اوچنجیسی مبیعه جار ملاصق اولمقدر

۱۰۰۹ ماده

حق شفعه اولاً نفس مبیعده مشارك اولان کیمسه‌نك ثانیاً حق مبیعده خلیط اولانك ثالثاً جار ملاصقکدر ، و برنجی طالب ایکن دیکرلرینك و ایکنجی طالب ایکن اوچنجینك حق شفعه‌سی یوقدر

۱۰۱۰ ماده

نفس مبیعده مشارك اولمدیغی یاخود اولوب ده حق شفعه‌سندن واز کچدیکی حالده حق مبیعده خلیطی وار ایسه حق شفعه آنکدر

حق مبیعده خلیطی دخی یوغیسه یاخود اولوبده حقندن واز کچر ایسه اول حالده جار ملاصق شفیع اولور

مثلا برکیمسه مستقلا ملکی اولان عقارینی صاتدقده یاخود برمشترك عقارده‌کی حصهٔ شایعه‌سنی صاتوبده مشارکی حق شفعه‌سندن واز کچدکده اکر اول عقارك حق شرب خاصنده یاخود طریق خاصنده خلیطی وار ایسه حق شفعه آنکدر یوق ایسه یاخود اولوبده حقندن کچرسه اول حالده حق شفعه جار ملاصقکدر

١٠١١ ماده

بر بنانك فوقانیسی یعنی اوست قاتی برینك وتحتانیسی یعنی الت قاتی دیکرینك ملکی اولدیغی صورتده یکدیکره جار ملاصق عد اولنور

١٠١٢ ماده

برخانه‌نك دیوارنده مشارك اولان کیمسه اول خانه‌ده مشارك حکمنده‌در ، اما دیوارده مشارك اولمیوبده فقط کندو خانه‌سنك کیرشلری قومشوسنك دیواری اوزرینه ممتد اولدیغی صورتده جار ملاصق عد اولنور مجرد اول دیوار اوزرینه کیرشلرینك اوجلرینی قویمق حقی اولمغله شریك وخلیط عد اولنه‌ماز

١٠١٣ ماده

متعدد شفیعلر اولدیغی حالده عدد رؤسه اعتبار اولنور ٭

مقدار سهامه یعنی حصه‌لرینك مقدارینه اعتبار اولنماز
مثلا برخانه‌نك نصف حصه‌سی برکیمسه‌نك وثلث ایله سدس
حصه‌لری دیگر ایکی کشینك اولدیغی حالده نصف حصه صاحبی
حصه‌سنی آخره صاتدقده دیگرلری شفعه ایله طالب اولسه‌لر بالمناصفه
بینلرنده تقسیم اولنور . یوخسه ثلث حصه صاحبی حصه‌سنه
کوره زیاده حصه آلەماز

١٠١٤ ماده

ایکی صنف خلیطلر اجتماع ایتدکده اخصی اعمك اوزرینه
تقدیم اولنور

مثلا برنهر صغیردن آچیلان خرقده حق شربی اولان یری ملك
برباغچه حق شربیله بیله صاتلدقده اول خرقده حق شربی اولنلر
حق شفعه‌ده مقدم ومرجحدر . اما اول نهرده حق شربی اولان
یری ملك برباغچه حق شربیله بیله صاتلدقده کرك اول نهرده وکرك
خرقنده حق شربی اولنلر هپ شفیع اولورلر . نته کیم برچیقماز
زقاقدن منشعب دیگر برچیقماز زقاغه قپوسی آچیلان برملك خانه
صاتلدقده انجق بوشعبه‌یه قپوسی اولان خانه‌لر اصحابی شفیع
اولور . اما اول چیقماز زقاقده قپوسی اولان برخانه صاتلدقده
کرك اول زقاقده وکرك شعبه‌سنده حق مروری اولنلر هپ شفیع
اولورلر

١٠١٥ ماده

حق شرب خاصی اولان برباغچه صاحبی حق شربنی
صاتمیوبده یالکز اول باغچه‌یی صاتسه حق شربنده خلیط
اولنلر شفیع اوله‌ماز

طریق خاص دخی بوکا قیاس اولنه

١٠١٦ ماده

حق شرب حق طریقه مقدمدر

بناء علیه برباغچه صاتیلوبده برکیمسه انك حق شرب خاصنده ودیکر بری طریق خاصنده خلیط اولسه حق شرب صاحبی حق طریق صاحبی اوزرینه ترجیح وتقدیم اولنور

(فصل ثانی)

(شرائط شفعه بیاننده‌در)

١٠١٧ ماده

مشفوعك ملك عقار اولمسی شرطدر

بناء علیه سفینه‌ده وسائر منقولاتده ووقف عقارده واراضیٔ امیریه‌ده شفعه جاری اولماز

١٠١٨ ماده

مشفوع بهك دخی ملك اولمسی شرطدر

بناء علیه برملك عقار صاتلدقده اتصالنده بولنان وقف عقارك متولیسی یاخود متصرفی شفیع اوله‌ماز

١٠١٩ ماده

وقف یریاخود اراضیٔ امیریه اوزرنده‌کی ملك اشجار

وابنیه منقول حکمنده اولەرق بونلرده شفعه جاری اولماز

۱۰۲۰ ماده

برملك عرصه اوزرنده‌کی اشجار وابنیه‌ایله برابر صاتلدقده یره تبعا اشجار وابنیه‌ده دخی شفعه جاری اولور . اما یالکز اشجار وابنیه صاتلدیغی صورتده شفعه جاری اولماز

۱۰۲۱ ماده

شفعه انجق عقد بیع ایله ثابت اولور

۱۰۲۲ ماده

هبه بشرط العوض بیع حکمنده‌در

بناء علیه برکیمسه ملك خانه‌سنی بشرط العوض آخره هبه وتسلیم ایتسه جارملاصق شفیع اولور

۱۰۲۳ ماده

بلاعوض هبه ومیراث ووصیت کبی بلا بدل آخره تملیك اولنان عقارده شفعه جاری اولماز

۱۰۲۴ ماده

شفیعك واقع اولان عقد بیعه صراحة یاخود دلالة رضاسی اولمامق شرطدر

مثلا عقدبیعی ایشدکده پك اعلا دیسه حق شفعه‌سی ساقط اولوب اندن صکره طلب شفعه ایده‌مز . وکذا بیعك عقد اولدیغنی

ایشتدکدنصکره عقار مشفوعی مشتریدن اشترا یاخود استیجار ایتمك ایستسه حق شفعه‌سی ساقط اولور . کذلك برکسنه‌نك بایعه وکیل اولوبده صاتدیغی عقارده حق شفعه‌سی اولماز (١٠٠) ماده‌یه باق

١٠٢٥ ماده

بدلك معلوم المقدار مال اولمسی شرطدر

بناء علیه مال اولمیان بدل ایله تملیك اولنان عقارده شفعه جاری اولماز

مثلا بر حمام استیجار ایله اجرت دیو ویریلان ملك خانه‌ده شفعه جریان ایتمز زیرا بونده خانه‌نك بدلی مال اولمیوب منافع قبیلندن اولان اجرتدر . کذلك بدل مهر اوله‌رق ویریلان ملك عقارده شفعه جاری اولماز

١٠٢٦ ماده

بایعك مبیعدن ملکی زائل اولمق شرطدر

بناء علیه بیع فاسدده بایعك حق استردادی ساقط اولمدقجه شفعه جاری اولماز و بیع بشرط الخیارده اکر مخیر یالکز مشتری ایسه شفعه جاری اولور . واکر بایع مخیر ایسه حق خیاری ساقط اولمدقجه شفعه جاری اولماز . اما خیار عیب ایله خیار رؤیت شفعه‌نك ثبوتنه مانع دکلدر

١٠٢٧ ماده

تقسیم عقارده شفعه جاری اولماز

مثلا برمشترك خانه مشاركلری بیننده تقسیم اولندقده جار ملاصق شفیع اوله‌ماز

(فصل ثالث)

(طلب شفعه بیاننده‌در)

ماده ١٠٢٨
شفعه ده اوچ طلب لازمدرکه طلب مواثبه وطلب تقریر واشهاد وطلب خصومت وتملکدر

ماده ١٠٢٩
شفیعك عقد بیعی طویدیغی مجلسده درحال بن مبیعك شفیعی‌یم یاخود بالشفعه طلب ایده‌رم دیمك كبی طلب‌شفعه‌یه دلالت ایدر برسوز سویلمسی لازمدر . بوكا طلب مواثبه دینلور

ماده ١٠٣٠
طلب مواثبه‌دن صكره شفیعك طلب تقریر واشهاد ایتمسی لازمدر
شویله‌كه ایكی كشی حضورنده اوله‌رق مبیعك یاننده بوعقاری فلان كیمسه اشترا ایتمش یاخود مشترینك یاننده سن فلان عقاری اشترا ایتمش سین ویاخود مبیع هنوز بایع یدنده ایسه انك یاننده سن فلان عقاركی فلانه صاتمش سین

بن ایسه شو جهتله انك شفیعی یم و طلب شفعه ایتمشیدم شمدی دخی طلب ایدرم شاهد اولکز دیملیدر
واکر شفیع اوزاق محلده بولنوبده بالذات بو وجهله طلب تقریر واشهاد ایده مزسه برینی توکیل ایدر ۰ وکیل بوله ماز ایسه مکتوب کوندرر

۱۰۳۱ ماده

طلب تقریر واشهاددنصکره شفیعك حضور حاکمده طلب ودعوی ایتمسی لازمدر ۰ ایشته بوکا طلب خصومت وتملك دینلور

۱۰۳۲ ماده

شفیع اکر طلب مواثبه یی تأخیر ایدر ایسه مثلا عقد بیعی طویدیغی کبی اول مجلسده طلب شفعه ایتمیوبده بشقه ایش ایله یاخود آخر صدده دائر بر بحث ایله مشغول اولمق کبی اعراضه دلالت ایدر برحالده بولنور ایسه یاخود طلب شفعه ایتمدین اول مجلسدن قالقار ایسه حق شفعه سی ساقط اولور

۱۰۳۳ ماده

شفیع اکر طلب تقریر واشهادی ولوکه مکتوب ایله اولسون اجرا ایده جك قدر وقت کچوبده تأخیر ایدرسه حق شفعه ساقط اولور

١٠٣٤ ماده
طلب تقریر واشهاددن صکره شفیع اکر اخر دیارده بولنمق کبی برعذر شرعیسی یوق ایکن طلب خصومتی برآی تأخیر ایدرسه حق شفعهسی ساقط اولور

١٠٣٥ ماده
محجورینك حق شفعهسنی ولیسی طلب ایدر . وبر صغیرك حق شفعهسنی ولیسی طلب ایتمز ایسه بعد البلوغ کندونك طلب شفعهیه صلاحیتی قالماز

(فصل رابع)

(حکم شفعه بیانندهدر)

١٠٣٦ ماده
مشترینك بالتراضی تسلیمیله یاخود حاکمك حکمیله شفیع اولان کیمسه مشفوعه مالك اولور

١٠٣٧ ماده
برملکی شفعه ایله الحق ابتدا اشترا منزلهسندهدر بناء علیه خیار رؤیت وخیار عیب ایله ردکبی ابتداء اشترا ایله ثابت اولان حکملر شفعه ایله دخی ثابت اولور

١٠٣٨ ماده
طلب مواثبه وطلب تقریردنصکره مشترینك بالتراضی

تسليمى ياخود حاكمك حكمى ايله شفيع هنوز مشفوعه مالك اولمدن فوت اولسه حق شفعه ورثه سنه انتقال ايتمز

١٠٣٩ ماده

شفيع ايكى طلبدن صكره هنوز بروجه مشروح مشفوعه مالك اولمدن مشفوع به صاتلسه حق شفعه سى ساقط اولور

١٠٤٠ ماده

شفيع بروجه مشروح هنوز مشفوعه مالك اولمدن ملك مشفوعك اتصالنده ديكر برملك عقار صاتلسه بو ايكنجى عقاره شفيع اولهمز

١٠٤١ ماده

شفعه تجزى قبول ايتمز

بناء على ذلك عقار مشفوعك برمقدارينى ترك ايله ديكر برمقدارينى المغه شفيعك حقى يوقدر

١٠٤٢ ماده

شفعادن بعضيسى حصه سنى بعضيسنه هبه ايدهمز . ايدرسه حق شفعه سنى اسقاط ايتمش اولور

١٠٤٣ ماده

شفيعلردن بريسى حاكمك حكمندن مقدم حقنى اسقاط ايلسه ديكر شفيع عقار مشفوعى تماما اله بيلور . واكر

حاكمك حكمندن صكره شفيعلردن بريسى حقنى اسقاط ايلسه شفيع ديكر انك حقنى الهماز

١٠٤٤ ماده

مشترى بناء مشفوعى بوياتمق كبى مالندن برشى زياده ايلسه شفيعى مخيردر ديلرسه ترك ايدر ديلرسه بنانك ثمنيله برابر اول زيادهنك دخى قيمتنى ويروب مشفوعى الور ومشترى عقار مشفوع اوزرينه ابنيه ياپمش ياخود آغاج غرس ايتمش ايسه شفيع مخير اولوب ديلرسه ترك ايدر وديلرسه عقار مشفوعك ثمنيله برابر ابنيهنك ياخود اشجارك قيمتنى ويروب مشفوعى الور يوخسه ابنيه ياخود اشجارى قلع ايتمك اوزره مشترىيه جبر ايدهمز

ارادۀ سنيه تاريخى فى ١٦ ربيع الآخر سنه ١٢٩٠

امين الفتوى السيد خليل	احمد جودت
عن اعضاء ديوان احكام عدليه احمد خلوصى	قاضى دار الخلافة العليه سيف الدين
عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه احمد خالد	عن اعضاء ديوان احكام عدليه احمد حلمى

كتاب الشركة

صون حفظ الهیده

موجب حسن عمل اوله

کتاب عاشر

(انواع شرکته دائر اولوب بر مقدمه ایله سکز بابی)
(حاویدر)

مقدمه

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

۱۰٤٥ ماده

شرکت . فی الاصل بردن زیاده کیمسه‌لره برشیئك اختصاصی و انلرك اول شی ایله امتیازی در

فقط اویله بر اختصاصه سبب اولان عقد شرکت معناسنده دخی عرف و اصطلاح اوله‌رق مستعملدر

بناء عليه مطلقا شركت ایکی قسمه تقسیم اولنور • بری شرکت ملکدر که اشترا واتهاب کبی اسباب تملکدن بریله حاصل اولور • دیکری شرکت عقددر که شریکلری بیننده ایجاب وقبول ایله حاصل اولور ایکیسنک دخی تفصیلاتی باب مخصوصلرنده کلور

بونلردن بشقه برده شرکت اباحه واردر که مباح اولان یعنی صو کبی فی الاصل کمسنه نک ملکی اولمیان شیلری اخذ واحراز ایله تملکه صلاحیتده عامه نک متشارك اولمسیدر

ماده ١٠٤٦

قسمت • تقسیم دیمکدر • تعریف وتفصیلی باب مخصوصنده کلور

ماده ١٠٤٧

حائط • دیوار وتخته پرده وچیت دیمکدر • جمعی حیطان کلور

ماده ١٠٤٨

ماره • عامه وزننده طریق عامدن مرور وعبور ایدنلردر

ماده ١٠٤٩

قنات • قافك فتحیله یرده صو اجرا ایده جك کوللك وکاریزدر • جمعی قنوات کلور

۱۰۵۰ ماده

مسنات ٠ میم مضمومه وسین مفتوحه ونون مشدده ایله سنور وصو بندی وصو خرقلرینك كنارلری دیمكدر ٠ جمعی مسنیات كلور

۱۰۵۱ ماده

احیا ٠ اعمار دیمكدر كه اراضی یی زراعته صالح قیلمقدر

۱۰۵۲ ماده

تحجیر ٠ اراضی یه بشقه كمسنه وضع ید ایتامك ایچون اطرافنه طاش وسائر نسنه وضع ایتمكدر

۱۰۵۳ ماده

انفاق ٠ مالی خرج وصرف ایتمكدر

۱۰۵٤ ماده

نفقه ٠ حوایجه وتعیشه صرف اولنه جق آقچه وزاد وذخیره مقوله سیدر

۱۰۵۵ ماده

تقبل ٠ برایشی تعهد والتزام ایتمكدر

۱۰۵٦ ماده

مفاوضین ٠ عقد شركت مفاوضه ایدنلردر

۱۰۵۷ ماده

رأس المال ٠ سرمایه دیمكدر

١٠٥٨ ماده

ربح • فائده وكار ديمكدر

١٠٥٩ ماده

ايضاع • بر كيمسه‌نك كارى تماما كندوسنه عائد اولمق اوزره ديكر كمسنه‌يه سرمايه ويرمسيدركه سرمايه‌يه بضاعه ويرن كيمسه‌يه مبضع والان كمسنه‌يه مستبضع دينلور

(باب اول)

(شركت ملك بياننده اولوب اوچ فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(شركت ملكك تعريف وتقسيمى بياننده‌در)

١٠٦٠ ماده

شركت ملك • اسباب تملكدن اولان اشترا واتهاب وقبول وصيت وتوارث كبى بر سببله ياخود خلط واختلاط اموال ايله يعنىماللرى يكديكره قابل تمييز وتفريق اولميه‌جق صورتده قارشديرمق وياخود ماللر اول صورتده يكديكره قارشمق ايله برشيئك بردن زياده كيمسه‌لر بيننده مشترك يعنى اول شيئك انلره مخصوص اولمسيدر

مثلا ایکی کیمسه بر مال اشترا یاخود بری انلره هبه یاوصیت ایدوبده انلر دخی قبول ایتسه ویاخود بر مال ایکی کشی‌یه موروث اولسه اول مال انلرك بیننده مشترك اولور وانلر اول مالده حصه‌دار ومتشارك وهربری انده دیکرینه مشارك اولورلر
کذلك ایکی کمسنه ذخیره‌لرینی بر برینه قارشدرسه یاخود چواللری دلنمك کبی بر وجهله ایکیسنك ذخیره‌لری بر برینه قارشسه اشبو مخلوط یامختلط ذخیره ایکیسی بیننده مال مشترك اولور

١٠٦١ ماده

بر کیمسه بر التونی دیکرك اول جنسدن اولان ایکی التونیله قاریشوبده تمییزی قابل اولمدیغی حالده ایکیسی ضایع اولسه قالان بر التون ایکیسی بیننده ثلث وثلثان نسبتیله مشترك اولوب ثلثانی ایکی التون صاحبنك وثلثی بر التون صاحبنك اولور

١٠٦٢ ماده

شرکت ملك . اختیاری وجبری قسملرینه تقسیم اولنور

١٠٦٣ ماده

شرکت اختیاریه . متشارکلرك فعللری ایله حاصل اولان اشتراکدر
نته کیم بروجه بالا اشترا واتهاب وقبول وصیت ایله خلط اموال صورتلرنده حاصل اولان اشتراك کبی

١٠٦٤ ماده

شرکت جبریه . متشارکلرك فعللری ایله اولمیوب بشقه سبب

ایله حاصل اولان اشتراکدر
نته کیم توارث واختلاط مالین صورتلرنده حاصل اولان اشتراك کبی

ماده ١٠٦٥

متعدد ودیعلرك ودیعه‌یی حفظده اشتراکاری شرکت اختیاریه قبیلندندر . اما روزکار اسوبده برکسه‌نه‌نك جامه‌سنی برمشترك خانه‌یه اتسه اول خانه صاحبلرینك اول جامه‌یی حفظده اشتراکاری شرکت جبریه قبیلندن اولور

ماده ١٠٦٦

شرکت ملك . شرکت عین وشرکت دین قسملرینه دخی تقسیم اولنور

ماده ١٠٦٧

شرکت عین . معین وموجود اولان مالده اشتراکدر
ایکی کشینك برقیونده یاخود برسوری قیونده شایعا اشتراکاری کبی

ماده ١٠٦٨

شرکت دین . الهجقده اشتراکدر
ایکی کشینك برکسنه ذمتنده الهجقلری اولان شوقدر غروشده اشتراکاری کبی

(فصل ثانی)

(اعیان مشترکه‌نك کیفیت تصرفی بیاننده‌در)

١٠٦٩ ماده

برملکده مستقلا صاحبی اولان کیمسه نصل که کیف مایشاء تصرف ایدرسه ملك مشترکده دخی صاحبلری بالاتفاق اول وجهله تصرف ایدرلر

١٠٧٠ ماده

برمشترك خانه‌ده صاحبلری برلکده اوله‌رق ساکن اوله بیلور . فقط بریسی اول خانه‌یه اجنبی آدم ادخال ایده‌جك اولورسه دیکری مانع اوله بیلور

١٠٧١ ماده

برملك مشترکده حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله مستقلا تصرف ایده‌بیلور . فقط اول حصه‌داره مضر اوله‌جق وجهله تصرفی جائز اولماز

١٠٧٢ ماده

حصه‌دارلردن بری آخره حصه‌کی بکا صات ویاخود بنم حصه‌می اشترا ایت دیو جبرایده‌مز . فقط بینلرنده مشترك اولان ملك اکر قابل قسمت اولوبده مشارکی دخی غائب دکل ایسه تقسیم وقابل قسمت دکل ایسه مهایأة

ایتدیره بیلور . نته کیم تفصیلاتی باب ثانیده کلور

١٠٧٣ ماده

شرکت ملك ایله مشترك اولان اموالك حاصلاتی صاحبلری بیننده حصه‌لرینه کوره تقسیم اولنور

بناء علیه بر مشترك حیوانك سوتندن یاخود یاوریلرندن مشارکلرك برینه حصه‌سندن فضله برشی شرط ایدلسه صحیح اولماز

١٠٧٤ ماده

یاوریلر ملکیتده انالرینه تابعدر

مثلا برینك آتی دیکرك قصراغنی آشسه حاصل اولان یاوریسی قصراق صاحبنکدر . کذلك برینك ارککی و دیکرك دیشی کوکرجینلری اولسه بونلردن حاصل اولان یاوریلر دیشی کوکرجین صاحبلرینکدر

١٠٧٥ ماده

شرکت ملکده متشارکلردن هر بری دیکری حصه‌سنده اجنبیدر . بریسی دیکرك وکیلی دکلدر

بناء علیه برینك اذنی اولمدقجه دیکرك انك حصه‌سنده تصرف ایده‌مز . فقط مشترك خانه سکناده و دخول و خروج کبی توابع سکنادن اولان احوالده صاحبلردن هر برینك علی وجه الکمال ملك مخصوصی اولمق اوزره اعتبار اولنور

مثلا بر مشترك باركيرى صاحبلرندن برى ديكرينك اذنى اولمقسزين اعاره ويا اجاره ايدوب بده باركير مستعير و يامستأجر يدنده تلف اولسه ديكرى اكا حصه سنى تضمين ايتديره بيلور . كذلك بريسى بلا اذن مشترك باركيره بنوب ياخود يوك يوكلدوب بده كيدركن باركير تلف اولسه ديكر ينك حصه سنى ضامن اولور . وكذا بر مدت استعمال ايله باركير زبون اولوب بده قيمتنه نقصان كلسه ديكرك نقصان قيمتدن حصه سنى ضامن اولور . اما مشترك خانه ده صاحبلرندن برى ديكرندن اذن المقسزين برمدت ساكن اولسه كندى ملكنده ساكن اولمش ديمك اولور . بو جهتله مشاركنك حصه سى ايچون اجرت ويرمسى لازم اولماز . وقضارا خانه محترق اولسه ضمان دخى لازم كلمز

١٠٧٦ ماده

مشترك اراضى يى صاحبلرندن برى زراعت ايتمكله ديكر ينك عادت بلده اوزره حاصلاتدن ثلث يا ربع كبى بر حصه المغه صلاحيتى يوقدر

فقط زراعتيله ارضه نقصان كلمش ايسه نقصان قيمتندن حصه سنى زراعت ايدن مشاركنه تضمين ايتديره بيلور

١٠٧٧ ماده

مال مشتركى صاحبلرندن برى آخره ايجار ايله اجرتنى اخذ ايتدكده ديكر ينك حصه سنى اكا رد واعطا ايدر

١٠٧٨ ماده

حصه دارلردن برى غائب اولديغى صورتده اكر مواد

آتيه‌ده بيان اولنه‌جغى وجهله دلالة رضاسى بولنور ايسه حاضر اولان كندى حصه‌سى قدر ملك مشتركدن انتفاع ايده‌بيلور

١٠٧٩ ماده

حاضرك غائبه مضر اولميه‌جق وجهله ملك مشتركدن انتفاعنه غائبك رضاسى وارعد اولنور

١٠٨٠ ماده

مستعملينك استعماليله مختلف اولان ملك مشتركدن انتفاعه غائبك دلالة رضاسى بولنه‌ماز

بناء عليه مشترك البسه‌يى صاحبلرندن برى ديكرك غيابنده تلبس ايده‌مز

وكذا بريسى ديكرينك غيابنده بينلرنده مشترك اولان باركيره بنه‌مز

اما بوك طاشيمق وچفت سورمك كبى مستعملينك اختلافيله مختلف اولميان ايشلرده حصه‌سى قدر استعمال ايده‌بيلور

نته‌كيم متشاركاردن برى غائب اولدقده ديكرى بينلرنده بالاشتراك اجير اولان خدمتكارى كون آشورى استخدام ايده‌بيلور

١٠٨١ ماده

خانه‌ده سكنى مستعملينك اختلافيله مختلف دكلدر

بناء عليه مناصفة مشترك اولان خانه صاحبلرندن بريسى غائب اولسه ديكرى التى آى ترك ايتمك كبى بر وجهله انتفاع ايده بيلور .
شو قدر كه دائره سى خلقى غلبه لك ايسه مستعملينك استعمالیله مختلف قبيلندن اولور و بونده غائبك دلالة رضاسى بولنماز

١٠٨٢ ماده

حاضر و غائبك خانهٔ مشتركده حصه لرى يكديكردن مفرز ايسه حاضر اولان كيمسه غائبك حصه سنده ساكن اوله ماز لكن بوش طورمغله خراب اولمسندن خوف اولنور ايسه حاكم اول حصهٔ مفرزه يى ايجار ايله اجرتنى غائب ايچون حفظ و توقيف ايلر

١٠٨٣ ماده

مهاياة انجق بعدالخصومه جارى و معتبر اولور
بناء عليه بر مشترك خانه ده صاحبلرندن بريسى ديكرينك حصه سى ايچون اجرت ويرمكسزين بر مدت مستقلا ساكن اولدقده ديكرى يا اول مدت ايچون بنم حصه مك اجرتنى وير . وياخود بن اولقدر مدت ساكن اولورم ديه ميوب انجق ديلرسه خانه قابل قسمت اولديغى تقديرده تقسيم و ديلرسه اندن صكره معتبر اولمق اوزره مهاياة ايتديرر

فقط مشترك خانه صاحبلرندن بری غائب اولوبده دیکری
مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره برمدت انده ساکن اولسه
غائب دخی کلدکده او قدر مدت انده ساکن اوله بیلور

١٠٨٤ ماده

خانهٔ مشترکی صاحبلرندن حاضر اولان کیمسه ایجار واجرتندن
کندی حصه سنی الوب غائبك حصه سنی حفظ و توقیف
ایتسه جائز اولور . و غائب کلدکده حصه سنی اندن الور

١٠٨٥ ماده

مشترك اراضی صاحبلرندن بری غائب اولدقده زراعتك
نقصان ارضی موجب اولمیوب ارضه نافع اوله جغی
معلوم اولور ایسه حاضر اولان مشارکی اول اراضینك
تمامنی زراعت ایده بیلور . و نقدر مدت زراعت ایدرسه
غائب دخی کلدکده اول قدر اراضی یی زراعت ایلر
واکر زراعتك نقصان ارضی موجب و ترکی نافع و ارضك
قوتلنمسنی مؤدی اوله جغی معلوم اولورسه اول اراضینك
زراعتنه غائبك دلالةً اذنی بولنماز . بناءً علیه حاضر اولان
مشارکی اول اراضیدن یالکز کندی حصه سی
مقدارینی مثلا مناصفةً مشترك ایسه نصفنی زراعت ایلر .
وسنهٔ آتیه‌ده تکرار زراعت ایده جك اولورسه ینه
اول نصفی زراعت ایدوب یوخسه بر سنه بر طرفنی
و دیکر سنه دیکر طرفنی زراعت ایده‌مز واکر اول

اراضینك تمامنی زراعت ایدرسه غائب كلدكده اكا نقصان ارضدن حصه سنی تضمین ایتدیره بیلور

تفصیلات سابقه حاضرك حاكمه مراجعت ایتدیكی تقدیرده در . اما حاكمه مراجعت ایتدكده هر حالده عشر یا خراج اراضی ضایع اولمامق ایچون اول اراضینك تمامنی زراعت ایتمك اوزره حاكم اكا اذن ویرر . وبو تقدیرجه غائب كلدكده نقصان ارض دعواسی ایده مز

١٠٨٦ ماده

مشترك باغ صاحبلرندن بری غائب اولدقده دیكری باغك اوزرنده قائم اولوب میوه حصوله كلدكده كندی حصه سنی اخذ واستهلاك ایدر

غائبك حصه سنی دخی صاتوب ثمنی توقیف ایده بیلور . فقط غائب كلدكده مخیردر . دیلرسه اول بیعی مجیز اولور وموقوف اولان ثمنی الور . ودیلرسه مجیز اولمیوب حصه سنی اكا تضمین ایتدیرر

١٠٨٧ ماده

مشاركلردن برینك حصه سی دیكرینك یدنده ودیعه حكمنده در

بناء علیه بریسی خود بخود مال مشتركی آخره ایداع ایدوبده

اول مال تلف اولسه مشارکنك حصه سنی ضامن اولور

(٧٩٠) ماده یه باق

١٠٨٨ ماده

حصه دارلردن بری حصه سنی دیلرسه مشارکنه صاتار ·
و دیلرسه مشارکندن اذن القسزین آخر کمسنه یه دخی
صاته بیلور (٢١٥) ماده یه باق

فقط فصل اولده بیان اولنان خلط واختلاط اموال
صورتلرنده بری مشارکنك اذنی اولمدقجه مخلوط
یامختلط اولان مال مشترکده کی حصه سنی بشقه کمسنه یه
صاته مز

١٠٨٩ ماده

موروث اولان اراضیده ورثه دن بعضیسی مشترك اولان
تخمی دیکرلرینك یاخود صغیر ایسه لر وصیلرینك اذنیله
اکسه حاصلاتی جمله سنك بیننده مشترك اولور

واکر ایچلرندن بریسی کندی تخمنی اکسه حاصلاتی
انکدر · فقط زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضدن سائر
ورثه نك حصه سنی ضامن اولور

(٩٠٧) ماده یه باق

١٠٩٠ ماده

ورثه دن بری دیکرلرینك اذنی اولمقسزین قبل القسمه
ترکه دن برمقدار پاره اخذ واعمال ایتسه ضرری کندوسنه

عائد اولدیغی کبی کار ایتدیکی صورتده دخی ورثه‌دن حصه آله‌ماز

(فصل ثالث)

(دیون مشترکه بیاننده‌در)

ماده ١٠٩١

ایکی یازیاده کیمسه‌لرك برکمسنه ذمتنده اولان آله‌جقلری سبب واحددن ناشی ایسه ایکیسی بیننده شرکت ملك ایله مشترك بر دین اولور . واکر سبب متحد اولمازایسه دین دخی مشترك اولماز . نته‌کیم مواد آتیه‌دن متضح و مستبان اولور

ماده ١٠٩٢

متوفانك اعیان متروکه‌سی وارثلری بیننده حصه‌لرینه کوره مشترك اولدیغی کبی آخرك ذمتنده اولان آله‌جغی دخی کذلك وارثلری بیننده حصه‌لرینه کوره مشترك اولور

ماده ١٠٩٣

مال مشترکی اتلاف ایدن کمسنه‌نك ضماناً دینی اولان مبلغ اول مالك صاحبلری بیننده مشترك اولور

ماده ١٠٩٤

ایکی کشی بیننده مشترك اولان شوقدر غروشی برکمسنه‌یه

اقراض ایتسەلر مستقرضك اشبو دینی اول ایکی کشی بیننده مشترك اولور

اما ایکی کشی بر کمسنه یه بشقه بشقه اقچه اقراض ایتسەلر هر بری بشقه بشقه الەجقلو اولوب مستقرضك بودینلری ایکیسی بیننده مشترك اولماز

١٠٩٥ ماده

صفقۀ واحده ایله برمال مشترك صاتیلوبده صاحبلرندن هیچ برینك حصەسی حین بیعده ذکر وتسمیه اولنمسه بوندن طولایی مشتری ذمتنده اولان الەجقلری دین مشترك اولور واکر حین بیعده هر برینك ثمن مبیعده اولان حصەسنك مقداری یاخود نوعی تسمیه وتعیین قلنسه مثلا برینك حصەسی شو قدر ودیکرینك حصەسی بوقدر غروش یاخود برینك حصەسی مسکوکات خالصه ودیکرینك حصەسی مسکوکات مغشوشه دیو حصەلری تفریق وتمییز اولنسه بایعلر ثمن مبیعده متشارك اولمیوب هر بری بشقه بشقه الەجقلو اولور

کذلك بریسی حصۀ شایعەسنی بر کمسنه یه صاتدقدن صکره دیکری دخی حصۀ شایعەسنی ایروجه اولەرق ینه اول کمسنه یه صاتسه ثمن مبیعده متشارك اولمیوب هر بری بشقه بشقه الەجقلو اولور

١٠٩٦ ماده

ایکی کشی بر مالنی صفقهٔ واحده ایله برکمسنه‌یه صاتسه‌لر مثلا برینك برآتی ودیکرینك برقصراغی اولوبده ایکیسی برلکده اوله‌رق شو قدر غروشه بیع ایتسه‌لر مبلغ مزبور بایعلر بیننده مشترك بر آله‌جق اولور

واکر هر بری کندو حیوانه شو قدر غروش دیو تسمیهٔ ثمن ایلسه هر بری بشقه بشقه آله‌جقلو اولوب حیوانلرك مجموع اثمانی دین ایله مشترك اولماز . کذلك ایکی کشی بر کمسنه‌یه بشقه‌بشقه بر مال صاتسه‌لر مبیعلرك اثمانی دین مشترك اولمیوب هر بری بشقه آله‌جقلو اولور

١٠٩٧ ماده

ایکی کشی کفالتلری حسبیله بر کمسنه‌نك بورجنی تأدیه ایتدکارنده اکر بینلرنده مشترك اولان مالدن و یرمشلر ایسه مکفول عنهدن آله‌جقلری دین مشترك اولور

١٠٩٨ ماده

بر کیمسه شو قدر غروش دینی ادا ایتمك اوزره ایکی کشی‌یه امر ایدوبده انلر دخی تأدیه ایتدکارنده اکر بینلرنده‌کی مال مشترکدن و یرمشلر ایسه اول کیمسه‌دن اولان آله‌جقلری بردین مشترك اولور

واكر ویردكاری اقچه بینلرنده مشترك اولمیوبده هربرینك
حصه سی حقیقة متمیز ایسه مجرد برلكده ادا ایتمش اولمریله
اول كیسه ده اولان اله جقلری دین مشترك اولماز

۱۰۹۹ ماده

دین مشترك دكل ایسه دائنلرندن هربری اله جغنی مدیوندن
بشقه بشقه طلب واستیفا ایلر . وهربریسی هرنه قبض
ایدرسه كندی اله جغنه محسوب ایدر . دائن دیكر اندن
حصه اله ماز

۱۱۰۰ ماده

دین مشترك ایسه دائنلردن هربری كندی حصه سنی مدیوندن
طلب ایده بیلور وبرینك غیابنده دائن دیكر حاكمه مراجعت
ایله حصه سنی مدیوندن طلب ایتدكده ویرمسی ایچون
حاكم طرفندن امر اولنور

۱۱۰۱ ماده

دین مشتركدن دائنلرك بری هرنه قبض ایدرسه دیكریله
بینلرنده مشترك اولور . ومشاركی اندن حصه سنی الور .
قابض انی یالكز كندی حصه سنه محسوب ایده مز

۱۱۰۲ ماده

دائنلردن بری دین مشتركدن حصه سنی الوبده صرف

واستهلاك ايتسه مشاركی اكا حصه سنی تضمين ايتديره بيلور
مثلا ايكی كشی بيننده مناصفة مشترك اولان بيك غروش الاجقدن برسی حصه سی اولان بشيوز غروشی مديوندن اخذ وقبض ايله صرف واستهلاك ايلسه مشاركی اولان دائن ديكر اكا ايكيوز اللی غروشی تضمين ايتديره بيلور وبو حالده مديونك ذمتنده قلان بشيوز غروش ينه ايكيسی بيننده مشترك اولور

١١٠٣ ماده

دائن مشاركلردن بری دين مشتركدن برشی قبض ايتميوب فقط حصه سنه بدل مديوندن برمتاع اشترا ايلسه دائن ديكر اول متاعده مشارك اولماز فقط متاعك ثمنندن كندی حصه سنی اكا تضمين ايتديره بيلور . واكر اشتراك اوزره اتفاق ايدرلرسه اومتاع بينلرنده مشترك اولور

١١٠٤ ماده

دائن مشاركلردن بری دين مشتركده كی حقندن مثلا شوقدر طوپ بز اوزرينه مديون ايله صلح اولەرق اوقدر طوپ بزی قبض ايتسه مخير اولور . ديلرسه الديغی بزلردن مشاركنك حصه سنه اصابت ايدن مقداری اكا تسليم ايدر . وديلرسه واز كچمش اولديغی حقندن مشاركنك حصه سنه اصابت ايدن مقدار مبلغی اكا ويرر

١١٠٥ ماده

دائنلردن بری بر وجه بالا کرك دین مشترکدن بر مقداریني یاتمامنی قبض ایتسون و کرك کندی حصه سنه بدل مال اشترا ایلسون و کرك الهجغی مقابلنده بر مال اوزرینه مدیون ایله صلح اولسون دائن دیکر هر صورتده مخیر اولور . دیلرسه مشارکنك بو معامله سنی مجیز اولور . و مواد آنفه ده بیان اولندیغی اوزره حصه سنی اندن الور . و دیلرسه مجیز اولمیوب حصه سنی مدیوندن استر و اکر مدیونده الهجغی باتارسه دائن قابضه رجوع ایدر . مقدما مجیز اولماسی مانع رجوع اولماز

١١٠٦ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده اولان حصه سنی مدیوندن الوبده یدنده قضارا تلف اولسه مشارکنك بو مقبوضده اولان حصه سنی ضامن اولماز . فقط کندوسی حصه سنی استیفا ایتمش اولور . مدیونده قلان الهجق دخی مشارکنه عائد اولور

١١٠٧ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده کی حصه سنه بدل مدیونی اجرت ایله استخدام ایلسه دیکری اجرتدن کندی حصه سنه اصابت ایدن مقداری اکا تضمین ایتدیره بیلور

١١٠٨ ماده

دائن متشارکلردن بری کندی حصه‌سی ایچون مدیوندن رهن الوبده یدنده رهن تلف اولسه مشارکی اندن حصه‌سنه دوشن مقداری تضمین ایتدیره بیلور

مثلا مناصفة مشترك اولان دینك مقداری بیك غروش اولوبده دائنلردن بری کندی حصه‌سی ایچون بشیوز غروشلق بررهن السه ویدنده بو رهن تلف اولسه دین مشترکك نصفی ساقط اوله جغندن دائن دیکر کندی حصه‌سنه عائد اولان ایکیوز اللی غروشی اکا تضمین ایتدیره بیلور

١١٠٩ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده‌کی حصه‌سی ایچون مدیوندن کفیل الدیغی ویاخود حصه‌سنی برکمسنه اوزرینه حواله ایتدیردیکی صورتده کفیلدن یاخود محال علیهدن اخذ وقبض ایلدیکی مبلغده دائن دیکر اکا مشارك اولور

١١١٠ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده‌کی حصه‌سنی مدیونه هبه یاخود مدیونك ذمتنی اندن ابرا ایلسه هبه‌سی یا ابراسی صحیح اولور . وبوندن طولایی مشارکنك حصه‌سنی ضامن اولماز

١١١١ ماده

بر دين مشترکده متشارك اولان دائنلردن بری مديونك مالنی اتلاف ايدوبده ضمانا انك الەجغنه تقاص اولسه مشارکی اندن حصەسنی الەبيلور

فقط دين مشتركك ثبوتندن مقدم اولان برسببله دائنلردن برينك مديونه دينی اولوبده دين مشترکده کی حصەسيله تقاص اولسه مشارکی اکا حصەسنی تضمين ايتديرەمز

١١١٢ ماده

دائنلردن بری ديکرينك اذنی اولمقسزين دين مشترکی تأجيل و تأخير ايدەمز

(لاحقه)

١١١٣ ماده

برکيمسه ايکی کشی‌يه برمال صاتسه هر برندن حصەسنی بشقه بشقه مطالبه ايدر مشتريلر يکديکره کفيل اولمدقجه برينك بورجی ديکرندن مطالبه اولنەماز

(باب ثانی)

(قسمت بیاننده اولوب طقوز فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(قسمتك تعریف وتقسیمی حقنده‌در)

١١١٤ ماده
قسمت ٠ حصهٔ شایعه‌یی تعیین ایتمکدر
یعنی کیل ووزن وذراع کبی بر مقیاس ایله حصه‌لری بکدیکردن تمییز وافراز ایلمکدر

١١١٥ ماده
قسمت ایکی وجهله اولور ٠ شویله که یااعیان مشترکه یعنی متعدد ومشترك شیلر قسمله بولنه‌رك هر فرده‌نده شایع اولان حصه‌لر بر قسمنده جمع ایدلمش اولور ٠ اوچ کشی بیننده مشترك اولان اوتوزقیونی اونر اونر اوچه تقسیم کبی بوکا قسمت جمع دینلور ٠ یاخود برعین مشترك تقسیم اولنوب هر جزئنده شایع اولان حصه‌لر بر قسمنده تعین ایدر ٠ برعرصه‌نك ایکی‌یه تقسیمی کبی ٠ بوکا قسمت تفریق وقسمت فرد دینلور

١١١٦ ماده
قسمت برجهتله افراز وبرجهتله مبادله‌در

مثلا ایکی کیمسه بیننده مناصفةً مشترك اولان بر کیله بغدایك هر حبه سنده هر برینك نصف حصه‌سی اولدیغی حالده مجموعی قسمت جمع قبیلندن اوله‌رق ایکی قسمه تقسیم ایله بر قسمی برینه ودیکر قسمی دیکرینه ویرلدکده هربری کندوسنك نصف حصه‌سنی افراز ونصف دیکرینی آخرك نصف حصه‌سیله مبادله ایتمش اولور

کذلك ایکی کشی بیننده مناصفةً مشترك اولان بر عرصه‌نك هر جزئنده هر برینك نصف حصه‌سی اولدیغی حالده قسمت تفریق ایله ایکی‌یه تقسیم اولنه‌رق هر برینه برر قسمی ویرلدکده هر بری کندو نصف حصه‌سنی افراز ونصف دیکرینی آخرك نصف حصه‌سیله مبادله ایلمش اولور

١١١٧ ماده

مثلیاتده افراز جهتی راجحدر

بناء علیه مثلیات مشترکه‌ده متشارك اولنلردن هر بری دیکرینك غیابنده وانك اذنی اولمقسزین کندی حصه‌سنی اخذ ایده‌بیلور . فقط غائبك حصه‌سی کندوسنه تسلیم اولنمدقجه قسمت تمام اولماز . وقبل التسلیم غائبك حصه‌سی تلف اولسه مشارکنك قبض ایلمش اولدیغی حصه بینلرنده مشترك اولور

١١١٨ ماده

قیمیاتده مبادله جهتی راجحدر . مبادله ایسه تراضی یاخود حکم قاضی ایله اوله‌بیلور

بناء علیه مثلیاتدن اولمیان اعیان مشترکه‌ده متشارك اولنلردن

بريسى آخرك غيابنده وانك اذنى اولمسزين كندى حصه سنى اخذ ايده مز

ماده ١١١٩

مكيلات و موزونات ايله جوز و يومورطه كبى عدديات متقاربه هپ مثلياتدر فقط ال ايشى اولان اوانى كبى اختلاف صنعت حسبيله مختلف و متفاوت اولان موزونات قيميدر

وبرده ارپه ايله قاريشق بغداى كبى خلاف جنسيله يكديكردن تمييز وتفريق اولنه ميه جق صورتده مخلوط اولان مثلى قيمياتدندر

ذرعيات دخى قيميدر ٠ فقط برجنس چوقه وفابريقه معمولاتى اولان بزلر كبى افرادى بيننده تفاوت اولميوبده ذراعى شوقدر غروشه ديو صاتيلان ذرعيات مثليدر

حيوانات ايله قاون وقارپوز كبى افرادى بيننده قيمتجه تفاوت بولنان عدديات متفاوته قيمياتدندر

يازمه كتابلر قيمى و باصمه كتابلر مثليدر

ماده ١١٢٠

قسمت جمع ايله قسمت تفريقدن هربرى ايكى نوعه تقسيم اولنور ٠ نوع اول قسمت رضا ٠ ونوع ثانى قسمت قضادر

١١٢١ ماده

قسمت رضا . متقاسمينك يعنى ملك مشترك صاحبلرينك رضالريله اجرا اولنان قسمتدركه بالتراضى بينلرنده تقسيم ايدرلر ياخود جمله سنك رضالريله حاكم تقسيم ايلر

١١٢٢ ماده

قسمت قضا . مقسوم له اولنلردن يعنى ملك مشترك صاحبلرندن بعضيسنك طلبى اوزرينه قاضينك جبراً وحكماً تقسيميدر

(فصل ثانى)

(شرائط قسمت بياننده در)

١١٢٣ ماده

مقسومك عين اولمسى شرطدر . بناء عليه دين مشتركك قبل القبض تقسيمى صحيح اولماز

مثلا متوفانك متعدد كسنه لر ذمتنده الهجغى اولوبده فلانده اولان الهجغى فلان وارثك وفلانده اولان الهجغى فلان وارثك اولمق اوزره تقسيم اولنسه صحيح اولماز . وبو صورتده وارثلردن برى نه تحصيل ايدرسه وارث ديكر اكا مشارك اولور (باب اولك فصل ثالثنه باق)

١١٢٤ ماده

حصه لر تمييز وافراز اولنمدقجه قسمت صحيح اولماز

مثلا مشترك بر ييغين بغداى صاحبلرندن برى ديكرينه سن ييغنك شوطرفنى ال بوطرفى بنم اولسون ديسه تقسيم اولنمش اولماز

١١٢٥ ماده

مقسوم حين قسمتده مشاركلرك ملكى اولمق شرطدر

بناء عليه بعدالقسمه مقسومك مجموعنه برى مستحق چيقسه قسمت باطل اولور

وكذا مقسومك نصف وثلث كبى برجزء شايعنه مستحق چيقسه قسمت باطل اولوب مقسومك تكرار تقسيمى لازم كلور

كذلك برحصه نك مجموعنه مستحق چيقسه قسمت باطل اولوب حصهٔ باقيه حصه دارلر بيننده مشترك اولور

واكر يالكز برحصه نك برمقدار معيننه ياخود برجزءشايعنه مستحق چيقسه اول حصه صاحبى مخيردر ٠

ديلرسه قسمتى فسخ ايدر ٠ وديلرسه فسخ ايتميوب مقدار نقصانيله ديكر حصه داره رجوع ايدر

مثلا يوز آلتمش ارشون برعرصه مناصفةً ايكى يه تقسيم اولندقدن صكره برحصه نك نصفنه برى مستحق چيقسه اول حصه صاحبى ديلرسه قسمتى فسخ ايدر وديلرسه حصه سنك ربعيله مشاركنه رجوع ايدر يعنى انك حصه سنك يكرمى ارشون محلى اولور وهر حصه نك برر مقدار معيننه مستحق چيقديغى تقديرده اكر مساوات اوزره ايسه قسمت فسخ اولنماز ٠ واكر برينككى از وبرينككى چوق ايسه انجق مقدار زياده يه اعتبار اولنور ٠ ويالكز

برینك حصه‌سندن بر مقدار معینه مستحق چیقمش کبی اولور وزیاده کیمك حصه‌سنه اصابت ایتمش ایسه بر وجه بالا مخیر اولوب دیلرسه قسمتی فسخ ایدر . ودیلرسه مقدار نقصانیله مشارکنه رجوع ایلر

١١٢٦ ماده

قسمت فضولی . قولا یاخود فعلا اجازته موقوف اولور مثلا بری مال مشترکی خود بخود تقسیم ایتسه جائز ونافذ اولماز . فقط صاحبلری یك اعلادیو قولا اجازت ویرسه یاخود حصهٔ مفرزه‌لرنده تصرف املاك ایله یعنی بیع وایجار کبی تملکك لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ایتسه‌لر قسمت صحیح ونافذ اولور

١١٢٧ ماده

قسمتك عادلانه اولمسی یعنی حصه‌لر استحقاقلرینه کوره تعدیل اولنه‌رق بریسنده نقصان فاحش اولمامسی لازمدر بناء علیه قسمتده غبن فاحش دعواسی استماع اولنور . فقط مقسوم له اولنلر استیفای حق ایلدکارینی اقرار ایتدکدن صکره غبن فاحش دعواسی ایدرلرسه استماع اولنماز

١١٢٨ ماده

قسمت رضاده متقاسمیندن هر برینك رضاسی شرطدر بناء علیه بریسی غائب اولسه قسمت رضا صحیح اولماز . وایچلرنده صغیر وار ایسه ولیسی یاخود وصیسی انك

مقامنده قائم اولور . واكر وليسى ياخود وصيسى يوق ايسه حاكمك امرينه موقوف اولور وحاكم طرفندن بروصى نصب اولنه رق انك معرفتيله تقسيم اولنور

١١٢٩ ماده

قسمت قضاده طلب شرطدر . حصه دارلرك بريسى طرفندن اولسون طلب واقع اولمدقجه حاكم طرفندن جبراً قسمت صحيح اولماز

١١٣٠ ماده

حصه دارلردن بعضيسى قسمت ايستيوبده بعضيسى امتناع ايتديكى تقديرده فصل ثالث وفصل رابعده بيان اولنه جغى وجهله مال مشترك اكر قابل قسمت ايسه حاكم آنى جبراً تقسيم ايلر . دكل ايسه تقسيم ايلمز

١١٣١ ماده

قابل قسمت . تقسيمه صالح اولان مال مشتركدر . شويله كه اول مالدن مقصود اولان منفعت قسمت ايله فوت اولميه

(فصل ثالث)

(قسمت جمع بياننده در)

١١٣٢ ماده

متحد الجنس اولان اعيان مشتركه ده قسمت قضا جارى اولور

يعنی مشارکلردن يالکز بعضيسنك طلبی اوزرينه حاکم انلری حکما تقسيم ايلر . کرك مثلياتدن اولسون وکرك قيمياتدن اولسون

١١٣٣ ماده

متحد الجنس اولان مثلياتك افرادی بيننده فرق وتفاوت اولمديغندن قسمتی مشارکلردن هيچ برينه مضر اولمدقدن بشقه هر بری حقنی المش وهر برينك تماميت ملکی حصوله کلمش اولور

نته‌کيم ايکی کشی بيننده مشترك اولان بر مقدار بغدای حصه‌لرينه کوره تقسيم اولندقده هر بری حقنی استيفا ايدرك حصه‌سنه اصابت ايدن بغدايه مستقلاً مالك اولور . شو قدر درهم التون کليچه وبو قدر قيه کموش يا باقر ويا تيمور کليچه وبرجنسدن اولان شوقدر پاستال چوقه وبو قدر طوپ بز وشو قدر عدد يورطه دخی بو قبيلدندر

١١٣٤ ماده

متحد الجنس اولان قيمياتك افرادی بيننده فرق وتفاوت وار ايسه‌ده پك جزئی اولمق حسبيله يوق حکمنده اولديغندن بونلر دخی بر وجه بالا قابل قسمت عد اولنمشدر

مثلا ايکی کشی بيننده مشترك اولان بشيوز قيون حصه‌لرينه کوره ايکی‌يه تقسيم اولندقده هر بری حقنی عينيله المش کبی اولور . شوقدر يوز دوه وبوقدر يوز اينك دخی بو قبيلدندر

١١٣٥ ماده

اجناس مختلفه‌ده يعنی مختلف الجنس اولان اعيان مشترکه‌ده

قسمت قضا جاری اولماز . كرك مثلياتدن اولسون وكرك قيمياتدن اولسون يعنی مشاركلردن يالكز برينك طلبی اوزرينه حاكم انلری جبراً قسمت جمع ايله تقسيم ايده‌مز

مثلا حصه دارلردن برينه شوقدر كيله بغدای واكا مقابل ديكرينه بوقدر كيله ارپه ياخود برينه شوقدر قيون واكا مقابل ديكرينه بوقدر دوه يا اينك ويرينه بر قليج وديكرينه بر اكر طاقی وبرينه برقوناق وديكرينه بردكان يا بر چفتلك اعطاسيله قسمت قضا جائز اولماز . اما كنديلری راضی اولدقلری حالده وجه مشروح اوزره قسمت رضا جائز اولور

١١٣٦ ماده

اختلاف صنعت حسبيله مختلف اولان اوانی ولو كه برجنس معدندن مصنوع اولسه بيله مختلف الجنس عد اولنور

١١٣٧ ماده

حليات وبيوك اينجو وجواهر دخی مختلف الجنس اولان اعياندندر

اما افرادی بيننده قيمتجه تفاوت اولميان اوفق اينجولر وصايی طاشی دينلان خرده الماسلر كبی جواهر صغيره متحد الجنس عد اولنور

١١٣٨ ماده

متعدد قوناقلر ودكانلر وچفتلكلر دخی مختلف الجنس اولوب قسمت جمع ايله تقسيم اولنمازلر

مثلا متعدد قوناقلردن بری مشارکلردن برینه ودیکری دیکرینه اعطا
ایله قسمت قضا جائز اولمیوب بونلرك هر بری بروجه آتی قسمت
تفریق ایله تقسیم اولنه بیلور

(فصل رابع)

(قسمت تفریق بیانندهدر)

١١٣٩ ماده

برعین مشترکك تفریق وتبعیضی صاحبلرندن هیچ برینه
مضر دکل ایسه قابل قسمتدر

مثلا برعرصه تقسیم اولندقده هر قسمده ابنیه یاپیلور . واغاج
دیکیلور . وقیو قازیلور . بوجهتله عرصه دن مقصود اولان
منفعت باقی اولور

کذلك برقوناغك سلاملق وحرم دائره لری بشقه بشقه برر منزل
اولمق اوزره تفریق وتقسیم اولندقده قوناقدن مقصود اولان
سکنی منفعتی فوت اولماز . ومشارکلردن هر بری مستقلاً برر منزل
صاحبی اولور

بناء علیه کرك عرصهده وکرك قوناقده قسمت قضا جاری اولور
یعنی صاحبلرندن بری قسمت ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه حاکم
انلری جبراً تقسیم ایلر

١١٤٠ ماده

برعین مشترکك تفریق وتبعیضی صاحبلرندن برینه نافع
ودیکرینه مضر یعنی منفعت مقصودهسنی مفوت اولوبده

نفعی اولان کیمسه قسمت ایستر ایسه کذلك حاکم آنی حکماً تقسیم ایلر

مثلا مشترك بر خانه ده متشارك اولنلردن برینك حصه سی از اولوبده بعد التقسیم انده سکنی ایله انتفاع اولنه میه جق اولدیغی حالده حصه سی چوق اولان مشارکی قسمت ایستر ایسه حاکم انی قضاءً تقسیم ایلر

١١٤١ ماده

تفریق و تبعیضی صاحبلرندن هر برینه مضر اولان بر عین مشترکده قسمت قضا جاری اولماز

مثلا بر دکرمن تقسیم اولنسه ارتق دکرمن اوله رق استعمال اولنه مز بو جهتله منفعت مقصوده فوت اولور . بناء علیه مشارکلرندن یالکز برینك طلبی اوزرینه حاکم آنی تقسیم ایده مز . اما بالتراضی تقسیم اولنور . حمام وقویی وقنات وکوچوك اوطه وایکی خانه اره سنده کی حائط دخی بویله در . بر حیوان ایله بر عربه وبر اکر وبر جبه وبر یوزك طاشی کبی یارمغه وقیرمغه محتاج اولان عروض دخی بو قبیلدندر که هیچ برنده قسمت قضا جاری اولماز

١١٤٢ ماده

بر مشترك کتابك تقسیم اوراقی جائز اولمدیغی کبی متعدد جلدلره منقسم اولان بر کتابك جلد بجلد تقسیمی دخی جائز اولماز

١١٤٣ ماده

ایکی یاخود زیاده کیمسه لر بیننده مشترك اولوبده بشقه سنك

اصلا دخوله حق اولمیان طریقك بری قسمتنی ایستیوبده
دیکری امتناع ایتدیکی تقدیرده نظر اولنور . اکر
بعدالقسمه هر برینه بر طریق قالهجق اولور ایسه تقسیم
اولنور
والا قسمته جبر اولنماز . مکرکه هر برینك بشقه بشقه
طریق ومنفذی اوله . اول حالده ینه تقسیم اولنور

ماده ١١٤٤

مسیل مشترك دخی طریق مشترك کبیدرکه بری قسمت
ایستیوبده دیکری امتناع ایتدیکی تقدیرده اکر بعدالقسمه
هر برینه صوینی آقیدهجق قدر یر قالورسه یاخود مسیل
اتخاذ ایدهجك بشقه یری وار ایسه تقسیم اولنور . والا
تقسیم اولنماز

ماده ١١٤٥

بر کیمسه حق مروری باقی اولمق اوزره ملکی اولان
طریقی صاتهبیلدیکی کبی ایکی کشی بیننده مشترك اولان
بر عقارك تقسیمنده طریق مشترکك رقبهسی یعنی ملکیتی
برنده قالمق ودیکرینك یالکز حق مروری اولمق اوزره
قسمت دخی جائز اولور

ماده ١١٤٦

بر خانهنك تقسیمنده ایکی حصه ارهسنده کی حائط

حصه دارلر بیننده مشترك اوله رق براغلمق جائز اولدیغی کبی یالکز برینك ملکی اولمق اوزره قسمت دخی جائز اولور

(فصل خامس)

(کیفیت قسمت بیاننده در)

۱۱٤۷ ماده

مال مشترك اکر مکیلاتدن ایسه کیل ایله وموزوناتدن ایسه وزن ایله وعددیاتدن ایسه عدد ایله وذرعیاتدن ایسه ذراع ایله تقسیم اولنور

۱۱٤۸ ماده

عرصه واراضی ذرعیاتدن اولدقلرینه مبنی ذراع ایله تقسیم اولنور

اما اوزرلرنده‌کی اشجار وابنیه تقدیر قیمت ایله تقسیم قلنورلر

۱۱٤۹ ماده

برقوناغك تقسیمنده برحصه‌نك ابنیه‌سی دیکر حصه‌نك ابنیه‌سنه نسبتله دها قیمتلو اولدیغی تقدیرده ممکن ایسه دیکر حصه‌یه عرصه‌دن قیمتجه اکا معادل

اولەجق قدر فضلە یر ویریلور دکل ایسە اکا مقابل نقود علاوە ایدیلور

١١٥٠ مادە

ایکی کشی بیننده مشترك برخانەنك فوقانیسی برینه وتحتانیسی دیکرینه اعطا اولنمق اوزرە قسمتی مراد اولندقده کرك فوقانی وکرك تحتانی تقویم اولنەرق قیمت اعتباریله تقسیم اولنور

١١٥١ مادە

بر قوناق تقسیم اولنەجق اولدقده قسام اولان کیمسه ابتدا انی کاغد اوزرنده تصویر وعرصەسنی ذراع ایله مساحه وابنیەسنی تقویم وصاحبلرینك حصەلرینه کوره تسویه وتعدیل وممکن ایسه هرحصه یی یکدیکره تعلق قالمامق اوزرە حق طریق وشرب ومسیلی ایله افراز وبرنجی وایکنجی واوچنجی دیو تلقیب ایتملی وبعده قرعه چکملیدر ٠ برنجی ابتدا اسمی چیقانك وایکنجی ثانیا اسمی چیقانك واوچنجی ثلثا اسمی چیقانك اولور ٠ زیادە حصه وار ایسه ینه بوترتیب اوزرە یورر

١١٥٢ مادە

تکالیف امیریه اکر محافظهٔ نفوس ایچون ایسه عدد رؤس اوزرینه تقسیم اولنوب نسوان وصبیان دفتر توزیعه

ادخال اولنماز . واکر محافظهٔ املاك ایچون ایسه مقدار ملك اوزرینه تقسیم اولنور

زیرا (٨٧) ماده‌ده مذکور اولدیغی اوزره غرامت غنیمته کوره‌در

(فصل سادس)

(خیارات بیانده‌در)

ماده ١١٥٣

بیعده اولدیغی کبی اجناس مختلفه‌نك تقسیمنده دخی خیار شرط وخیار رؤیت وخیار عیب واردر

مثلا حصه‌دارلردن بری شوقدر کیله بغدای واکا مقابل دیکری بوقدر کیله ارپه یاخود بری شوقدر قیون واکا مقابل دیکری بوقدر اینك آلمق اوزره مال مشترکی بالتراضی بینلرنده تقسیم ایتدکلرنده اکر بریسی شوقدر کون مخیر اولمق اوزره شرط ایلمش اولسه اول مدت ظرفنده دیلرسه قسمتی قبول ودیلرسه فسخ ایدر واکر بریسی هنوز مال مقسومی کورمامش ایسه کوردکده کذلك مخیر اولور واکر بریسنك حصه‌سی عیبلو چیقسه دیلرسه قبول ودیلرسه رد ایلر

ماده ١١٥٤

متحد الجنس اولان قیمیاتك تقسیمنده دخی خیار شرط ورؤیت وعیب واردر

مثلا مشترك اولان یوز قیون صاحبلری بیننده حصه‌لرینه کوره تقسیم اولندقده اکر بریسی شوقدر کون مخیر اولمق اوزره شرط

ایلش اولسه اول مدت ظرفنده قسمتی قبول ایدوب اتمامکده مخیر اولور . واکر هنوز قیونلری کورمامش ایسه کوردکده کذلك مخیر اولور . واکر بریسنك حصه سنه اصابت ایدن قیونلرك عیب قدیمی ظهور ایتسه کذلك مخیر اولوب دیلرسه قبول ودیلرسه رد ایلر

١١٥٥ ماده

متحد الجنس اولان مثلیاتك تقسیمنده خیار شرط ورؤیت اولمیوب فقط خیار عیب واردر

مثلا ایکی کشی بینده مشترك اولان بر ییغین بغدای تقسیم اولندقده شو قدر کون مخیر اولمق شرطی معتبر اولماز . وبری بغدایی کورمامش ایسه کوردکده مخیر اولماز . اما برینه ییغینك اوست طرفندن ودیکرینه الت طرفندن ویریلوبده الت طرفی چوروك چیقسه صاحبی مخیر اولوب دیلرسه قبول ودیلرسه رد ایدر

(فصل سابع)

(قسمتك فسخ واقاله سی بیانندەدر)

١١٥٦ ماده

قرعه لر کاملا چکلدکده قسمت تمام اولور

١١٥٧ ماده

قسمت تمام اولدقده ارتق اندن رجوع اولنه ماز

١١٥٨ ماده

اثنای قسمتده مثلا قرعه‌لرك چوغی چیقوبده یالکز بری قالمش اولدیغی حالده حصه‌دارلردن بری رجوع ایده‌جك اولسه باقیلور . اکر قسمت رضا ایسه رجوع ایده‌بیلور . واکر قسمت قضا ایسه رجوع ایده‌مز

١١٥٩ ماده

بعد القسمه حصه‌دارلر کندی رضالریله قسمتی فسخ واقاله ایدرك مقسومی کما فی السابق بینلرنده مشترك ایده‌بیلورلر

١١٦٠ ماده

قسمتده غبن فاحش اولدیغی تبین ایدر ایسه فسخ اولنه‌رق تکرار قسمت عادله ایله تقسیم اولنور

١١٦١ ماده

ترکه‌نك تقسیمندن صکره میتك دینی ظهور ایتسه قسمت فسخ اولنور

مکرکه ورثه دینی ایفا یاخود دائنلر اله جقلرندن انلری ابرا ایدرلر ویاخود میتك مقسومدن بشقه مالی اولوبده بورج انکله ایفا اولنور ایسه اول حالده قسمت فسخ اولنماز

(فصل ثامن)

(احكام قسمت بيانندەدر)

١١٦٢ ماده

حصه دارلردن هر بری بعد القسمه کندی حصه‌سنه مستقلا مالك اولور . برینك حصه‌سنده ارتق دیکرینك علاقه‌سی قالماز . وباب ثالثده بیان اولنه‌جغی وجهله هر بریسی کندی حصه‌سنده کیف مایشاء تصرف ایدر حتی ایکی کشی بیننده مشترك برخانه تقسیم اولنوبده برینك حصه‌سنه ابنیه و دیکرینك حصه‌سنه عرصهٔ خالیه اصابت ایتدیکی صورتده عرصه صاحبی اول عرصه‌ده قویی قازار وکاریز یاپار و ابنیه انشا ایدوب دیلدیکی قدر یوکسلك چیقار ابنیه صاحبنك هواسنی یاخود کونشنی سد ایتسه بیله مانع اوله‌ماز

١١٦٣ ماده

اراضی تقسیمنده اشجار وچفتلك تقسیمنده اشجار ایله ابنیه من غیر ذکر داخل اولور . یعنی اشجار وابنیه کیمك حصه‌سنده بولنور ایسه انك اولور . حین تقسیمده ذکر وتصریحه یاخود جمیع حقوقیله ویاجمیع مرافقیله دینلمك کبی برتعبیر عمومی ایله ادخاله حاجت یوقدر

١١٦٤ ماده

کرك اراضی وکرك چفتلك تقسیمنده اکین ومیوه ذکر

وتصریح اولنمدقجه داخل اولمیوب انلر کما کان مشترك اوله‌رق قالور . حین تقسیمده کرك جمیع حقوقیله کبی برتعبیر عمومی ایراد اولنسون وکرك اولنمسون

١١٦٥ ماده

مقسومك اراضی مجاورده‌ده اولان حق طریق ومسیلی هرحالده داخل قسمت اولور . یعنی کیمك حصه‌سنده واقع اولورسه انك حقوقندن اولور . حین قسمتده کرك جمیع حقوقیله دینلسون وکرك دینلمسون

١١٦٦ ماده

حین قسمتده بر حصه‌نك دیکر حصه‌ده طریقی یاخود مسیلی اولمسی شرط ایدیلورسه اول شرطه رعایت ایدیلور

١١٦٧ ماده

برحصه‌نك دیکر حصه‌ده طریقی اولوبده حین قسمتده ابقاسی شرط ایدلمامش ایسه بشقه طرفه صرف وتحویلی قابل اولدیغی تقدیرده صرف وتحویل اولنور . حین قسمتده کرك جمیع حقوقیله دینلسون وکرك دینلمسون اما طریقك بشقه طرفه صرف وتحویلی قابل اولمدیغی تقدیرده باقیلور . اکرحین قسمتده جمیع حقوقیله دینلمش ایسه طریق داخل قسمت اوله‌رق حالی اوزره ابقا اولنور . واکر جمیع حقوقیله کبی برتعبیرعمومی علاوه

اولنمامش ایسه قسمت فسخ اولنور

بوخصوصده مسیل دخی عینیله طریق کبیدر

١١٦٨ ماده

ایکی کشی بیننده مشترك برخانه‌ده دیکر کمسنه‌نك طریقی اولوبده خانه صاحبلری اول خانه‌یی تقسیم ایده جك اولدقلرنده طریق صاحبی مانع اوله ماز ٠ فقط انلر دخی خانه‌یی تقسیم ایتدکلرنده طریقی حالی اوزره ترك ایدرلر واوچی بالاتفاق خانه ایله برابر طریقی دخی صاتدقلری تقدیرده اکرطریق اوچنك بیننده مشترك ایسه ثمن اوچنك بیننده تقسیم اولنور

واکر طریقك رقبه‌سی قوناق صاحبلرینك اولوبده اول کمسنه‌نك یالکز حق مروری وار ایسه هربری حقنی الور

شویله که عرصه برکره حق مرور ایله وبرکره حق مرورسز تقویم اولنوب ایکی قسمت بیننده‌کی فضله حق مرور صاحبنك اولور ٠ وباقیسی خانه صاحبلرینه عائد اولور

مسیل دخی طریق کبیدر ٠ یعنی برمشترك خانه‌ده دیکر کمسنه‌نك حق مسیلی اولسه اول خانه صاحبلری خانه‌یی تقسیم ایدوب مسیلی حالی اوزره ترك ایدرلر

١١٦٩ ماده

برقوناغك حولیسنده دیکر کمسنه‌نك منزلی اولوبده منزل

صاحبی اول حولیدن مرور ایدر اولدیغی حالده قوناق صاحبلری قوناغی تقسیم ایده جك اولدقلرنده منزل صاحبی مانع اوله ماز
فقط انلر قوناغی تقسیم ایتدکارنده منزلك قپوسی عرضنده اکا بریول ترك ایدرلر

۱۱۷۰ ماده

ایکی یه تقسیم اولنسان برقوناغك ایکی قسمی اره سنده برحائط اولوبده برقسمك دیکر حائطنك اوزرنده کی کیرشلرك اوچلری اول حائط مشترك اوزرنده بولندیغی صورتده اکر حین قسمتده اول کیرشلرك رفعی شرط ایدلمش ایسه رفع اولنور . والارفع اولنماز
ایکی قسم اره سنده کی حائط بر حصه دارك واوجلری اول حائط اوزرینه بندیرلمش اولان کیرشلر دیکرحصه دارك ملکی اولمق اوزره تقسیم اولندیغی صورتده دخی حکم ینه بووجهله در

۱۱۷۱ ماده

برقسمده واقع اولان اغاجلرك داللری دیکر قسمك اوزرینه صارقمش اولدیغی صورتده دخی اکرحین قسمتده قطعی شرط ایدلمامش ایسه اول داللری

کسدیریله مز

١١٧٢ ماده
برطريق خاصده حق مروری اولان برمشترك خانه تقسيم اولندقده حصه دارلردن هر بری اول طريقه قپو وپنجره آچه بيلور . سائر اصحاب طريق اكا مانع اوله ماز

١١٧٣ ماده
قابل قسمت اولان برملك مشتركده حصه دارلردن بری كندوسيچون ديكر حصه دارك اذنی اولمقسزين بربنا ياپدقدن صكره ديكر حصه دار قسمت طلب ايتدكده تقسيم اولنور
اول بنا بانيسنك حصه سنه اصابت ايدرسه فبها . واكر ديكر حصه دارك حصه سنه اصابت ايدرسه بوحصه دار اول بنايی هدم ورفع ايتديره بيلور

(فصل تاسع)

(مهايئه بياننده در)

١١٧٤ ماده
مهايئه . قسمت منافعدن عبارتدر

١١٧٥ ماده
مثلياتده مهايئه جاری اولماز
مهايئه اول قيمياتده جاری اولوركه عينلری باقی اوله رق انلرله انتفاع ممكن اوله

ماده ١١٧٦

مهايئه ايكى نوعدر . نوع اول زمانا مهايئه در

نته كيم ايكى كشى بيننده مشترك اراضى يى برسنه برى وديكر سنه ديكرى زراعت ايتمك وبرمشترك قوناق صاحبلرندن هربرى بالمناوبه اول قوناقده برسنه اوتورمق اوزره مهايئه لرى كبى

نوع ثانى مكانا مهايئه در

نته كيم ايكى كشى بيننده مشترك اولان اراضينك ياريسنى برى وديكر ياريسنى ديكرى زراعت ايتمك ومشترك قوناغك برطرفنده برى وديكر طرفنده ديكرى ياخود اوست قاتنده برى والت قاتنده ديكرى ومشترك ايكى خانه نك بريسنده برى وديكرنده ديكرى اوتورمق اوزره مهايئه لرى كبى

ماده ١١٧٧

برمشترك حيوانى صاحبلرى بالمناوبه قوللانمق اوزره مهايئه جائز اولديغى كبى ايكى مشترك حيواندن برينى برى وديكرينى ديكرى قوللانمق اوزره مهايئه دخى جائز اولور

ماده ١١٧٨

زمانا مهايئه برنوع مبادله در

شويله كه برحصه دارك كندو نوبتنده كى حصهٔ منفعتى ديكر حصه دارك نوبتنده كى حصهٔ منفعتيله مبادله ايدلمش اولور . بوجهتله زمانا مهايئه اجاره حكمنده در

بناء على ذلك زمانا مهايئه ده شوقدر كون ياخود شوقدر آى كبى برمدت ذكر وتعيين اولنمق لازمدر

ماده ۱۱۷۹

مكانا مهايئه برنوع افرازدر

شويله كه ايكى حصه دارك مثلا برمشترك قوناقده اولان منفعتلرى شايع يعنى اول قوناغك هرجزئنه شامل ايكن مهايئه ايله برينك منفعتى اول قوناغك برقطعه سنده وديكرينك منفعتى ديكر قطعه سنده جمع ايدلمش اولور

بناء على ذلك مكانا مهايئه ده ذكر وتعيين مدت لازم دكلدر

ماده ۱۱۸۰

زمانا مهايئه ده بدايت ايچون يعنى حصه دارلردن قنغيسى اول انتفاع ايتمك ايچون قرعه چكلديكى كبى مكانا مهايئه ده دخى قرعه ايله تعيين محل اولنمليدر

ماده ۱۱۸۱

مشترك ومتعدد شيلرك صاحبلرندن برى مهايئه استيوبده ديكرى امتناع ايتدكده اكر اول عين مشتركلر متفق المنفعه ايسه‌لر مهايئه يه جبر اولنور واكر مختلف المنفعه ايسه‌لر جبر اولنماز

مثلا ايكى مشترك خانه‌دن برنده برى وديكرنده ديكرى ساكن اولمق وايكى مشترك حيواندن برينى برى وديكرينى ديكرى قوللانمق اوزره برى مهايئه ايستيوبده ديكرى امتناع ايلسه مهايئه يه جبر اولنور . اما برى خانه ده ساكن اولوبده ديكرى حمامى ايجار ايلمك ياخود برى خانه ده ساكن اولوبده ديكرى اراضى يى زراعت ايتمك اوزره بالتراضى مهايئه جائز ايسه ده برى امتناع ايتسه مهايئه يه جبر اولنماز

١١٨٢ ماده

قابل قسمت اولان مال مشترك صاحبلرندن بری قسمت
ودیكری مهایئه ایستسه قسمت ادعاسی قبول اولنور
وهیچ بریسی قسمت طلبنده اولمدیغی حالده بری مهایئه
ایستیوبده دیكری امتناع ایلسه مهایئه یه جبراولنور

١١٨٣ ماده

قابل قسمت اولمیان برعین مشترك صاحبلرندن بری مهایئه
استیوبده دیكری امتناع ایلسه مهایئه یه جبراولنور

١١٨٤ ماده

سفینه ودكرمن وقهوه‌خانه وخان وحمام كبی عمومك
اجرتله منتفع اولدیغی عقارات مشتركه اهلنه ایجار ایله
اجرتی حصه‌دارلر بیننده حصه‌لرینه كوره تقسیم اولنور
واكرحصه‌دارلردن بری حصه‌سنی ایجاردن امتناع ایدرسه
مهایئه‌یه جبر اولنور • فقط برینك نوبتنده غله‌سی یعنی
كراسی زیاده اولورسه اول زیاده حصه دارلر بیننده
تقسیم اولنور

١١٨٥ ماده

حصه‌دارلردن هر بری زمانا مهایئه‌دن صكره كندو نوبتنده
عقار مشتركی ومكانا مهایأه‌دن صكره كندو حصه‌سنه
اصابت ایدن قطعه‌یی بالذات استعمال ایده‌بیلدیكی
كبی آخره ایجار ایله كندوسیچون اجرتنی اخذ ایده‌بیلور

١١٨٦ ماده

ابتدا منافع اوزرینه مهایئه اولندقدن صکره حصه دارلر کندو نوبتلرینی ایجار ایدوبده برینك نوبتنده غله زیاده اولسه دیگر حصه دار اول زیادهده مشارك اولماز

اما ابتدا استغلال ایتمك اوزره مثلا برمشترك خانهنك کراسنی برآی بری وبرآی دیگری المق اوزره مهایئه ایتسهلر فضلهسی مشترك اولور

فقط ایکی خانهدن برینك غلهسنی بری ودیگرینك غلهسنی دیگری آلمق اوزره مهایئه ایتدکلرنده برخانهنك غلهسی زیاده اولسه دیگر حصه دار اکا مشارك اولماز

١١٨٧ ماده

اعیان اوزرینه مهایئه جائز اولماز

مثلا مشترك اشجارك میوهلری ومشترك حیوانلرك سوتی ویوکی اعیاندن اولمغله اشجار مشترکهدن برمقدارینك میوهسنی مشارکلردن بری ودیگر مقدارینك میوهسنی دیگری ودیوشرمك ومشترك قیونلرك برسوریسنك سوتینی ویوکنی بری ودیگر برسوریسنك سوتینی ویوکنی دیگری المق اوزره مهایئه صحیح اولماز

١١٨٨ ماده

حصهدارلر بالتراضی بینلرنده مهایئه ایتدکلرنده بعده یالکز بریسی آنی فسخ ایده بیلور ایسهده بری کندی نوبتنی آخره ایجار ایتمش ایسه مدت اجاره منقضی اولمدقجه دیگری مهایئهیی فسخ ایدهمز

١١٨٩ ماده

حكم حاكم ايله اجرا اولنان مهايئه يى حصه دارلردن يالكز بری فسخ ايده مز ايسه ده هپسى بالتراضى فسخ ايده بيلور

١١٩٠ ماده

حصه دارلردن برى حصه سنى صاتمق ياخود تقسيم ايلمك مراد ايتدكده مهايئه يى فسخ ايده بيلور

اما مجرد مال مشتركى اسكى حالنه اعاده ايتمك اوزره بلا سبب مهايئه يى فسخ ايده جك اولسه حاكم اكا مساعده ايتمز

١١٩١ ماده

حصه دارلردن برينك ياخود هپسنك وفاتيله مهايئه باطل اولماز

(باب ثالث)

(حيطان وجيرانه متعلق مسائل بياننده اولوب)

(درت فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(احكام املاكه دائر بعض قواعد بياننده در)

١١٩٢ ماده

هركس ملكنده كيف مايشاء تصرف ايدر . فقط

بشقه سنك حقی تعلق ایدرسه مالکی ملکنده استقلال اوزره تصرفدن منع ایدر

مثلا فوقانیسی برینك وتحتانیسی دیکرك ملکی اولان ابنیه ده فوقانی صاحبنك تحتانیده حق قراری وتحتانی صاحبنك فوقانیده حق سقفی یعنی کونشدن ویاغموردن تستر وتحفظ حقی اولمغله بریسی دیکرك اذنی اولمدقجه اکا مضر اوله بیله جك برشی یاپه ماز وکندو بناسنی ییقه ماز

١١٩٣ ماده

فوقانی ایله تحتانینك زقاق قپوسی براولدیغی حالده ایکیسنك صاحبلری اول قپویی مشترکا استعمال ایدرلر . احدهما آخری دخول وخروجدن منع ایده مز

١١٩٤ ماده

کیمکه بر یره مالك اولورسه مافوقنه وماتحتنه دخی مالك اولور

یعنی ملکی اولان عرصه ده ایستدیکی ابنیه یی یاپمق ودیلدیکی قدر چیقمق وزمینی حفر ایله مخزن یاپمق ودیلدیکی قدر درین قویی قازمق کبی تصرفاته مقتدر اولور

١١٩٥ ماده

کمسنه خانه سنده احداث ایلدیکی اوطه سنك سچاغنی قومشوسنك خانه سی اوزرینه اوزاده ماز . اوزادرسه اول خانه اوزرینه کلان مقداری قطع اولنور

١١٩٦ ماده

برکیمسه نك باغچه سنده کی اغاجك داللری قومشوسنك

خانه‌سی یاخود باغچه‌سی اوزرینه اوزامش اولسه اول دالләری باغلایوبده کیرو چکدیرمك یاخود کسدرمك ایله کندو هواسنی تفریغ ایتدیرمکه قومشوسنك صلاحیتی واردر

اما اغاجك کولکه‌سی قومشوسنك باغچه‌سنده‌کی مزروعاته مضردر دیو اغاج کسیله‌مز

١١٩٧ ماده

هیچ کیمسه ملکنده تصرفدن منع اولنه‌ماز . مکرکه آخره ضرر فاحشی اوله . اول حالده منع اولنه بیلور . نته‌کیم فصل ثانیده تفصیل اولنور

(فصل ثانی)

(معاملات جواریه حقنده‌در)

١١٩٨ ماده

هرکس کندی ملکی اولان حائط اوزرینه دیلدیکی قدر چیقار واستدیکی شیئی یاپار ضرر فاحشی اولمدقجه قومشوسی مانع اوله‌ماز

١١٩٩ ماده

بنایه ضرر ویرن یعنی بنایه وهن کتورن وانهدامنه سبب اولان یاخود حوایج اصلیه‌یی یعنی سکنی کبی

بنـادن مقصود اولان منفعت اصليه يى منع ايدن شيلر ضرر فاحشدر

١٢٠٠ ماده

ضرر فاحش بأى وجه كان دفع ايتديريلور

مثلا برخانه نك اتصالنده تيمورجى دكانى ياخود دكرمن ياپيلوبده تيمور ضربندن يادكرمنك دورانندن اول خانه نك بناسنه وهن كلمك ياخود فرون احداث ايله توتونك كثرتندن ويا بزرخانه احداث ايله رائحهٔ كريهه سندن اول خانه ده اوتوريله ميه جق مرتبه صاحبى متأذى اولمق ضرر فاحش اولمغله بوضررلر بأى وجه كان دفع وازاله ايتديريلور

وكذا بركيمسه ديكرك خانه سنه متصل عرصه سنده خرق احداث ايدرك دكرمنه صو اجرا ايتمكله خانه نك ديوارينه وهن كلسه ياخود بركيمسه قومشوسنك ديوارينك ديبنى مزبله اتخاذ وسپورندى القا ايتمكله ديوار چوريسه ديوارك صاحبى ضررينى دفع ايتديرر

كذلك برينك خانه سى قربنده ديكرك احداث ايلديكى خرمنك توزى كلمكله اول خانه ده طوريله ميه جق مرتبه صاحبى متأذى اولسه ضررى دفع ايتديريلور

نته كيم برينك خرمن يرى قربنده ديكرى برمرتفع بنا احداث ايله خرمنك روزكاريىى سد ايلسه ضرر فاحش اولمغله رفع ايتديريلور

كذلك بركيمسه بزازلر چارشوسنده آشجى دكانى احداث ايدوبده توتونى قومشوسنك امتعه سنه اصابت ايله ضررفاحشى اولسه دفع ايتديريلور

وكذلك بركيمسه نك خانه سنده كى كاريز ياريلوبده قومشوسنك خانه سنه جريان ايتمكله ضرر فاحش اولسه قومشوسنك دعواسى اوزرينه اول كاريزك تعمير واصلاحى لازم كلور

١٢٠١ ماده
بر خانه نك هواسنی یاخود نظارتنی كسمك و یاخود
كونشك دخولنی منع ایتمك كبی حوائج اصلیه‌دن اولمیان
منافعه مانع اولمق ضرر فاحش دكلدر
فقط ضیایی بالكلیه سد ایتمك ضرر فاحشدر
بناء علیه بر كیمسه بر بنا احداث ایله قومشوسنك بر پنجره‌لی
اولان اوطه‌سنك پنجره‌سنی سد ایدوبده یازی اوقونه‌میه‌جق
مرتبه قرانلق اولسه ضرر فاحش اولمغله دفع ایتدیریلور ٠
قپوسندن ضیا السون دینیله‌مز ٠ زیرا اوطه‌سنك
قپوسی صوغوقدن و اسباب سائره‌دن ناشی قپانمغه محتاج
اولور
واكر اوطه‌نك ایكی پنجره‌سی اولوبده بریسی بر وجه
بالا بنا احداثیله سد ایدلمش اولسه ضرر فاحش عد
اولنماز

١٢٠٢ ماده
مطبخ و قویی باشی و خانه‌نك حولیسی كبی مقرنسوان
اولان محلك كورنمسی ضرر فاحش عد اولنور
بناء علی ذلك بر كمسنه‌نك خانه‌سنده احداث ایلدیكی
پنجره‌سندن یاخود مجدداً انشا ایلدیكی بنانك پنجره‌سندن
جار ملاصقنك یاخود زقاق آشوری خانه‌سی اولان

بر كيمسه‌نك مقرنسوان اولان محلى كورينور اولسه بوضررك رفعيله امر اولنور . اول كمسنه دخى نسوان كورنميه‌جك صورتده ديوار ياخود تخته پرده ياپوب اول ضررى دفع ايتمكه مجبور اولور . اما بهر حال پنجره‌سنى سد ايتمك اوزره جبر اولنه‌ماز

نته كيم چيتدن معمول بر حائطك آرالغندن قومشونك مقرنسوان اولان محلى كورينور اولسه اول آرالقلرى سد ايتمك اوزره حائطك صاحبنه امر اولور . اما يقوبده ديوار ياپمق اوزره جبر اولنه‌ماز

(٢٢) ماده‌يه باق

١٢٠٣ ماده

برينك انسان بويندن يوكسك يرده پنجره‌سى اولوبده احتمالكه نردبان وضعيله قومشوسنك مقرنسوان اولان محلنه نظر ايلر ديو قومشوسى اول پنجره‌يى سد ايتديره‌مز

(٧٤) ماده‌يه باق

١٢٠٤ ماده

باغچه مقرنسوان عد اولنماز

بناء عليه بر كيمسه‌نك خانه‌سندن قومشوسنك مقرنسوان اولان محلى كورنميوب فقط باغچه‌سى كورنمكله قومشوسى مجرد آرالقده نسوان باغچه‌يه چيقدقده خانه‌كدن كورنمكله باغچه‌مه اولان نظارتكى كس ديه‌مز

١٢٠٥ ماده

برکیمسه باغچه‌سنده‌کی میوه اغاجنه چیقدقده قومشوسنك مقرنسوان اولان محلی کورینور اولسه اول کمسنه اغاجك اوزرینه چیقه‌جق اولدقده نسوان تستر ایتمك ایچون اخبار ایتمك لازمدر . اخبار ایتمدیکی تقدیرده حاکم انی بلا اخبار اول اغاجه چیقمقدن منع ایدر

١٢٠٦ ماده

ایکی کشی بینلرنده مشترك اولان قوناغی تقسیم ایتدکلرنده برینك حصه‌سنه اصابت ایدن محلدن دیکرینك مقرنسوان اولان محلی کورینور اولسه مشترکا بینلرنده برستره اتخاذ ایتملری ایچون امر اولنور

١٢٠٧ ماده

برکیمسه مشروع اوله‌ق ملکنده تصرف ایتمکده ایکن بشقه‌سی انك یاننده بنا احداثیله کندوسی متضرر اولسه ضررینی انجق کندو دفع ایتمك لازم کلور

مثلا برخانه‌نك قدیمی پنجره‌لرندن دیکر کمسنه‌نك محدث خانه‌سنك مقرنسوان اولان محلی کورینور اولسه محدث خانه صاحبی مضرتنی کندو دفع ایتمك لازم کلور . عتیق خانه صاحبندن ادعایه صلاحیتی یوقدر . نته‌کیم برکمسه تیمورجی دکاننه متصل عرصه‌سنده برخانه احداث ایلسه تیمور ضربندن خانه‌مه ضرر فاحش ترتب ایدیور دیو دکانی تعطیل ایتدیره‌مز . وکذا اسکیدن خرمن یری اولان برمحلك قربنده بری خانه احداث ایتدکده خرمنك توزی خانه‌م اوزرینه کلیور دیو خرمن صاحبنه بوراده خرمن دوکمه دیه‌مز

۱۲۰۸ ماده

برمنزلك قديمى يعنى عتيق پنجره‌لرندن قومشوسنك عرصهٔ خاليه‌سى كورينوركن منزل محترق اولدقده اولا قومشوسى اول عرصه‌ده خانه احداث ايتدكدن صكره اول منزلى دخى صاحبى وضع قديمى اوزره بنا ايدرك آچديغى پنجره‌لردن اول محدث خانه‌نك مقرنسوان اولان محلى كورينور اولسه بومضرتى خانه صاحبى كندو دفع ايتمك لازم كلور . صاحب منزله نظارتكى كس ديو جبر ايده‌مز

۱۲۰۹ ماده

بركيمسه‌نك خانه‌سنده احداث ايلديكى پنجره‌لر ايله قومشوسنك مقرنسوان اولان مواضعى بيننده قومشوسنك بريوكسك اوطه‌سى اولمغله مقرنسوان اولان محلى اول پنجره‌لردن كورنمز ايكن قومشوسى اول اوطه‌يى هدم ايتمكله اول پنجره‌لردن قومشوسنك مقرنسوان اولان محلى كورينور اولسه قومشوسى مجرد پنجره‌لر محدث ايدى انكچون نظارتكى كس ياخود پنجره‌لرى سد ايت ديه‌ميوب مضرتى كندو دفع ايتمك لازم كلور

۱۲۱۰ ماده

حائط مشتركى صاحبلرندن برى ديكرينك اذنى اولمدقجه

ترفیع ایده‌مز و اوزرینه کوشك وسائره یاپه‌مز . کرك آخره مضر اولسون وکرك اولمسون

فقط بریسی عرصه‌سی اوزرینه اوطه بنا ایتمك اوزره کیرش وضع ایده‌جك یعنی کیرشلرك اوجلرینی اول حائط اوزرینه بندیره‌جك اولسه مشارکی اکا مانع اوله‌ماز . لکن اون قدر کیرش وضع ایده‌جك ایسه مشارکنك دخی اولقدر کیرش وضعنه حق اوله‌جغندن حائط نقدر کیرش وضعنه متحمل ایسه انجق نصفی قدر کیرش وضع ایده‌بیلوب زیاده‌یه تجاوز ایده‌مز

واکر اول حائط اوزرنده فی الاصل ایکیسنك دخی مساوات اوزره کیرشلری اولدیغی حالده بری کندی کیرشلرینی تزیید ایده‌جك اولسه آخری منع ایده‌بیلور

١٢١١ ماده

حائط مشترك صاحبلرندن بری اول حائط اوزرنده‌کی کیرشلرك محللرینی صاغه صوله واشاغیدن یوقارویه دکشدیره‌مز . اما کیرشلرك اوجلری یوکسکده ایکن ایندیروبده حائطك دها اشاغیسنه وضع ایده‌بیلور

١٢١٢ ماده

برکیمسه‌نك صوقویوسی قربنده قومشوسی بر کنیف یا کاریز یاپوبده اول قویونك صوینی افساد ایلسه

ضرری دفع ایتدیریلور . وبروجهله دفع ضرری قابل اولماز ایسه اوکنیف یاکاریز قپاتدیریلور

کذلك برصویولنك یاننده برینك یاپدیغی کاریزك چرکابی صویه واصل اولهرق ضرر فاحشی اولوبده قپاتمقدن غیری صورتله دفع ضرری قابل اولمسه اول کاریز قپاتدیریلور

(فصل ثالث)

(طریقلر حقنده‌در)

۱۲۱۳ ماده

بر طریقك ایکی طرفنده خانه‌سی اولان کیمسه برندن دیکرینه کوپری انشا ایده‌جك اولسه منع اولنور . اما انشا ایتدکدن صکره اکر ماره‌یه ضرری یوق ایسه هدم اولنماز

فقط بویله طریق عام اوزره یاپلمش اولان کوپریلرده وشهنشینلرده حق قرار اولماز . بناء علی ذلك بروجه بالا طریق عام اوزره انشا اولنان کوپری منهدم اولدقدن صکره صاحبی بنا ایده‌جك اولسه ینه منع اولنه بیلور

۱۲۱٤ ماده

طریق عام اوزرنده الحق چیقندیلر وشهنشینلر کبی ماره‌یه

ضرر فاحشی اولان شیلر قدیم اولسه بیله رفع ایتدیریلور
(٧) ماده یه باق

١٢١٥ ماده

برکیمسه خانه سنی تعمیر ایده جك اولدقده ماره یه ضرر
ویرمامك شرطیله طریقك برطرفنده سریعا چامور یاپوب
بناسنه صرف ایده بیلور

١٢١٦ ماده

لدی الحاجه امر سلطانی ایله برکمسه نك ملکی قیمتیله
النوب طریقه الحاق اولنه بیلور . فقط تأدیهٔ ثمن اولنمدقجه
ملکی یدندن النه ماز (٢٥١) و (٢٦٢) ماده لره باق

١٢١٧ ماده

ماره یه مضرتی اولمدیغی حالده برکمسنه طریقك فضله
اولان یرینی ثمن مثلیله جانب میریدن الوب خانه سنه الحاق
ایده بیلور

١٢١٨ ماده

طریق عامه کیم اولور ایسه اولسون مجدد قپو
آچه بیلور

١٢١٩ ماده

طریق خاصده حق مروری اولمیان کمسنه مجددا قپو
آچه ماز

١٢٢٠ ماده

طریق خاص انده حق و مروری اولنلرك ملك مشترکاری کبیدر

بناء علیه طریق خاص اصحابندن بریسی سائرینك اذنی اولمدقجه کرك مضر اولسون وکرك اولمسون اول طریقده برشی احداث ایده مز

١٢٢١ ماده

طریق خاص اصحابندن بری سائر اصحاب طریقك اذنی اولمدقجه مجددا بنا ایلدیکی خانه سنك طامله سنی اول طریقه اقیده ماز

١٢٢٢ ماده

برکیمسه طریق خاصده اولان قپوسنی سد ایتمکله حق مروری ساقط اولماز

بناء علیه صکره کندوسی وخانه سنی صاتسه مشتریسی تکرار قپوسنی آچه بیلور

١٢٢٣ ماده

طریق عامدن مرور ایدنلرك کثرت ازدحامدن ناشی طریق خاصه دخول ایتمکه حقلری واردر

بناء علیه برطریق خاص اصحابی بینلرنده بالاتفاق اول طریق خاصی صاته مازلر . وبینلرنده تقسیم ایده مزلر . واغزینی سد ایلیه مزلر

(فصل رابع)

(حق مرور و مجری و مسیل بیاننده‌در)

١٢٢٤ ماده

حق مرورده و حق مجراده و حق مسیلده قدمه اعتبار اولنور

یعنی بونلر قدیمدن اوله کلدیکی وجه اوزره ترك وابقا اولنورلر

زیرا (٦) ماده حکمنجه قدیم اولان شی حالی اوزره ابقا اولنور ۰ وخلافنه دلیل اولمدقجه تغییر اولنماز

اما شرعه مخالف اولان قدیمه اعتبار یوقدر ۰ یعنی فی الاصل نامشروع اوله‌رق یاپلمش اولان شی قدیم اولسه‌ده اکا اعتبار اولنمیوب ضرر فاحشی وار ایسه ازاله اولنور (٢٧) ماده‌یه باق

مثلا بر خانه‌نك چركابی ازقدیم طریق عامه جاری اوله کلسه ومارهٔ یه ضرری اولسه قدمنه اعتبار اولنمیوب ضرری دفع ایتدیریلور

١٢٢٥ ماده

بر ینك عرصه‌سندن دیکر کمسنه‌نك حق مروری اولدیغی حالده عرصه صاحبی آنی مرور وعبوردن منع ایده‌مز

ماده ١٢٢٦

مبيحك اباحه‌سندن رجوعه صلاحيتى واردر . وبرضرر اذن ورضا ايله لازم اولماز

بناء على ذلك بركمسنه ديكرك عرصه‌سندن حق مرورى اولمديغى حالده مجرد صاحبنك اذنيله برمدت مرور ايتدكدن صكره صاحبى ديلرسه اتى مروردن منع ايده بيلور

ماده ١٢٢٧

برينك عرصه‌سندن برممر معينده حق مرورى اولان كمسنه‌نك اذنيله صاحب عرصه اول ممر اوزرينه بنا احداث ايلسه اول كمسنه‌نك حق مرورى ساقط اولوب صاحب عرصه ايله ارتق مخاصمه‌يه حقى قالماز

(٥١) ماده‌يه باق

ماده ١٢٢٨

برينك عرصه‌سندن ديكر كمسنه‌نك خرقى ياخود صويولى بحق جارى اوله كلوركن عرصه صاحبى فيما بعد اجرا ايتديرمم ديو منع ايده‌مز

وبونلر اصلاح وتعميره محتاج اولدقده ممكن ايسه صاحبى مجرايه دخول ايله بونلرى اصلاح وتعمير ايدر

اما اول عرصه‌يه كيرمدكجه تعميرلرى ممكن اولمديغى حالده صاحبى عرصه‌سنه كيرمكه اذن ويرمز ايسه

حاكم طرفندن كندوسنه ياعرصه كه كيرملك اوزره اذن ويريا خود سن تعمير ايت ديو جبر اولنور

١٢٢٩ ماده

برخانه نك ياغمور صولرى از قديم قومشونك خانه سنه آققده اولديغى حالده قومشوسى بوندن صكره اقتمم ديو منع ايده مز

١٢٣٠ ماده

برطريقده اولان خانه لرك طامله لرى ازقديم اول طريقه منصب واورادن الت طرفنده واقع برعرصه ايچندن جارى اوله كلوركن عرصه صاحبى عرصه سنده كى مسيل قديمى سد ايده مز • سد ايدرسه حاكم طرفندن سدى رفع ايله وضع قديمنه ارجاع اولنور

١٢٣١ ماده

بركسنه محدث اوطه سنك طامله سنى آخرك خانه سنه اقيده ماز

١٢٣٢ ماده

برخانه ده حق مسيلى اولان كاريزى خانه صاحبى ياخود صاتار ايسه مشتريسى كمافى السابق اققدن منع ايده مز

١٢٣٣ ماده

برخانه دن بحق جارى اولان كاريز طولوب ياخود

يار يلوبده خانه صاحبنه ضرر فاحش اولسه كاريزك صاحبى بوضررى دفعه مجبور اولور

(باب رابع)

(شركت اباحه بياننده اولوب يدى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(مباح اولوب اولميان شيلر بياننده‌در)

١٢٣٤ ماده

صو واوت وآتش مباحدر ٠ ناس بو اوچ شيده شركادر

١٢٣٥ ماده

ير التنده جريان ايدن صولر كيمسه‌نك ملكى دكلدر

١٢٣٦ ماده

برشخص مخصوصك سعى وعملى ايله استنباط اولنمش اولميوبده ناسك انتفاع ايده كلديكى قويلر بين الناس مشترك ومباح اولان شيلردندر

١٢٣٧ ماده

دكزلر وبيوك كوللر مباحدر

١٢٣٨ ماده

مملوك اولميان انهار عامه‌كه مقاسمه يعنى برجماعتك ملكى

اولان مجراره داخل اولميان نهرلردر . بونلر دخی
مباحدر
نيل وفرات وطونه وطونجه كبی
١٢٣٩ ماده
انهار مملوكه يعنی بروجه مشروح مقاسمه داخل اولان
نهرلر ايكی نوعدر
نوع اول . اول نهرلردركه صويی بين الشركا متفرق
ومنقسم اولور فقط انلرك اراضيسنده تماماً محو اولميوب
بقيه‌سی عامه‌يه مباح اولان مفازه‌لره يعنی قيرلره جريان ايلر
بوقبيلدن اولان نهرلر من وجه عام اولديغندن بونلره
دخی نهر عام دينلور بونلرده دخی شفعه جاری اولماز
نوع ثانی . نهر خاصدركه صويی اشخاص معدوده‌نك
اراضيسنه متفرق ومنقسم اولور . واراضيلرينك
نهايتنه وارنجه محو اولوب برمفازه‌يه منفذی اولماز .
ايشته شفعه انجق بونوعده جاری اولور
١٢٤٠ ماده
بركيمسه‌نك اراضيسنه نهرك كتورديكی چامور انك
ملكيدر . ديكر كمسنه اكا تعرض ايده‌مز
١٢٤١ ماده
صاحبسز يرلرده خدايی نابت اولان اوتلر مباح اولديغی

كبى بر كيمسه‌نك ملكنده سببيتى اولقسزين خدايى نابت اولان اوتلر دخى مباحدر

اما بوخصوصده اول كيمسه‌نك تسببى اولسه شويله‌كه اراضيسنى سقى ايتسه ياخود اطرافنه خندق چويرمك كبى بر وجهله انبات ايچون اعداد وتهيئه ايلسه اول اراضيده حاصل اولان نباتات كندوسنك مالى اولور ٠ آخر كمسنه انلردن برشى الەمز ٠ الوبده استهلاك ايدرسه ضامن اولور

١٢٤٢ ماده

اوت ٠ ساقى اولميان نباتات اولوب اشجاره شامل اولماز

منتار دخى اوت حكمنده‌در

١٢٤٣ ماده

جبال مباحه‌ده يعنى كمسه‌نك يد تملكنه چقمامش اولان طاغلرده‌كى خدايى نابت اغاجلر مباحدر

١٢٤٤ ماده

بر كيمسه‌نك ملكنده خدايى نابت اولان اغاجلر كندوسنك ملكيدر ٠ انك اذنى اولمدقجه بشقه‌سى انلرى احتطاب ايده‌مز ٠ ايدرسه ضامن اولور

١٢٤٥ ماده

بر كيمسه بر آغاجى آشيلەسه آشى قلمندن سورن فليزلر

کندوسنك ملکی اولدیغی کبی میوه‌لری دخی انك
اولور

١٢٤٦ ماده

بر کیمسه‌نك نفسیچون اکدیکی تخمك هر درلو حاصلاتی
کندی مالیدر کمسنه طرفندن تعرض اولنه‌ماز

١٢٤٧ ماده

آو مباحدر

(فصل ثانی)

(مباح اولان شیلرك کیفیت استملاکی بیانده‌در)

١٢٤٨ ماده

اسباب تملك اوچدر · برنجیسی بیع وهبه کبی ملکی
بر مالکدن دیکر مالکه ناقلدر · ایکنجیسی ارث کبی
بر کمسنه‌نك دیکره خلف اولمسیدر · اوچنجیسی مالکی
اولمیان برمباح شیئی اله کچورمکدر · بو دخی یاحقیقیدرکه
اول شیئه حقیقة وضع ید ایلمکدر یاخود حکمیدرکه
یاغمور صویی برکدیرمك ایچون برقاب قویمق وآو ایچون
طوزاق قورمق کبی سببنی تهیئه ایله اولور

١٢٤٩ ماده

هر کیم که مباح اولان شیئی احراز ایلرسه اکا مستقلا مالك
اولور

مثلا بر کیمسه‌نك دستی یاخود فوچی کبی برقاب ایله بر نهردن الدیغی صو اول قاب ایچنده محرز ومحفوظ اولمغله اول کیمسه‌نك مالی اولور . بشقه‌سنك اندن انتفاعه صلاحیتی یوقدر . وصاحبنك اذنی اولمقسزین بشقه‌سی اخذ واستهلاك ایدرسه ضامن اولور

١٢٥٠ ماده

احرازك قصده مقرون اولمسی لازمدر

بناء علیه بر کیمسه یاغمور صوبی المق قصدیله بر محله برقاب قویدقده اول قاب ایچنده طو پلانان یاغمور صوبی اول کیمسه‌نك مالی اولور . کذلك صو برکدرمك ایچون انشا اولنان حوض وصهریجده‌کی صو صاحبنك مالیدر . اما بر کیمسه‌نك بغیر قصد بر محله وضع ایتدیکی قاب درونده بریکن یاغمور صوبی کندوسنك مالی اولماز . بشقه برکمسنه آنی اخذ ایله استملاك ایده بیلور (٢) ماده‌یه باق

١٢٥١ ماده

صوبی احرازده ارقه‌سی منقطع اولمق شرطدر

بناء علیه ایچندن صو صیزان قویوده‌کی صو محرز اولماز . صاحبی اباحه ایتمکسزین دیکر کمسنه اویله بر قویوده صیزوبده مجتمع اولان صوبی اخذ واستهلاك ایلسه ضمان لازم کلمز

وکذا صوبی متتابع الورود اولان یعنی بر طرفندن نقدر صو چیقارسه دیکر طرفندن اوقدر صو کیرن حوضلرده‌کی صو محرز دکلدر

١٢٥٢ ماده

خدايى نابت اوتلر طوپلامغله و بچوب دمت ايتمكله احراز اولنمش اولور

١٢٥٣ ماده

جبال مباحه ده خدايى نابت اولان اغاجلرى كيم اولورسه اولسون احتطاب ايده بيلور . ومجرد احتطاب ايله يعنى طوپلامغله انلره مالك اولور . باغلامق شرط دكلدر

(فصل ثالث)

(مباح اولان شيلرك احكام عموميه سى بياننده در)

١٢٥٤ ماده

مباح ايله هركس انتفاع ايده بيلور . فقط سائره ضرر ويرمامك ايله مشروطدر

١٢٥٥ ماده

مباح اولان شيئى اخذ واحراز ايتمكدن بر كيمسه آخر كيمسه يى منع ايده مز

١٢٥٦ ماده

صاحبسز يرلرده خدايى نابت اولان اوتلرى هركس حيوانته يديره بيلور وانلردن ايستديكى قدر اخذ واحراز ايده بيلور

ماده ۱۲۵۷
برکیمسه‌نك ملکنده کندوسنك تسببی اولقسزین خدایی
نابت اولان اوتلر دخی مباح ایسه‌ده صاحبی کندی
ملکنه آخری دخولدن منع ایده بیلور

ماده ۱۲۵۸
برکیمسه‌نك جبال مباحه‌دن طوپلایوبده اوراده براقدیغی
اودونلری بشقه‌سی اخذ ایلسه اول کیمسه استرداد
ایده‌بیلور

ماده ۱۲۵۹
جبال مباحه‌ده وصاحبسز وادیلرده ومرعالرده‌کی
صاحبسز اغاجلرك میوه‌لرینی کیم اولورسه اولسون
دیوشیره‌بیلور

ماده ۱۲۶۰
برکیمسه برینی قیردن اودون طوپلامق یاخود آوطوتمق
ایچون استیجار ایتسه اول اجیرك طوپلادیغی اودون
ویاطوتدیغی آو مستأجرك اولور

ماده ۱۲۶۱
برکیمسه کندی ملکنده آتش یاقسه سائرینی ملکنه
دخول ایله انتفاعدن منع ایده‌بیلور
اماکمسنه‌نك ملکی اولمیان صحراده بری آتش یاقسه سائر
ناس انکله انتفاع ایده‌بیلور • شویله‌که انکله ایصینه بیلور •

وضیاسنده برشی دیکه بیلور ۰ واندن قندیلنی یاقه بیلور ۰ آتشك صاحبی مانع اوله ماز ۰ فقط صاحبنك اذنی اولمدقجه کمسنه اول آتشدن برقور الهمز

(فصل رابع)

(حق شرب وشفه بیانندهدر)

۱۲٦۲ ماده
شرب ۰ اکین وحیوان صولامق ایچون صو ایله انتفاع ایتمك نوبتیدر

۱۲٦۳ ماده
حق شفه ۰ صو ایچمك حقی دیمکدر

۱۲٦٤ ماده
هرکس هوا وضیا ایله انتفاع ایلدیکی کبی دکزلر وبیوك کوللر ایله دخی انتفاع ایده بیلور

۱۲٦٥ ماده
مملوك اولمیان نهرلردن هرکس اراضیسنی سقی ایده بیلور ۰ واراضیسنی سقی ایتمك ودکرمن انشا ایلمك اوزره جدول وخرق آچه بیلور ۰ فقط سائره مضرتی اولمامق شرطدر
بناء علیه صویی طاشیروبده خلقه ضرر ویرسه یاخود

نهرك صويى بتون بتون كسلسه وياخود قايقلرك سيرينه
مانع اولسه منع اولنور

١٢٦٦ ماده

محرز اولميان صوده جمله انسان وحيوانلرك حق شفهسى
واردر

١٢٦٧ ماده

انهار مملوكهنك يعنى مجارىٔ مملوكهيه داخل اولان صولرك
حق شربى اصحابنكدر • سائرينك انلرده حق شفهسى
واردر

بناء على ذلك برجماعته مخصوص اولان نهردن ياخود برينك
خرقندن ياقناتندن ياخود قويسندن بلا اذن بشقهسى
اراضيسنى سقى ايدهمز • فقط حق شفهسى اولمق
حسبيله صو ايچهبيلور • وحيوانلرينك كثرتى حسبيله
نهرك ياخرقك وياخود قناتك تخريبندن خوف اولنماز ايسه
حيوانلرينى دخى كتوروب صولايه بيلور • وبرده
دستى وفوچى ايله صو الوب خانهسنه وباغچهسنه
كوتوره بيلور

١٢٦٨ ماده

بركيمسهنك ملكى درونندهصويى متتابع الورود اولان
برحوض ياخود برقويى وياخود برنهر اولديغى حالده

صو ایچمك ایستیان کمسنه ملکنه دخولدن منع
ایده بیلور
لکن قربنده بشقه ایچه جك مباح صو بولنماز ایسه
ملك صاحبی یا اول کیمسه یه صو چیقارمغه ویاخود
کیروبده صو المسی ایچون رخصت ویرمکه مجبوردر ٠
وصو چیقارمدیغی تقدیرده اول کمسنه نك کیروبده صو
المغه حق واردر ٠ فقط بشرط السلامه‌در ٠ یعنی
حوضك یاقویینك ویاخود نهرك کنارینی بوزمق کبی
برضرر ایتمامسی شرطدر

١٢٦٩ ماده

برنهر مشترکده حصه‌دار اولان کیمسه دیکرلرك اذنی
اولمدقجه اندن دیکر برنهر یعنی جدول ویاخرق آچاماز ٠
وقدیم نوبتنی تبدیل ایلیه‌مز ٠ وکندی نوبتنی اول
نهردن حق شربی اولمیان دیکر اراضیسنه سوق ایده‌مز ٠
وبوشیلره دیکر حصه‌داران رضا ویرسه‌لر بعده کندولری
یاخود وارثلری رجوع ایده بیلورلر

(فصل خامس)

(احیاء موات حقنده‌در)

١٢٧٠ ماده

اراضیٔ موات ٠ اول یرلردرکه کمسنه نك ملکی وبرقصبه

وقریه‌نك مرعاسی یامحتطبی یعنی بالطه‌لغی اولمدیغی حالده
اقصای عمراندن بعیداوله
یعنی قصبه یاقریه‌نك الك كنارنده‌كی خانه‌لرندن جهیرالصوت
اولان كیمسه‌نك صداسی استماع اولنمیه

١٢٧١ ماده

عمرانه قریب اولان یرلر اهالی‌یه مرعی وخرمن یری
ومحتطب اولمق اوزره ترك اولنور ٠ وبو یرلره اراضیٔ
متروكه دینلور

١٢٧٢ ماده

بر كیمسه اذن سلطانی ایله اراضیٔ مواتدن بریری احیا
واعمار ایلسه اكا مالك اولور
واكر سلطان یاخود وكیلی بر كیمسه‌یه بریردن مجرد انتفاع
ایدوبده تملك ایتامك اوزره احیاسنه اذن ویرسه اول
كیمسه مأذون اولدیغی وجهله اول یرده تصرف ایدر ٠
اما اول یره مالك اولماز

١٢٧٣ ماده

بر كیمسه برقطعه اراضینك برمقدارینی احیا ایدوبده باقیسنی
ترك ایتسه احیا ایتدیكی محللره مالك اولوب باقیسی انك
اولماز
فقط احیا ایلدیكی اراضینك اورته‌سنده برمقدار محلی خالی
قالسه اول محل دخی انك اولور

ماده ١٢٧٤
بر کیمسه اراضیٔ مواتدن بر یری احیا ایتدکدن صکره دیکر کمسنه‌لر دخی کاوب درت طرفنده‌کی یرلری احیا ایتسه‌لر اول کیمسه‌نك یولی الك صکره احیا ایده‌نك اراضیسنده تعین ایدر . یعنی انك یولی اورادن اولور

ماده ١٢٧٥
تخم اکمك وفدان دیکمك ارضی احیا اولدیغی کبی نطاس ایلمك یاسقی ایتمك یاخود سقی ایچون خرق وجدول اچمق دخی احیادر

ماده ١٢٧٦
بر کیمسه اراضیٔ مواتدن بر یرك اطرافنه دیوار چکسه یاخود سیل صویندن محافظه ایده‌جك قدر اطرافنی یوکسلدوبده مسنات یاپسه اول یری احیا ایتمش اولور

ماده ١٢٧٧
طاش یاخود دیکن ویا قوری اغاج داللری وضع ایدرك اراضینك جوانب اربعه‌سنی احاطه ایتمك یاخود اراضینك اوتلرینی ایقلامق ویاخود ایچنده‌کی دیکنلری یاقمق ویاخود قویی قازمق اول اراضی‌یی احیا دیمك اولمیوب انجق تحجیردر

١٢٧٨ ماده
بر كيمسه اراضئ مواتده اولان اوتلرى يادیكنلرى بيچوب واراضينك اطرافنه وضع ايله اوزرلرينه طوپراق دخى وضع ايدوب انجق سيل صوينه مانع اوله جق وجهله مسناتنى اتمام ايلمسه اول اراضى يى احيا ايتمش اولميوب فقط تحجير ايتمش اولور

١٢٧٩ ماده
بر كيمسه اراضئ مواتدن بر محلى تحجير ايتسه اوچ سنه مدت اول يره سائرندن احق اولور . اوچ سنه يه قدر احيا ايتمز ايسه حقى قالماز . واحيا ايتمك اوزره بشقه سنه ويريله بيلور

١٢٨٠ ماده
بر كيمسه نك اذن سلطانى ايله اراضئ مواتده قازديغى قويى كندوسنك ملكيدر

(فصل سادس)

(اراضئ مواتده اذن سلطانى ايله حفر اولنان قوييلرك)
(واجرا اولنان صولرك وغرس اولنان اغاجلرك)
(حريمى بيانندهدر)

١٢٨١ ماده
قويينك حريمى يعنى حوليسنك حقوقى هر طرفدن قرقر آرشوندر

۱۲۸۲ ماده

كوزلرك يعنى بريردن چيقار يلو بده صويى ير يوزنده جارى اولان منبعلرك حريمى هر طرفدن بشر يوز آرشوندر

۱۲۸۳ ماده

هروقت ايقلانمغه محتاج اولميان نهر كبيرك ايكى طرفدن حريمى نهرك نصفى قدردركه ايكى طرفده‌كى حريملرينك مقدارى نهرك عرضنه مساوى اولور

۱۲۸٤ ماده

هر وقت ايقلانمغه محتاج اولان نهر صغيرك يعنى خرقلرك و جدوللرك و برده ير التنده‌كى قناتك حريملرى ايقلانه‌جقلرى وقت طاشلرينى وچامورلرينى طرح و القا ايچون لزومى قدر يردر

۱۲۸٥ ماده

صويى ير يوزنده جارى اولان قناتك حريمى كوزلر كبى هر طرفدن بشر يوز آرشوندر

۱۲۸٦ ماده

قويلرك حريمى صاحبلرينك ملكيدر ٠ بشقه‌سى انده بروجهله تصرف ايده‌مز ٠ وبركيمسه ديكرينك حريمنده قويى قازسه قپاتديريلور

منبعلرك ونهرلرك وقنواتك حريملرى دخى بو وجه اوزره‌در

١٢٨٧ ماده

برقويينك حريمى قربنده ديكرى اذن سلطانى ايله بر قويى حفر ايتسه سائر جهتلردن بو قويينك دخى قرقر آرشون حريمى اولور . اما اولكى قويينك جهتنده انك حريمنه تجاوز ايده‌مز

١٢٨٨ ماده

بر قويينك حريمى خارجنده بركسنه قويى قازوبده اولكى قويينك صويى بو قيويه كيتسه برشى لازم كلمز

نته‌كيم بركسنه ديكرك دكانى ياننده دكان آچوبده اولكى دكانك اخذ واعطاسى كاسد اولسه ايكنجى دكان سد اولنه‌مز

١٢٨٩ ماده

اراضئ مواتده اذن سلطانى ايله غرس اولنان اغاجك حريمى هر طرفدن بشر آرشوندر . بومسافه درونده بشقه‌سى اغاج غرس ايده‌مز

١٢٩٠ ماده

ديكرك عرصه‌سى ايچنده جريان ايدن خرقك ايكى

طرفندن صویی طوته جق قدر کنارلری خرق صاحبنکدر
وایکی طرفدن کنارلری مرتفع ایسه بو مرتفع یرلر دخی
کذلك خرق صاحبنکدر
واکر کنارلری مرتفع اولمیوبده اوزرلرنده کرك عرصه
صاحبنك وکرك خرق صاحبنك مغروس اغاجلری اولمق
کبی برینك ذی الید اولدیغنه دائر بر دلیل دخی بولنمز ایسه
اول حالده بو یرلر عرصه صاحبنکدر . فقط خرق صاحبی
دخی خرقنی ایقلایه جغی وقت چاموری ایکی طرفه طرح
والقا ایتمکه حقی واردر

ماده ١٢٩١
بر کیمسه نك کندی ملکنده حفر ایلدیکی قویینك حریمی
یوقدر . قومشوسی دخی انك یاننده وکندی ملکنده
دیکر بر قویی حفر ایده بیلور . واول کیمسه بنم قویمك
صویینی جذب ایدر دیو قومشوسنك قویی حفر ایتمسنه
مانع اوله مز

(فصل سابع)

(احکام صیده دائر اولان مسائل بیاننده در)

ماده ١٢٩٢
کرك مزراق وتفنك کبی آلات جارحه ایله وکرك آغ

وطوزاق کبی شیلرله وکرك معلم کلب کبی آزیلی حیوانلر ومعلم طوغان کبی یرتیجی قوشلر ایله آوطوتمق جائزدر

ماده ۱۲۹۳

صید یعنی آو انساندن متوحش اولان یبانی حیواندر

ماده ۱۲۹٤

حیوانات اهلیه صید اولمدیغی کبی انسان ایله مأنوس اولان یبانی حیوانلر دخی صید اولماز

بناء علی ذلك امثالی دلالتیله یبانی اولمدیغی معلوم اولان کوکرجین یاخود آیاغنده زیل اولان طوغان وبوینده طاسمه بولنان کیك طوتلسه لقطه قبیلندن اولوب صاحبی ظهورنده ویرمك اوزره طوتان کیمسه نك انی اعلان ایتمسی لازم کلور

ماده ۱۲۹۵

صیدك انساندن ممتنع اولمسی یعنی آیاقلریله یاخود قنادلریله صاوشوب قورتیله بیله جك حالده بولنمسی لازمدر

قاچوب قورتیله میه جق حاله دوچار اولسه مثلا برکیك برقویی یه دوشسه حال صیدیتدن چیقمش اولور

ماده ۱۲۹٦

کیمکه برآوی حال صیدیتدن چیقاررسه انی طوتمش اولور

ماده ۱۲۹۷

آو طوتانکدر

مثلا بر کیمسه بر آوه آتوبده انی قاچوب قورتیله‌میه‌جق صورتده جرح ایلسه اکا مالك اولور . اما خفیفجه یعنی قاچوب قورتیله‌بیله‌جك صورتده جرح ایتمکله اکا مالك اولمیوب دیکر کمسنه انی اورمغله یاخود دیکر صورتله طوتسه اکا مالك اولور
وکذا بر کیمسه بر آوی اوروب دوشوردکدنصکره اول آو قالقوبده قچارکن دیکر کمسنه انی اخذ ایله استملاك ایده‌بیلور

١٢٩٨ ماده

ایکی صیادك قورشونلری بردن برآوه اصابت ایلسه اول آو ایکیسی بیننده مناصفة مشترك اولور

١٢٩٩ ماده

ایکی کیمسه کلب معلّمرین صالیویروبده ایکیسی بر آوه اصابت ایتسه اول آو صاحبلری بیننده کذلك مشترك اولور . واکر هربری برر آو طوتسه هربرینك طوتدیغی آو صاحبنك اولور
کذلك ایکی کیمسه کلب معلّمرینی صالیویروبده بری آوی دوشورمش ودیکری اولدرمش اولدیغی صورتده اکر اولکیسنك کلبی انی قاچوب قورتیله‌میه‌جق حاله کتورمش ایسه اول آو آنکدر

١٣٠٠ ماده

بر کیمسه‌نك خرقنده یاجدولنده اولامقسزین طوتیله‌ماز اولان بالقلری دیکر کمسنه صید ایله استملاك ایده‌بیلور

۱۳۰۱ ماده
بر کیمسه صو کنارنده صید ماهی ایچون بر یر تهیئه ایدرك
اورایه بر چوق بالق کلوبده صو ازاله‌رق اول بالقلر
آولامغه محتاج اولمقسزین طوتیله‌بیلور اولسه اول بالقلر
اول کیمسه‌نك اولور
اما اول محلده صوینك کثرتندن ناشی بالقلرك طوتلمسی
آولامغه محتاج اولسه بو بالقلر اول کیمسه‌نك اولمیوب دیکر
کمسنه انلری صید ایله استملاك ایده‌بیلور
۱۳۰۲ ماده
بر کیمسه‌نك خانه‌سنه بر آو کیروبده انی طوتمق ایچون
قپوسنی سد ایلسه اکا مالك اولور
اما قپوسنی سد ایله احراز ایتمدن اکا مالك اولمیوب دیکر
بر کمسنه اول آوی طوتیویرسه اکا مالك اولور
۱۳۰۳ ماده
بر کیمسه صید ایچون بر محله آغ و طوزاق کبی برشی وضع
ایدوبده برآو طوتلسه اول کیمسه‌نك مالی اولور
فقط بر کیمسه آغنی قورومق ایچون بر محله سروبده اکا
برآو طوتیلیویرسه انك مالی اولماز
نته‌کیم بر کیمسه‌نك اراضیسنده‌کی چقوره دوشن آوی
دیکر کمسنه اخذ ایله استملاك ایده‌بیلور • اما اول اراضی

صاحبی اول چقوری صید ایچون حفر ایتمش ایسه اول
آوه سائرندن احق اولور(١٢٥٠) مادہیه باق

١٣٠٤ ماده

بر یبانی حیوان بر کیمسه نك باغچه سنده یووه یاپمغله
ویمورطله مغله انك مالی اولماز ۰ دیکر بر کیمسه انك
یمورطه لرینی یاخود یاوریلرینی اخذ ایدیویرسه باغچه
صاحبی استرداد ایدهمز
فقط اول کیمسه باغچه سنی یبانی حیوان کلوبده یمورطلامق
ویاوریلامق ایچون تهیئه ایتمش ایسه کلوب یمورطلایان
ویاوریلیان حیوانلرك یمورطه لری ویاوریلری کندوسنك
اولور

١٣٠٥ ماده

بر کیمسه نك باغچه سنده مکان اتخاذ ایدن آریلرك یاپدیغی
بال اول باغچه نك منافعندن معدود اوله رق اول کیمسه نك
مالیدر ۰ برکمسنه اکا تعرض ایدهمز ۰ یالکز بیت المالك
عشرینی ویرمسی لازم کلور

١٣٠٦ ماده

بر کیمسه نك قوانندہ مجتمع بولنان آریلر مال محرز عد
اولنور ۰ بونلرك بالی دخی اول کیمسه نك مالیدر

١٣٠٧ ماده

برینك قوانندن چیقان اوغل آریسی دیکرك خانه سنه

قونوبده خانه صاحبی اخذ ایلسه قوان صاحبی انی
استرداد ایده بیلور

(باب خامس)

(نفقات مشترکه بیاننده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(اموال مشترکه‌نك تعمیراتی ودیکر بعض مصارفاتی)

(بیاننده‌در)

١٣٠٨ ماده

برملك مشترك تعمیر وترمیمه محتاج اولدقده صاحبلری
حصه‌لرینه کوره بالاشتراك تعمیر ایدرلر

١٣٠٩ ماده

حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله کندی مالندن قدر
معروف پاره صرف ایدرك ملك مشترکی تعمیر ایتسه
مشارکنه حصه‌سیله رجوع ایدر

یعنی مصرفدن مشارکنك حصه‌سنه هرنه اصابت ایدرسه انی
اندن الور

١٣١٠ ماده

محتاج تعمیر اولان ملك مشترکك صاحبلرندن بری غائب اولوبده
دیکری انی تعمیر ایتمك ایستدکده حاکمدن اذن آلور

وحاكمك اذنى غائب اولان حصه دارك اذنى مقامنده قائم اولور

يعنى حاضر اولان حصه دار اذن حاكمله اول ملك مشتركى تعمير ايتدكده غائب اولان مشاركندن اذن المش حكمنده اولەرق مصرفدن حصه سيله اكا رجوع ايدر

١٣١١ ماده

بر كيمسه مشاركندن وحاكمدن استيذان ايتمكسزين ملك مشتركى خود بخود تعمير ايلسه متبرع اولور

يعنى مصرفدن مشاركنك حصه سنه اصابت ايدن مقدارى اندن آلەمز اول ملك مشترك كرك قابل قسمت اولسون وكرك اولمسون

١٣١٢ ماده

بر كيمسه قابل قسمت اولان ملك مشتركنى تعمير ايتمك ايستيوب ده مشاركى امتناع ايتشيكن خود بخود تعمير ايلسه متبرع اولور

يعنى مشاركنه حصه سيله رجوع ايدەمز

واكر اول كيمسه مشاركنك بو وجهله امتناعى اوزرينه حاكمه مراجعت ايتسه (٢٥) ماده يه مبنى تعمير جبر اولنه مز . فقط جبرا تقسيم اولنه بيلور . وبعد القسمه اول كيمسه كندى حصه سنده ايستديكنى ياپار

١٣١٣ ماده

دكرمن وحمام كبى قابل قسمت اولميان بر ملك مشترك

تعميره محتاج اولمغله صاحبلرندن بری تعمیر ایتمك ایستیوبده مشارکی امتناع ایتسه حاکمك اذنیله کندی طرفندن قدر معروف پاره صرف ایدرك تعمیر ایلر ٠ ومصارف تعمیریه‌دن مشارکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقدار پاره کندوسنك اندن الەجغی اولور ٠ واول ملك مشترکی ایجار ایله اجرتندن اشبو الەجغی استیفا ایده بیلور

واکر حاکمدن استیذان ایتمکسزین تعمیر ایتمش ایسه نقدر صرف ایتدیکنه باقلمیوب انجق بنانك وقت تعمیرده‌کی قیمتندن مشارکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری بروجه مشروح استیفا ایده بیلور

ماده ١٣١٤

بویله دکرمن وحمام کبی قابل قسمت اولمیان ملك مشترك بالکلیه منهدم اولوبده عرصهٔ صرفه قالدیغی حالده صاحبلرندن بری بنا ایتمك ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه بنایه جبر اولنمیوب عرصه‌سی تقسیم اولنور

ماده ١٣١٥

فوقانیسی برینك وتحتانیسی دیکرك ملکی اولان ابنیه منهدم یا محترق اولسه هر بری کما فی السابق ابنیه‌سنی یاپاره احدهما آخره مانع اوله‌ماز

وفوقانی صاحبی تحتانی صاحبنه سن ابنیه‌کی یاپ که اوزرینه بنده ابنیه‌می یاپه‌یم دیوبده تحتانی صاحبی امتناع ایتمکله فوقانی صاحبی حاکمدن اذن اله‌رق تحتانی وفوقانی ابنیه‌یی انشا ایتدکده تحتانی صاحبی حصهٔ مصرفنی ویرنجیه‌دك انی تحتانیده تصرفدن منع ایدر

ماده ۱۳۱۶

ایکی قومشو بیننده‌کی حائط مشترك اوزرنده طرفینك کوشك وکیرش اوجلری کبی حموله‌لری اولدیغی حالده حائط منهدم اولوبده برینك امتناعی اوزرینه دیکری بنا ایلسه مشارکی مصرفنك نصفنی تأدیه ایدنجیه‌دك انی اول حائط اوزرینه حموله وضعندن منع ایدر

ماده ۱۳۱۷

ایکی خانه بیننده‌کی دیوار منهدم اولوبده برندن دیکرینك مقرنسوان اولان محلی کورینور اولدیغی جهتله برینك صاحبی مشترکا دیواری بنا ایتمك ایستدیکی حالده‌دیکرینك صاحبی امتناع ایلسه بنایه جبراولنماز ٠ فقط تخته‌دن یاخود سائر نسنه‌دن بالاشتراك بینلرنده برستره اتخاذایتملری ایچون حاکم طرفندن جبر اولنور

ماده ۱۳۱۸

ایکی قومشو بیننده مشترك اولان دیواره وهن کلوبده سقوطندن خوف اولنمغله بری نقضنی ایستدیکی حالده

دیکری امتناع ایتسه بالاشتراك نقض وهدم ایتمك اوزره جبر اولنور

١٣١٩ ماده

ایکی صغیر یاخود ایکی وقف بیننده مشترك اولان برعقار تعمیره محتاج اولوبده حالی اوزره ابقاسی مضر اولدیغی حالده ایکی وصیدن یاخود ایکی متولیدن بری تعمیر ایتمك ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه تعمیره جبراولنور

مثلا ایکی صغیرك خانه‌لری بیننده برمشترك دیوار اولوبده سقوطندن خوف اولنه‌رق برینك وصیسی تعمیر ایتمك ایستدیکی حالده دیکرینك وصیسی ابا ایلسه جانب حاکمدن برامین آدم ارسال ایله نظر اولنور . فی‌الواقع دیوارك حالی اوزره ترکی تقدیرنده صغیرلر حقنده ضرر اوله‌جغی معلوم اولورسه ابا ایدن وصی دیکر وصی ایله مشترکا مال صغیردن اول دیواری تعمیر ایتمك اوزره جبر اولنور

کذلك ایکی وقف بیننده مشترك اولان برخانه تعمیره محتاج اولوبده متولیلردن بری تعمیر ایتمك ایستدیکی حالده دیکری امتناع ایلسه مال وقفدن تعمیر ایتمك اوزره حاکم طرفندن جبر اولنور

١٣٢٠ ماده

ایکی کشی بیننده مشترك برحیوان اولوبده بریسی آنی بسلمکدن ابا ایتمکله دیکری حاکمه مراجعت ایتسه حاکم

ابا ایدن حصه داره یاحصه کی صات و یاخود مشترکا حیوانی بسله دیو امر ایدر

(فصل ثانی)

(نهر و مجرالرك کری و اصلاحی حقنده در)

١٣٢١ ماده
مملوك اولمیان نهرك کری و اصلاحی یعنی آیقلانمسی بیت المال اوزرینه‌در . واکر بیت المالك وسعتی یوق ایسه انی آیقلامق اوزره ناسه جبر اولنور

١٣٢٢ ماده
مملوك اولان نهر مشترکك آیقلانمسی اصحابی یعنی حق شربی اولنلر اوزرینه‌در . حق‌شفعه اصحابی مؤنت کری و اصلاحده تشریك اولنه‌ماز

١٣٢٣ ماده
حق شرب اصحابندن بعضیلری نهر مشترکی تطهیر ایتمك ایستیوبده بعضیلری ابا ایتدیکی صورتده نظر اولنور اکر نهر عام ایسه ابا ایدن کیمسه سائرلریله بالاشتراك آیقلامق اوزره جبر اولنور (٢٦) ماده‌یه باق
واکر نهر خاص ایسه آیقلامق ایستیانلر حاکمك اذنیله اول نهری آیقلایوب امتناع ایدن کیمسه مصرفدن

حصه سنه اصابت ایدن مقداری ایفا ایدنجیه دك انی اول نهر ایله انتفاعدن منع ایدرلر

۱۳۲٤ ماده

حق شرب اصحابنك كافه سی نهر مشترکی آیقلامقدن امتناع ایتدکاری صورتده کذلك نهر عام ایسه آیقلامق اوزره کندولرینه جبر اولنور و اکر نهر خاص ایسه جبر اولنماز

۱۳۲٥ ماده

کرك مملوك اولمیان وکرك مملوك اولان نهر عامك کنارنده بر کیمسه نك یری اولوبده صو ایچمك و نهری اصلاح ایتمك کبی احتیاجات ایچون بشقه یول اولمدیغی حالده عامه اول یردن مرور ایده بیلور ۰ صاحبی مانع اوله ماز

۱۳۲٦ ماده

نهر مشترکك مؤنت کری واصلاحی یوقارودن باشلار ۰ وابتدا جمله حصه دارلر بونده متشارك اولورلر ۰ والك اوست طرفنده کی حصه دارك اراضیسندن کچلدکده اوخلاص اولور وهکذا اشاغیسنه قدر ایتر ۰ زیرا غرامت غنیمته کوره در (۸۷) ماده یه باق

مثلا اون کشی بیننده مشترك اولان بر نهر آیقلانه جق اولدقده الك اوست طرفنده کی حصه دارك نهایت اراضیسنه قدر اولان

قطعه سنك مصارفی جمله سنك اوزرینه واندن صکره طقوزی اوزرینه وایکنجیسنك اراضیسی دخی چقلدکده سکزی اوزرینه تقسیم ایدیلور . صکره ده بو سیاق اوزره کیدیلور واك اشاغیده‌کی حصه دار جمله سنك مصرفنده مشارك اوله‌رق اك صکره کندو حصه سنی یالکز یاپار بوجهتله اك یوقارووده‌کی حصه دارك مصرفی جمله سندن آزواك اشاغیده‌کی حصه دارك مصرفی جمله سندن زیاده اولور

١٣٢٧ ماده

کاریز مشترکی آیقلامق مؤنتی اشاغیدن باشلار

شویله که اك اشاغیده‌کی حصه دارك عرصه سنده‌کی حصهٔ کاریزك مصرفنده جمله‌سی حصه دار اولورلر واندن یوقارو چیقلدقده اول حصه دار خلاص اولور وهکذا برر برر خلاص اوله‌رق اك یوقارووده‌کی حصه دار کندی حصه‌سی یالکزجه یاپار بوجهتله اك اشاغیده‌کی حصه دارك مصرفی جمله سندن آز واك یوقارووده‌کی حصه دار مصرفی جمله سندن زیاده اولور

١٣٢٨ ماده

طریق خاصك تعمیری دخی کاریزکبی اشاغیدن باشلار . واغزی یعنی مدخلی اشاغی منتهاسی یوقارو عد واعتبار اولنور . واغزنده بولنان حصه دار یالکز کندی حصه سنه عائد اولان مصارف تعمیریه ده مشارك اولور ومنتهاسنده اولان حصه‌دار هر برینك حصهٔ مصارفنده مشارك اولدقدن بشقه کندی حصه‌سنی یالکز کندی یاپار

(باب سادس)

(شركت عقد بياننده اولوب التى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(شركت عقدك تعريف وتقسيمى بياننده‌در)

ماده ١٣٢٩

شركت عقد ٠ ايكى يازياده كيمسه‌لر بيننده سرمايه وفائده‌سى مشترك اولمق اوزره عقد شركتدن عبارتدر

ماده ١٣٣٠

شركت عقدك ركنى لفظا ياخود معنى ايجاب وقبولدر مثلا بركيمسه ديكر كيمسه‌يه شوقدر غروش سرمايه ايله اخذ واعطا ايتمك اوزره سنكله شريك اولدم ديوبده ديكرى دخى قبول ايتدم ديسه لفظا ايجاب وقبول ايله شركت منعقد اولور . واكر بريسى ديكرينه بيك غروش ويروب وبونك اوزرينه سنده بيك غروش قوى ومال اشترا ايت ديوبده ديكرى دخى انك ديديكى كبى ياپسه معنى قبول ايتمش اولمغله شركت منعقد اولور

ماده ١٣٣١

شركت عقد ٠ ايكى قسمه تقسيم اولنور ٠ شويله‌كه شريكلر اكر بينلرنده مساوات تامه اولمق شرطيله عقد شركت ايدرلرسه سرمايهٔ شركت اوله‌بيله‌جكماللرينى

شركته ادخال ایتدکلری حالده مقدار سرمایه‌لری وربحدن حصه‌لری متساوی اولورسه شرکت مفاوضه اولور

نته کیم برکیمسه وفات ایدوبده اوغللری پدرلرندن قالان مجموع اموالی سرمایه اتخاذ ایدرك هردرلو مال الوب صاتمق وربحی بینلرنده مساوات اوزره تقسیم ایتمك اوزره عقد شرکت مفاوضه ایده‌بیلورلر فقط بویله مساوات تامه اوزره شرکتك وقوعی نادر اولور

واکر مساوات تامه شرط ایدلمکسزین عقد شرکت ایدرلر ایسه شرکت عنان اولور

۱۳۳۲ ماده

شرکت کرك مفاوضه وکرك عنان اولسون یا شرکت اموال ویا شرکت اعمال ویاخود شرکت وجوهدر شویله‌که شریکلر اکر اورته‌یه سرمایه اولمق اوزره بر مقدار مال قویوبده برلکده یاخود آیرو آیرو ویاخود مطلقا اخذ واعطا ایتمك وحاصل اوله‌جق ربحی بینلرنده تقسیم ایلمك اوزره عقد شرکت ایدرلر ایسه شرکت اموال اولور

واکر عمللرینی سرمایه ایدوبده آخردن ایش تقبل یعنی تعهد والتزام ایدرك حاصل اوله‌جق کسبی یعنی اجرتی بینلرنده تقسیم ایلمك اوزره عقد شرکت ایدرلر ایسه شرکت

اعمال اولور . بوكا شركت ابدان وشركت صنايع وشركت
تقبل دخی دینیلور . نته‌كیم ایكی درزینك یاخود
بر درزی ایله بر بویاجینك شریك اولملری كبی
واكر سرمایه‌لری اولمدیغی حالده كندی اعتبارلریله
ویره‌سی یه مال الوب صاته‌رق حاصل اوله‌جق ربحی
بینلرنده تقسیم ایتمك اوزره عقد شركت ایدرلر ایسه
شركت وجوه اولور

(فصل ثانی)

(شركت عقدك شرائط عمومیه‌سی بیاننده‌در)

ماده ١٣٣٣

شركت عقدك هر قسمی وكالتی متضمندر
شویله كه شریكلردن هر بری تصرفده یعنی الوب
صاتمقده وآخردن اجرتله ایش تقبل ایتمكده دیكرینك
وكیلیدر
بناء علی ذلك وكالتده عقل وتمییز شرط اولدیغی كبی
علی العموم شركتده دخی شریكلرك عاقل وممیز اولملری
شرطدر

ماده ١٣٣٤

شركت مفاوضه كفالتی دخی متضمندر

بناء عليه مفاوضلرك كفالته اهليتلرى دخى شرطدر

ماده ١٣٣٥

شركت عنان يالكز وكالتى متضمن اولوب كفالتى متضمن دكلدر

بناء عليه حين عقدنده كفالت ذكر اولنمديغى صورتده شريكلر يكديكرك كفيلى دكلدر . بو جهتله صبئ مأذون دخى عقد شركت عنان ايده بيلور

اما شركت عنانك حين عقدنده كفالت ذكر اولنديغى تقديرده شريكلر يكديكرك كفيلى اولور

ماده ١٣٣٦

شريكلر بيننده ربحك نه وجهله تقسيم اولنه جغى بيان اولنمق شرطدر . مبهم ومجهول قالورسه شركت فاسد اولور

ماده ١٣٣٧

شريكلر بيننده تقسيم اولنه جق ربحك حصه لرى نصف وثلث وربع كبى جزء شايع اولمق شرطدر . شريكلردن برينه ربحدن مقطوعا شوقدر غروش ويرلمك اوزره مقاوله اولنسه شركت باطل اولور

(فصل ثالث)

(شركت اموالك شرائط مخصوصه‌سی بیانده‌در)

١٣٣٨ ماده

سرمایه‌نك نقود قبیلندن اولمسی شرطدر

١٣٣٩ ماده

رائج اولان باقر سکه عرفا نقوددن معدوددر

١٣٤٠ ماده

مسکوك اولمیان آلتون وکموش ایله معامله بین الناس عرف وعادت ایسه بونلر دخی نقود حکمنده اولورلر . دکل ایسه عروض حکمنده‌درلر

١٣٤١ ماده

سرمایه‌نك عین اولمسی شرطدر . دین یعنی ذممناسده اولان اله‌جق سرمایهٔ شركت اوله‌ماز

مثلا ایکی کیمسه آخر کمسنه ذمتنده اولان اله‌جقلرینی سرمایه اتخاذ ایدوبده انك اوزرینه عقد شركت ایده‌مزلر . وبرینك سرمایه‌سی عین ودیکرینك سرمایه‌سی دین اولسه ینه شركت صحیح اولماز

١٣٤٢ ماده

عروض وعقار کبی نقوددن معدود اولمیان اموال اوزرینه عقد شركت صحیح اولماز یعنی بونلر سرمایهٔ شركت اوله‌ماز

مگر که ایکی کیمسه بویله نقود قبیلندن اولمیانماللرینی سرمایهٔ شرکت اتمك استدکارنده هر بری مالنك نصفنی دیگرینه صاتوبده اشتراکاری حاصل اولدقدن صکره بو مال مشترکاری اوزرینه عقد شرکت ایده بیلورلر نته‌کیم ایکی کیمسه مثلیاتدن اولان بر نوع ماللرینی مثلا بر مقدار بغدایلرینی یکدیگرینه قارشدیروبده بینلرنده شرکت ملك حاصل اولدقدن صکره اشبو مال مخلوطی سرمایه اتخاذ ایدرك انك اوزرینه عقد شرکت ایده بیلورلر

ماده ۱۳٤۳

برینك بارکیری و دیگرینك اکر طاقمی اولوبده بونلری ایجار ایله حاصل اولان اجرتی بینلرنده تقسیم اتمك اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب اجرت حاصله بارکیر صاحبنه عائد اولور . و اکر طاقمی بارکیره دخیل و تابع اولمغله صاحبی اجرتدن حصه‌دار اوله‌میوب انجق اکرینك اجر مثلنی الور

ماده ۱۳٤٤

برینك دابه‌سی اوزرینه دیگری امتعه‌سنی تحمیل ایله کزدیروب صاتمق و ربحی بینلرنده مشترك اولمق اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب حاصل اولان کار

امتعه صاحبنك اولور . دابه صاحبى دخى دابه سنك
اجر مثلنى الور
دكان دخى دابه كبيدركه برى ديكرك دكانده امتعه سنى
صاتوبده ربحى بينلرنده مشترك اولمق اوزره شريك
اولسه‌لر شركت فاسد اولوب امتعه‌نك ربحى صاحبنه
عائد اولور . دكان صاحبى دخى دكانك اجرمثلنى الور

(فصل رابع)

(شركت عقده متعلق بعض ضوابط حقنده در)

۱۳٤٥ ماده

عمل تقويم ايله متقوم اولور . يعنى ايش تعين قيمت ايله
قيمتلنور . وبرشخصك عملى ديكر شخصك عملنه نسبتله
دها قيمتلو اوله بيلور
مثلا شركت عنان ايله شريك اولان ايكى كيمسه‌نك سرمايه‌لرى متساوى
وايكيسنك دخى عمل ايتمسى مشروط اولديغى حالده برينه ربحدن
فضله حصه اعطاسى شرط قيلنسه جائز اولور . زيرا بريسى
اخذ واعطاده دها ماهر وعملى ازيد وانفع اوله بيلور

۱۳٤٦ ماده

ضمان عمل برنوع عمل‌در
بناء عليه بركيمسه دكانه ارباب صنايعدن بريني قويوب
وتقبل وتعهد ايلديكى ايشلرى اكا كورديروبده حاصل

اوله‌جق کسبی یعنی اجرتی بینلرنده مناصفة تقسیم
ایتمك اوزره عقد شرکت صنایع ایتسه‌لر جائز اولور .
ودکان صاحبنك نصف حصه‌یه استحقاقی انجق عملی
ضامن ومتعهد اولمسیله‌در شوقدرکه بونك ضمننده
دکانك منفعتنه‌دخی نائل اولور

١٣٤٧ ماده

ربحه استحقاق بعضا مال یاعمل ایله اولدیغی کبی بعضاً
دخی (٨٥) ماده حکمنجه ضمان ایله اولور

نته‌کیم مضاربه‌ده ربحه رب المال مالیله ومضارب عملیله
مستحق اولور وارباب صنایعدن بری یاننه برشاکرد
آلوبده تقبل وتعهد ایلدیکی ایشلری نصف اجرتله
اکا کوردیرسه جائزاولور وکسبك یعنی‌ایش صاحبلرندن
النان اجرتك نصفنه اول شاکرد عملیله مستحق اولدیغی
کبی استاد دخی عملی ضامن ومتعهد اولمسیله نصف
دیکرینه مستحق اولور

١٣٤٨ ماده

سالف الذکر امور ثلثه‌دن یعنی مال وعمل وضماندن
بریسی بولنمازایسه ربحه استحقاق یوقدر

مثلا برکیمسه دیکرینه سن مالکله تجارت ایتده ربحی بینمزده مشترك
اولسون دیسه شرکتی ایجاب ایلمز . وبوصورتده حاصل اولان
ربحدن حصه الهماز

ماده ١٣٤٩

ربحه استحقاق انجق عقد شركتده ايراد اولنان شرطه كوره‌در . اجرا اولنان ايشه كوره دكلدر

بناء عليه عمل ايتمسى مشروط اولان شريك عمل ايتمسه بيله عمل ايتمش كبى عد اولنور

مثلا شركت صحيحه ايله شريك اولان ايكى كيمسه‌نك ايكيسى دخى عمل ايتمك اوزره شرط ايدلمش اولديغى حالده يالكز بريسى عمل ايدوبده ديكرى بعذر ياخود بغير عذر عمل ايتمسه بيله يكديكرك وكيلى اولديغندن شريكنك عمل ايتمسيله كندوسى دخى عمل ايتمش كبى عد اولنه‌رق كار بينلرنده شرط ايتدكلرى وجهله تقسيم اولنور

ماده ١٣٥٠

شريكلر يكديكرك امينيدر

هر برينك يدنده مال شركت وديعه حكمنده‌در . بلا تعد ولا تقصير بريسنك يدنده مال شركت تلف اولسه شريكنك حصه‌سنى ضامن اولماز

ماده ١٣٥١

شركت اموالده سرمايه شريكلر بيننده متساويا ياخود متفاضلا مشترك اولور

اما برندن سرمايه وديكرندن عمل اولديغى صورتده اكر ربحى بينلرنده مشترك اولمق اوزره مقاوله اولنسه مضاربه اولور . نته‌كيم باب مخصوصنده كاور

واكر ربحى تماما عاملنه عائد اوله جق ايسه قرض اولور
واكر ربحك تماما سرمايه صاحبنه عائد اولمسى شرط ايديلورسه اول سرمايه عاملك يدنده بضاعه وعامل مستبضع اولور
مستبضع ايسه وكيل متبرع حكمنده اولديغندن كار وزيان تماما مال صاحبنه عائد اولور

ماده ١٣٥٢

شريكلردن برى فوت ياخود جنون مطبق ايله مجنون اولسه شركت منفسخ اولور
فقط شريكلر اوچ يازياده اولديغى صورتده شركتك انفساخى يالكز فوت يامجنون اولان حقنده اولوب ديكرلرى بيننده شركت باقى قالور

ماده ١٣٥٣

شريكلردن برينك فسخيله شركت منفسخ اولور
فقط انك فسخنى ديكرك بيلمسى شرطدر . برينك فسخ ايلديكى ديكرينك معلومى اولمدجه شركت منفسخ اولماز

ماده ١٣٥٤

شريكلر فسخ شركت ايدوبده نقود موجوده برينك وذممده اولان اله جق ديكرينك اولمق اوزره اقتسام ايتسه لر قسمت صحيح اولماز

بو صورتده نقود موجوده دن بری نه قبض ایتسه دیکری اکا مشارك اولور . ذممده کی اله جق دخی بینلرنده مشترك قالور (١١٢٣) ماده یه باق

١٣٥٥ ماده

شریکلردن بری مال شرکتدن بر مقداریني الوبده اعمال ایدرکن مجهلا فوت اولسه ترکه سندن شریکنك حصه سی استیفا اولنور (٨٠١) ماده یه باق

(فصل خامس)

(شرکت مفاوضه بیاننده در)

١٣٥٦ ماده

فصل ثانیده بیان اولندیغی اوزره مفاوضلر یکدیکرك کفیلیدر

بناء علیه برینك اقراری کندو حقنده نصل نافذ اولورسه شریکی حقنده دخی اویله جه نافذ اولور

و بری دین اقرار ایتدکده مقرله هر قنغیسندن ایسترایسه مطالبه ایدر و بیع و شرا و اجاره کبی شرکت جاری اولان معاملاتدن طولایی مفاوضلردن برینه هر نه درلو بورج ترتب ایدرسه دیکرینه دخی لازم اولور

و برینك صاتدیغی شی عیبله دیکرینه رد اولنه بیلدیکی

كبى برينك اشترا ايلديكى شيئى ديكرى عيبله رد
ايده بيلور

ماده ١٣٥٧

مفاوضلردن برينك كندويه واهل وعيالنه الديغى
مأكولات والبسه وسائر حوائج ضروريه كندوسنكدر ٠
شريكنك انده حقى يوقدر
فقط بايع بونلرك ثمنى دخى بحسب الكفايه شريكندن
مطالبه ايده بيلور

ماده ١٣٥٨

شركت اموالده مفاوضلرك مقدار سرمايه لرى وربحدن
حصه لرى متساوى اولمق شرط اولديغى كبى برينك
سرمايهٔ شركتدن فضله سرمايهٔ شركت اوله بيله جك مالى
يعنى نقودى ياخود نقود حكمنده اولان اموالى اولمامق
شرطدر
اما برينك سرمايهٔ شركتدن فضله سرمايهٔ شركت
اوليه جق مالى يعنى عروض ياعقارى ياخود آخر
كمسنه ذمتنده الهجغى اولسه مفاوضه يه ضرر
ويرمز

ماده ١٣٥٩

شركت اعمالده شريكلرك هر برى نصل ايش اولورسه
اولسون تقبل والتزام ايده بيلك وعلى السويه عملى ضامن

ومتعهد وفائده وضررده متساوی وبرینه شرکت سببیله
نه ترتب ایدرسه دیکری اکا کفیل اولمق اوزره عقد
شرکت ایدرلرسه مفاوضه اولور
بو صورتده هر قنغیسندن اولورسه اولسون اجیر ودکان
اجرتی مطالبه اولنه بیلور
وانلردن آخر بر کمسنه بر متاع دعوی ایدوب ده بریسی
اقرار ایتدکده دیکری انکار ایتسه بیله انک اقراری نافذ
اولور

۱۳۶۰ ماده

ایکی کیمسه ویره‌سی یه مال الوب صاتمق ومال مشترا وثمن
وربحی بینلرنده مناصفة مشترك وهر بری دیکرینه کفیل
اولمق اوزره عقد شرکت ایتسه‌لر شرکت وجوهك
مفاوضه‌سی اولور

۱۳۶۱ ماده

عقد مفاوضه‌ده مفاوضه لفظی سویلنمك یاخود
مفاوضه‌نك جمیع شرائطی تعداد اولنمق شرطدر
علی الاطلاق عقد شرکت اولنورسه عنان اولور

۱۳۶۲ ماده

بروجه بالا بو فصلده مذکور اولان شرطلردن بریسی
بولنمسه مفاوضه عنانه منقلب اولور

مثلا شركت اموالده مفاوضلردن برينك يدينه ارث ايله يا هبه طريقيله بر مال كچدكده اكر نقود كبى سرمايهٔ شركت اوله بيله جك مال ايسه مفاوضه عنانه منقلب اولور . اما عروض وعقار كبى سرمايهٔ شركت اولميان مال ايسه مفاوضه يه ضرر ويرمز

١٣٦٣ ماده

شركت عنانك صحتى ايچون هر نه كه شرط ايسه مفاوضه نك صحتى ايچون دخى شرطدر

١٣٦٤ ماده

شركت عنان ايله شريك اولانلر تصرفجه هر نه يا په بيلور ايسه مفاوضلر دخى انى يا په بيلور

(فصل سادس)

(شركت عنان حقنده اولوب اوچ مبحثى حاويدر)

(مبحث اول)

(شركت امواله دائر اولان مسائل بياننده در)

١٣٦٥ ماده

شركت عنان ايله شريك اولنلرك سرمايه لرى متساوى اولمق شرط دكلدر . برينك سرمايه سى ديكرينك سرمايه سندن دها زياده اوله بيلور . وهر بريسى بالجمله نقدلرينى سرمايه يه ادخال ايتمكه مجبور اولميوب مالرينك

مجموعی یاخود بر مقداری اوزرینه عقد شرکت ایده بیلور .
بو جهتله سرمایه لرندن فضله سرمایهٔ شرکت اوله بیله جك
مالاری مثلا نقدلری اوله بیلور

۱۳٦٦ ماده

عموم تجارت اوزرینه عقد شرکت جائز اولدیغی کبی
خاصة بر نوع تجارت اوزرینه مثلا ذخیره تجارتی اوزرینه
دخی عقد شرکت اولنه بیلور

۱۳٦۷ ماده

شرکت صحیحه ده ربحك نوجهله تقسیمی شرط ایدیلور
ایسه هر حالده اول شرطه رعایت اولنور

۱۳٦۸ ماده

شرکت فاسده ده ربح وفائده سرمایه لرك مقدارینه کوره
تقسیم اولنور . شریکلردن برینه فضله شرط ایدلمش
ایسه اکا اعتبار اولنماز

۱۳٦۹ ماده

بلا تعد ولا تقصیر وقوعه کلان ضرر وزیان هر حالده
سرمایه لرك مقدارینه کوره منقسم اولور . دیکر وجهله
شرط ایدلسه اکا اعتبار اولنماز

۱۳۷۰ ماده

سرمایه لر کرك متساوی وکرك متفاضل اولسون

شریکلر کاری بینلرنده سرمایه‌لرینك مقدارینه کوره تقسیم اتمك اوزره شرط ایتسه‌لر صحیح اولور . وکار بینلرنده شرط ایتدکاری وجهله سرمایه‌لرینك مقدارینه کوره تقسیم اولنور . کرك ایکیسنك دخی عمل اتمسی شرط اولنسون وکرك یالکز برینك عمل اتمسی شرط قیلنسون . شوقدر وارکه یالکز برینك عمل اتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده انك یدنده دیکرك سرمایه‌سی بضاعه حکمنده اولور

۱۳۷۱ ماده

شریکلرك سرمایه‌لری متساوی اولدیغی حالده برینه ربحدن فضله حصه مثلا ربحك ثلثانی شرط ایدلسه ایکیسنك دخی عمل اتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده شرکت صحیح وشرط معتبر اولور

(۱۳٤٥) ماده‌یه باق

اما یالکز بریسنك عمل اتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده نظر اولنور . عمل اکر ربحدن حصه‌سی زیاده اولان شریك اوزرینه شرط ایدلمش ایسه کذلك شرکت صحیح وشرط معتبر اولور . واول شریك مالیله سرمایه‌سنك ربحنه وعملیله فضله‌سنه مستحق اولور فقط انك یدنده شریکنك سرمایه‌سی مال مضاربه حکمنده اوله‌رق مضاربه‌یه شبیه برشرکت اولور

وعمل اكر ربحدن حصه‌سی آز اولان شريك اوزرينه شرط ايدلمش ايسه جائز اولميوب ربح بينلرنده سرمايه‌لرينك مقدارينه كوره تقسيم اولنور
زيرا ربح اكر شرط ايتدكلری وجهله تقسيم اولنسه عامل اولميان شريكك الەجغی فضله يه مال وعمل وضماندن برشی مقابل اولماز ربحه استحقاق ايسه انجق بوامور ثلثه‌دن بريله در (١٣٤٧) و (١٣٤٨) ماده‌لره باق

١٣٧٢ ماده

شريكلرك سرمايه‌لری متفاضل مثلا برينك سرمايه‌سی يوز بيك وديكرينك سرمايه‌سی يوز اللی بيك غروش اولديغی حالده ربحك بينلرنده مساوات اوزره تقسيمی شرط اولنسه سرمايه‌سی آز اولان كيمسه‌نك سرمايه‌سنه نسبتله ربحدن فضله حصه المسی شرط ايدلمش ديمك اوله‌جغندن شريكلرك سرمايه‌لری متساوی اولديغی حالده برينه ربحدن فضله شرط ايدلمش كبی اولور
بناء عليه ايكيسنك ياخود ربحدن حصه‌سی زياده يعنی سرمايه‌سی آز اولان شريكك عمل ايتمسی شرط ايدلمش ايسه شركت صحيح وشرط معتبر اولور . واكر يالكز ربحدن حصه‌سی آز يعنی سرمايه‌سی چوق اولان شريكك عمل ايتمسی شرط ايدلمش ايسه جائز

اولمیوب کار بینلرنده سرمایه‌لری مقدارینه کوره تقسیم
اولنور

ماده ١٣٧٣

شریکلرك هر بری مال شرکتی کرك پشین پاره ایله و کرك
ویره‌سی‌یه اوله‌رق ازوچوق بها ایله صاته بیلور

ماده ١٣٧٤

شریکلردن قنغیسی اولور ایسه اولسون یدنده شرکتك
سرمایه‌سی اولدیغی حالده پشین پاره ایله و ویره‌سی‌یه مال
اشترا ایده‌بیلور

فقط غبن فاحش ایله مال اشترا ایدر ایسه الدیغی مال
کندوسنك اولوب شرکتك اولماز

ماده ١٣٧٥

شریکلردن بری یدنده شرکتك سرمایه‌سی اولمدیغی حالده
شرکت ایچون مال اشترا ایده‌مز . ایدرسه اول مال
کندوسنك اولور

ماده ١٣٧٦

شریکلردن بری تجارتلری جنسندن اولمیان برشیئی کندو
پاره‌سیله اشترا ایتدکده اول مال کندوسنك اولوب
شریکی اندن حصه‌مند اولماز

اما بریسنك یدنده شرکتك سرمایه‌سی وار ایکن

تجارتلری جنسندن اولان بر مالی کندی پاره‌سیله اشترا ایتسه بیله شرکتلك اولور

مثلا قاشجیلق ایتمك اوزره عقد شرکت ایدن ایکی کمسنه‌دن بری کندو پاره‌سیله بر آت السه کندوسنك اولوب شریکی اول آته حصه‌دار اولماز . اما بر قاش السه شرکتك اولور والور ایکن بن قاشی کندم ایچون الیورم شریکمك بونده حصه‌سی یوقدر دیو اشهاد ایتسه بیله مفید اولمیوب اول قاش شریکیله بینلرنده مشترك اولور

ماده ١٣٧٧

حقوق عقد انجق عاقده عائددر

بناء علیه شریکلردن برینك اشترا ایلدیکی مالی قبض ایله ثمنی تأدیه ایلمك یالکز انك اوزرینه لازم اولور . بوجهتله برینك اشترا ایلدیکی مالك ثمنی انجق اندن مطالبه اولنوب شریکندن مطالبه اولنه‌ماز . وکذا شریکلردن برینك صاتدیغی مالك ثمنی قبض ایتمك انجق آنك حقیدر بوجهتله مشتری ثمنی دیکرینه ویرسه یالکز ثمنی قابض اولان شریکك حصه‌سندن بری اولوب عاقد اولان شریکك حصه‌سندن بری اولماز . وینه بوجهتله عاقد اولان شریك صاتدیغی مالك ثمنی قبضه آخر بر کیمسه‌یی توکیل ایتسه شریکی انی عزل ایده‌مز . اما بیع وشرا واجاره ایچون شریکلردن برینك توکیل ایتدیکنی دیکر شریکی عزل ایده‌بیلور

١٣٧٨ ماده

عيب ايله رد دخی حقوق عقددن اولمغله شريكلردن برينك اشترا ايلديكی مالی ديكری عيب ايله رد ايده‌مز · و برينك صاتديغی مال عيب ايله ديكرينه رد اولنه‌ماز

١٣٧٩ ماده

شريكلردن هر برنی مال شركتی ايداع وابضاع ايده‌بيلور · ومضاربه‌يه ويره‌بيلور · وعقد اجاره ايده‌بيلور مثلا مال شركتی حفظ ايچون دكان واجير استئجار ايده‌بيلور

اما شريكنك اذنی اولمدقجه مال شركتی كندو ماليله خلط وآخر كمسنه ايله عقد شركت ايده‌مز · ايدوبده مال شركت ضايع اولسه شريكنك حصه‌سنی ضامن اولور

١٣٨٠ ماده

شريكلردن بری ديكرينك اذنی اولمدقجه مال شركتدن آخر كمسنه‌يه اقراض ايده‌ماز اما شركت ايچون استقراض ايده‌بيلور · و بری هر نقدر آقچه استقراض ايدر ايسه بالاشتراك شريكنك دخی بورجی اولور

١٣٨١ ماده

شريكلردن بری امور شركت ايچون آخر دياره كيتدكده مصرفنی مال شركتدن الور

ماده ١٣٨٢

شریکلردن هر بری دیکرینه رأیکله عمل ایت یاخود دیلدیککی یاپ دیه‌رك شرکت ایشنی یکدیکرك رأینه تفویض ایتسه هر بری توابع تجارتدن اولان ایشلری یاپه بیلور

شویله که مال شرکتی رهن وشرکت ایچون ارتهان ومال شرکت ایله سفر ومال شرکتی کندی مالیله خلط وآخر کمسنه ایله عقد شرکت ایده بیلور

اما مالی اتلاف وبغیرعوض تملیك خصوصلرینی شریکنك اذن صریحی اولمدقجه یاپه‌مز

مثلا شریکنك اذن صریحی اولمدقجه مال شرکتدن کمسنه‌یه اقراض وهبه ایده‌مز

ماده ١٣٨٣

شریکلردن بری دیکرینی مال شرکتله آخر دیاره کیتمه یاخود ویره‌سی‌یه مال صاتمه دیونهی ایتمشیکن دیکری دکلیوبده آخر دیاره کیتسه یاخود ویره‌سی‌یه مال صاتسه واقع اولان ضرردن شریکنك حصه‌سنی ضامن اولور

ماده ١٣٨٤

شرکت عنانك معامله‌لرنده شریکلردن برینك بورج اقرار ایتمسی دیکرینه سرایت ایتمز

شويله كه اول دينك انجق كندو عقد ومعامله سى ايله اولديغنى اقرار ايتمش ايسه تمامنى كندوسنك ايفا ايتمسى لازم كلور

واكر شريكيله برلكده اجرا ايلديكى معامله دن طولايى بر بورج اولديغنى اقرار ايتمش ايسه نصفنى ادا ايتمسى لازم اولور

واكر انجق شريكنك اجرا ايلديكى برمعامله دن طولايى بورج اولديغنى اقرار ايتمش ايسه برشى لازم كلمز

(مبحث ثانى)

(شركت اعماله دائر اولان مسائل بياننده در)

١٣٨٥ ماده

شركت اعمال ايش تقبل ايتمك اوزره عقد شركتدن عبارتدر

شويله كه اجير مشترك مستأجرين طرفندن طلب وتكليف اولنان عملك ايفاسنى تقبل يعنى تعهد والتزام ايتمك اوزره عقد شركت ايدرلر . ضمان عملده كرك متساوى وكرك متفاضل اولسونلر . يعنى كرك عملى على التساوى متعهد وضامن اولمق

شرطیله عقد شرکت ایلسونلر وکرك عملك مثلا ثلثنی
بریسی اوزرینه وثلثانی دیکری اوزرینه شرط
ایتسونلر

ماده ١٣٨٦

شریکلردن هربری ایش تقبل وتعهد ایده بیلور
بری تقبل ایدوبده دیکری عمل ایتمك دخی جائز اولور
وشرکت صنایع ایله شریك اولان ایکی درزینك بری
متاعی قبول ایله کسوب بیچمك ودیکری دیکمك دخی
جائزدر

ماده ١٣٨٧

ایش تقبل ایتمکده شریکلر یکدیکرك وکیلیدر
بوجهتله برینك تقبل ایلدیکی ایشك ایفاسی هم کندوسنه
وهمده شریکنه لازم کلور
بناء علی ذلك ضمان عملده شرکت اعمالك عنانی مفاوضه
حکمنده درکه شریکلردن برینك تقبل ایلدیکی ایشك
ایفاسنی مستأجر هرقنغیسندن ایستر ایسه مطالبه ایدر
وشریکلردن هربریسی اول ایشی ایفایه مجبور اولور
بریسی بو ایشی شریکم تقبل ایتمش بن قارشمم دیه مز

ماده ١٣٨٨

اقتضای بدل خصوصنده دخی شرکت اعمالك عنانی
مفاوضه حکمنده در

یعنی شریكلردن هربری مستأجردن تمام اجرتی مطالبه ایده‌بیلور مستأجر دخی هرقنغیسنه ویرسه بری اولور

۱۳۸۹ ماده

شریكلردن بری تقبل ایلدیكی ایشی بالذات ایفایه مجبور دكلدر . دیلرسه كندوسی یاپار ودیلرسه شریكنه یاخود دیكر برینه یاپدیرر

فقط مستأجر اكر بالذات انك عمل ایتمسنی شرط ایدرسه اول حالده كندوسنك یاپمسی لازم كلور

(۵۷۱) ماده‌یه باق

۱۳۹۰ ماده

شریكلر كسبی شرط ایتدكاری وجهله تقسیم ایدرلر

یعنی متساویا تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتمشلر ایسه مساوات اوزره تقسیم ایدرلر . واكر متفاضلا مثلا ثلث وثلثان وجهله تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتمشلر ایسه ایكیلی برلی اوله‌رق تقسیم ایدرلر

۱۳۹۱ ماده

عملده تساوی وكسبده تفاضل شرط ایدلسه جائز اولور

مثلا شریكلر متساویا عمل ایتمك وكسبی ایكیلی برلی اوله‌رق تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتسه‌لر جائز اولور . زیرا بریسی صنعتده دها ماهر وعملی دها ایی اوله‌بیلور

۱۳۹۲ ماده

شریكلر ضمان عمل ایله اجرته مستحق اولورلر

بناء عليه بری مریض اولمق یا برطرفه کتمك ویاخود بوش طورمق کبی بر وجهله ایشلمیوبده یالکز شریکی ایشلسه حاصل اولان کسب واجرت ینه شرط ایتدکاری وجهله تقسیم اولنور

۱۳۹۳ ماده

شریکلردن برینك صنعیله مستأجر فیه تلف یاسقط اولسه دیکر شریکیله بالاشتراك ضامن اولورلر

ومستأجر مالنی قنغیسنه ایستر ایسه تضمین ایتدیرر ٭ وبو زیان شریکلر بیننده مقدار ضمانه کوره تقسیم اولنور

مثلا ایشی مناصفة تقبل وتعهد ایتمك شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه زیان دخی یاری یاری‌یه تقسیم اولنور . واکر ثلث وثلثان وجهله علی تقبل وتعهد ایتمك اوزره عقد شرکت ایتمشلر ایسه زیان دخی ایکیلی برلی اولەرق تقسیم اولنور

۱۳۹٤ ماده

تقبلده وعملده متشارك اولمق اوزره حماللرك عقد شرکت ایتمسی صحیحدر

۱۳۹٥ ماده

دکان برینك وآلات وادوات دیکرینك اولەرق ایکی کشی تقبل عمل ایتمك اوزره عقد شرکت ایتسەلر صحیح اولور

ماده ۱۳۹٦
برندن دكان و ديكرندن عمل اولمق اوزره ايكى كشى عقد شركت صنايع ايتسه‌لر صحيح اولور (۱۳٤٦) ماده‌يه باق

ماده ۱۳۹۷
برينك براستری و ديكرينك بردوه‌سى اولوبده انلرله حموله نقلنى متساويا تقبل وتعهد ايتمك اوزره عقد شركت اعمال ايتسه‌لر صحيح اولور ٠ وحاصل اولان كسب واجرت بينلرنده مناصفة تقسيم اولنور ٠ دوه يوكنك زياده اولمسنه باقلماز ٠ زيرا شركت اعمالده شريكلر ضمان عمل ايله بدله مستحق اولورلر

اما تقبل عمل اوزرينه عقد شركت اولنميوبده استر ودوه‌يى عينـا ايجار ايتمك وحاصل اولان اجرتى بينلرنده تقسيم ايلمك اوزره شريك اولسـه‌لر شركت فاسد اولوب استر ودوه‌دن قنغيسى ايجار اولنور ايسه اجرتى صاحبنه عائد اولور ٠ فقط ديكرى تحميل ونقلده اكا اعانه ايتمش ايسه عملنك اجر مثلنى آلور

ماده ۱۳۹۸
بركيمسه كندوسنك عيالنده بولنان اوغليله برلكده‌اوله‌رق اجراى صنعت ايلسه كسبك كافه‌سى اول كيمسه‌نك اولور واوغلى معين صاييلور

نته‌كيم بركيمسه اغاج غرس ايدركن عيالنده اولان اوغلى

اکا اعانه ایتسه اغاچ اول کیمسه‌نك اولوب اوغلی اکا مشارك اولماز

(مبحث ثالث)

(شرکت وجوهه دائر اولان مسائل بیانده‌در)

ماده ١٣٩٩

شریکلرك مال مشتراده علی التساوی حصه‌دار اولملری شرط دکلدر

مثلا اندقلری مال بینلرنده نصفیت اوزره اوله بیلدیکی کبی ایکیلی برلی اولمق دخی جائز اولور

ماده ١٤٠٠

شرکت وجوهده ربحه استحقاق انجق ضمان ایله‌در

ماده ١٤٠١

مال مشترانك ضمان ثمنی شریکلرك مال مشترادەکی حصه‌لرینه کوره‌در

ماده ١٤٠٢

شریکلردن هر برینك مال مشتراده حصه‌سی نقدر ایسه ربحدن حصه‌سی دخی اوقدر اولور

واکر برینه مال مشترادەکی حصه‌سندن فضله شرط ایدلسه شرط لغو اولور

وربح بینلرنده مال مشترادهکی حصهلرینه کوره تقسیم اولنور

مثلا الدقلری اشیانك بینلرنده یاری یارییه اولمسنی شرط ایدرلر ایسه ربح دخی یاری یارییه اولور

واکر ایکیلی برلی اولمق اوزره شرط ایدرلرسه ربح دخی ایکیلی برلی اولور

اما الدقلری اشیانك نصفیت اوزره اولمسی مشروط اولدیغی حالده ربحك ثلث وثلثان وجهله تقسیمنی شرط ایتسهلر بوشرطه اعتبار اولنمیوب ربح بینلرنده مناصفة تقسیم اولنور

ماده ١٤٠٣

ضرر وزیان هر حالده شریکلرك مال مشترادهکی حصهلرینه کوره تقسیم اولنور . عقد شرایه کرك برلکده مباشرت ایتسونلر وکرك یالکز بریسی مباشرت ایلسون

مثلا شرکت وجوه ایله شریك اولان ایکی کیمسه اخذ واعطالرنده متضرر اولدقلری صورتده اکر مال مشترا بینلرنده نصفیت اوزره اولمق شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه ضرر وزیان دخی مساوات اوزره تقسیم اولنور . واکر مال مشترادہ ثلث وثلثان وجهله حصهدار اولمق شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه ضرر وزیان دخی ایکیلی برلی اولهرق تقسیم اولنور . ضرر ایتدکلری مالی کرك برلکده صاتون السونلر وکرك بریسی شرکت ایچون صاتون المش اولسون

(باب سابع)

(مضاربه حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(مضاربه‌نك تعريف وتقسيمی بياننده‌در)

١٤٠٤ ماده

مضاربه · بر طرفدن سرمايه وديكر طرفدن سعی وعمل اولمق اوزره بر نوع شركتدر · سرمايه صاحبنه رب المال وعامله مضارب دينلور

١٤٠٥ ماده

مضاربه‌نك ركنی ايجاب وقبولدر

مثلا رب المال مضاربه شوسرمايه‌يی آل ربحی بيننمزده ياری ياری يه ياخود ايكيلی برلی تقسيم اولنمق اوزره مضاربهٔ سعی وعمل ايت ديسه ياخود شو پاره‌لری آل وسرمايه ايت ربحی بيننمزده شو نسبت اوزره مشترك اولسون ديمك كبی مضاربه معناسنی افاده ايدر برسوز سويلسه ومضارب دخی قبول ايلسه مضاربه منعقد اولور

١٤٠٦ ماده

مضاربه ايكی قسمدر · بری مضاربهٔ مطلقه · وديكری مضاربهٔ مقيده‌در .

١٤٠٧ ماده

مضاربهٔ مطلقه · زمان ومكان وبرنوع تجارت ايله وبايع

ومشتری یی تعیینله مقید اولمیان مضاربه‌در . و بونلردن
بریله تقیید اولنورسه مضاربهٔ مقیده اولور
مثلا فلان وقت یا فلان یرده یاخود فلان جنس مال آل صات
ویاخود فلان کیمسه‌لر ایله یا فلان بلده اهالیسیله آلش ویرش ایت
دیسه مضاربهٔ مقیده اولور

(فصل ثانی)

(مضاربه‌نك شروطی بیانینده‌در)

١٤٠٨ ماده

رب المالك توکیله و مضاربك وکالته اهلیتلری شرطدر

١٤٠٩ ماده

رأس المالك سرمایهٔ شرکت اوله‌بیله‌جك مال اولمسی
شرطدر . (باب شرکت عقدك فصل ثالثنه باق)
بناء علی ذلك عروض و عقار ایله ذممٔ ناسده اولان
آله‌جق مضاربه‌ده رأس المال اوله‌ماز
فقط رب المال اگر عروضدن برشی ویروبده بونی صات
وثمنیله مضاربهٔ عمل ایت دیسه ومضارب دخی قبول
وقبض ایدرك اول مالی صاتوب وبدلی اولان نقودی
سرمایه ایدوبده آلش ویرش ایلسه مضاربه صحیح اولور
كذلك فلانك ذمتنده آله‌جغم اولان شوقدر غروشی
قبض ایتده مضاربه یولنده قوللان دیسه واو دخی قبول
ایتسه صحیح اولور

١٤١٠ ماده

سرمایه‌نك مضاربه تسلیم اولنمسی شرطدر

١٤١١ ماده

شرکت عقدکبی مضاربه‌ده دخی رأس المالك معلوم اولمسی وعاقدینك ربحدن حصه‌لری نصف وثلث کبی برجزء شایع اوله‌رق تعیین ایدلمسی شرطدر

فقط علی الاطلاق شرکت تعبیر اولنسه مثلا ربحی بیننزده مشترك اولسون دینلسه مساواته مصروف اولور ٠ ورب المال ایله مضارب بیننده ربح یاری یاری‌یه تقسیم اولنور

١٤١٢ ماده

بالاده مذکور اولان شرطلردن بری بولنمسه مثلا عاقدینك حصه‌لری جزء شایع اوله‌رق معین اولمیوبده برینه ربحدن شوقدر غروش ویرلمك اوزره قطع وتعیین اولنسه مضاربه فاسد اولور

(فصل ثالث)

(مضاربه‌نك احکامی بیاننده‌در)

١٤١٣ ماده

مضارب امیندر ٠ انك یدنده سرمایه ودیعه حکمنده‌در ٠

وسرمایه‌ده تصرف ایتمسی جهتله رب المالك وكیلیدر ·
وكار ایدرسه انده شریك اولور

١٤١٤ ماده

مضاربهٔ مطلقه‌ده مضارب مجرد عقد مضاربه ایله
مضاربه‌نك لوازم وتفرعاتندن اولان ایشلری یاپمغه مأذون
اولور

شویله‌كه · اولا · صاتوب كار ایتمك ایچون مال اشترا
ایده‌بیلور · فقط غبن فاحش ایله مال اشترا ایدرسه
كندوسی ایچون المش اولور · مضاربه حسابنه داخل
اولماز

ثانیاً · كرك پشین پاره ایله وكرك ویره‌سی‌یه اوله‌رق آز
وچوق بها ایله مال صاته بیلور · فقط بین التجار عرف
اولدیغی مرتبه مهلت ویره‌بیلور یوخسه بین التجار معروف
اولمیان اوزون مدت ایله مال صاته ماز

ثالثاً · صاتدیغی مالك ثمننی حواله قبول ایده‌بیلور

رابعاً · اخر كمسنه‌یی بیع وشرایه توكیل ایده‌بیلور

خامساً · مال مضاربه‌یی ایداع وابضاع ورهن وارتهان
وایجار واستیجار ایده‌بیلور

سادساً · آلش ویرش ایتمك اوزره آخر بلده‌یه
كیده‌بیلور

ماده ١٤١٥

مضاربۀ مطلقه‌ده مال مضاربه‌یی مضارب کندی مالیه قارشدرمغه ومضاربه‌یه ویرمکه مجرد عقد مضاربه ایله مأذون اولماز

فقط مضاربلرك مال مضاربه‌یی کندیماللری ایله قارشدرملری عادت اولان بلده‌ده ایسه مضاربۀ مطلقه‌ده مضارب اکا دخی مأذون اولور

ماده ١٤١٦

اکر مضاربۀ مطلقه‌ده رب المال مضاربه رأیکله عمل ایت دیه‌رك مضاربه اموریني انك رأینه تفویض ایلمش ایسه مضارب هرحالده مال مضاربه‌یی کندی مالیله قارشدرمغه ومضاربه‌یه ویرمکه مأذون اولور

اما مال مضاربه‌دن هبه واقراض ایتمکه وسرمایه‌دن زیاده بورج آلتنه کیرمکه بوصورتده دخی مأذون اولمیوب بونلرك اجراسی رب المالك اذن صریحنه موقوفدر

ماده ١٤١٧

مضارب کندی مالیله مال مضاربه‌یی قارشدردیغی صورتده حاصل اولان ربحی سرمایه‌لرك مقدارینه کوره تقسیم ایدر

یعنی کندی سرمایه‌سنك فائده‌سنی کندوسی آلور ومال مضاربه‌نك

فائده‌سی رب‌المال ایله بینلرنده شرط ایتدکلری وجهله تقسیم اولنور

١٤١٨ ماده

رب‌المالك اذنیله مضاربك سرمایه‌دن زیاده اوله‌رق ویره‌سی‌یه الدیغی مال ایکیسی بیننده شرکت وجوه ایله مشترك اولور

١٤١٩ ماده

مضارب اکر مضاربه ایشیله بولندیغی بلده‌دن بشقه یره کیدرسه قدر معروف مصرفنی مال مضاربه‌دن آلور

١٤٢٠ ماده

مضاربهٔ مقیده‌ده رب‌المالك قید وشرطی نه ایسه مضاربك اکا رعایت ایتمسی لازمدر

١٤٢١ ماده

مضارب اکر مأذونیتنك خارجنه چیقار وشرطه مخالفت ایدر ایسه غاصب اولور وبو حالده ایتدیکی آلش ویرشك کار وضرری کندوسنه عائد اولور . ومال مضاربه تلف اولورسه ضامن اولور

١٤٢٢ ماده

رب‌المال اکر مال مضاربه ایله فلان محله کیتمه یاخود ویره‌سی‌یه مال صاتمه دیو نهی ایتمشیکن مضارب اکا مخالفت ایدرك مال مضاربه ایله اول محله کیدوبده مال مضاربه تلف اولسه یاخود ویره‌سی‌یه مال صاتوبده پاره‌سی باتسه مضارب ضامن اولور

١٤٢٣ ماده

رب المال مضاربه‌یی بر وقت معین ایله توقیت ایتدکده اول وقتك کچمسیله مضاربه منفسخ اولور

١٤٢٤ ماده

رب المال مضاربی عزل ایتدکده عزلنی اکا بیلدیرمسی لازم کلور

مضارب کندوسنك عزلنه واقف اولنجیه‌دك واقع اولان تصرفاتی معتبر اولور

وعزلنه واقف اولدقدن صکره النده‌کی نقودده تصرف ایده‌مز اما النده نقوددن بشقه مال بولنورسه انی صاتوب نقده تبدیل ایده بیلور

١٤٢٥ ماده

مضارب انجق عملی مقابله‌سنده ربحه مستحق اولور

عمل ایسه انجق عقد ایله متقوم اولور . بناءعلیه عقد مضاربه‌ده مضاربه نه‌مقدار شرط ایدلمش ایسه اکا کوره ربحدن حصه الور

١٤٢٦ ماده

رب المالك ربحه استحقاقی مالی ایله‌در

بناءعلیه مضاربهٔ فاسده‌ده ربحك مجموعی اکا عائد اولور . ومضارب انك اجیری منزله‌سنده اولوب

اجر مثل آلور . فقط حين عقدده شرط ایتدکاری
مقداری تجاوز ایده‌مز . وربح یوق ایسه اجر مثله دخی
مستحق اولماز

١٤٢٧ ماده

مال مضاربه‌دن برمقداری تلف اولسه‌اول امرده ربحدن
محسوب اولنوب رأس الماله سرایت ایتدیرلمز
واکر ربحك مقدارینی تجاوز ایدوبده رأس الماله سرایت
ایدرسه مضارب انی ضامن اولماز . مضاربه کرك صحیح
اولسون وکرك فاسد اولسون

١٤٢٨ ماده

ضرر وزیان هرحالده رب الماله عائد اولور . ومضارب
ایله بینلرنده مشترك اولمسی شرط ایدیلورسه اول شرطه
اعتبار اولنماز

١٤٢٩ ماده

رب المال یامضارب فوت یاخود جنون مطبق ایله مجنون
اولسه مضاربه منفسخ اولور

١٤٣٠ ماده

مضارب مجهلا فوت اولسه ترکه‌سندن ضمان لازم کلور
(٨٠١) و (١٣٥٥) ماده‌لره باق

(باب ثامن)

(مزارعه و مساقات بیاننده اولوب ایکی فصله)
(منقسمدر)

(فصل اول)

(مزارعه بیاننده‌در)

ماده ۱٤۳۱

مزارعه . بر طرفدن اراضی و دیگر طرفدن عمل یعنی زراعت اوله‌رق حاصلات بینلرنده تقسیم اولنمق اوزره بر نوع شرکتدر

ماده ۱٤۳۲

مزارعه‌نك رکنی ایجاب و قبولدر

شویله که اراضی صاحبی عامله یعنی چفتجی‌یه بو یری حاصلاتدن شوقدر حصه المق اوزره سکا مزارعه وجهله ویردم دیوبده چفتجی دخی قبول ایتدم یا راضی اولدم دیسه یاخود رضاسنه دلالت ایدر برسوز سویلسه ویاخود چفتجی یر صاحبنه بن سنك یرکده مزارعه وجهله عمل ایده‌یم دیوبده اودخی راضی اولسه مزارعه منعقد اولور

١٤٣٣ ماده

مزارعه‌ده عاقدینك عاقل اولمسی شرطدر . بالغ اولمسی شرط دكلدر . بناء علیه صبی مأذون دخی عقد مزارعه ایده‌بیلور

١٤٣٤ ماده

زرعك یعنی نه اكیله‌جكنك تعیینی یاخود چفتجی هرنه دیلرسه اكمك اوزره تعمیمی شرطدر

١٤٣٥ ماده

حین عقدده چفتجینك حاصلاتدن اولمق اوزره حصه‌سی نصف وثلث كبی جزء شایع اوله‌رق تعیین اولنمق شرطدر

واكر حصه‌سی تعیین اولنماز یاخود حاصلاتدن بشقه برشی ویرلمك اوزره تعیین قیلنور ویاخود حاصلاتدن شوقدر كیله دیو قطع اولنور ایسه مزارعه صحیح اولماز

١٤٣٦ ماده

یرك زرعه صالح اولمسی وچفتجی‌یه تسلیم ایدلمسی شرطدر

١٤٣٧ ماده

بالاده مذكور اولان شرطلردن بری بولنماز ایسه مزارعه فاسد اولور

١٤٣٨ ماده

مزراعهٔ صحیحه‌ده عاقدین نصل شرط ایتدیلر ایسه حاصلاتی بینلرنده اولوجهله تقسیم ایدرلر

١٤٣٩ ماده

مزارعهٔ فاسده‌ده حاصلات کاملا تخم صاحبنك اولور

دیکری یرصاحبی ایسه یرینك اجرتنی آلور • واکر چفتجی ایسه اجر مثل آلور

١٤٤٠ ماده

اکین یشیل ایکن یرصاحبی فوت اولسه اکین یتشنجیه قدر چفتجی ایشنه دوام ایدر • متوفانك وارثلری اکا مانع اوله‌ماز

واکر چفتجی فوت اولسه کندوسنك وارثی انك مقامنه قائم اولوب دیلرسه اکین یتشنجیه دکین زراعت ایشنه دوام ایلر • یرصاحبی اکا مانع اوله‌ماز

(فصلی ثانی)

(مساقات بیاننده‌در)

١٤٤١ ماده

مساقات • برطرفدن اشجار ودیکر طرفدن تربیه اولمق

وحاصل اولان میوه بینلرنده تقسیم اولنمق اوزره بر نوع شرکتدر

١٤٤٢ ماده

مساقاتك ركنی ایجاب وقبولدر

شویله‌که اشجار صاحبی میوه‌سندن شو قدر حصه المق اوزره مساقات وجهله شو اشجاری سکا ویردم دیوب عامل یعنی اول اشجاری تربیه ایده‌جك اولان کیمسه دخی قبول ایتسه مساقات منعقد اولور

١٤٤٣ ماده

عاقدینك عاقل اولمسی شرطدر . بالغ اولمسی شرط

١٤٤٤ ماده

مزارعه‌ده اولدیغی کبی عقد مساقاتده دخی عاقدینك حصه‌لری نصف وثلث کبی جزء شایع اوله‌رق تعیین اولنمق شرطدر

١٤٤٥ ماده

اشجارك عامله تسلیمی شرطدر

١٤٤٦ ماده

مساقات صحیحه‌ده عاقدین بینلرنده شرط ایتدکاری وجهله میوه‌یی تقسیم ایدرلر

١٤٤٧ ماده
مساقات فاسده ده حاصل اولان میوه تماما اشجار صاحبنك اولور • عامل دخی اجر مثل الور

١٤٤٨ ماده
میوه خام ایكن اشجار صاحبی فوت اولسه میوه یتشنجیه قدر عامل ایشنه دوام ایدر • متوفانك وارثلری اكا مانع اوله ماز
واكر عامل فوت اولسه وارثی انك مقامنه قائم اولوب دیلرسه ایشنه دوام ایدر • اشجار صاحبی اكا مانع اوله ماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ١٦ جمادی الاخره سنه ١٢٩١

امین الفتوی
السید خلیل

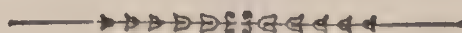
ناظر معارف عمومیه
احمد جودت

مفتی دار شورای عسكری
احمد خلوصی

قاضی دار الخلافة العلیه
سابقا سیف الدین

عن اعضاء مجلس تدقیقات
شرعیه احمد خالد

عن اعضاء دیوان احكام عدلیه
احمد حلمی

كتاب الوكالة

صورت خط همايون

موجبنجه عمل اولنه

کتاب حادی عشر

(وکالت حقنده اولوب برمقدمه ايله اوچ بابی مشتملدر)

مقدمه

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده‌در)

١٤٤٩ ماده

وکالت ٠ بر کيمسه ايشنی بشقه‌سنه تفويض ايتمك واول ايشده انی کندو يرينه اقامه ايلمکدر

اول کيمسه‌يه موکل ويرينه اقامه ايلديکی کمسنه‌يه وکيل واول ايشه موکل به دينلور

١٤٥٠ ماده
رسالت . بر كيمسه تصرفده دخلى اولمقسزين بر كمسنه نك
سوزينى ديكره تبليغ ايتمكدر
اول كيمسه يه رسول واول كمسنه يه مرسل وديكرينه
مرسل اليه دينور

(باب اول)

(وكالتك ركن وتقسيمى بيانندهدر)

١٤٥١ ماده
توكيلك ركنى ايجاب وقبولدر
شويله كه موكل شو خصوصه سنى وكيل ايتدم ديوبده وكيل دخى
قبول ايتدم ديسه ياخود قبولى مشعر بشقه برسوز سويلسه وكالت
منعقد اولور . كذلك وكيل برشى سويليوبده اول خصوصك اجراسنه
تشبث ايلسه دلالة وكالتى قبول ايتمش اولمغله تصرفى صحيح
اولور .
اما بعدالايجاب وكيل رد ايتسه ايجابك حكمى قالماز .
بناء عليه موكل بوخصوصهسنى وكيل ايتدم ديوبده وكيل اولهجق
كمسنه قبول ايتمم ديو رد ايلدكدن صكره موكل بهك اجراسنه
مباشرت ايلسه تصرفى صحيح اولماز

١٤٥٢ ماده
اذن واجازت توكيلدر

١٤٥٣ ماده

اجازت لاحقه وكالت سابقه حكمندهدر

مثلا بر كيمسه فضولی آخرك مالنی صاتدقدن صكره مال صاحبنه
خبر ويروب اودخی مجيز اولسه اولجه انی وكيل ايتمش كبی اولور

١٤٥٤ ماده

رسالت وكالت قبيلندن دكلدر

مثلا بر كيمسه يه صراف آقچه اقراض ايده جك اولوبده او دخی
آقچه يی كتورمك اوزره خدمتكارينی كوندرسه خدمتكار اول
كمسنه نك رسوليدر يوخسه استقراضه وكيلی دكلدر

كذلك بر كيمسه نك بر آت اشترا ايتمك اوزره جانبازه كوندرديكی
شخص اول جانبازه فلان كيمسه سندن فلان آتی صاتون آلمق
ايستيور ديمسی اوزرينه جانباز دخی شو قدر غروشه اولمق اوزره
بو آتی اكا صاتدم وار اكا سويله وآتی تسليم ايله ديه رك اول
شخصه ويروب اودخی منوال مشروح اوزره اول كيمسه يه آتی
تسليم واو دخی همان قبول ايتدكده اول كيمسه ايله جانباز بيننده
بيع منعقد اوله رق اول شخص ارهده مجرد بر رسول وواسطه
اولور . يوخسه وكيل اولماز

وكذلك بر كيمسه قصابه بنم بازاره كيدوب كلان فلان خدمتكاريمه
بنم ايچون يوميه شو قدر قيه ات وير ديوب او دخی بو وجهله
ويرسه اول خدمتكار افنديسنك رسولی اولور وكيلی ديمك اولماز

١٤٥٥ ماده

امر بعضا وكالت وبعضا رسالت قبيلندن اولور

مثلا بر كيمسه نك امريله خدمتكاری بر تاجردن مال اشترا ايلدكده
اول كيمسه نك شرايه وكيلی اولور .

اما اول كيمسه بر تاجر ايله پازارلق ايدوبده مالى الوب كتورمك اوزره خدمتكارينى كوندرسه افنديسنك رسولى ديمك اولوب يوخسه وكيلى اولماز

١٤٥٦ ماده

ركن توكيل بعضا مطلق اولور

يعنى بر شرطه معلق يابر وقته مضاف ياخود برقيد ايله مقيد اولماز

وبعضا شرطه معلق اولور

مثلا فلان تاجر بورايه كلور ايسه بنم شو آتمى صاتمق اوزره سنى وكيل ايتدم ديوبده اودخى قبول ايتسه وكالت اول تاجرك كلمسنه معلق اولەرق منعقد اولور • واول تاجر كلور ايسه وكيل دخى اول مالى صاته بيلور • والا صاته ماز

وبعضا بر وقته مضاف اولور

مثلا نيسان آينده بنم حيوانلريمى صاتمغه سنى وكيل ايتدم ديوبده اودخى قبول ايتسه شهر نيسان حلولنده وكيل اولوب همان اولوقت ياخود اندن صكره اول حيوانلرى بالوكاله صاته بيلور اما نيساندن اول صاته ماز

وبعضا برقيد ايله مقيد اولور

مثلا شو ساعتمى بيك غروشه صاتمغه سنى وكيل ايتدم ديسه وكيلك وكالتى انى بيك غروشدن اشاغى يه صاتمامق ايله مقيد اولور

(باب ثانی)

(شرط وكالت بیانندەدر)

۱٤٥٧ ماده

موكلك موكل به اولان ایشی یاپمغه مقتدر اولمسی شرطدر

بناء علیه صبیٔ غیر ممیز ایله مجنونك توكیلی صحیح اولماز

وصبیٔ ممیز حقنده هبه وصدقه كبی ضرر محض اولان ایشلرده ولیسی اذن ویرسه بیله آخری توكیل ایدەمز ۰ وقبول هبه وصدقه كبی حقنده نفع محض اولان ایشلرده ولیسنك اذنی اولمسه بیله آخری توكیل ایده بیلور ۰ اما بیع وشرا كبی نفع ایله ضرر بیننده دائر ومتردد اولان تصرفاتده اكر اخذ واعطایه مأذون ایسه بشقەسنی دخی توكیل ایده بیلور ۰ دكل ایسه توكیل ولیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور

۱٤٥٨ ماده

وكیلك عاقل وممیز اولمسی شرطدر ۰ بالغ اولمسی شرط دكلدر

بناء علیه صبیٔ ممیز مأذون اولمسه بیله وكیل اوله بیلور ۰ فقط حقوق عقد اكا عائد اولمیوب موكلنه عائد اولور

١٤٥٩ ماده

برکیمسه بالذات یاپه بیله جکی خصوصلرده ومعاملاته دائر اولان هر حقك ایفا واستیفاسنده بشقه سنی توکیل ایده بیلور

مثلا برکیمسه بیع وشرا وایجار واستیجار ورهن وارتهان وایداع واستیداع وهبه واتهاب وصلح وابرا واقرار ودعوی وطلب شفعه وقسمت وایفا واستیفای دیونه وقبض ماله دیکر برکیمسه یی توکیل ایتسه جائز اولور

فقط موکل بهك معلوم اولمسی لازمدر

(باب ثالث)

(وکالتك احکامی بیاننده اولوب التی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(وکالتك احکام عمومیه سی بیاننده در)

١٤٦٠ ماده

هبه واعاره ورهن وایداع واقراض وشرکت ومضاربه ده وعن انکار صلحده وکیلك عقدی موکلنه مضاف قیلمسی لازمدر . موکلنه مضاف قیلماز ایسه صحیح اولماز

۱٤٦۱ ماده

بیع وشرا واجاره ده وعن اقرار صلحده وکیلك عقدی موکلنه مضاف قیلمسی شرط دکلدر . موکلنه مضاف قیلمیوب ده نفسنه اضافت ایله اکتفا ایتمسی دخی صحیح اولور . وایکی صورتده دخی ملکیت انجق موکلنه ثابت اولور

فقط عقد اکر موکله مضاف قیلنماز ایسه حقوق عقد عاقده یعنی وکیله عائد اولور . واکر موکله مضاف قیلنور ایسه حقوق عقد دخی موکله عائد اولور . وبوصورتده وکیل رسول کبی اولور

مثلا وکیل بالبیع عقدی موکلنه مضاف قیلمیوب ده نفسنه اضافت ایله اکتفا ایدرك موکلنك بر مالنی صاتدقده مبیعی مشتری‌یه تسلیم ایتمکه مجبور اولور وثمنی مشتریدن طلب وقبض ایده بیلور ومال مشترایه بر مستحق چیقوب ده بعد الحکم ضبط اولنسه مشتری وکیل بالبیعه رجوع ایدر . یعنی ویردیکی ثمنی اندن ایستر

ووکیل بالشرا عقدی بو وجهله موکله مضاف قیلمقسزین اشترا ایلدیکی مالی قبض ایدر ومال مشترانك ثمنی موکلندن آلمسه بیله کندی مالندن بایعه ویرمك اوزره جبر اولنور . ومال مشترا ده عیب قدیم ظهور ایتسه رد ایچون وکیلك مخاصمه‌یه حقی اولور .

اما وکیل اکر عقدی موکلنه مضاف قیلمش ایسه مثلا فلانك طرفندن بالوکاله صاتدم یاخود فلان ایچون اندم دیه‌رك عقد بیع ایلمش اولسه اوحالده آنفاً بیان اولنان حقوق عقد هپ موکله عائد اولور . وبوصورتده وکیل رسول حکمنده قالور

١٤٦٢ ماده

رسالتده حقوق عقد مرسله عائد اولور . رسوله اصلا تعلق ایتمز

١٤٦٣ ماده

بیع وشرا وایفا واستیفای دینه وقبض عینه وکیل اولان کیمسه‌نك جهت وکالتدن طولایی مقبوضی اولان مال کندی یدنده ودیعه حکمنده‌در . بلا تعد ولاتقصیر تلف اولسه ضمان لازم کلمز

جهت رسالتدن طولایی رسولك یدنده‌کی مال دخی کذلك ودیعه حکمنده‌در

١٤٦٤ ماده

مدیون بورجنی دائنه کوندروبده قبل الوصول رسول یدنده تلف اولدیغی صورتده اکر مدیونك رسولی ایسه مدیونك مالندن تلف اولور واکر دائنك رسولی ایسه دائنك مالندن تلف اولوب مدیون بورجندن بری اولور

١٤٦٥ ماده

برکیمسه ایکی کشی‌یی بردن توکیل ایتسه وکیل اولدقلری خصوصده یالکز بریسی تصرف یعنی ایفای وکالت ایده‌مز

فقط خصومته یاخود رد ودیعه‌یه ویاخود قضاء دینه وکیل ایسه‌لر یالکز بریسی ایفای وکالت ایده‌بیلور اما بر کیمسه‌یی برخصوصه وکیل ایتدکدنصکره دیکرینی دخی رأساً او ایشه وکیل ایتدیکی صورتده هرقنغیسی ایفای وکالت ایتسه جائز اولور

۱٤٦٦ ماده

بر کیمسه وکیل اولدیغی خصوصده بشقه‌سنی توکیل ایده‌مز مکرکه موکل اکا اذن ویرمش ویاخود رأیکله عمل ایت دیمش اوله اول حالده وکیل بشقه‌سنی توکیل ایده‌بیلور و بووجهله وکیلك توکیل ایتدیکی کیمسه موکلك وکیلی اولور ٠ یوخسه اول وکیلك وکیلی اولماز ٠ حتی وکیل اولك عزلیله یاخود وفاتیله وکیل ثانی منعزل اولماز

۱٤٦٧ ماده

اکر وکالتده اجرت شرط ایدیلوبده وکیل دخی ایفای وکالت ایلر ایسه اجرته مستحق اولور ٠ واکر شرط ایدلمیوبده وکیل دخی اجرت ایله خدمت ایدر مقوله‌دن دکل ایسه متبرع اولوب اجرت ایستیه‌مز

(فصل ثانی)

(شرایه وکالت بیاننده‌در)

١٤٦٨ ماده

(١٤٥٩) ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سی حکمنجه وکالتك ایفاسی قابل اوله‌جق مرتبه موکل بهك معلوم اولمسی لازمدر

شویله‌که موکل اشترا ایتدیره‌جکی شیئك جنسنی بیان ایتملیدر وجنسك تحتنده اکر انواع متغایره وار ایسه یالکز جنسك بیانی کافی اولمیوب نوعنی یاخود بهاسنی دخی بیان ایتمك لازم کلور

واکر النه‌جق شیئك جنسی بیان اولنماز ایسه یاخود جنسی بیان اولنوب انجق تحتنده انواع متغایره اولدیغی حالده نوعی یابهاسی تعیین قلنماز ایسه وکالت صحیح اولماز مکرکه وکالت عامه ایله توکیل ایتمش اوله

مثلا برکیمسه بکا برآت آل دیو دیکرینی توکیل ایتسه وکالت صحیح اولور وبرکیمسه اثوابلق قماش آلمق اوزره برینی توکیل ایده‌جك اولدقده جنسنی یعنی چتاریمی المق ایستر یوخسه بشقه جنس قماشمی ایستر بوراسنی بیان ایله برابر شام یاهند قماشی دیو نوعنی یاخود طوپی شوقدر غروشلق دیو بهاسنی بیان ایتمسی لازمدر . جنسنی بیان ایتمیوبده یالکز بکا برداب ال یاخود قماش آل دیسه

وياخود مثلا چتاری آل دیوبده نوعنی یابهاسنی بیان ایتمسه وکالت صحیح اولماز فقط بکا برقات روبالق قماش یاخود چتاری آل هرقنغی جنس ویانوعدن اولورسه اولسون سنك رأیکه مفوضدر دیسه وکالت عامه اولوب وکیل قنغی جنس ونوعدن ایستر ایسه اله بیلور

١٤٦٩ ماده

اصلك یامقصدك ویاخود صنعتك اختلافیله جنس دخی مختلف اولور

مثلا پموق بزیله کتان بزی اصللرینك اختلافی سببیله مختلف الجنسدرلر وقیونك یوکی ایله دریسی اختلاف مقصد حسبیله مختلف الجنسدر زیرا دریدن مقصد طلوم یاپمق اولوب یوڭ المقدن مقصد ایسه ایپلك یاپوب کلیم طوقومق کبی اکا مغایر اولان خصوصلردر . وشارکوی چکه سیله عشاق چکه سی هب یوکدن معمول اولدقلری حالده اختلاف صنعت حسبیله مختلف الجنسدرلر

١٤٧٠ ماده

وکیل اکر جنسده مخالفت ایدرسه یعنی موکل فلان جنسدن برشی آل دیوبده وکیل بشقه برجنسدن برمال آلسه هرنقدر الدیغی شی دها فائدەلو اولسه بیله موکل حقنده نافذ اولماز یعنی وکیلك الدیغی مال کندو اوزرنده قالوب موکل ایچون النمش اولماز

١٤٧١ ماده

موکل قوچ آل دیوبده وکیل دیشی قیون السه موکل حقنده نافذ اولمیوب النان قیون وکیلك اولور

١٤٧٢ ماده

موكل بكا فلان عرصه‌يى آل ديوبده اول عرصه اوزرينه ابنيه ياپسه اندن صكره وكيل انى بالوكاله الهماز . اما فلان خانه‌يى آل ديوبده اول خانه صيوادلسه ياخود اكا برديوار علاوه ايدلسه بوحالده وكيل انى بالوكاله الهبيلور .

١٤٧٣ ماده

موكل سوت آل ديوبده نه سوتى اولديغنى تصريح ايتمسه بلده‌ده معروف اولان سوته محمول اولور

١٤٧٤ ماده

موكل پرنج آل ديسه وكيل اولان كيمسه چارشوده صاتيلان هرنوع پرنجدن الهبيلور

١٤٧٥ ماده

بركيمسه برخانه المق ايچون ديكرينى توكيل ايده‌جك اولدقده محله‌سنى وبهاسنى بيان ايتمليدر . بيان ايتمز ايسه وكالت صحيح اولماز

١٤٧٦ ماده

بركيمسه برتك اينجو ياخود بر قيرمزى ياقوت طاشى المق اوزره بريني توكيل ايده‌جك اولدقده بهاسى قاچ غروشه قدر اوله‌جغنى بيان ايتمسى لازمدر . ايتمز ايسه وكالت صحيح اولماز

١٤٧٧ ماده

مقدراتده موكل بهك مقدارى ياخود ثمنى بيان اولنمق لازمدر

مثلا بغداى المق ايچون بريني توكيل ايتدكده قاچ كيله اوله جغنى سويلسى ياخود شوقدر غروشلق بغداى ديو مقدار ثمنى بيان ايلسى لازم كلور . بيان ايتمز ايسه وكالت صحيح اولماز

١٤٧٨ ماده

موكل بهك وصفى بيان اولنمق لازم دكلدر

مثلا اعلى يااوسط يااذنى ديو وصفنك بيانى لازم كلمز

شوقدركه موكل بهك وصفى موكلك حالنه موافق اولمق لازمدر

مثلا بر باركير كراجيسى كندوسنه برباركير المق اوزره بريني توكيل ايتدكده وكيل كيدوبده يكرمى بيك غروشلق برعرب آتى آله مز الور ايسه شراسى موكل حقنده نافذ اولماز يعنى اول آت موكل ايچون النمش اولميوب وكيلك اوزرنده قالور

١٤٧٩ ماده

وكالت برقيد ايله تقييد اولندقده وكيل اكا مخالفت ايده مز ايدر ايسه شراسى موكل حقنده نافذ اولميوب الديغى مال كندو اوزرنده قالور

فقط موكل حقنده دها فائده لو بر صورتده مخالفت ايدر ايسه معنا مخالفت عد اولنمز

مثلا برکیمسه فلان خانه‌یی بنم ایچون اونبیك غروشه آل دیدکده وکیل دها زیاده‌یه اشترا ایتسه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول خانه کندوسنك اوزرنده قالور اما اونبیك غروشدن اشاغی ایسه موکل ایچون النمش اولور

کذلك ویره‌سی‌یه آل دیوبده وکیل پشین اقچه ایله السه اول مال وکیلك اوزرنده قالور اما پشین اقچه ایله آل دیوبده ویره‌سی‌یه السه موکل ایچون النمش اولور

١٤٨٠ ماده

برکیمسه اشتراسنه وکیل اولدیغی شیئك نصفنی اشترا ایتدیکی صورتده اکر اول شیئك تبعیضنده ضرر وار ایسه شراسی موکل حقنده نافذ اولماز یوق ایسه نافذ اولور

مثلا برطوپ قماش آل دیوبده وکیل یارم طوپ السه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول مال وکیلك اوزرنده قالور اما الّتی کیله بغدای آل دیوبده وکیل اوچ کیله السه موکل ایچون النمش اولور

١٤٨١ ماده

موکل بکا برجبه‌لك چوقه آل دیوبده وکیلك الدیغی چوقه‌دن جبه چیقمسه شراسی موکل حقنده نافذ اولمیوب اول چوقه وکیلك اوزرنده قالور

١٤٨٢ ماده

برشیئك بهاسی بیان اولنمقسزین اشتراسنه وکیل اولان کمسنه اول شیئی قیمت مثلیه‌سیله آله بیلدیکی کبی غبن یسیر ایله دخی آله بیلور

فقط ات و اکمك کبی سعر و قیمتی معین اولان شیلرده غبن یسیر دخی معفو اولماز
اماغبن فاحش ایله آلورسه هرحالده شراسی موکل حقنده نافذ اولمیوب اول مال کندوسنك اوزرنده قالور

١٤٨٣ ماده

علی الاطلاق اشترا نقود ایله اشترایه مصروف اولور
بو صورتده برشیئك اشتراسنه وکیل اولان کیمسه انی برمالی ایله ترانپه ایتسه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول شیٔ وکیلك اوزرنده قالور

١٤٨٤ ماده

بر موسم معینده لزومی اولان شیئی المق ایچون بر کیمسه دیکرینی توکیل ایتسه اول موسمه مصروف اولور
مثلا برکیمسه بر بهار موسمنده شالی جبه المق ایچون برینی توکیل ایتسه اویازین قوللانلق اوزره جبه المسی ایچون توکیل ایتمش اولور موسم کچدکدنصکره یاخود کله‌جك سنه‌نك بهارنده السه موکل حقنده نافذ اولمیوب وکیلك الدیغی جبه کندی اوزرنده قالور

١٤٨٥ ماده

بر معین شیئك اشتراسنه وکیل اولان کیمسه اول شیئی کندوسی ایچون اشترا ایده‌مز واشترا ایدرکن بن بونی کندم ایچون الدم دیسه بیله کندوسنك اولمیوب موکلك اولور

مکر که موکلك تعیین ایتدیکی بهادن زیاده و تعیین بها
ایتمدیکی صورتده غبن فاحش ایله الورسه اول وقت
مال وکیلك اولور
وبرده موکل حاضر اولدیغی حالده وکیل بن بونی کندم
ایچون الدم دیرسه اول مال وکیلك اولور

١٤٨٦ ماده

برکیمسه بکا فلانك آتنی آل دیو بده وکیل لاونعم برشی
سویلمکسزین کیدوب اول آتی اشترا ایتدیکی تقدیرده
اکر آلورکن موکل ایچون الدم دیرسه موکلك اولور ٠
واکر کندم ایچون الدم دیرسه کندوسنك اولور
اما یالکز الدم دیو بده کیمك ایچون الدیغنی سویلمامشیکن
صکره‌دن موکل ایچون الدم دیدیکی صورتده آت اکر تلف
یاخود برعیب حادث اولمدن دیمش ایسه تصدیق اولنور ٠
واکر آت تلف یاخود برعیب حادث اولدقدن صکره دیمش
ایسه تصدیق اولنماز

١٤٨٧ ماده

برشی المق اوزره برکیمسه‌یی ایکی کشی بشقه بشقه
توکیل ایتدیکی صورتده وکیل اول مالی الورکن قنغیسی
ایچون قصد و مراد ایتمش ایسه اول مال انك اولور

ماده ١٤٨٨

وكيل بالشرا كندى مالنى موكل ايچون صاتسه صحيح اولماز

ماده ١٤٨٩

وكيل الديغى مالى هنوز موكله تسليم اتمدن عيبنه مطلع اولسه انى كندولكندن اولەرق رد ايده بيلور اما موكله تسليم ايتدكدن صكره انك امر و توكيلى اولمقسزين رد ايده مز

ماده ١٤٩٠

وكيل اكر مالى مؤجل اولەرق اشترا ايلسه موكل حقنده دخى مؤجل اولوب وكيل انك ثمننى پشين اولەرق طلب ايده مز

اما وكيل پشين پاره ايله اشترا ايتدكدن صكره بايع ثمنى تأجيل ايتسه وكيل ثمنى موكلدن بروجه پشين طلب ايده بيلور

ماده ١٤٩١

وكيل بالشرا ثمنى كندى مالندن ويروبده مبيعى قبض ايتسه موكله رجوع ايده بيلور يعنى ويرديكى ثمنى اندن اله بيلور . ومال مشترانك ثمننى هنوز بايعه ويرمامش اولسه بيله موكلندن ثمنى طلب وموكل انى ادا ايدنجيه دك مالى حبس وتوقيف ايده بيلور

١٤٩٢ ماده
وكيل بالشرا يدنده مال مشترا قضارا تلف ياضايع اولسه موكلك مالندن تلف اولور وثمندن برشى ساقط اولماز
فقط وكيل انى استيفاى ثمن ايچون حبس ايدوبده اول حالده تلف ياضايع اولسه ثمنى وكيلك ويرمسى لازمكلور

١٤٩٣ ماده
وكيل بالشرا موكلك اذنى اولمدقجه عقد بيعى اقاله ايده مز

(فصل ثالث)

(بيعه وكالت حقنده در)

١٤٩٤ ماده
على الاطلاق بيعه وكيل اولان كيمسه موكلنك مالنى ازه چوغه يعنى مناسب كورديكى بها ايله صاته بيلور

١٤٩٥ ماده
موكل اكر تعيين ثمن ايتمش ايسه يعنى شوقدر غروشه صات ديمش ايسه وكيل اندن نقصانه صاته مز ٠ صاتار ايسه بيعى موكلنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور ٠

وخود بخود نقصانه صاتوبده مالی مشتری‌یه تسلیم ایتدکده موکل اکا اول مالی تضمین ایتدیره بیلور

١٤٩٦ ماده

وکیل بالبیع موکلک مالنی کندوسی ایچون السه صحیح اولماز

١٤٩٧ ماده

وکیل بالبیع کندو لهنده شهادتلری جائز اولمیانلره موکلک مالنی صاته‌مز مکرکه دکرندن زیاده‌یه صاتار ایسه بیعی صحیح اولور

وبرده موکل اکر دیلدیککه کیمسه‌یه صات دیو وکالت عامه ایله توکیل ایتمش ایسه اول حالده وکیلک انلره دخی ثمن مثلیله صاتمسی جائز اولور

١٤٩٨ ماده

علی الاطلاق بیعه وکیل اولان کیمسه موکلک مالنی پشین اقچه ایله یاخود اول مال حقنده بین التجار معروف اولان مدت ایله ویره‌سی‌یه صاته بیلور . اما عرف وعادته مخالف برمدت طویله ایله صاته‌مز

وبرده صراحة یاخود دلالة بروجه پشین صاتمغه وکیل اولسه ویره‌سی‌یه صاتامز

مثلا موکل بومالی بروجه پشین صات یاخود شومالی صاتده بورجمی ویر دیسه وکیل انی ویره‌سی‌یه صاته‌مز

١٤٩٩ ماده

برمالك تبعيضنده ضرر وار ايسه وكيل انك نصفنى صاتەمز يوق ايسه صاته‌بيلور

١٥٠٠ ماده

وكيل ويره‌سى يه صاتديغى مالك ثمنى مقابلنده رهن ياكفيل اله‌بيلور . فقط رهن تلف ياكفيل مفلس اولسه وكيل ضامن اولماز

١٥٠١ ماده

موكل رهن ايله ياكفيل ايله صات ديدكده وكيل بلارهن وبلاكفيل صاتەمز

١٥٠٢ ماده

وكيل بالبيع صاتديغى مالك ثمنى مشتريدن المديغى حالده كندى مالندن موكله ادا ايتمك اوزره جبر اولنماز

١٥٠٣ ماده

ثمن مبيعى قبض ايتمك وكيلك حقى اولسه دخى موكل قبض ايديويرسه صحيح اولور

١٥٠٤ ماده

وكيل اكر اجرتسز ايسه صاتديغى مالك ثمنى استيفا وتحصيله مجبور دكلدر فقط كندو رضاسيله تحصيل ايتمديكى تقديرده موكلنى قبض وتحصيل ثمنه توكيل ايتمسى لازم كلور

اما دلال و سمسار کبی اجرت ایله بیعه وکیل اولان کیمسه مبیعك ثمننی استیفا و تحصیله مجبوردر

١٥٠٥ ماده

وکیل بالبیع خودبخود بیعی اقاله ایده‌بیلور

فقط بو اقاله موکل حقنده نافذ اولمیوب وکیلك موکله ثمنی ویرمسی لازم کلور

(فصل رابع)

(مأموره دائر اولان مسائل بیانده‌در)

١٥٠٦ ماده

بر کیمسه بر شخصه یاخود میری‌یه اولان دینی ادا ایتمك اوزره دیکر کیمسه‌یه امر ایدوبده اودخی کندی مالندن ایفا ایتسه صکره آمره رجوع ایدر آمر کرك رجوعی شرط ایتسون وکرك شرط ایتمسون

یعنی کرك صکره بندن المق اوزره بورجمی ویر یاخود سن ویرده صکره بن سکا ویره‌یم دیمك کبی بر تعبیر ایله مأمورك کندوسنه رجوع ایتمسنی شرط ایلسون وکرك یالکز بورجمی ویردیمش اولسون

١٥٠٧ ماده

کندی مالندن مسکوکات مغشوشه ایله ایفای دینه مأمور اولان کیمسه دائنه مسکوکات خالصه ویرسه آمردن

مسکوکات مغشوشه الور . ومسکوکات خالصه ایله
ایفای دینه مأمور اولان کیمسه مسکوکات مغشوشه
ایله اداء دین ایتسه آمردن مسکوکات مغشوشه الور
اما بردینك اداسنه مأمور اولان کیمسه دائنه کندی
مالنی صاتوبده آمرك دیننه تقاص ایتسه دینك مقداری
نه ایسه آمردن انی الور . وکندی مالنی دائنه دکرندن
زیاده‌یه صاتمش اولسه بیله آمر مدیون اول زیاده‌یی دیننده‌ن
تنزیل ایتدیره‌مز

١٥٠٨ ماده

برکیمسه کندوسی یاخود اهل وعیالی ایچون مصرف
ایتمك اوزره آخر کمسنه‌یه امر ایتدکده صکره مصرفکی
بن ویره‌یم دیو رجوعی شرط ایتمسه بیله اول کمسنه قدر
معروف مصرفنی آمردن الور

کذلك خانه‌می یاپدر دیو امر ایدوبده مأمور دخی
یاپدردیغی صورتده رجوعی شرط ایتمامش اولسه بیله
صرف ایتدیکی قدر معروف مبلغی آمردن الور

١٥٠٩ ماده

برکیمسه فلانه اوتوز اقچه یاخود بخشش ویاخود صدقه
ویر صکره بن سکا ویره‌یم دیو آخر کمسنه‌یه امر ایدوبده
اودخی ویرسه صکره آمره رجوع ایدر

اما صكره بن سكا ويره يم ياخود صكره بندن آل ديمك
كبی برسوز ايله رجوعی شرط ايتمكسزين يالكز وير
ديديكی صورتده مأمور اكا رجوع ايده مز . شو قدر
واركه مأمور اكر آمرك عيالنده بولنمق ياخود شريكی
اولمق كبی بر وجهله بومثللو خصوصلرده آمره رجوعی
عرف وعادت ايسه رجوعی شرط ايتمامش اولديغی
صورتده دخی رجوع ايلر . (٣٦) ماده يه باق

١٥١٠ ماده

بركمسنه نك امری انجق كندی ملكی حقنده جاری اولور
مثلا بركيمسه شومالی دكزه آت ديوبده مأمور دخی انی بشقه سنك مالی
اولديغنی بيله رك آتسه صاحبی اومالی اتانه تضمين ايتديرر مجبر اولمدقچه
آمره برشی لازم كلمز

١٥١١ ماده

بركيمسه بنم شوقدر غروش دينمی سن كندی مالندن
ادا ايت ديو آخر كمسنه يه امر ايدوب او دخی وعد
ايتدكدنصكره ادادن امتناع ايتسه مجرد وعد ايتمش اولمسيله
اول كمسنه ادای دينه جبر اولنماز

١٥١٢ ماده

آمرك مأمورده اله جغی ياخود امانت اقچه سی اولوبده
اندن دينمی ادا ايتمك اوزره امر ايلسه مأمور ادای
دينه جبر اولنور

اما آمر فلان مالمی صاتدقده دینمی ادا ایت دیدیکی صورتده مأمور اکر وکیل متبرع ایسه بیله جبر اولنماز ٠
واکر وکیل بالاجره ایسه اول مالی بیع ایله آمر دیننی ادا ایلمك اوزره جبر اولنور

١٥١٣ ماده

برکیمسه فلان دائنه ویر دیو آخر کمسنه یه برمقدار اقچه ویردیکی صورتده آمرك بشقه دائنلری اندن حصه المغه صلاحیتلری اولمیوب مأمور اول اقچه یی انجق آمرك امر ایتدیکی دائنه ویرر

١٥١٤ ماده

برکیمسه بورجنی تأدیه ایتمك اوزره بشقه سنه برمقدار اقچه ویروبده مأمور هنوز اول مبلغی دائنه اعطا یا ارسال وایصال ایتمدن آمرك فوت اولدیغی معلوم اولسه اول اقچه آمرك ترکه سنه رجعت ایدر ٠ ودائنك ترکه یه مراجعتی لازم کلور

١٥١٥ ماده

برکیمسه دائننه ویرمك اوزره آخر کمسنه یه برمقدار اقچه ویروب انجق دائنده کی سندیمی ظهر یه ایتدیرمدجه ویاخود علم وخبر المدجه اقچه یی تسلیم ایتمه دیو نهی ایتمشیکن مأمور ظهر یه ایتدیرمکسزین علم وخبر المقسزین اقچه یی دائنه ویروب بعده دائن انی انکار ایتسه وقبضی اثبات

اولنه میوبده تکرار اول پاره‌یی آمردن السه آمر انی مأموره تضمین ایتدیرر

(فصل خامس)

(خصومته یعنی مرافعه‌یه وکالت حقنده‌در)

ماده ١٥١٦

مدعی ومدعا علیهدن هر بری دیلدیکنی خصومته توکیل ایده بیلور دیکرینك رضاسی شرط دکلدر

ماده ١٥١٧

خصومته وکیل اولان کیمسه‌نك موکلی علیهنه اقراری اکر حضور حاکمده ایسه معتبر اولور . حضور حاکمده دکل ایسه معتبر اولماز . وکندوسی وکالتدن منعزل اولور

ماده ١٥١٨

برکیمسه آخری خصومته توکیل ایدوبده کندی علیهنه اقراری استثنا ایلسه جائز اولور

بوصورتده موکلك علیهنه وکیلك اقراری صحیح اولماز . (١٤٥٦) ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سنه باق

وبویله اقراره مأذون دکل ایکن حضور حاکمده اقرار ایتدیکی صورتده وکالتدن منعزل اولور

ماده ١٥١٩

خصومته وکالت قبضه وکالتی مستلزم اولماز

بناء عليه دعوى وكيلى قبضه دخى وكيل دكل ايسه محكوم به اولان
مالك بالوكاله قبضنه صلاحيتى اولماز

۱۵۲۰ ماده

قبضنه وكالت خصومته وكالتى مستلزم اولماز

(فصل سادس)

(عزل وكيله دائر اولان مسائل بياننده‌در)

۱۵۲۱ ماده

موكل وكيلنى وكالتدن عزل ايده‌بيلور
فقط غيرك حقى تعلق ايتمش ايسه عزل ايده‌مز

نته‌كيم برمديون مالنى رهن ايدوبده حين عقد رهنده ياخود صكره‌دن
دينك وعده‌سى حلولنده رهنى صاتمق اوزره برينى توكيل
ايتديكى صورتده مرتهنك رضاسى اولمدقچه موكل راهن او وكيلى
عزل ايده‌مز

كذلك مدعينك طلبى اوزرينه مدعى عليه برينى خصومته توكيل
ايتدكده مدعينك غيابنده انى عزل ايده‌مز

۱۵۲۲ ماده

وكيل كنديسنى وكالتدن عزل ايده‌بيلور
فقط بروجه بالا غيرك حقى تعلق ايتمش ايسه عزل
ايده‌ميوب ايفاى وكالته مجبور اولور

۱۵۲۳ ماده

موكل وكيلنى عزل ايتدكده وكيله خبر عزلى واصل

اولنجیه دك وكالتی اوزرنده قالور . واولوقته قدر تصرفی صحیح اولور

١٥٢٤ ماده

وكیل كندوسنی عزل ایتدكده عزلنی موكله بیلدیرمسی لازم كاور وعزلی موكلك معلومی اولنجیه دك وكالت كندی عهده‌سنده قالور

١٥٢٥ ماده

مدیونك غیابنده قبض دینه وكیل اولان كیمسه‌یی موكلی عزل ایده بیلور اما دائن انی مدیونك حضورنده توكیل ایتمش ایسه مدیونك علمی لاحق اولمدقجه عزلی صحیح اولماز

بوصورتده مدیون انك عزلنی اوكرنمدن اكا دینی اعطا ایتسه دیندن بری اولور

١٥٢٦ ماده

موكل بهك ختامیله وكالت نهایت بولور وكیل دخی بالطبع وكالتدن منعزل اولور

١٥٢٧ ماده

موكلك وفاتیله وكیل منعزل اولور

فقط غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه منعزل اولماز (٧٦٠) ماده‌یه باق

١٥٢٨ ماده

موكلك وفاتيله وكيلك وكيلى دخى منعزل اولور (١٤٦٦) ماده‌يه باق

١٥٢٩ ماده

وكالت موروث اولماز

يعنى وكيل فوت اولدقده وكالتك حكمى قالماز . وبوجهتله وكيلك وارثى انك مقامنه قائم اولماز

١٥٣٠ ماده

موكلك ياخود وكيلك تجنن ايتمسيله وكالت باطل اولور

ارادهٔ سنيه تاريخى فى ٢٠ جماذى الاولى سنه ١٢٩١

امين الفتوى
السيد خليل

معاون رياست شوراى دولت
احمد جودت

رئيس دائرهٔ محاكمات
سيف الدين

قاضىٔ دار الخلافة العليه
احمد خلوصى

عن اعضاى ديوان احكام عدليه
احمد حلمى

كتاب الصلح والإبراء

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اوله

کتاب ثانی عشر

(صلح وابرا حقنده اولوب بر مقدمه ایله درت بابی مشتملدر)

مقدمه

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

۱۵۳۱ ماده

صلح ۰ بالتراضی نزاعی رفع ایدن بر عقددرکه ایجاب وقبول ایله منعقد اولور

۱۵۳۲ ماده

مصالح ۰ عقد صلح ایدن کمسنه‌در

١٥٣٣ ماده

مصالح عليه ٠ بدل صلح ديمكدر

١٥٣٤ ماده

مصالح عنه ٠ مدعى به اولان شيدر

١٥٣٥ ماده

صلح ٠ اوچ قسمدر ٠ قسم اول عن اقرار صلحدركه مدعى عليهك اقرارى اوزرينه واقع اولان صلحدر ٠ قسم ثانى عن انكار صلحدركه مدعى عليهك انكارى اوزرينه واقع اولان صلحدر ٠ قسم ثالث عن سكوت صلحدركه مدعى عليه اقرار وانكار ايتميوب سكوتى اوزرينه واقع اولان صلحدر

١٥٣٦ ماده

ابرا ٠ ايكى قسم اولوب برى ابراء اسقاط وديكرى ابراء استيفادر ٠ ابراء اسقاط ٠ بركيمسه ديكر كمسنه‌ده اولان حقنك تمامنى اسقاط ياخود برمقدارينى حط وتنزيل ايله اول كمسنه‌يى برى قيلمقدر ٠ ايشته بوكتاب صلحده موضوع بحث اولان ابرا بودر

ابراء استيفا بركيمسه ديكر كمسنه‌دن حقنى قبض واستيفا ايلمش اولديغنى اعتراف ايتمكدن عبارت اوله‌رق برنوع اقراردر

١٥٣٧ ماده

ابراء خاص ٠ برخانه ياخود برچفتلك وياخود برجهتدن

طولایی الهجق دعواسی کبی برخصوصه متعلق دعوادن برکسنه‌یی ابرا ایتمکدر

١٥٣٨ ماده

ابراء عام ٠ کافهٔ دعاویدن برکسنه‌یی ابرا ایتمکدر

(باب اول عقد صلح وابرا ایدنلر حقنده‌در)

١٥٣٩ ماده

مصالحك عاقل اولمسی شرطدر ٠ بالغ اولمسی شرط دکلدر

بناء علیه مجنون ومعتوه ایله صبیٔ غیر ممیزك صلحی اصلا صحیح اولماز ٠ وصبیٔ مأذونك صلحنده ضرر بین یوق ایسه صحیح اولور ٠ شویله‌که برکیمسه صبیٔ مأذوندن برشی دعوی ایدوبده اودخی اقرار ایتدیکی صورتده عن اقرار صلحی صحیح اولور

وصبیٔ مأذون الهجغنی امهال وتأجیل ایتمك اوزره عقد صلح ایده بیلور ٠ والهجغنك بر مقداری اوزرینه صلح اولدقده اکر بینه‌سی وار ایسه صلحی صحیح اولماز ٠ واکر بینه‌سی اولمیوبده خصمنك یمین ایده‌جکی دخی معلوم اولور ایسه صلحی صحیح اولور ٠ وآخر کسنه‌دن بر مال دعوی ایدوبده مقدار قیمتی اوزرینه صلح اولسه صحیح اولور ٠ فقط اولمالك قیمتندن نقصان فاحش اوزرینه صلح اولسه صحیح اولماز

١٥٤٠ ماده

بر صبینك دعواسندن ولیسی صلح اولدقده اکر صبی‌یه

ضرر بین یوق ایسه صحیح اولور . واکر ضرر بین وار ایسه صحیح اولماز

بناء علیه برکیمسه برصبیدن شوقدر غروش دعوی ایدوبده صبینك پاره‌سندن ویرمك اوزره پدری صلح اولدقده اکر مدعینك بینه‌سی وار ایسه صلح صحیح اولور واکر مدعینك بینه‌سی یوق ایسه صلح صحیح اولماز . وصبینك آخر کمسنه ذمتنده الهجغی اولوبده پدری انك برمقدارینی حط وتنزیل ایله صلح اولدقده اکر بینه‌سی وار ایسه صحیح اولماز واکر بینه‌سی اولمیوبده خصمنك یمین ایده‌جکی دخی معلوم اولور ایسه اول حالده صلح صحیح اولور وصبینك الهجغی قیمتنده برمال اوزرینه ولیسی صلح اولسه صحیح اولور . فقط غبن فاحش بولنور ایسه صلحی صحیح اولماز

ماده ١٥٤١

علی الاطلاق صبی ایله مجنون ومعتوهك ابراسی صحیح اولماز

ماده ١٥٤٢

خصومته وکالت صلحه وکالتی مستلزم اولماز

بناء علیه برکیمسه آخر کمسنه‌یی دعواسنه وکیل ایدوبده اودخی بلا اذن اول دعوادن صلح اولسه صحیح اولماز

ماده ١٥٤٣

برکیمسه کندی دعواسندن صلح اولمق اوزره دیکرینی توکیل ایدوبده اودخی بالوکاله صلح اولدقده مصالح علیه موکل اوزرینه لازم کلور وکیل انکله مؤاخذ ومطالب اولماز

مگرکه وکیل مصالح علیه ضامن اوله اول حالده وکیل کفالتی حسبیله مؤاخذه اولنور

وبرده وکیل عن اقرار برمالدن مال اوزرینه صلح اولوبده صلحی نفسنه مضاف قیلار ایسه اولوقت وکیل مؤاخذه اولنور . یعنی بدل صلح اندن النور او دخی موکله رجوع ایلر

مثلا وکیل بالوکاله شوقدر غروش اوزرینه صلح اولندقده اول مبلغی موکلك ویرمسی لازم کلور وکیل اندن مسؤل اولماز

فقط سن شوقدر غروش اوزرینه صلح اول بن کفیلم دیمش ایسه اوحالده بواقچه وکیلدن النور او دخی موکلنه رجوع ایلر . وبرده عن اقرار مالدن مال اوزرینه صلح واقع اولوبده وکیل سن فلانك دعواسندن بمله صلح اول دیه‌رك عقد صلح ایتمش ایسه بیع حکمنده اولدیغی جهتله بوصورتده دخی بدل صلح وکیلدن النور . او دخی موکلنه رجوع ایدر

١٥٤٤ ماده

ایکی کشی بیننده اولان دعوادن آخر برکسنه فضولی اوله‌رق یعنی بلا امر صلح اولدقده اکر بدل صلحه ضامن اولور ایسه یاخود بنم فلان مالم اوزرینه دیو بدل صلحی کندی مالنه مضاف قیلار ایسه ویاخود شو مبلغ یاخود شو ساعت اوزرینه دیو میدانده اولان نقوده یاعروضه اشارت ایدر ایسه یاخود ضامن اولمیوب وکندی مالنه اضافه یااشارت دخی ایتمیوبده علی الاطلاق شوقدر غروش اوزرینه صلح اولدم دیر واول مقدار

مبلغی تسلیم ایدر ایسه اشبو درت صورتده دخی صلح
صحیح واول کمسنه متبرع اولور
واکر دردنجی صورتده بدل صلحی تسلیم ایتمز ایسه
مدعی علیهك اجازتنه موقوف اولوب اکر مجیز اولور
ایسه صلح صحیح و بدل صلح مدعی علیه اوزرینه لازم
اولور . واکر مجیز اولماز ایسه صلح باطل اولور ودعوی
حالی اوزره قالور

(باب ثانی)

(مصالح علیه ایله مصالح عنهك بعض احوال)

(وشروطی بیاننده در)

١٥٤٥ ماده

مصالح علیه اکر عین ایسه مبیع حکمنده واکر دین ایسه ثمن
حکمنده اولور بناء علیه بیعده مبیع یاخود ثمن اولمغه صالح
اولان شی صلحده بدل صلح اولمغه دخی صالح اولور

١٥٤٦ ماده

مصالح علیه مصالحك مال وملکی اولمق شرطدر
بناء علیه مصالح بشقه کمسنه نك مالنی بدل صلح اوله‌رق ویرسه
صلحی صحیح اولماز

١٥٤٧ ماده

کرك مصالح علیه وکرك مصالح عنه قبض وتسلیمه محتاج

ایسه معلوم اولمسی لازمدر ٠ واکر قبض وتسلیمه محتاج دکل ایسه معلوم اولمسی شرط دکلدر

مثلا برکیمسه دیکر کمسنه نك یدنده بولنان برخانه دن واول کمسنه دخی انك یدنده بولنان باغچه دن بر حق دعوی ایدوبده ایکیسی دخی تعیین مدعا ایتمکسزین دعوالرندن واز کچمك اوزره صلح اولسه لر صحیح اولور ٠ کذلك برکیمسه دیکرك یدنده کی خانه ده برحق دعوی ایدوبده تعیین مدعا ایتمکسزین مدعی علیه اکا بر بدل معلوم ویرمك واو دخی ترك دعوی ایتمك اوزره صلح اولسه لر صحیح اولور ٠ اما مدعی مدعی علیهه بدل ویرمك واودخی اکا حقنی تسلیم ایتمك اوزره صلح اولسه لر صحیح اولماز

(باب ثالث)

(مصالح عنه حقنده اولوب ایکی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(صلح عن الاعیان حقنده در)

١٥٤٨ ماده

برمال معین دعواسندن عن اقرار صلح اکرمال اوزرینه واقع اولور ایسه بیع حکمنده در

بونده خیار عیب وخیار رؤیت وخیار شرط جاری اولدیغی کبی کرك مصالح عنه وکرك مصالح علیه عقار اولدیغی تقدیرده شفعه دعواسی دخی جاری اولور ٠

ومصالح عنهك كليسى ياخود بعضيسى بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعى عليه ويرمش اولديغى بدل صلحك اولمقدارينى يعنى كليسنى ياخود بعضيسنى كيرو الور ٠ واكر بدل صلحك كليسى ياخود بعضيسى بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعى مدعى عليهدن مصالح عنهك اول مقدارينى يعنى كليسنى ياخود بعضيسنى ايستر

مثلا بر كيمسه ديكرندن برخانه دعوى ايدوب او دخى اول خانه انك اولديغنى اقرار ايله برابر شوقدر غروش بدل ويرمك اوزره صلح اولسهلر مدعى اول خانهيى مدعى عليهه صاتمش كبى اولور ٠ وبونده بروجه بالا بيعك احكامى جارى اولور

١٥٤٩ ماده

مال دعواسندن عن اقرار صلح اكر منفعت اوزرينه واقع اولور ايسه اجاره حكمندهدر ٠ بونده دخى اجاره احكامى جارى اولور

مثلا بر كيمسه بر باغچه دعواسندن شوقدر مدت مدعى عليهك خانهسنده اوتورمق اوزره صلح اولسه باغچه مقابلنده اول خانهيى اوقدر مدت ايله استيجار ايتمش اولور

١٥٥٠ ماده

عن انكار ياخود عن سكوت صلح اولمق مدعى حقنده معاوضه ومدعى عليه حقنده يميندن خلاص ايله قطع منازعهدر

بناء على ذلك مصالح عليه اولان عقارده شفعه جريان ايدر

امامصالح عنه اولان عقارده شفعه جريان ايتمز . ومصالح عنهك كليسى ياخود بعضيسى بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعى بدل صلحك اول مقدارينى يعنى كليسنى ياخود بعضيسنى مدعى عليهه رد ايدر . ومستحق ايله خصومته باشلار . وبدل صلحك كليسى ياخود بعضيسى بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعى اولمقدارده دعواسنه رجوع ايلر

١٥٥١ ماده

بر كيمسه برمال معين مثلا برباغچه دعوى ايدوبده برمقدارى اوزرينه صلح اولەرق باقيسنك دعواسندن مدعى عليهى ابرا ايتسه حقنك برمقدارينى المش وباقيسنك دعواسندن وازگچمش يعنى باقيسندەكى دعوى حقنى اسقاط ايلمش اولور

(فصل ثانى)

(ديندن يعنى الەجقدن وحقوق سائرەدن صلح اولمق)

(بياننده‌در)

١٥٥٢ ماده

بر كيمسه آخر كمسنه ذمتندەكى الەجغنك برمقدارى اوزرينه صلح اولسه الەجغنك بعضيسنى استيفا ايله باقيسنى اسقاط يعنى باقيسندن اول كمسنه‌يى ابرا ايلمش اولور

١٥٥٣ ماده

بر كيمسه معجل اولان هردرلو الەجغنى تأجيل وامهال

ایتمك اوزره صلح اولسه کندوسنك حق تعجیلنی اسقاط ایلمش اولور

١٥٥٤ ماده

برکیسه مسکوکات خالصه اولان الهجغی مسکوکات مغشوشه اولەرق المق اوزره صلح اولسه الهجغنك سکۀ خالصه اولمق حقنی اسقاط ایلمش اولور

١٥٥٥ ماده

حق شرب وشفعه وحق مرور کبی حقوق دعوالرنده یمیندن قورتلمق ایچون بدل ویروبده صلح اولمق دخی صحیحدر

(باب رابع)

(احکام صلح وابرا بیاننده اولوب ایکی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(احکام صلحه دائر اولان مسائل بیانندەدر)

١٥٥٦ ماده

صلح تمام اولدقده یالکز طرفیندن بری اندن دونەمز • ومدعی صلحله بدل صلحه مالك اولور • وارتق دعواده حقی قالماز • ومدعی علیه دخی بدل صلحی اندن استرداد ایدەمز

١٥٥٧ ماده

طرفيندن برى فوت اولسه وارثلرى دخى انك صلحنى فسخ ايده‌مز

١٥٥٨ ماده

صلح اكر معاوضه حكمنده ايسه طرفين انى كندو رضالريله فسخ واقاله ايده بيلورلر . واكر معاوضه معناسنه اولميوبده بعض حقوقك اسقاطنى متضمن ايسه اصلا نقض وفسخى صحيح اولماز . (٥١) ماده‌يه باق

١٥٥٩ ماده

يميندن خلاص ايچون بدل ويرمك اوزره عقد صلح اولندقده مدعى حق خصومتنى اسقاط ايتمش اولور . وارتق مدعى عليه تحليف اولنه‌ماز

١٥٦٠ ماده

بدل صلح هنوز مدعى‌يه تسليم اولنمدن كليسى ياخود بعضيسى تلف اولديغى صورتده اكر تعيين ايله متعين اولان شيلردن ايسه بالاستحقاق ضبط اولنمش حكمنده اولور

يعنى عن اقرار واقع اولان صلحده مدعى مصالح عنهك كليسنى ياخود بعضيسنى مدعى عليهدن ايستر وعن انكار ياخود عن سكوت واقع اولان صلحده مدعى دعواسنه رجوع ايلر . (١٥٤٨) و (١٥٥٠) ماده‌لره باق . واكر بدل صلح دين ايسه يعنى

شو قدر غروش کبی تعیین ایله متعین اولمیان شیلردن ایسه صلحه خلل کلمیوب تلف اولان مقدارك مثلی مدعی علیه طرفندن مدعی‌یه ویرلمك لازم کلور

(فصل ثانی)

(احکام ابرایه دائر اولان مسائل بیانده‌در)

١٥٦١ ماده

برکیمسه فلان ایله دعوی و نزاعم یوقدر و فلانده حقم یوقدر و فلان ایله اولان دعوامدن فارغ اولدم یاخود واز کچدم وفلانده حقم قالمدی و فلاندن تماما حقمی الدم دیسه انی ابرا ایتمش اولور

١٥٦٢ ماده

برکیمسه دیکرینی برحقندن ابرا ایتدکده اول حق ساقط اولور . ارتق انی دعوی ایده‌مز . (٥١) ماده‌یه باق

١٥٦٣ ماده

ابرانك مابعدینه شمولی اولماز

یعنی برکیمسه دیکر کمسنه‌یی ابرا ایتدکده ابرادن مقدم اولان حقوقی ساقط اولور . یوخسه ابرادن صکره حادث اولان حقنی دعوی ایده‌بیلور

١٥٦٤ ماده

برکیمسه دیکرینی برخصوصه متعلق دعوادن ابرا ایتسه

ابراء خاص اولوب بعده اول خصوصه متعلق دعواسی مسموع اولماز اما بشقه خصوصه متعلق حقنی دعوی ایده بیلور

مثلا بر کیمسه بر خانه دعواسندن خصمنی ابرا ایلسه ارتق اول خانه یه متعلق دعواسی مسموع اولماز . اما چفتلك وسائر نسنه یه متعلق دعواسی استماع اولنور

ماده ١٥٦٥

بر کیمسه فلانی کافهٔ دعاویدن بری قیلدم یاخود انده اصلا حقم یوقدر دیسه ابراء عام اولوب ارتق ابرادن مقدم اولان هیچ برحق دعوی ایدمز . حتی کفالتدن طولایی برحق دعوی ایتسه مسموع اولماز

شویله که اول ابرادن مقدم سن فلان کمسنه یه کفیل اولمشیدك دیو دعوی ایتسه استماع اونمدیغی کبی آخر برشخصدن سن بنم ابرا ایتمش اولدیغم کیمسه یه قبل الابرا کفیل اولمشیدك دیو دعوی ایده مز . (٦٦٣) ماده یه باق

ماده ١٥٦٦

بر کیمسه مال صاتوب وثمننی قبض ایدوب بده مبیعه متعلق کافهٔ دعاویدن مشتری یی ابرا ایتدیکی کبی مشتری دخی انی ثمن مذکوره متعلق کافهٔ دعاویدن ابرا ایتمش وبو وجهله بینلرنده سند تعاطی ایدلمش ایکن مبیع بالاستحقاق ضبط اولنسه ابرانك تأثیری اولمیوب مشتری ویرمش اولدیغی ثمنی بایعدن استرداد ایلر . (٥٢) ماده یه باق

١٥٦٧ ماده

ابرا اولنان کمسنه‌لر معین ومعلوم اولمق لازمدر

بناء علیه برکیمسه جمله مدیونلریمی ابرا ایتدم یاخود هیچ کیمسه‌ده حقم یوق دیسه ابراسی صحیح اولماز . اما فلان محله اهالیسنی ابرا ایتدم دیوب اول محله اهالیسی دخی معین ومعدود کسانден عبارت ایسه‌لر ابرا صحیح اولور

١٥٦٨ ماده

ابرا قبوله توقف ایتمز . فقط رد ایله مردود اولور

شویله که برکمسنه دیگر کمسنه‌یی ابرا ایتدکده اول کمسنه‌نك قبولی شرط دکلدر . فقط اومجلسده ابرایی قبول ایتمم دیو رد ایلسه اول ابرا مردود اولور . یعنی حکمی قالماز

لکن ابرایی قبول ایتدکدن صکره رد ایتسه ابرا مردود اولماز

وبرده محال له محال علیهی یاخود اله جقلو کفیلی ابرا ایدوبده محال علیه یاخود کفیل انی رد ایتسه ابرا مردود اولماز

١٥٦٩ ماده

وفات ایدن کمسنه‌یی دیننден ابرا ایتمك صحیح اولور

١٥٧٠ ماده

برکیمسه مرض موتنده ورثه‌سندن برینی دیننден ابرا ایتسه صحیح ونافذ اولماز اما وارثی اولمیان کمسنه‌یی دیننден ابرا ایتسه ثلث مالندن معتبر اولور

١٥٧١ ماده

ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کمسنه مرض موتنده کندی مدیونلردن بریني دیننندن ابرا ایتسه صحیح و نافذ اولماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٦ شوال سنه ١٢٩١

سیف‌الدین　　السید خلیل　　احمدجودت

احمدحلمی　　احمدخلوصی

كتاب الإقرار

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

کتاب ثالث عشر

(اقرار حقنده اولوب درت بابی مشتملدر)

باب اول

(اقرارك شرائطی بیاننده‌در)

١٥٧٢ ماده

اقرار . بر کیمسه دیگر کمسنه‌نك کندوسنده اولان حقنی خبر ویرمکدر اول کیمسه‌یه مقر واول کمسنه‌یه مقرله واول حقه مقربه دینلور

١٥٧٣ ماده

مقرك عاقل بالغ اولمسی شرطدر

بناءعليه صغير وصغيره ومجنون ومجنونه ومعتوه ومعتوهه نك
اقراری صحيح دكلدر . وبونلرك عليهنه ولی ووصيلرينك
اقراری دخی صحيح اولماز . فقط صغير مميز مأذون كندوسنك
مأذونيتی صحيح اولان خصوصلرده بالغ حكمنده در

١٥٧٤ ماده

مقرلهك عاقل اولمسی شرط دكلدر
بناء عليه بر كيمسه بر صغير غير مميز ايچون مال اقرار ايلسه
صحيح اولور واول مالی ويرمسی لازم كلور

١٥٧٥ ماده

اقرارده مقرك رضاسی شرطدر
بناء عليه جبر واكراه ايله واقع اولان اقرار صحيح اولماز
(١٠٠٦) ماديه باق

١٥٧٦ ماده

مقرك محجور اولمامسی شرطدر .
كتاب حجرك ايكنجی واوچنجی ودردنجی فصللرينه باق

١٥٧٧ ماده

ظاهر حالك اقراری تكذيب ايتمامسی شرطدر . بناءعليه
جثه سنك بلوغه تحملی اولميان بر صغير اكر بالغ اولدم ديو
اقرار ايلسه صحيح ومعتبر اولماز

١٥٧٨ ماده

مقرلهك جهالت فاحشه ايله مجهول اولماسی شرطدر ·
اما جهالت يسيره اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا بر كيمسه يدنده كی مال معينه اشارت ايله بو مال بر آدمكدر ديو اقرار ايلسه ياخود بو مال فلان بلده اهاليسندن برينكدر ديو اقرار ايدوبده اول بلده اهاليسی معدود اولمسه اول كيمسه نك اقراری صحيح اولماز اما بو مال شو ايكی كشيدن برينكدر ديسه ياخود فلان محله اهاليسندن برينكدر ديوبده اول محله اهاليسی قوم محصور اولسه اقراری صحيح اولور. وبر وجه بالا بر كيمسه بو مال شو ايكی كشيدن برينكدر ديديكی صورتده اكر اول ايكی كشی اتفاق ايدرلرايسه اول مالی مقردن اله بيلورلر وبعد الاخذ اول ماله بالاشتراك مالك اولورلر واكر اختلاف ايدرلر ايسه هر بری اول مال كندوسنك اولديغنه مقرك يمين ايتمسنی طلب ايده بيلورلر ومقر ايكيسنك يميندن دخی نكول ايدرسه اول مال كذلك اول ايكی كشی بيننده مشترك اولور · واكر يالكز برينك يميندن نكول ايدرسه اول مال مستقلا يميندن نكول ايتديكی كشينك اولور ايكيسنه دخی يمين ايدرسه مقر انلرك دعواسندن بری اولوب مقر به اولان مال كندی يدنده قالور

(باب ثانی)

(اقرارك وجوه صحتی بياننده‌در)

١٥٧٩ ماده

معلومی اقرار صحيح اولديغی كبی مجهولی اقرار دخی

صحیح اولور ۰ فقط بیع واجاره کبی مع الجهاله صحیح
اولمیان عقودده مقر بهك مجهول اولمسی اقرارك صحتنه
مانعدر

نته کیم برکیمسه بنده فلان کیمسه نك امانتی واردر یاخود بن فلان آدمك
مالنی غصب یاسرقت ایلدم دیسه اقراری صحیح اولوب اول امانت
مجهوله‌یی یاخود مال مغصوب یامسروقی بیان وتعیین ایتمك اوزره
کندوسنه جبر اولنور اما بن فلان کمسنه‌یه بر شی صاتدم یاخود
اندن بر شی استیجار ایتدم دیسه صحیح اولماز واول صاتدیغك
ویااستیجار ایتدیککك ندر دیو بیان ایتمك اوزره جبر اولنماز

ماده ١٥٨٠

اقرار مقر لهك قبولنه توقف ایتمز ۰ فقط انك ردیله
مردود اولوب حکمی قالماز ۰ ومقرله مقر بهك یالکز
بر مقدارینی رد ایلسه انجق اولمقدارده اقرارك حکمی
قالمیوب رد ایتمدیکی مقدارده اقراری صحیح اولور

ماده ١٥٨١

مقر ایله مقرله مقر بهك سببنده اختلاف ایتسه‌لر بو اختلافلری
اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا بر کیمسه جهت قرضدن طولایی بیك غروش دعوی ایدوب
مدعی علیه ایسه ثمن مبیع اوله‌رق بیك غروش اقرار ایلسه
بو وجهله اختلافلری اقرارك صحتنه مانع اولماز

ماده ١٥٨٢

بر مالدن صلحه طالب اولمق اول مالی اقرار دیمك

اولور . اما بر مالك دعواسنده صلحه طالب اولمق اول مالی اقرار دیمك اولماز

شویله که بر کیمسه دیگر کمسنه‌یه ذمتکده بیك غروش الاجق حقم اولمغله ویر دیدکده اول کمسنه مبلغ مزبوردن یدییوز غروشه صلح اوله‌لم دیو صلحه طالب اولسه مطلوب اولان بیك غروشی اقرار ایتمش اولور . اما شو بیك غروش دعواسندن صلح اوله‌لم دیو مجرد دفع منازعه ایچون صلحه طالب اولسه مبلغ مزبوری اقرار ایتمش اولماز

ماده ١٥٨٣

بر کیمسه‌نك یدنده‌كی مالی دیگر کمسنه‌نك شرایه یا استیجاره ویا استعاره‌یه طالب اولمسی یاخود بو مالی بکا هبه ایت ویا ودیعه اوله‌رق ویر دیمسی ویاخود اول کمسنه اکا بو مالی ودیعه اوله‌رق ال دیوبده انك دخی قبول ایتمسی اول مال کندوسنك اولمدیغنی اقراردر

ماده ١٥٨٤

شرطه تعلیق اولنان اقرار باطلدر . فقط عرف ناسده حلول اجله صالح اولان برزمانه تعلیق اولنور ایسه دین مؤجلی اقراره حمل اولنور

مثلا بر کیمسه دیگر کمسنه‌یه بن فلان محله واردسم یاخود فلان مصلحتی درعهده ایدرسم سکا شوقدر غروش دیندر دیسه اشبو اقراری باطل اولوب مبلغ مزبورك تأدیه‌سی لازم کلمز . اما فلان آیك ابتداسی یاخود روز قاسم کلورسه سکا شو قدر غروش

دیمدر دیسه دین مؤجلی اقراره حمل اولنور واولوقتك حلولنده مبلغ مزبورك تأدیه‌سی لازم كلور (٤٠) ماده‌یه باق

١٥٨٥ ماده

مشاعی اقرار صحیحدر

شویله كه بر كیمسه یدنده اولان بر ملك عقارك نصف وثلث كبی بر حصهٔ شایعه‌سنی دیكر كمسنه‌یه اقرار واو دخی تصدیق ایتدكدنصكره قبل الافراز والتسلیم مقر وفات ایلسه مقر بهك شیوعی اشبو اقرارك صحتنه مانع اولماز

١٥٨٦ ماده

دلسزك اشارت معهوده‌سیله اقراری معتبردر . اماناطق اولان كمسنه‌نك اشارتیله اولان اقراری معتبر دكلدر

مثلا بر كیمسه ناطق اولان كمسنه‌یه فلانك سنده شو قدر غروش حقی وارمیدر دیدكده اول كمسنه باشنی اكسیله اول حقی اقرار ایتمش اولماز

(باب ثالث)

(اقرارك احكامی بیاننده اولوب اوچ فصلی مشتملدر)

(فصل ثالث)

(احكام عمومیه بیاننده‌در)

١٥٧٨ ماده

یتمش طقوزنجی ماده موجبنجه كشی اقراریله الزام اولنور

انجق حاكمك حكميله تكذيب اولنورسه اقراری حكمسز قالور

شويله كه بر كيمسه نك صاتون الوب ده يدنده بولنان برشيئه آخر كمسنه مستحق چيقه‌رق انی ادعا ايتمسی اوزرينه لدی المحاكمه اول كمسنه بوشی فلانك مالی ايدی بكا صاتدی ديمش اولديغی حالده اول كمسنه دعواسنی اثبات وحاكم دخی حكم ايتدكده مشتری بايعه رجوع ايله ثمن مبيعی اندن استرداد ايلر واكرچه حين محاكمه‌ده اول شی بايعك مالی ايدوكنی اقرار ايله مستحقك دعواسنی انكار ايلمش ايسه‌ده حاكمك حكميله تكذيب اولنمش ايدوكندن اقرارينك حكمی قالمديغی جهتله مانع رجوع اوله‌ماز

١٥٨٨ ماده

حقوق عباده اقراردن رجوع صحيح اولماز

شويله كه بركيمسه فلان كمسنه‌يه شوقدر غروش دينم واردر ديدكده صكره اقرارمدن رجوع ايتدم ديسه‌نه اعتبار اولنميوب اقراريله الزام اولنور

١٥٨٩ ماده

بركيمسه وقوعبولان اقرارنده كاذب اولديغنی ادعا ايتسه مقرله انك كاذب دكل ايدوكنه تحليف اولنور

مثلا بركيمسه فلاندن شو قدر غروش استقراض ايتدم ديو برقطعه سند ويردكدنصكره واقعا اوقدر غروش استقراض ايتدم ديو سند ويردم ايسه‌ده هنوز مبلغ مزبوری اندن المدم ديسه انك بو اقرارنده كاذب اولمديغنه مقرله تحليف اولور

١٥٩٠ ماده

بركيمسه ديكر كمسنه‌يه ذمتمده شوقدر غروش الەجغك

واردر دیو اقرار ایتدکده اول کمسنه دخی اول الهجق
بنم دکلدر فلان شخصکدر دیو اقرار واو شخص دخی
انی تصدیق ایلسه اول الهجق ایکنجی مقر لهك اولور
لکن حق قبضی اولکی مقر لهك اولور . یعنی ایکنجی
مقرله انی مدیوندن مطالبه ایتسه اکا ادا ایتمك اوزره
مدیونه جبر اولنماز . شوقدرکه مدیون کندی رضاسیله
اول دینی ایکنجی مقر لهه اعطا ایدرسه ذمتی بری
اولوب اولکی مقر له انی تکرار مدیوندن مطالبه
ایدمز

(فصل ثانی)

(نفی ملك ونام مستعار بیانندهدر)

١٥٩١ ماده

مقر اکر اقرارنده مقر بهی نفسنه مضاف قیلارسه
انی مقر لهه هبه ایتمش اولوب تسلیم وقبض بولنمدقچه
تمام اولماز واکر نفسنه مضاف قیلمازسه مقربه قبل
الاقرار مقر لهك ملکی اولدیغنی اقرار ایله نفی ملك
ایتمش اولور

مثلا بر کیمسه یدمده اولان کافهٔ اموال واشیام فلان کمسنه نکدر
بنم اصلا علاقهم یوقدر دیسه اول وقت یدنده موجود اولان

جمیع اموال واشیاسنی اول کمسنه یه هبه ایتمش اولوب تسلیم وقبض لازم کلور واکر اوزریمده لابس اولدیغم اثوابدن ماعدا بکا نسبت اولنان کافهٔ اموال واشیا فلان کمسنه نکدر بنم اصلا علاقه‌م یوقدر دیسه اولوقت لابس اولدیغی اثوابدن ماعدا کندوسنه نسبت اولنان یعنی انکدر دینلان کافهٔ اموال واشیایی اول کمسنه یه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط بو اقراردن صکره بعض اشیایه مالك اولسه اشبو اقراری اول اشیایه شامل اولماز

کذلك شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیام فلان کبیر اوغلمکدر بنم علاقه‌م یوقدر دیسه اولوقت دکان مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیاسنی اول بیوك اوغلنه هبه ایتمش اولوب تسلیم لازم کلور

واکر شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیا فلان کبیر اوغلمکدر بنم علاقه‌م یوقدر دیسه اولوقت دکان مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیایی اول بیوك اوغلنه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط اندن صکره اول دکانه بعض اشیا قویسه بو اقراری اول اشیایه شامل اولماز

وکذلك بر کیمسه فلان یرده‌کی دکانم زوجه‌مکدر دیسه هبه قبیلندن اولوب تسلیم لازم کلور واکر بکا نسبت اولنان فلان دکان زوجه‌مکدر دیسه قبل الاقرار اول دکان زوجه‌سنك اولوب کندوسنك ملکی اولمدیغنی اقرار ایتمش اولور

ماده ١٥٩٢

بر کیمسه باسند یدنده اولا بر ملك دکان حقنده بو دکان فلان کمسنه نکدر بنم علاقه‌م یوقدر وسندنده محرر اسمم مستعاردر دیوب یاخود باسند آخردن صاتون الدیغی

برملك دكان ايچون بودكانى فلان كمسنه ايچون المشـدم ثمن اوله‌رق ويرديكم اقچه دخى انك مالندندر وسندنده اسمم مستعار اوله‌رق قيد اولنمشدر ديسه اول دكان نفس الامرده اول كمسنه‌نك ملكى اولديغنى اقرار ايتمش اولور

۱۵۹۳ ماده

بركيمسه باسند فلان كمسنه ذمتنده اولان شوقدر غروش اله‌جق هرنقدر سندده بنم ناممه محرر ايسه‌ده مبلغ مزبور فلان كمسنه‌نكدر سندده اسمم مستعاردر ديسه مبلغ مزبور نفس الامرده اول كمسنه‌نك حقى اولديغنى اقرار ايتمش اولور

۱۵۹٤ ماده

بركيمسه حال صحتنده ايكن بروجه بالا اقرار ايله نفى ملك ايتمش اولسه ياخود اسمنك مستعار اولديغنى اقرار ايتسه اقرارى معتبر اولوب حال حياتنده كندوسى ووفاتندن صكره ورثه‌سى بو اقرار ايله الزام اولنور . اما مرض موتنده ايكن اولوجهله اقرار ايتسه حكمى فصل آتيده مستبان اولور

(فصل ثالث)

(اقرار مريض بياننده‌در)

۱۵۹٥ ماده

مرض موت اول خسته‌لكدركه اكثريا انده اولوم قورقوسى اولديغى حالده خسته ذكوردن ايسه خانه‌سى خارجنده

واناثدن ایسه خانه‌سی داخلنده اولان مصالحنی كورمكدن عاجز اولوب بو حال اوزره برسنه مرور ایتمدن وفات ایلیه كرك صاحب فراش اولسون وكرك اولمسون

واكر مریضك مرضی ممتد اولوبده دائما بر حال اوزره برسنه كچر ایسه اول مریضك مرضی مشتد وحالی متغیر اولمدقجه صحیح حكمنده اولوب تصرفاتی صحیحك تصرفاتی كبیدر

اما مرضی مشتد وحالی متغیر اولوبده برسنه كچمدن وفات ایدرسه وقت تغیردن اعتباراً وفاته‌دك اولان حالی مرض موت عد اولنور

۱۵۹۶ ماده

هیچ وارثی اولمیان كشینك یاخود زوجه‌سندن بشقه وارثی اولمیان آدمك ویاخود زوجندن بشقه وارثی اولمیان قادینك مرض موتنده اقراری بر نوع وصیت اوله‌رق معتبر اولور

بناء علیه وارثی اولمیان كشی مرض موتنده جمیع اموالنی بر كمسنه‌یه اقرار ایله نفی ملك ایتسه صحیح اولوب وفاتنده صكره تركه‌سنه امین بیت المال طرفندن مداخله اولنه‌ماز

كذلك زوجه‌سندن بشقه وارثی اولمیان كمسه مرض موتنده جمیع اموالنی زوجه‌سنه یاخود زوجندن بشقه وارثی اولمیان قادین جمیع اموالنی زوجنه اقرار ایله نفی ملك ایتسه صحیح اولوب

بعدالوفات بونلردن بریسنك ترکه‌سنه امین بیت المال طرفندن مداخله اولنه‌ماز

١٥٩٧ ماده

برکیمسه مریض ایکن ورثه‌سندن برینه مال اقرار ایدوبده بعده اول مرضدن افاقت بولسه بو اقراری معتبر اولور

١٥٩٨ ماده

برکیمسه مرض موتنده وارثلرندن برینه برعین یاخود دین اقرار ایتدکدن صکره فوت اولسه دیکر وارثلرك اجازتنه موقوفدر انلر مجیز اولورسه انك اقراری دخی معتبر اولور . واکر انلر مجیز اولماز ایسه انك اقراری دخی معتبر اولماز

شو قدر وارکه مقرك حیاتنده دیکر وارثلر انی تصدیق ایتمشلر ایسه وفاتندن صکره انلر بو تصدیقلرندن رجوع ایده‌میوب اول اقرار معتبر اولور

وبرده وارثه امانت اقراری هر حالده صحیحدر .

شویله‌که بر کیمسه کندوسنك بر وارثنده اولان امانتنی قبض ایتمش یاخود وارثنك کندوسنده اولان امانت معلومه‌سنی استهلاك ایلمش ایدوکنی مرض موتنده اقرار ایلسه صحیح اولور

مثلا فلان اوغلده وديعه اولان مالمى اخذ وقبض ايتمشمدر ديو اقرار ايتسه صحيح ومعتبر اولور وكذا فلان كيمسه‌ده اولان الەجغمى فلان اوغلم بالوكاله اخذ ايدوب بكا تسليم ايتمشدر ديسه اقرارى معتبر اولور . كذلك فلان اوغلمك بنده وديعه ياخود عاريت اولان بشـبيك غروشلق الماس يوزوكنى صاتوب ثمنى كندى اموريمه صرف واستهلاك ايتمشمدر ديسه اقرارى معتبر اولوب اول يوزوكك قيمتى تركه‌دن تضمين اولنمق لازم كلور

١٥٩٩ ماده

بو مبحثده وارثدن مراد مريضك وقت وفاتنده وارث بولنان كيمسه‌در

شـو قدر واركه وارث دكل ايكن صكره‌دن بر سبب حادث ايله مقرلك وقت وفاتنـده حاصل اولان وراثت اقرارك صحتنه مانع اولماز

نته‌كيم بر كيمسه مرض موتنده بر اجنبى قادينه مال اقرار ايدوبده بعده انى تزوج ايتدكدن صكره فوت اولسـه اقرارى نافذ اولور

اما وراثتى بويله برسبب حادث ايله حاصل اولميوبده سبب قديم ايله اولور ايسه اقرارى نه نافذ اولماز

مثلا اوغلى اولان بر كيمسه لابوين قرنداشلرندن برينه مال اقرار ايدوبده اوغلنك وفاتندن صكره كندوسى وفات ايتسـه مقرله انك قرنداشى بولنديغى جهتله وارث اوله‌جغندن اول اقرار نافـذ اولماز

١٦٠٠ ماده

مريضك مرض موتنده ايكن زمان صحتنه اسناد ايله اقرارى زمان مرضنده‌كى اقرارى حكمنده‌در

بناء عليه مرض موتنده ايكن وارثنده اله‌جغى اولان شو قدر غروشى زمان صحتنده استيفا ايتمش ايدوكنى اقرار ايتسه ديكر وارثلر مجيز اولمدقجه نافذ اولماز

كذلك حال صحتنده ايكن فلان مالنى ورثه‌سندن فلانه هبه وتسليم ايتمش ايدوكنى مرض موتنده اقرار ايلسه هبه‌سى بينه ايله ثابت ياخود ديكر وارثلرى انى مجيز اولمدقجه اقرارى نافذ اولماز

١٦٠١ ماده

مريضك مرض موتنده اجنبى‌يه يعنى كندوسنه وارث اولميان كيمسه‌يه كرك عين وكرك دين اقرارى جميع اموالنى محيط اولسه بيله صحيح اولور

شوقدر واركه مقر به مقره هنوز بيع ياهبه اولنمش ياخود اخردن ارثاً انتقال ايتمش اولمق كبى بر سببله وقت اقرارده انك ملكى اولديغى چوق كيمسه‌لرك معلومى اوله‌رق كندو اقرارنده كاذب ايدوكى ظاهر اولورسه اول حالده نظر اولنور. اكر بو اقرارى مذاكرهٔ وصيت اثناسنده دكل ايسه هبه ديمك اوله‌رق تسليم لازم كلور. واكر مذاكرهٔ وصيت اثناسنده ايسه وصيت معناسنه محمول اولور وكرك هبه اولسون وكرك وصيت اولسون انجق ثلث مالندن معتبر اولور

۱٦٠٢ ماده

دیون صحت دیون مرض اوزرینه مقدمدر

یعنی ترکه‌سی غریم اولان کیمسه‌نك حال صحتنده ذمتنه تعلق ایدن دیونی مرض موتنده‌کی اقراریله ذمتنه تعلق ایدن دیونی اوزرینه تقدیم قلنور . شویله که مریضك ترکه‌سندن اولا دیون صحت استیفا قلنوب بعده فضله قالور ایسه دیون مرض تأدیه اولنور

فقط مریضك مرض موتنده اسباب معروفه ایله یعنی اقراردن بشقه ناسك مشاهد ومعلومی اولان شرا واستقراض واتلاف مال کبی سببلرله ذمتنه تعلق ایدن دینلری دیون صحت حکمنده‌در

مقربه اعیاندن برشی اولدیغی صورتده دخی حکمی بومنوال اوزره‌در

یعنی برکیمسه مرض موتنده اجنبی‌یه هر نه درلو شی اقرار ایتسه دیون صحتی یاخود بروجه بالا اسباب معروفه ایله لازم کلدرك دیون صحت حکمنده اولان دیونی تأدیه اولنمدقجه مقرله مقربه مستحق اولماز

۱٦٠٣ ماده

برکیمسه کندوسنك براجنبی کمسنه‌ده اولان الهجغنی استیفا ایلمش اولدیغنی مرض موتنده اقرار ایتدکده نظر اولنور . اکر بوالهجغی کندوسنك حال مرضنده ایکن اول کمسنه‌نك ذمتنه تعلق ایتمش ایسه بواقراری صحیح اولور . فقط غرماء صحت حقنده نافذ اولماز

واكر بوالهجغی كندوسنك حال صحتندهایكن اول كمسه‌نك ذمتنه تعلق ایتمش ایسه هر حالده صحیح اولور . كرك دیون صحت اولسون وكرك اولمسون

مثلا بر مریضك حال مرضنده ایكن برمال صاتدقدن صكره ثمننی قبض ایلش اولدیغنی اقرار ایتسه صحیح اولور ایسه‌ده غرماء صحت وار ایسه انلر بو اقراری طوتمامغه قادر اولورلر . واكر حال صحتنده ایكن بر مال صاتدقدن صكره ثمننی قبض ایلش اولدیغنی مرض موتنده اقرار ایتسه هرحالده صحیح اولوب غرماء صحت اولسه دخی انلر بو اقراری طوتمیز دیه‌مزلر

١٦٠٤ ماده

بركمسنه مرض موتنده دائنلرندن برینك دیننی ادا ایله سائر دائنلرینك حقوقنی ابطال ایده‌مز

فقط مریض ایكن استقراض ایلدیكی پاره‌یی واشترا ایلدیكی مالك ثمننی ادا ایده‌بیلور

١٦٠٥ ماده

بو مبحثده كفالت بالمال دین اصلی حكمنده‌در

بناء علیه بر كمسنه مرض موتنده وارثنك بورجنه یاخود الهجغنه كفیل اولسه نافذ اولماز . واجنبی‌یه كفیل اولدقده ثلث مالندن معتبر اولور . اما حال صحتنده ایكن اجنبی‌یه كفیل اولدیغنی مرض موتنده اقرار ایتدكده مجموع مالندن معتبر اولور . شو قدر كه دیون صحت وار ایسه تقدیم اولنور

(باب رابع)

(اقرار بالکتابه بیانندهدر)

١٦٠٦ ماده

کتابتله یعنی یازو ایله اقرار لسان ایله اقرار کبیدر (٦٩) مادهیه باق

١٦٠٧ ماده

بر کمسهنك کندو اقرارینی یازمق اوزره آخره امر ایتمسی حکما اقراردر

بناء علیه فلان کیمسهیه شو قدر غروش بورجم اولدیغنه دائر بر سند یاز دیو کاتبه امر ایدرك یازدیروبده امضا ایلمش یاخود مهرلمش اولدیغی سند کندو خط دستیله اولان سند کبی اقرار بالکتابه قبیلندر

١٦٠٨ ماده

تجارك معتدبه اولان دفترلرندهکی قیودی دخی اقرار بالکتابه قبیلندندر

مثلا بر تاجر برکمسنهیه شو قدر غروش بورجی اولدیغنی کندو دفترینه قید ایتمش اولسه اول کیمسهیه اولقدر بورج اقرار ایتمش اولوب لدی الحاجه اقرار شفاهیسی کبی معتبر ومرعی اولور

١٦٠٩ ماده

برکیمسه کندوسی یازوب یاخود بر کاتبه یازدیروبده ممضا

یاخود مختوم اوله‌رق آخره ویرمش اولدیغی دین سندی
اگر مرسوم ایسه یعنی رسم وعادته موافق اوله‌رق
یازلمش ایسه اقرار بالکتابه اولوب تقریر شفاهیسی
کبی معتبر ومرعی اولور
برمعتاد ویریله‌گلان وصولر یعنی مقبوض علم وخبرلری
دخی بوقبیلدندر

١٦١٠ ماده

برکیمسه بروجه بالامرسوم اوله‌رق یازوب یاخود
یازدیروب‌ده ممضا یاخود مختوم اوله‌رق ویرمش اولدیغی
دین سندی کندوسنك اولدیغی معترف ایکن حاوی
اولدیغی بورجی انکار ایتسه انکارینه اعتبار اولنمیوب
اول بورجی ایفا ایلمسی لازم گلور
اما سند کندوسنك اولدیغنی انکار ایتدیکی تقدیرده
اگر خط ویاختمی مشهور ومتعارف ایسه انکارینه اعتبار
اولنمیوب اول سند ایله عمل اولنور
واگر خط وختمی مشهور ومتعارف دکل ایسه استکتاب
اولنه‌رق اهل خبره‌یه گوستریلور انلر ایکیسیده
برشخصك یازوسیدر دیو خبر ویررلر ایسه دین مذکوری
ویرمك اوزره اول کیمسه‌یه امر اولنور
الحاصل سند اگر شائبهٔ تزویر وشبههٔ تصنیعدن بری

اولور ایسه انکله عمل اولنور
اما شبهه‌دن بری اولمدیغی تقدیرده مدیون اول سند کندی سندی اولدیغنی انکار ایلدیکی کبی اصل دینی دخی منکر ایسه دینی اولمیوب سند دخی کندوسنك اولمدیغنه مدعینك طلبیله تحلیف اولنور

١٦١١ ماده

بروجه بالا برکیمسه مرسوم اوله‌رق دین سندی ویردکدن صکره فوت اولسه وارثلری اوسند متوفانك اولدیغنی معترف اولدقلری حالده اول دینی ترکهٔ متوفادن ایفا ایلملری لازم کلور
اما اول سند متوفانك اولدیغنی انکار ایتدکاری تقدیرده اکر متوفانك خط وختمی مشهور ومتعارف ایسه اول سند ایله عمل اولنور

١٦١٢ ماده

وفات ایدن برکیمسه‌نك ترکه‌سندن نقود ایله مملو برکیسه ظهور ایدوب اوزرنده بوکیسه فلان کمسه‌نك مالیدر بنم یدمده امانتدر دیو متوفانك خطیله محرر بریافته بولنسه اول کمسنه اول کیسه‌یی ترکهٔ متوفادن اخذ ایدر دیکر وجهله اثباته محتاج اولماز

ارادۂ سنیه تاریخی فی ۹ جمادی الاولی سنه ۱۲۹۱

ناظر عدلیه	امین الفتوی	عن اعضاء شورای دولت
احمد جودت	السید خلیل	سیف الدین

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه	رئیس ثانی محکمۂ تمییز
السید احمد خلوصی	السید احمد حلمی

عن اعضای مجلس تدقیقات شرعیه	رئیس المسودین
احمد خالد	عمر حلمی

اعلامات ممیزی معاونی
عبد الستار

كِتَابُ الدَّعْوَى

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

كتاب رابع عشر

(دعوى حقنده اولوب برمقدمه ايله ايكى بابى مشتملدر)

مقدمه

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٦١٣ ماده

دعوى . بر كيمسه ديكر كمسنه دن حضور حاكمده حقنى طلب ايتمكدر

اول كيمسه يه مدعى و اول كمسنه يه مدعا عليه دينلور

١٦١٤ ماده

مدعا . مدعينك دعوى ايلديكى شيدركه مدعابه دخى دينلور

١٦١٥
تناقض . مدعیدن کندی دعواسنه مناقض یعنی دعواسنك بطلاننی موجب برسوز سبقت ایتمش اولمقدر

(باب اول)

(دعوانك شروط واحکامنه ودفع دعوایه دائر اولوب)

(درت فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(دعوانك شروط صحتی بیاننده‌در)

١٦١٦ ماده
مدعی ومدعا علیهك عاقل اولملری شرطدر
مجنونك وصبیٔ غیرممیزك دعوالری صحیح دکلدر .
فقط ولیلری ووصیلری بالولایه وبالوصایه انلرك یرینه مدعی ومدعی علیه اولورلر
١٦١٧ ماده
مدعا علیهك معلوم اولمسی شرطدر
بناء علیه مدعی فلان قریه اهالیسندن لاعلی التعیین برنده یاخود برقاچنده شوقدر غروش الهجغم واردیسه صحیح اولماز مدعی علیهی تعیین ایتمك لازم کلور

١٦١٨ ماده

حين دعواده خصمك حضوری شرطدر . ومدعاعليه محكمه‌يه كلمكدن ووكيل كوندرمكدن امتناع ايتديكی تقديرده اولنه‌جق معامله كتاب قضاده بيان قلنه‌جقدر

١٦١٩ ماده

مدعا بهك معلوم اولمسی شرطدر . مجهول اولور ايسه دعوی صحيح اولماز

١٦٢٠ ماده

مدعا بهك معلوميتی اشارت ايله ياخود وصف وتعريف ايله‌در

شويله‌كه عين منقول اولديغی تقديرده مجلس محاكمه‌ده حاضر ايسه اكا اشارت كافيدر . وحاضر دكل ايسه وصف وتعريف وقيمتی بيان ايله معلوم اولور وعقار اولديغی تقديرده حدودينك بيانيله تعيين اولنور . ودين ايسه جنس ونوع ووصف ومقداری بيان اولنمق لازم كلور . نته‌كيم مواد آتيه‌دن متضح اولور

١٦٢١ ماده

مدعا به عين منقول اولديغی حالده حاضر بالمجلس ايسه مدعی اكا اليله اشارت ايدرك ايشته بو بنمدر بو آدم اكا

بغیرحق وضع ید ایدیور الیویرلمسنی طلب ایدرم دیو دعوی ایدر واکر حاضر بالمجلس اولمیوب انجق مصرفسز جلب واحضاری ممکن ایسه دعواده وشهادت ویاخود یمیننده اکا بویله‌جه اشارت اولنمق اوزره مجلس حکمه کتوریلور • واکر مصرفسز احضاری ممکن دکل ایسه مدعی انی تعریف وقیمتنی بیان ایلر

فقط غصب ورهن دعوالرنده قیمتنك بیانی لازم کلمز

مثلا بر زمرد یوزوکمی غصب ایتدی دیسه وقیمتنی بیان ایتمسه وحتی قیمتنی بیلم دیسه بیله دعواسی صحیح اولور

١٦٢٢ ماده

مدعابه اکر جنس ونوع ووصفلری مختلف اعیان ایسه جمله‌سنك مجموع قیمتنی ذکر ایتمك کافی اولور • هر برینك بشقه بشقه قیمتلرینی تعیین ایتمك لازم کلمز

١٦٢٣ ماده

مدعابه عقار ایسه حین دعوی وشهادتده بلده‌سی وقریه‌سی ویا محله‌سی وزقاغی وحدود اربعه‌سی یاخود ثلثه‌سی وحدودینك صاحبلری وارایسه انلرك وبابا ووده‌لرینك اسملری ذکر اولنمق لازمدر فقط مشهور ومعروف اولان آدمك یالکز اسم وشهرتنی ذکر ایتمك کافیدر • بابا ووده‌سنك اسملرینی ذکره حاجب یوقدر

كذلك اول عقار اكر شهرتنه مبنى تحديددن مستغنى ايسه كرك دعواده وكرك شهادتده حدودينك بيانى شرط دكلدر

وبرده مدعى اكر شو سندده حدودى محرر اولان عقار بنم ملكمدر ديو دعوى ايدر ايسه صحيح اولور

١٦٢٤ ماده

مدعى حدودك بياننده اصابت ايدوبده عقارك مقدار ذراع ويا دونمنى اكسك يا زياده سويلسه دعواسنك صحتنه مانع اولماز

١٦٢٥ ماده

عقارك ثمنني دعواده حدودينك بيانى شرط دكلدر

١٦٢٦ ماده

مدعا به دين ايسه مدعى انك جنس ونوع ووصف ومقدارينى بيان ايلمسى لازمدر

مثلا التون يا كومش ديو جنسنى وعثمانلى سكه سى ياخود انكليز سكه سى ديو نوعنى وسكۀ خالصه ياخود سكۀ مغشوشه ديو وصفنى ونه مقدار اولديغنى بيان ايتمسى لازمدر . فقط على الاطلاق شو قدر غروش ديو ادعا ايتسه دعواسى صحيح وعرف بلده جه معهود اولان غروشه مصروف اولور . وايكى درلو غروش متعارف اولديغى حالده برينك رواج واعتبارى دها زياده اولسه ادناسنه صرف اولنور . نته كيم شو قدر عدد بشلك ديو دعوى ايتسه فى زماننا مسكوكات مغشوشه دن اولان قره بشلكه مصروف اولور

١٦٢٧ ماده

مدعابه عين اولديغي تقديرده سبب ملكيت بيان اولنمق لازم كلميوب بلكه بومال بنمدر ديو ملك مطلق دعواسي صحيح اولور

اما دين اولديغي تقديرده سبب وجهتي يعني ثمن مبيعميدر يوخسه اجرتميدر وياخود آخر جهتدن طولاييمي بر بورجدر الحاصل نه جهتدن طولايي دين اولديغي سؤال اولنور

١٦٢٨ ماده

اقرارك حكمي مقربهك ظهوريدر يوخسه بداية حدوثي دكلدر . بوجهتله اقرار سبب ملك اوله‌ماز . بناء عليه مدعي مجرد مدعا عليهك اقراريني سبب طوته‌رق اندن برشي دعوى ايتسه استماع اولنماز

مثلا مدعي بو مال بنمدر وانك ذي‌اليدي اولان شو آدم دخي بنم اولديغني اقرار ايتمشيدي ديو دعوى ايتسه استماع اولنور اما بومال بنمدر زيرا انك ذي‌اليدي اولان شو آدم بنم اولديغني اقرار ايتمشيدي ديو دعوى ايتسه استماع اولنماز . كذلك مدعي جهت قرضدن طولايي شو آدمده بو قدر غروش الهجغم واردر حتى كندوسي دخي بو جهتدن طولايي او قدر غروش بورجي اولديغني اقرار ايتمشيدي ديو دعوى ايتسه مسموع اولور اما شول آدم بكا جهت قرضدن طولايي بو قدر غروش بورجي اولديغني اقرار

ایتمش اولدیغی ایچون انده بو قدر غروش حقم واردر ایسترم دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

١٦٢٩ ماده

مدعا بهك محتمل الثبوت اولمسی شرطدر

بناء علیه عقلا یاعادة وجودی محال اولان شیئی ادعا صحیح اولماز

مثلا بر کیمسه کندوسندن سنا بیوك یاخود نسبی معروف اولان کسنه حقنده بو بنم اوغلمدر دیو ادعا ایتسه دعواسی صحیح دکلدر

١٦٣٠ ماده

دعوانك ثبوتی تقدیرنده مدعا علیهك برشی ایله محکوم وملزم اولمسی شرطدر

مثلا بر کیمسه دیکر کسنه یه بر شی اعاره ایتدکده دیکر بر شخص چیقوبده بن انك متعلقاتندەنم بکا اعاره ایتسون دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز کذلك بر کیمسه دیکر کسنه یی بر خصوصه توکیل ایتدکده دیکر بر شخص چیقوبده بن آنك قومشوسی‌یم انك وکالتنه دها مناسبم دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز . زیرا هر کس مالنی دیلدیکنه اعاره ودیلدیکنی امورینه توکیل ایده بیله جکندن بو دعوالر ثابت اولدیغی تقدیرده مدعا علیه حقنده هیچ بر حکم ترتب ایتمز .

(فصل ثانی)

(دفع دعوی حقنده‌در)

١٦٣١ ماده

دفع . مدعا علیه طرفندن مدعینك دعواسنی دفع ایده جك

بر دعوی درمیان اولنمقدر
مثلا برکیمسه جهت قرضدن طولایی شوقدر غروش دعوی ایتدکده مدعا علیه بن انی ادا ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك ویاخود بزصلح اولمش ایدك یاخود بومبلغ قرض دکلدر بلکه سکا صاتمش اولدیغم فلان مالك ثمنیدر ویاخود فلان کمسنه ده الهجغم اولان اولمقدار غروشی سکا حواله ایتمکله سن دخی بکا اول مبلغی ویرمشیدك دیسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور
کذا برکیمسه دیکرکمسنه دن فلانك ذمتنده الهجغم اولان شوقدرغروشه سن کفیل اولمشدك دیو دعوی ایتدکده اول کمسنه مدیونك مبلغ مزبوری ادا ایلمش ایدوکنی ادعا ایتسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور
وکذا برکیمسه دیکر کمسنه نك یدنده بولنان برمالی بنمدر دیو دعوی ایتدکده اول کمسنه اکا بوندن مقدم فلان آدم اول مالی بندن دعوی ایتدکده سن انك دعواسنه شهادت ایتمشیدك دیو ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایلمش اولور
کذلك برکیمسه برمتوفانك ترکه‌سندن شوقدر غروش الهجق دعوی ووارثك انکاری اوزرینه بودعواسنی اثبات ایتدکدنصکره متوفانك حال حیاتنده اول دینی ادا ایلمش اولدیغنی وارثی ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور

١٦٣٢ ماده

دفع دعوی ایدن کیمسه دفعنی اثبات ایتدکده مدعینك دعواسی مندفع اولور واثبات ایده‌مدیکی تقدیرده انك طلبیله اصل مدعی تحلیف اولنور
مدعی یمیندن نکول ایدر ایسه مدعا علیهك دفعی ثابت

اولور واكر مدعی یمین ایدر ایسه كندوسنك اصل دعواسی عودت ایدر

١٦٣٣ ماده

بركیمسه دیكر كمسنه‌دن شوقدر غروش اله‌جق دعوی ایدوبده مدعی علیه دخی بن سنی بو مبلغ ایله فلانك اوزرینه حواله ایدوب هربریكز دخی حواله‌یی قبول ایتمش ایدیكز دیو ادعا وبونی محال علیه دخی حاضر اولدیغی حالده اثبات ایلسه مدعی‌یی دفع ایله مطالبه‌سندن خلاص اولور . واكر محال علیه حاضر دكل ایسه انك حضورینه قدر موقوفا مدعی‌یی دفع ایلمش اولور

(فصل ثالث)

(خصم اولوب اولمیانلر بیاننده‌در)

١٦٣٤ ماده

بركیمسه برشی دعوی ایتدكده اكر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده انك اقراری اوزرینه برحكم ترتب ایدر ایسه انكاریله دعواده واقامهٔ بینه‌ده خصم اولور

واكر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده برحكم ترتب ایتمزایسه انكاریله خصم اولماز

مثلا اصنافدن بری كلوبده برذاتدن سنك رسولك فلان بندن شومالی الدی ثمننی ویردیو دعوا ایتدكده اول ذات اقرار ایتسه

ثمن مبیعی دفع وتسلیمه مجبور اولدیغی جهتله انکار ایتدیکی صورتده دخی مدعی‌یه خصم اولور اول حالده مدعینک دعواسی وبینه‌سی استماع اولنور . اما مدعی سنک شرایه وکیلك اولان کمسنه الدی دیو دعوی ایتدکده مدعی علیه اقرار ایتسه ثمن مبیعی مدعی‌یه دفع وتسلیمه مجبور اولمدیغی جهتله انکار ایتدیکی صورتده مدعی‌یه خصم اولماز

اول حالده مدعینک دعواسی استماع اولنماز

ولی ووصی ومتولی بو قاعده‌دن مستثنادر . شویله‌که بر کیمسه مال یتیمی یاخود مال وقفی ملکیمدر دیو دعوی ایتدکده ولینک یا وصینک یاخود متولینک اقرارلری نافذ اولمدیغندن اوزرینه بر حکم ترتب ایتمز . اما انکارلری صحیح اولوب انلك اوزرینه مدعینک دعوی وبینه‌سی استماع اولنور شو قدر وارکه ولی ووصی ومتولیدن صادر اولان بر عقد اوزرینه دعوی اولندیغی حالده اقرارلری دخی معتبر اولور

مثلا مسوغ شرعی‌یه بناء بر صغیرک مالنی ولیسی صاتوبده اکا دائر مشتری طرفندن بر دعوی وقوعبولسه ولینک اقراری معتبر اولور

١٦٣٥ ماده

دعوای عینده خصم انجق ذی الیددر

مثلا بر کیمسه دیگر کمسنه‌نك آتنی غصب ایله آخر بر شخصه بیع وتسلیم ایدوبده اول کیمسه آتنی استرداد ایتمك ایستدکده انجق

ذی الیدن دعوی ایدر اما اوآنك قیمتنی تضمین ایتدیرمك ایستدکده غاصبدن دعوی ایدر

١٦٣٦ ماده

برکیمسه مال مشترایه مستحق چیقوبده آنی دعوی ایتدکده نظر اولنور

اکر مشتری اول مالی قبض ایتمش ایسه حین دعوی وشهادتده خصم یالکز مشتریدر بایعك حضوری شرط دکلدر . واکر مشتری اول مالی هنوز بایعدن قبض ایتمامش ایسه مشتری مالك وبایع ذی الید اولمق حسبیله حین دعوی وشهادتده ایکیسنك دخی حضوری لازمدر

١٦٣٧ ماده

ودیعه‌یی ودیعدن ومستعاری مستعیردن ومأجوری مستأجردن ومرهونی مرتهندن دعوی وقتنده ودیع ایله مودعك ومستعیر ایله معیرك ومستأجر ایله موجرك ومرتهن ایله راهنك برلکده حاضر بولنملری شرطدر فقط ودیعه ویا مستعار ویا مأجور ویاخود مرهون غصب اولنسه یالکز ودیع ومستعیر ومستأجر ومرتهن انلری غاصبدن دعوی ایده‌بیلور مالکك حضوری لازم کلمز وبونلر حاضر اولدقجه یالکز مالك انلری دعوی ایده‌مز

١٦٣٨ ماده

وديع مشترى يه خصم اولماز

شويله كه بركمسنه ديكر كيمسه نك يدنده اولان خانه ايچون بن بوخانه يى فلان شخصدن شوقدر غروشه صاتون الدم آنى بكا تسليم ايت ديو دعوى ايتدكده اول كمسنه بو خانه يى بكا اول شخص ايداع وتسليم ايتدى ديسه مدعينك خصومتى مندفع اولور اول شخصك ايداعنى اثباته حاجت يوقدر . فقط مدعى دخى فى الواقع اول شخص بوخانه يى سكا ايداع ايتمشيدى لكن صكره بكا صاتدى وسندن قبض وتسلمه بنى توكيل ايتدى ديوبده اول شخصك بيع وتوكيلنى اثبات ايدرسه اول خانه يى وديعدن اخذ ايدر

١٦٣٩ ماده

وديع مودعك دائنه خصم اولماز

بناء عليه دائن مودعده اولان الهجغنى وديعك مواجهه سنده اثبات ايدوبده اندهكى وديعه دن استيفاى دين ايده مز . فقط (٧٩٩) ماده ده بيان اولنديغى اوزره غائبك اوزرينه نفقه سى واجب اولان كشى نفقه سنى غائبك امانت اقچه سندن الق اوزره وديعدن دعوى ايده بيلور

١٦٤٠ ماده

دائنه مديونك مديونى خصم اولماز

بناء عليه بركيمسه متوفاده اولان الهجغنى متوفانك مديونى مواجهه سنده اثبات ايدوبده اندن استيفا ايده مز

١٦٤١ ماده

بايعه مشترينك مشتريسى خصم اولماز

مثلا بر كيمسه برمالى ديكر كمسنه‌يه بيع واودخى آنى قبض ايله آخر شخصه بيع وتسليم ايتدكدن صكره (مشـترى اول اول مالك ثمنى ادا ايتمكسزين قبض ايتمشيدى انك ثمنى وير ياخود ثمنك استيفاسنه قدر حبس ايتمك اوزره آنى بكا وير) ديو بايعك مشترى ثانيدن دعواسى استماع اولنماز

١٦٤٢ ماده

متوفانك لهنه وعليهنه اولان دعواده يالكز ورثه‌دن بريسى خصم اوله بيلور

فقط تركه‌دن برعينى دعواده اول عين ورثه‌دن كيمك يدنده ايسه خصم اودر . ذى اليد اولميان وارث خصم اولەماز

مثلا متوفانك بر كمسـنه‌ده اولان الەجغنى ورثه‌دن يالكز برى دعوى ايده بيلور و بعد الثبوت اول الەجغك مجموعى جمله ورثه ايچون حكم اولنور . فقط مدعى اولان وارث آندن يالكز كندى حصه‌سنى قبض ايدر سائر ورثه‌نك حصه‌سنى قبض ايده‌مز

كذلك بر كيمسه تركه‌دن دين دعوى ايده‌جك اولدقده ورثه‌دن يالكز بريسنك حضورنده دعوى ايده بيلور . كرك اول وارث يدنده تركه‌دن مال بولنسون وكرك بولنمسون . وبويله يالكز بر وارثك حضورنده دعواى دين ايدوبده اول وارث دخى دينى اقرار ايتديكى تقديرده ديندن آنك حصه‌سـنه نقدر اصابت ايدرسـه يالكز اول مقدارى ويرمك اوزره امر اولنور وانك اقرارى سائر ورثه‌يه سرايت ايتمز . واكر اقرار ايتميوبده مدعى يالكز اول وارثك حضورنده دعواسنى اثبات ايدرسه جمله ورثه عليهنه حكم اولنور . ومدعى اولوجهله محكوم به اولان دينى تركه‌دن

الحق اولدقده سائر ورثه مدعی‌یه اول دینی تکرار بزم حضورمزده اثبات ایت دیه‌مزلر فقط مدعینك دعواسنی دفعه صلاحیتلری واردر. اما قبل القسمه متوفانك ترکه‌سندن اولان وفقط ورثه‌دن برینك یدنده بولنان بر آتی بر کیمسه بنم مالم اولوب متوفایه ایداع ایتمشیدم دیو دعوی ایده‌جك اولدقده خصم انجق ذو الید اولان وارثدر. دیکر ورثه‌دن دعوی ایتسه استماع اولنماز. وذی‌الیدن دعوی ایدوبده انك اقراریله حکم اولنور ایسه سائر ورثه‌یه سرایت ایتمز انك اقرای انجق کندی حصه‌سی مقدارنجه نافذ اولوب انك اول آتده اولان حصه‌سی مدعینك اولمق اوزره حکم اولنور واکر ذی‌الید اولان وارث انکار ایدوبده مدعی دعواسنی اثبات ایدرسه مجموع ورثه علیهنه حکم اولنور. (٧٨) ماده‌یه باق

١٦٤٣ ماده

ارثدن غیری بر سبب ملك ایله برقاچ کیمسه بیننده مشترك اولان بر عینی دعواده شرکادن بری دیکرلك حصه‌سنده مدعی‌یه خصم اولەمز

مثلا شرا طریقیله بر قاچ کیمسه بیننده مشترك بر خانه‌یی بر کیمسه شرکادن یالکز بری حضورنده ملکمدر دیو دعوی واثبات ایدوبده حکم اولنسه حکم انجق حاضر اولان شریکك حصه‌سنه مقصور اولوب سائرینه سرایت ایتمز

١٦٤٤ ماده

طریق عام کبی منافعی عمومه عائد اولان یرلرك دعواسنده عامه‌دن یالکز بریسی مدعی اولوب انك دعواسی

استماع ايله مدعا عليه اوزرينه حكم اولنه بيلور

١٦٤٥ ماده

اهاليلرى قوم غير محصور اولان ايكى قريه بيننده نهر ومرعى كبى منافعى مشترك اولان شيلر دعواسنده طرفيندن بعضيلرينك حضورى كافيدر . اما اهاليلرى قوم محصور اولديغى صورتده بعضلرينك حضورى كافى اولميوب جملهسنك ياخود طرفلرندن وكيللرينك حضورى لازمدر

١٦٤٦ ماده

يوز نفردن زياده اولان قريه اهاليسى قوم غير محصور عد اولنور

(فصل رابع)

(تناقض بيانندهدر)

١٦٤٧ ماده

تناقض ملكيت دعواسنه مانع اولور

مثلا بر كيمسه بر مال استشرا ايدوبده يعنى صاتون الق استيوبده . بعده اول مال قبل الاشترا كندوسنك ملكى ايدوكنى دعوى ايتسه مسموع اولماز . وكذا فلان كمسنهده هيچ بر حقم يوقدر ديدكدن صكره اول كمسنهدن برشى دعوى ايتسه مسموع اولماز

كذلك بر كيمسه ديكر كمسنهدن فلان آدمه ويرمك اوزره سكا شوقدر

غروش ویرمشیدم سن اکا ویرمیوب یدنده قالمغله کتور اول مبلغی
ویر دیو دعوی ایتدکده مدعا علیه انکار ایتمکله مدعی اقامهٔ بینه
ایتدکدنصکره مدعا علیه دونوبده کرچك اول آدمه ویرمك اوزره
بکا او قدر غروش ویرمشیدك لکن بن اول مبلغی اکا تسلیم ایلدم
دیو دفع دعوی ایدهجك اولسه مسموع اولماز
وکذلك بر کیمسه دیکرك یدنده اولان بر دکانی ملکیمدر دیو دعوی
ایتدکده ذوالید کرچك اول دکان سنك ملکك ایدی لکن فلان
تاریخده سن انی بکا بیع ایتمشیدك دیو دعوی ومدعی اصلا بینمزده
بیع وشرا جریان ایتمدی دیو کلیا انکار ایتمکله ذی الید دعواسنی
اثبات ایتدکدن صکره مدعی دونوب فی الحقیقه اول دکانی اول
تاریخده سکا بیع ایتمشیدم لکن بو بیع وفاء یاخود شو مقوله شرط
مفسد ایله عقد اولمشیدی دیو دعوی ایلسه استماع اولنماز

١٦٤٨ ماده

بر کیمسه برمالی دیکر کمسنه نك اولدیغنی اقرار ایتدکدن
صکره بنمدر دیو دعوی ایتسه صحیح اولمدیغی کبی آخرك
طرفندن بالوکاله یابالوصایه دعوی ایتمسی دخی صحیح
اولماز

١٦٤٩ ماده

بر کیمسه دیکر کمسنه‌یی جمیع دعوادن ابرا ایتدکدن
صکره کندوسی ایچون اندن برمال دعوی ایتسه صحیح
اولماز ٠ اما بشقه‌سی ایچون بالوکاله یاخود بالوصایه
دعوی ایده بیلور

١٦٥٠ ماده

بر کیمسه بر مالی آخر کمسنه ایچون دعوی ایتدکدن صکره کندوسی ایچون دعوی ایتسه صحیح اولماز . اما کندوسی ایچون دعوی ایتدکدن صکره بالوکاله آخر کمسنه ایچون دعوی ایده بیلور زیرا دعوی وکیلی بعضا ملکی نفسنه مضاف قیلور اما بر کمسنه عند الخصومه کندی ملکنی بشقه سنه مضاف قیلماز

١٦٥١ ماده

حق واحد ایکی کشیدن ایرو ایرو استیفا اولنه مدیغی کبی جهت واحده دن طولایی حق واحد ایکی کشیدن ادعا دخی اولنه ماز

١٦٥٢ ماده

نصل که متکلم واحدك دعواسنده تناقض بولنور ایسه وکیل وموکل ووارث ومورث کبی متکلم واحد حکمنده اولان ایکی کمسنه نك کلاملرنده دخی تناقض تحقق ایدر . شویله که بر خصوص حقنده موکلدن سبق ایدن دعوایه منافی وکیلی بر دعوی درمیان ایتسه صحیح اولماز

١٦٥٣ ماده

خصمك تصدیقیله تناقض مرتفع اولور

مثلا بر كيمسه جهت قرضدن اوله‌رق ديكر كسنه‌دن شو قدر غروش الەجق دعوى ايتدكدنصكره مبلغ مزبورك جهت كفالتدن اولديغنى دعوى ايدر بده مدعى عليه دخى بونى تصديق ايلسه تناقض مرتفع اولور

١٦٥٤ ماده

حاكمك تكذيبيله دخى تناقض مرتفع اولور

مثلا بر كيمسه ديكر كسنه‌نك يدنده اولان مالى بمدر ديو دعوى ايدوب مدعى عليه دخى اول مال فلانك ايدى بن اندن صاتون الدم ديو انكار ايتمكله مدعى اقامهٔ بينه ايدوبده حكم اولنسه محكوم عليه اول مالك ثمنيله بايعنه رجوع ايدر واكرچه ابتدا اول مال بايعك ايدوكنى اقرار ايتمسيله صكره‌كى رجوعى بينندە تناقض وار ايسه‌ده حاكمك حكميله بو اقرارى تكذيب اولنديغندن تناقض مرتفعدر

١٦٥٥ ماده

محل خفا اولورده مدعينك معذرتى ظاهر اولور ايسه تناقض معفو اولور

مثلا بر كيمسه بر خانه‌يى استيجار ايتدكدنصكره بن صغير ايكن پدرم بو خانه‌يى بنم ايچون اشترا ايتمش حين استيجارده خبرم يوق ايدى ديو موجردن ادعا وبو يولده برقطعه سند ابراز ايلسه دعواسى مسموع اولور
كذلك بر كيمسه بر خانه‌يى استيجار ايتدكدنصكره وقتيله اول خانه كندوسنه پدرندن ارثا انتقال ايلمش ايدوكنه واقف اولوبده موجردن ادعا ايلسه دعواسى استماع قلنور

١٦٥٦ ماده

تقسیم ترکه یه ابتدار مقسومك مشترك اولدیغنی اقرار در .
بناء علیه بعدالتقسیم مقسومی بنمدر دیو دعوی ایتمك تناقضدر

مثلا ترکه‌نك تقسیمندن صکره ورثه‌دن بریسی اعیان مقسومه‌دن بریني بن متوفادن صاتون المشیدم یاخود متوفی انی حال صحتنده بکا هبه وتسلیم ایتمشیدی دیو ادعا ایتسه مسموع اولماز فقط بن صغیر ایکن متوفی اول مالی بکا ویرمش وقت تقسیمده بیلیوردم دیر ایسه معذور ودعواسی مسموع اولور

١٦٥٧ ماده

متناقض کورینان ایکی کلامك توفیقی ممکن اولوبده مدعی دخی توفیق ایدر ایسه تناقض مرتفع اولور

مثلا برخانه‌ده مستأجر اولدیغنی اقرار ایتمش ایکن بو خانه بنمدر دیو دعوی ایتسه استماع اولنماز . اما مستأجر ایدم صکره صاحبندن صاتون الدم دیو توفیق ایلسه دعواسی استماع اولنور

کذلك بر کیمسه جهت قرضدن معلوم المقدار غروش دعوی ایدوبده مدعا علیه دخی بن سندن برشی المدم وسنکله بینمزده هیچ بر معامله جاری اولمامشدر یاخود بن سنی اصلا طانیمم دیوبده مدعی اقامهٔ بینه ایتدکدنصکره مدعا علیه بن اول مبلغی ایفا ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك دیو ادعا ایلسه تناقض اولمغله دعواسی استماع اولنماز . اما مدعینك دعوای مشروحه‌سی اوزرینه مدعا علیه سکا هیچ بورجم یوقدر دیوبده مدعی اقامهٔ بینه ایتدکدنصکره مدعا علیه اوت سکا اوقدر بورجم وار ایدی لکن بن انی سکا تأدیه ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك دیو دعوی واثبات ایلسه مدعی‌یی دفع ایده‌بیلور

وكذلك بر كيمسه ديكر كمسنه‌دن سنده شويله بر وديعه‌م وار ايدى
وير ديو دعوى ايتدكده مدعا عليه سن بكا اصلا بر شى ايداع
ايتمدك ديو انكار ايدوبده مدعى اقامهٔ بينه ايتدكدنصكره مدعا عليه
بن انى سكا رد وتسليم ايتمشيدم ديو دفع ايده‌جك اولورسه
بو دفعى مسموع اولميوب وديعه انك يدنده موجود ايسه مدعى
انى عيناً الور ومستهلك ايسه قيمتنى تضمين ايتديرر اما مدعينك
دعواى مشروحه‌سى اوزرينه مدعا عليه بنده سنك اويله وديعه‌ك
يوقدر ديو انكار ايدوبده مدعى اقامهٔ بينه ايتدكدنصكره مدعا عليه
اوت اويله بر وديعه‌ك وار ايدى لكن بن انى سكا رد وتسليم ايتمشيدم
ديو ادعا ايتسه دعواسى مسموع اولور

١٦٥٨ ماده

بر كيمسه بر عقدك باتاً و صحيحا كندوسندن صادر اولديغنى
اقرار ايده‌رك بو اقرارى سنده ربط اولندقدن صكره دونوبده
اول عقدك وفاء وياخود فاسدا منعقد اولديغنى ادعا ايتسه
دعواسى مسموع اولماز
(١٠٠) ماده‌يه باق

مثلا بر كيمسه ملك منزلنى بر كمسنه‌يه ثمن معلوم مقابلنده بيع وتسليم
ايتدكدنصكره حضور حاكمه واروب بن شو حدود ايله محدود
اولان منزلمى شو قدر غروش مقابلنده فلان كمسنه‌يه بيع
بات صحيح ايله صاتدم ديو اقرار ايدوبده بو اقرارى سنده ربط
اولندقدنصكره دونوبده بيع مزبورى وفا طريقيله ياخود شو مقوله
شرط مفسد ايله عقد اولنمشيدى ديو ادعا ايلسه دعواسى مسموع
اولماز

كذلك بر كيمسه ديكر كمسنه ايله اولان دعواسندن صلح اولەرق حضور حاكمه واروبده اول صلحك صحيحا عقد اولنديغنى اقرار ايدرك بو اقرارى سنده ربط اولندقدنصكره دونوبده صلح مزبورى شو مقوله شرط مفسد ايله اولمشيدى ديو ادعا ايلسه دعواسى مسموع اولماز

١٦٥٩ ماده

بر كيمسه برمالى ملكممدر ديو ديكر كمسنه حضورنده آخره بيع وتسليم ايتدكده اول كمسنه كوروبده بلاعذر سكوت ايتمشيكن صكرەدن اول مال بنمدر ياخود انده حصه‌م واردر ديو دعوى ايتسه نظر اولنور . اكر اول كمسنه بايعك اقاربندن ياخود زوج وزوجه‌دن بريسى ايسه اشبو دعواسى مطلقا استماع اولنماز . واكر اجانبدن ايسه اولوجهله يالكز مجلس بيعده بولنمسى دعواسنك استماعنه مانع اولميوب انجق مجلس بيعده حاضر اولدقدن بشقه مشترينك برمدت اول ملكده ابنيه ياپمق ياخود ييقمق وياخود اغاج ديكمك كبى تصرف ملاك ايله تصرفنى كوروبده بلاعذر سكوت ايتدكدنصكره بروجه بالا بنم ملكممدر ياخود آنده حصه‌م واردر ديو دعوى ايتسه كذلك استماع اولنماز

(باب ثانی)

(مرور زمان حقنده‌در)

١٦٦٠ ماده
دین ووديعه وملك عقار وميراث وعقارات موقوفه‌ده
مقاطعه ياخود اجارتين ايله تصرف ومشروطه توليت
وغله دعوالری كبی اصل وقفه وعمومه عائد اولميان
دعوالر اون بش سنه ترك اولندقدنصكره استماع اولنماز
١٦٦١ ماده
اصل وقف حقنده متولی ومرتزقه‌نك دعوالری اوتوز
التی سنه‌يه قدر استماع اولنور
اما اوتوز التی سنه مرور ايتدكدن صكره ارتق استماع
اولنماز
مثلا بر كيمسه اوتوز التی سنه بر عقاره ملكيت اوزره متصرف
اولدقدنصكره بر وقفك متوليسی اول عقاره بنم وقفمك مستغلاتندندر
ديو دعوی ايتسه استماع اولنماز
١٦٦٢ ماده
طريق خاص ومسيل وحق شرب دعوالری اگر ملك
عقارده ايسه اون بش سنه مرور ايتدكدن صكره
استماع اولنماز . واگر عقارات موقوفه‌ده ايسه متولينك

انلری اوتوز التی سنه یه قدر دعوایه صلاحیتی واردر
اون سنه مروروندن صکره اراضیٔ میریه دعوالری
استماع اولنمدیغی کبی اراضیٔ میریه ده کی طریق خاص
ومسیل وحق شرب دعوالری دخی اون سنه ترك
اولندقدنصکره استماع اولنماز

١٦٦٣ ماده

بوبابده معتبر یعنی دعوانك استماعنه مانع اولان مرور
زمان انجق بلاعذر واقع اولان مرور زماندر
یوخسه مدعینك وصیسی بولنسون بولنمسون صغیر یامجنون
یامعتوه اولمسی یاخود مدت سفر اولان اخردیارده بولنمسی
ویاخود خصمنك متغلبه دن اولمسی کبی اعذار شرعیه دن
بویله مرور ایدن زمانه اعتبار اولنماز بناء علیه مرور
زمانك مبدئی عذرك زوال واندفاعی تاریخندن اعتبا اولنور
مثلا بر کیمسه نك حال صغرنده کچن زمانه اعتبار اولنمیوب مرور
زمان انجق حد بلوغه واصل اولدیغی تاریخندن معتبردر
کذلك بر کیمسه نك متغلبه دن بریله دعواسی اولوبده خصمنك تغلبی
ممتد اولهرق دعوی ایده مدیکندن مرور زمان بولنسه اول دعواسنك
استماعنه مانع اولماز . مرور زمان انجق تغلبك زوالی تاریخندن
معتبردر

١٦٦٤ ماده

مدت سفر سیر معتدل ایله اوچ کونلك یعنی اون سکز
ساعتلك مسافه در

١٦٦٥ ماده

بینلرنده مدت سفر اولان ایکی بلده ساکنلرندن بریسی برقاچ سنه‌ده برکره بربلده‌ده برلشوب یکدیکریله محاکمه‌لری قابل ایکن بربرندن برشی دعوی ایتمیه‌رك بووجهله مرور زمان بولندقدن صکره مدت مروردن مقدم تاریخ ایله برینك دیکرندن دعواسی استماع اولنماز

١٦٦٦ ماده

برکیمسه برخصوصی حضور حاکمده دیکر کمسنه‌دن برقاچ سنه‌ده برکره دعوی ایدوب انجق فصل دعوی ایدلمیه‌رك بووجهله اون بش سنه مرور ایتسه دعوانك استماعنه مانع اولماز . اما حضور حاکمده اولمیان ادعا ومطالبه مرور زمانی دفع ایده‌مز

بناءعلیه برکیمسه برخصوصی مجلس حاکمك غیری یرلرده ادعا ومطالبه ایدرك بووجهله مرور زمان بولنسه مدعینك دعواسی استماع اولنماز

١٦٦٧ ماده

مرور زمان مدعی مدعا بهی ادعایه صلاحیت کلدیکی تاریخدن اعتبار اولنور

بناءعلیه دین مؤجلی دعواده مرور زمان انجق حلول اجلدن معتبر

اولور . زيرا قبل حلول الاجل مدعينك اول ديني دعوى ومطالبه‌يه صلاحيتي يوقدر

مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه‌دن بوندن اون بش سنه مقدم ثمني اوچ سنه مؤجل اولمق اوزره سكا بيع ايلديكم فلان شي ثمنندن سنده شو قدر غروش الحجنم واردر ديو دعوى ايلسه استماع اولنور زيرا حلول اجلدن اعتباراً انجق اون ايكي سنه چكمش اولور

كذلك بطناً بعد بطن اولاده مشروط وقفه دائر بطن ثانيده بولنان اولادك دعوالرنده مرور زمان انجق بطن اولك انقراضي تاريخندن معتبردر . زيرا بطن اول موجود ايكن بطن ثانينك دعوايه صلاحيتي يوقدر

وكذلك مهر مؤجل دعواسنده مرور زمانك مبدائي وقت طلاقدن ياخود احد زوجينك وفاتي تاريخندن اعتبار اولنور . زيرا مهر مؤجل يا طلاق ياخود وفات ايله معجل اولنور

ماده ١٦٦٨

مفلس اولان كمسنه‌دن الهجق دعواسنده مرور زمان انجق افلاسك زوالي تاريخندن معتبردر

مثلا اون بش سنه دنبرو متمادياً مفلس اولوب هنوز كسب يسار ايلديكي متحقق اولان بر كيمسه‌دن ديكر كمسنه اون بش سنه مقدم ذمتنده فلان جهتدن شو قدر غروش الهجنم وار ايدي اول تاريخدنبرو مفلس اولديغنك جهتله دعوى ايده‌مدم شمدي اداء دينه اقتدارك اولمغله دعوى ايدرم ديسه استماع اولنور

ماده ١٦٦٩

بركيمسه بردعوايي بروجه بالا بلا عذر ترك ايدرك مرور زمان بولنسه اول دعوى حياتنده كندوسندن استماع

اولنمدیغی کبی وفاتنده وارثندن دخی استماع اولنماز

١٦٧٠ ماده

بردعوایی برمدت مورث وبرمدت وارث ترك ایدوبده ایکی مدتك مجموعی مرور زمان حدینه بالغ اولورسه ارتق استماع اولنماز

١٦٧١ ماده

بایع ایله مشتری وواهب ایله موهوب‌له مورث ایله وارث کبیدر

مثلا برکیمسه برعرصه‌یه اون بش سنه متصرف اولوب اول عرصه‌نك اتصالنده خانه‌سی اولان کمسنه بو مدتده سکوت ایتدکدن صکره اول خانه‌یی آخره بیع ایتدکده مشتری اول عرصه اشبو اشترا ایتدیکم خانه‌نك طریق خاصیدر دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

کذلك برمدت بایع وبرمدت مشتری سکوت ایدوبده ایکی مدتك مجموعی مرور زمان حدینه بالغ اولسه مشترینك دعواسی استماع اولنماز

١٦٧٢ ماده

متوفانك دیکرنده اولان برمالی دعواده ورثه‌سندن بعضیلری حقنده مرور زمان بولنمشیکن دیکر بعضیسی حقنده صغر کبی برعذر ایله مرور زمان بولنمدیغنه مبنی اول مالی دعوی واثبات ایتدکده مدعابهده اولان حصه‌سی کندوسنه حکم اولنور وبوحکم سائر ورثه‌یه سرایت ایتمز

١٦٧٣ ماده
بر کیمسنه بر عقارده مستأجر اولدیغنی مقر ایکن اون بش
سنه‌دن زیاده زمان مرور ایتدکده اکا مالك اوله‌ماز
اما انکار ایدوب ده مالك دخی اول عقار بنم ملکیمدر شو قدر
سنه مقدم سکا ایجار ایتمشیدم دائما اجرتنی قبض ایدرم
دیو دعوی ایتدکده نظر اولنور
اکر ایجاری بین الناس معروف ایسه دعواسی استماع
اولنور . دکل ایسه استماع اولنماز
١٦٧٤ ماده
تقادم زمان ایله حق ساقط اولماز
بناء علیه مرور زمان بولنان بر دعواده مدعا علیه حضور
حاکمده مدعینك دعواسی وجهله حالا کندوسنده حقی
اولدیغنی صراحة اقرار و اعتراف ایدیور ایسه مرور
زمانه اعتبار اولنمیوب مدعا علیهك اقراری موجبنجه
حکم اولنور
اما مدعی علیه حضور حاکمده اقرار ایتمیوب ده مدعی انك
دیکر محلده اقرار ایتمش اولدیغنی دعوی ایدرسه مدعینك
اصل دعواسی استماع اولنمدیغی کبی اقرار دعواسی دخی
استماع اولنماز
فقط دعوی اولنان اقرار مقدما مدعی علیهك معروف
اولان خط و یا ختمنی حاوی بر سنده ربط اولنوب ده اول

سندك تاريخندن وقت دعوايه قدر مرور زمان مدتی بولنمامش ایسه او صورتده اقرار دعواسی استماع اولنور

ماده ١٦٧٥

طریق عام ونهر ومرعی کبی منافعی عمومه عائد اولان یرلرك دعواسنده مرور زمانه اعتبار اولنماز

مثلا بر قریه‌یه مخصوص اولان مرعایی بر کیمسه بلا نزاع اللی سنه ضبط وتصرف ایتدکدنصکره قریه‌سی اهالیسی اول مرعایی اندن دعوی ایتسه‌لر استماع اولنور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٩ جمادی الاخری سنه ١٢٩٣

عن اعضای شورای دولت سیف الدین | امین الفتوی السید خلیل | ناظر عدلیه احمد جودت

رئیس ثانی محکمهٔ تمییز السید احمد حلمی | عن اعضای مجلس تدقیقات شرعیه السید احمد خلوصی

رئیس المسودین عمر حلمی | عن اعضای مجلس تدقیقات شرعیه احمد خالد

اعلامات ممیزی معاونی
عبد الستار

كتاب البيان والتحليف

صورت خط همایون

موجبنجه عمل اولنه

کتاب خامس عشر

(بینات و تحلیف حقنده اولوب بر مقدمه ایله درت بابی)
(مشتملدر)

مقدمه

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

١٦٧٦ ماده

بینه · حجت قویه دیمکدر

١٦٧٧ ماده

تواتر · کذب اوزره اتفاقلری عقلا جائز اولمیان جماعتك خبریدر

١٦٧٨ ماده
ملك مطلق . ارث وشرا كبى اسباب ملكدن بريله مقيد اولميان ملكيتدر . وبويله برسبب ايله مقيد اولان ملكيته دخى ملك بسبب دينيلور

١٦٧٩ ماده
ذى اليد . برعينه بالفعل وضع يد ايدن ياخود تصرف ملاك ايله تصرفى ثابت اولان كيمسه‌در

١٦٨٠ ماده
خارج . بروجه بالا وضع يد وتصرفدن برى اولان كيمسه‌در

١٦٨١ ماده
تحليف احد خصمينه يمين ويرمكدر

١٦٨٢ ماده
تحالف . خصميندن ايكيسنه دخى يمين ويرمكدر

١٦٨٣ ماده
تحكيم حال . يعنى حال حاضرى حكم قيلمق استصحاب قبيلندندر
استصحاب دخى عدمى مظنون اولميان بر امر محققك بقاسيله حكم ايتمكدركه ابقاء ما كان على ما كان ديمك اولور

(باب اول)

(شهادت حقنده اولوب سکز فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(شهادتك تعریف ونصابی بیاننده‌در)

١٦٨٤ ماده

شهادت . برکیمسه‌نك آخر کمسنه‌ده اولان حقنی اثبات ایچون حضور حاکمده وخصمینك مواجهه‌لرنده شهادت لفظیله یعنی شهادت ایدرم دیو خبر ویرمکدر اشبو مخبره شاهد واول کیمسه‌یه مشهودله واول کمسنه‌یه مشهود علیه واول حقه مشهود به دینیلور

١٦٨٥ ماده

حقوق عبادده شهادتك نصابی ایکی ار یاخود بر ار ایله ایکی خاتوندر . فقط ارککلرك اطلاعی ممکن اولمیان یرلرده یالکز خاتونلرك مال حقنده شهادتلری قبول اولنور

١٦٨٦ ماده

دلسزك واعمانك شهادتلری مقبول دکلدر

(فصل ثانی)

(شهادتك كیفیت اداسی بیاننده‌در)

۱٦۸۷ ماده

مجلس محاكمه‌نك خارجنده اولان شهادت معتبر دكلدر

۱٦۸۸ ماده

شاهدلرك مشهود بهی بالذات معاینه ایتمش اولوبده اولوجهله شهادت ایلمسی لازمدر . سماع ایله یعنی ناسدن ایشتدم دیو شهادت ایلمسی جائز اولماز

فقط برمحلك وقف یاخود بر كمسنه‌نك فوت اولدیغنه ثقه‌دن ایشتدم دیو شهادت ایتسه یعنی بوكا شهادت ایدرم زیرا ثقه‌دن بویله ایشتدم دیسه شهادتی مقبول اولور

و ولایت وموت ونسب خصوصلرنده وجه شهادتی بویله تفسیر ایلیه‌رك یعنی ایشتمه سوزینی سویلیه‌رك سماع ایله شهادت ایلمسی جائزدر

مثلا فلان آدم فلان تاریخده بو بلده‌ده والی یاخود حاكم ایدی وفلان آدم فلان وقت فوت اولدی وفلان كیمسه فلانك اوغلیدر بویله بیلورم دیوبده ایشتدم دیمیه‌رك صورت قطعیه‌ده شهادت

ایتدیکی صورتده هر نقدر بو خصوصلری معاینه ایتمامش اولسه
وسنی انلری معاینه‌یه مساعد اولمسه بیله شهادتی قبول اولنور .
ویرده ناسدن ایشتدم دیمیوبده بلکه بز بو خصوصی معاینه ایتمدك
اما بیتمزده بویله مشتهردر بویله بیلورز دیه‌رك شهادت ایلسه
هر صورتده جائز اولور

١٦٨٩ ماده

شاهد اکر شهادت ایدرم دیمیوبده یالکز فلان خصوصی
بویله بیلورم یاخود خبر ویررم دیمش اولسه اداء شهادت
ایلمش اولماز . فقط انك اوزرینه حاکم اکا بویله شهادت
ایدر میسن دیو سؤال ایدوبده اودخی اوت بویله شهادت
ایدرم دیدکده ایفای شهادت اتمش اولور
واکرچه اهل خبره‌نك اخباری کبی مجرد تحقیق
واستکشاف حال ایچون واقع اولان افاداتده شهادت
لفظی شرط دکلدر انجق بونلر شهادت شرعیه اولمیوب
مجرد اخبار قبیلندندر

١٦٩٠ ماده

مشهودله ومشهود علیه ومشهود به حاضر ایسه‌لر شاهد
شهادت ایدرکن اوچنه دخی اشارت ایدر وانك بو وجهله
اشارتی کفایت ایدر . مشهودله ایله مشهود علیهك بابا
ودده‌لرینك اسملرینی ذکر ایلمسی لازم کلمز
اما غائب اولان موکله یاخود متوفایه دائر اولان

شهادتده شاهد انلرك بابا و دده‌لرینك اسملرینی ذكر ایتمك لازمدر • فقط مشهور ومعروف اولان بر كیمسه ایسه شاهد انك یالكز اسم وشهرتنی ذكر ایتمك كافیدر زیرا مقصد اصلی انی سائرندن تمییز ایده‌جك وجهله تعریفدر

١٦٩١ ماده

عقاره دائر اولان شهادتده حدودینك بیانی لازمدر • فقط شاهد اگر مشهود به اولان عقارك حدودینی ذكر ایتمیوبده محلنده تعیین وارائه ایده بیله‌جكنی بیان ایلر ایسه محلنه كیدیلوب ارائه ایتدیریلور

١٦٩٢ ماده

(١٦٢٣) ماده‌ده بیان اولندیغی اوزره مدعی سندنده‌كی حدوده استناد ایله دعوی ایتدیكی تقدیرده شاهدلر دخی بو سندده حدودی محرر اولان عقارانك ملكیدر دیو شهادت ایتسه‌لر صحیح اولور

١٦٩٣ ماده

بر كیمسه مورثنك دیكر كمسنه ذمتنده شوقدر غروش اله‌جغی اولدیغنی دعوی ایتدكده شاهدلر اگر متوفانك اول كمسنه‌ده اول مقدار اله‌جغی اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر كفایت ایدر ورثه‌سنه موروث اولمشدر دیو تصریحه حاجت یوقدر

دین یرینه عین ادعا اولندیغی صورتده یعنی اول كمسنه

يدنده مورثك برمال معيني بولنديغى ادعا اولندقده دخى حكم ينه بووجهله‌در

١٦٩٤ ماده

بركيمسه تركه‌دن شوقدر غروش اله‌جق دعوى ايتدكده شاهدلر اكر متوفانك اول كيمسه‌يه اوقدر دينى اولديغنه شهادت ايتسه‌لر كفايت ايدر وفاتنه‌قدر ذمتنده باقى ايدى ديو تصريحه حاجت يوقدر • دين يرينه عين ادعا اولنديغى صورتده يعنى اول كيمسه متوفانك يدنده كندوسنك برمال معيني اولديغنى دعوى ايتدكده دخى حال بومنوال اوزره‌در

١٦٩٥ ماده

بركيمسه ديكر كمسنه‌دن اله‌جق دعوى ايتدكده شاهدلر اكر اول كيمسه‌نك مدعى‌يه اول مقدار دينى اولديغنه شهادت ايتسه‌لر كفايت ايدر • فقط خصمى حالا دينك بقاسندن سؤال ايدوبده شاهدلر حالا بقاسنى بيلمز ديسه‌لر شهادتلرى رد اولنور

(فصل ثالث)

(شهادتك شروط اساسيه‌سى بياننده‌در)

١٦٩٦ ماده

حقوق ناسه شهادتده سبق دعوى شرطدر

١٦٩٧ ماده

محسوسك خلافنه اقامه اولنان بينه مقبول اولماز

مثلا بر كيمسه‌نك برحيات ويا بر خانه‌نك معمور اولديغى مشاهد ايكن اول كسنه‌نك وفات ايلديكنه ياخود اول خانه‌نك خراب اولديغنه بينه اقامه اولنسه مقبول ومعتبر اولماز

١٦٩٨ ماده

متواترك خلافنه اقامه اولنان بينه قبول اولنماز

١٦٩٩ ماده

بينه برحق اظهار ايچون مشروع قلنمشدر . بناء عليه فلان كيمسه اوايشى ايشلمدى وفلان شى فلان كسنه‌نك دكلدر وفلانك فلانه بورجى يوقدر كبى نفى صرفه شهادت قبوله اولماز . فقط نفى متواتر بينه‌سى مقبولدر

مثلا بر كيمسه فلان كيمسه‌يه فلان وقت فلان محلده شوقدر غروش اقراض ايتدم ديو جهت قرضدن اول مقدار غروش دعوى ايدوب حالبوكه اول كسنه‌نك اولوقت اوراده اولميوب بشقه محلده بولنديغى تواترا اثبات اولنسه اشبو تواتر بينه‌سى مقبول اولوب مدعينك دعواسى مسموع اولماز

١٧٠٠ ماده

شهادتده دفع مغرم وجر مغنم يعنى دفع مضرت وجلب منفعت داعيه‌سى اولمامق شرطدر

بناء عليه اصلك فرعه وفرعك اصله يعنى آبا واجداد وامهات وجداتك اولاد واحفادى لهلرينه واولاد

واحفادك آبا واجدادى وامهات وجداتى لهلرينه وهكذا
احد زوجينك ديكرى لهسنه شهادتلرى مقبول اولماز · اما
بونلردن ماعدا اقربانك يكديكرى لهسنه شهادتلرى مقبول
اولور · كذلك بركيمسه نك انفاقيله تعيش ايدن آدمنك
و اجيرخاصنك كندو لهسنه شهادتلرى مقبول اولماز · اما
قپو يوداشلرينك يكديكرى لهنه شهادتلرى مقبول اولور
وكذلك شريكلرك مال شركتده يكديكرى لهسنه
شهادتلرى وكفيل بالمال اولان كيمسه نك اصيل طرفندن
مكفول بهك ادا اولديغنه شهادتى مقبول اولماز · اماسائر
خصوصلرده يكديكره شهادتلرى مقبول اولور

١٧٠١ ماده

دوستك دوسته شهادتى مقبولدر · فقط بينلرنده كى دوستلق
يكديكرلك مالنده تصرف ايتمه مرتبه سنه وارر ايسه اول
حالده يكديكرلك لهسنه شهادتلرى مقبول اولماز

١٧٠٢ ماده

شاهد ايله مشهود عليه بيننده عداوت دنيويه اولمامق
شرطدر · عداوت دنيويه عرف ايله بيلنور

١٧٠٣ ماده

بركيمسه هم مدعى وهم شاهد اوله ماز
بناء عليه وصينك يتيمه ووكيلك مؤكله شهادتلرى صحيح
اولماز

١٧٠٤ ماده

بر کیمسه‌نك کندو فعلنه شهادتی معتبر دکلدر
بناء علیه وکیللرك ودلاللرك بز بیع ایتمشیدك دیو کندو فعللرینه شهادتلری معتبر اولماز
کذلك بر بلده حاکمی انفصالندن صکره قبل الانفصال کندوسندن صدور ایتمش اولان حکمه شهادت ایلسه صحیح اولماز اما قبل الانفصال بر کیمسه‌نك کندو حضورنده واقع اولان اقرارینه بعد الانفصال شهادت ایلسه معتبر اولور

١٧٠٥ ماده

شاهدك عادل اولمسی شرطدر
عادل حسناتی سیئاتنه غالب اولان کیمسه‌در
بناء علیه رقاص ومسخره کبی ناموس ومروتی مخل حال وحرکتلری اعتیاد ایدن اشخاصك وکذب ایله معروف اولان کسانك شهادتلری مقبول اولماز

(فصل رابع)

(شهادتك دعوایه موافقتی بیاننده‌در)

١٧٠٦ ماده

شهادت اکر دعوایه موافق ایسه قبول اولنور . دکل

ایسه قبول اولنماز . فقط لفظه اعتبار اولمیوب معنی موافقت کافیدر

مثلا مدعابه ودیعه اولوبده شاهدلر مدعا علیهك ایداعی اقرار ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر یاخود مدعابه غصب اولوبده شاهدلر مدعا علیهك غصبی اقرار ایلدیکنه شهادت ایلسه‌لر مقبول اولور .

کذلك مدیون اداء دین ایلدیکنی دعوی ایدوبده شاهدلر دائننك مدیونی ابرا ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر مقبول اولور .

۱۷۰۷ ماده

شهادتك دعوایه موافقتی یا اکا تمامیله مطابقتی و یاخود مشهود بهك مدعا بهدن اقل اولمسی صورتیدر

مثلا مدعی بومال ایکی سنه دنبرو بنم ملکمدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر دخی ایکی سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکلری صورتده شهادتلری مقبول اولدیغی کبی بر سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکلری صورتده شهادتلری قبول قیلنور .

کذلك مدعی بیك غروش دعوی ایدوبده شاهدلر بشیوزه شهادت ایتدکلری صورتده بشیوز غروش حقنده شهادتلری قبول اولنور

۱۷۰۸ ماده

مدعابه اقل اولوبده شاهدلر اکثره شهادت ایلسه‌لر مقبول اولماز مکرکه شهادت ایله دعوی بیننده‌کی اختلاف ذاتاً قابل توفیق اولوبده مدعی دخی انلرك بینی توفیق ایلیه اوحالده شهادت قبول قیلنور

مثلا مدعی بو مال ایکی سنه دنبرو بنم ملکمدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر اوچ سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایلسه‌لر قبول قیلنماز . کذلك مدعی بشیوز غروش دعوی ایدوبده شاهدلر بیك غروشه شهادت ایتسه‌لر قبول اولنماز . اما مدعی بنم آنده الهجغم فی‌الواقع بیك غروش ایدی لکن بشیوزینی استیفا ایتمشیدم شاهدلر اوراسنی بیلمزلر دیو دعوی ایله شهادتك بیننی توفیق ایلسه شاهدلرك شهادتی قبول اولنور

ماده ۱۷۰۹

مدعی مثلا شو باغ بنم ملکمدر دیو ملك مطلق دعواسی ایدوبده شاهدلر مدعی بو باغی فلاندن صاتون الدی دیو ملك مقیده شهادت ایتسه‌لر قبول اولنور
شویله‌که شاهدلر اولوجهله ملك مقیده شهادت ایتدکارنده حاکم سنده بو سببله‌ می ملك دعواسی ایده یورسین یوخسه آخر سببله‌ می دیو مدعیدن سؤال ایدر مدعی اکر اوت بنده بو سببله دعوی ایدرم دیرایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی قبول ایدر واکر سبب آخرله دعوی ایدرم یاخود بن بو سببله دعوی ایتمم دیر ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی رد ایلر

ماده ۱۷۱۰

مدعی مثلا بر باغده ملك مقید دعواسی ایتدیکی صورتده نظر اولنور اکر بایعنی ذکر ایتمیه‌رك صاتون الدم یاخود مبهم اوله‌رق بر آدمدن صاتون الدم دیر ایسه

ملك مطلق دعواسی حکمنده اولمغله شاهدلر بو باغ انك ملکیدر دیو ملك مطلقه شهادت ایتسه‌لر قبول اولنور

اما فلان آدمدن صاتون الدم دیو بایعنی تصریح ایدوبده شاهدلری ملك مطلقه شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

چونکه ملك مطلق ثابت اولسه عن اصل وقوعی ثابت اولوب زوائدینه مثلا باغك مقدما حصوله گلمش اولان میوه‌لرینه دخی مدعینك مالك اولمسی لازم گلور ملك مقید ایسه انجق سببنك مثلا عقد بیع وشرانك تاریخ وقوعندن اعتباراً ثابت اولور بو وجهله ملك مطلق ملك مقیده نسبتله اکثر اولور و بو صورتده شاهدلر اکثره شهادت ایتمش اولورلر

١٧١١ ماده

شهادت اگر دینك سببنده دعوایه مخالف اولور ایسه مقبول اولماز

مثلا مدعی ثمن مبیع اولمق اوزره بیك غروش الهجق دعوی ایدوبده شاهدلر مدعا علیهك جهت قرضدن طولایی اول مقدار دینی اولدیغنه شهادت ایلسه‌لر مقبول اولماز . كذلك مدعی بو ملك بکا پدرمدن موروثدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر اناسندن موروث اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر مقبول اولماز

(فصل خامس)

(شاهدلرك اختلافلری بیانندەدر)

١٧١٢ ماده

شاهدلر مشهود بهده اختلاف ایتسەلر شهادتلری مقبول اولماز

مثلا شاهدلرك بری بیك غروشلق التون ودیكری بیك غروشلق سیم مجیدیه دیو شهادت ایتسەلر شهادتلری قبول اولنماز

١٧١٣ ماده

شاهدلرك مشهود بهه متعلق اولان برشیده اختلافلری مشهود بهده اختلافی موجب اولور ایسه شهادتلری قبول اولنماز وموجب اولماز ایسه قبولی اولنور

بناء علیه غصب وایفای دین كبی صرف فعلدن عبارت اولان خصوصلرده شاهدلرك بری برزمان معینده ویامكان معینده فعله ودیكری زمان آخرده یامكان آخرده فعله شهادت ایلسەلر بواختلافلری مشهود بهده اختلافی موجب اولمغله شهادتلری قبول اولنماز

اما قول قبیلندن اولان بیع وشرا واجاره وكفالت وحواله وهبه ورهن ودین وقرض وابرا ووصیت خصوصلرنده شاهدلرك زمان ومكانده اختلافلری

مشهود بهده اختلافی موجب اولمامغله شهادتلرینك قبولنه مانع اولماز

مثلا بر کیمسه بورجنی ادا ایلمش اولدیغنی دعوی ایدوبده شاهدلرك بری خانه‌سنده ودیکری دکاننده ادا ایلمش اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز . اما بر کیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان بر مال ایچون سن بو مالی بکا شوقدر غروشه صاتمش ایدك انی بکا تسلیم ایت دیو دعوی ایتدکده شاهدلرك بریسی فلان خانه‌ده ودیکری فلان دکانده صاتمش اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنور . زیرا فعل تکرار واعاده اولنه‌ماز . اما قول تکرار واعاده اولنه‌بیلور

١٧١٤ ماده

شاهدلر مال مغصوبك رنکنده یاخود ارکك ویادیشی اولمسنده اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

مثلا مغصوب اولان حیوان حقنده شاهدلرك بری قیر آت ودیکری یاغز یا آل آت ویاخود بری آت ودیکری قصراق دیو شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

١٧١٥ ماده

دعوای عقدده شاهدلر بدلك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

مثلا شاهدلرك بری بر مالك بشیوز غروشه ودیکری اوچیوز غروشه صاتلدیغنه شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

(فصل سادس)

(تزكيهٔ شهود حقنده‌در)

١٧١٦ ماده

شاهدلر شهادت ایتدكده حاكم مشهود علیهدن نه دیرسین
بونلر شهادتلرنده صادقیدرلر یوخسه دكلیدرلر دیو سؤال
ایدر . مشهود علیه اگر شاهدلر بو شهادتلرنده صادقدرلر
یاخود بو شهادتلرنده عادلدرلر دیر ایسه مدعابهی اقرار
ایتمش اولور و اقراریله حكم اولنور . و اگر بونلر شاهد
زوردرلر یاخود بونلر عادل آدملردر لكن بو خصوصده
خطا ایده‌یورلر یاخود واقعه‌یی اونوتمشلر دیر ایسه و یاخود
یالكز بونلر عادل آدملردر دیمكله برابر مدعابهی انكار
ایتسه حاكم حكم ایتمیوب شاهدلری سرا و علنا تزكیه ایله
عادل اولوب اولمدقلرینی تحقیق ایلر

١٧١٧ ماده

شاهدلر گرك سرا و گرك علنا منسوب اولدقلری جانبدن
یعنی طلبهٔ علومدن ایسه ساكن اولدقلری مدرسه مدرسی
ایله معتمد اهالیسندن و عسكریدن ایسه طابوری ضابطان
و كاتبلرندن و كتبه‌دن ایسه قلمی ضابطان و خلفاسندن
و تجاردن ایسه تجارك معتبرانندن و اصنافدن ایسه
كتخداسیله لونجه اوسته‌لرندن و صنوف سائره‌دن ایسه

محله ویا قریه‌لرینك موثوق ومؤتمن اهالیسندن تزکیه اولنور

۱۷۱۸ ماده

سرا تزکیه اصطلاح فقهاده مستوره تعبیر اولنور ورقه ایله اجرا اولنور

شویله‌که حاکم اول ورقه‌یه مدعی ومدعی علیهك اسملرینی ومدعابه ایله شهودك اسم وشهرت وصنعتلرینی واشکال ومحللرینی وبابا ودده‌لرینك اسملرینی ومعروف ایسه‌لر یالکز اسم وشهرتلرینی تحریر والحاصل شاهدلری سائرندن تمییز ایده‌جك وجهله تعریف وبیان وبرظرف درونه وضع ایله اوزرینی مهرلدکدن صکره مزکی انتخاب اولنان کمسنه‌لره ارسال ایدر مزکیلر دخی مستوره‌یی فتح وقرائت ایدوب ایچنده اسملری محرر اولان شاهدلر عادل ایسه‌لر اسملری تحته عدل ومقبول الشهاده دیو تحریر وعادل دکللر ایسه عادل دکللر دیو تحریر وامضا ایلیه‌رك مستوره‌یی کتورن آدمی وآخر کمسنه‌یی مضمونته واقف ایتمکسزین ظرف اوزرینی مهرلیوب حاکمه اعاده ایدر

۱۷۱۹ ماده

مستوره‌ده مزکیلر طرفندن شاهدلر حقنده عادل ومقبول

الشهاده دیو یازلمیوب ده عادل دکللر یاخود حاللرینی بیلمیز
و یامجهول الاحوال ویاخود الله بیلور کبی صراحة
یاخود دلالة جرحی افاده ایدر برسوز یازلمش اولور
ویاخود هیچ برشی یازلمقسزین مستوره مختوما حاکمه
اعاده اولنور ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی قبول
ایتمز

بوصورتده حاکم طرفندن مدعی یه سنك شاهدلرك جرح
اولندی دینلمیوب انجق بشقه شاهدلرك وار ایسه کتور
دینلور

واکر مستوره ده عادل ومقبول الشهاده درلر دیو یازلمش
ایسه مرتبهٔ ثانیه ده اوله رق علنا تزکیه یه ابتدار
اولنور

١٧٢٠ ماده

علنا تزکیه بو وجهله اجرا اولنورکه مزکیلر حضور
حاکمه جلب ایله مترافعان حاضر اولدقلری حالده
شاهدلر تزکیه اولنور ویاخود مترافعان برابر اولدقلری
حالده شاهدلر تزکیه نائبنه ترفیقا مزکیلرك یانلرینه
کوندریله رك محللرنده علنا تزکیه اولنورلر

١٧٢١ ماده

سرا تزکیه ده برمزکی کافی ایسه ده احتیاطه رعایة لااقل
ایکی اولملیدر

ماده ١٧٢٢

تزكيهٔ علنيه شهادت قبيلندن اولوب شهادتك شرط ونصابى بونده دخى معتبردر • شوقدر واركه مزكيلرك شهادت لفظنى ذكر ايتملرى لازم دكلدر

ماده ١٧٢٣

بر حاكمك عندنده بر خصوص ضمنـده عدالتى ثابت اولان شاهدلرينه اول حاكمك حضورنده ديكر برخصوصده شهادت ايتدكلرنده اكر اره‌سى التى آى كچمامش ايسـه حاكم تكرار انلرى تزكيه ايله مشغول اولمـاز • واكر التى آى كچمش ايسه حاكم تكرار انلرى تزكيه ايلر

ماده ١٧٢٤

كرك قبل التزكيه وكرك بعد التزكيه مشهود عليه دفع مغرم ياخود جر مغنم كبى شهـادتك قبولنه مانع اولور برشى اسـناديله شاهدلره طعن ايدرايسه حاكم اندن بينه طلب ايلر • ومشهود عليه بونى بالبينه اثبات ايلديكى تقديرده حاكم اول شاهدلرك شهادتلرينى رد ايدر واثبات ايده‌مديكى تقديرده حاكم اكر شـاهدلرى تزكيه ايتمامش ايسـه تزكيه ايلر • واكر تزكيه ايلمش ايسه شهادتلرى موجبنجه حكم ايدر

١٧٢٥ ماده

مزکیلردن بعضیسی شاهدلری جرح و بعضیسی تعدیل ایلسه جرح طرفی مرجح اولەرق حاکم انلرك شهادتلریله حکم ایتمز

١٧٢٦ ماده

معاملاتده شاهدلر بعد اداء الشهاده فوت ویاخود غائب اولسەلر حاکم انلری تزکیه ایدرك شهادتلریله حکم ایدەبیلور

(تذنیب)

(تحلیف شهود حقندەدر)

١٧٢٧ ماده

مشهود علیه قبل الحکم شاهدلره شهادتلرنده کاذب اولدقلرینه یمین ویر دیو حاکمه الحاح ایدوبده شهادتك یمین ایله تقویتنه دخی لزوم کوزلدیکی تقدیرده حاکم اوشاهدلره یمین ایتدیرەبیلور . وحاکم شاهدلره یمین ایدرسەکز شهادتکزی قبول ایدرم والا ایتمم دیەبیلور

(فصل سابع)

(شاهدلرك شهادتدن رجوعى حقنده‌در)

١٧٢٨ ماده

شاهدلر بعد اداء الشهاده وقبل الحكم حضور حاكده شهادتلرندن رجوع ايتسه‌لر شهادتلرى كأن لم يكن حكمنده اولور وكندولرى تعزير اولنورلر

١٧٢٩ ماده

شاهدلر بعد الحكم حضور حاكده شهادتلرندن رجوع ايتسه‌لر حاكك حكمى نقض اولنميوب محكوم به شاهدلره تضمين ايتديريلور (٨٠) ماده‌يه باق

١٧٣٠ ماده

شاهدلرك بعضيسى بروجه بالا شهادتندن رجوع ايتدكده اكر باقيسى نصاب شهادته بالغ ايسه رجوع ايدندن ضمان لازم كلمز فقط تعزير اولنور . واكر باقيسى نصاب شهادته بالغ دكلسه محكوم بهك نصفى رجوع ايدن بركشى اولديغى تقديرده مستقلا اكا وبردن زياده اولدقلرى تقديرده بالاشتراك سويا انلره تضمين ايتديريلور

١٧٣١ ماده

رجوعك شرطى حضور حاكده اولمقدر . شاهدلرك بشقه محلده رجوعنه اعتبار يوقدر

بناء على ذلك مشهود عليه شاهدلرك بشقه محلده شهادتلرندن
رجوع ایتدکلرینی دعوی ایتسه مسموع اولماز وشاهد
بر حاكمك حضورنده شهادت ایتدکدن صکره دیکر حاکمك
حضورنده شهادتندن رجوع ایتسه رجوعی معتبر
اولور

(فصل ثامن)

(تواتر حقنده‌در)

ماده ۱۷۳۲

کثرت شهوده اعتبار یوقدر

یعنی طرفیندن بریتك طرف آخره نسبتله شاهدلری زیاده اولمغله
انك ترجیح اولنمسی لازم کلمز . مکرکه شاهدلرینك کثرتی درجهٔ
تواتره بالغ اوله

ماده ۱۷۳۳

تواتر علم یقین افاده ایدر

بناء علیه بالاده بیان اولندیغی اوزره تواترك خلافنه بینه
اقامه اولنه‌ماز

ماده ۱۷۳٤

تواترده لفظ شهادت شرط اولمدیغی کبی عدالت دخی
ارانماز . بناء علیه مخبرلرك تزکیه‌سنه حاجت کورنمز

١٧٣٥ ماده

تواترده مخبرلرك عدد معيني يوقدر . انجق عقل انلرك كذب اوزره اتفاقلريني تجويز ايتميه‌جك مرتبه برجم غفير اولملرى لازمدر

(باب ثانى)

(حجج خطيه و قرينهٔ قاطعه بياننده اولوب ايكى)

(فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(حجج خطيه بياننده‌در)

١٧٣٦ ماده

يالكز خط وختم ايله عمل اولنماز . فقط شبههٔ تزوير وتصنيعدن سالم ايسه معمول به يعنى مدار حكم اولور بشقه وجهله ثبوته حاجت قالماز

١٧٣٧ ماده

برات سلطانى وقيود دفتر خاقانى تزويردن امين اولمغله معمول بهدر

١٧٣٨ ماده

كتاب قضاده بيان اولنه‌جغى وجهله حيله وفساددن

سالم اوله‌جق صورتده طوتیلان سجلات محاکم ایله دخی عمل اولنور

١٧٣٩ ماده

مجرد وقفیـه ایله عمل اولنماز . اما بروجه بالا موثوق ومعتمدبه اولان سجل محکمه‌ده مقید ایسه اوحالده معمول به اولور

(فصل ثانی)

(قرینهٔ قاطعه بیانند‌ه‌در)

١٧٤٠ ماده

اسباب حکمدن بریسی دخی قرینهٔ قاطعه‌در

١٧٤١ ماده

قرینهٔ قاطعه حدیقینه بالغ اولان اماره‌در

مثلا بر کمسنه النده قانه بولاشمش بچاق اولدیغی حالده خوف وتلاش ایله بر خالی خانه‌دن چیقدیغی کبی درعقب اوخانه‌یه کیریلوب‌ده هنوز بوغازلانمش بر شخص کورلسه اول کمسنه بو شخصك قاتلی اولدیغنه اشتباه اولنماز . شایدکه اول شخص کندو کندوسی اولدرمش اولمق کبی صرف احتمالات وهمیه‌یه التفات قلنماز . (٧٤) ماده‌یه باق

(باب ثالث)

(تحليف بياننده‌در)

١٧٤٢ ماده
اسباب حكمدن برى دخى يمين ياخود يميندن نكولدر شويله‌كه مدعى دعواسنى اثباتدن اظهار عجز ايلديكى تقديرده انك طلبيله مدعا عليهه يمين ويريلور
فقط بركيمسه ديكر كمسنه‌دن سن فلانك وكيليسين ديو دعوى ايدوبده اول كمسنه انكار ايتديكى صورتده كندوسنه يمين ويرلمك لازم كلمز
كذلك ايكى كشينك هربرى بركمسنه‌نك يدنده‌كى مالى اندن اشترا ايتدم ديو دعوى ايدوبده اول كمسنه برينه صاتديغنى اقرار ايله ديكرينك دعواسنى انكار ايتديكى صورتده كندويه يمين توجه ايتمز
بوخصوصده استيجار وارتهان واتهاب دخى اشترا كبيدر

١٧٤٣ ماده
خصميندن برى تحليف اولنه‌جق اولديغى حالده والله وياخود بالله ديو الله تعالى حضرتلرينك اسمنه قسم ايتديريلور

١٧٤٤ ماده
يمين انجق حاكمك ياخود نائبنك حضورنده اولور ٠

بشقه کمسنه حضورنده اولان یمیندن نکوله اعتبار
یوقدر

١٧٤٥ ماده

تحلیفده نیابت جاری اولور . اما یمینده نیابت جاری
اولماز

بناء علیه دعوی وکیللری خصمه یمین ویر دیره بیلور .
اما موکللرینه یمین توجه ایتدکده بالذات انلرك یمین
ایتمسی لازم کلور وکیللرینه یمین ایتدیریله من

١٨٤٦ ماده

یمین انجق خصمك طلبی اوزرینه ویریلور . فقط درت
یرده بلاطلب حاکم طرفندن یمین ویریلور

اولا برکیمسه ترکه‌دن برحق دعوی واثبات ایتدکده
حاکم مدعی‌یه بوحقنی متوفادن بروجهله استیفا ایتمدیکنه
وایتدرمدیکنه وانی ابرا وبشقه‌سنك اوزرینه حواله
ایلمدیکنه وبشقه کمسنه طرفندن ایفا اولنمدیغنه وبوحقك
مقابلنده متوفانك رهنی اولمدیغنه یمین ویرر اشته بوکا
یمین استظهار دینلور

ثانیاً برکیمسه برماله مستحق چیقوبده دعواسنی اثبات
ایتدکده اول مالی کمسنه‌یه صاتمامش وهبه ایتمامش
والحاصل بروجهله ملکندن چیقارمامش ایدوکنه
حاکم طرفندن یمین ویریلور

ثالثاً مشتری مبیعی عیبنه بناء رد ایده جك اولدقده عیبنه مطلع اولدقدن صکره قولا یاخود (٣٤٤) ماده ده بیان اولندیغی اوزره ملاكك تصرفی کبی تصرف ایله دلالة عیبنه راضی اولمامش ایدوکنه حاکم طرفندن یمین ویریلور

رابعاً حاکم طرفندن شفعه ایله حکم اولنه جق اولدقده شفیعه شفعه یی ابطال یعنی حق شفعه سنی بروجهله اسقاط ایتمامش اولدیغنه یمین ویریلور

١٧٤٧ ماده

خصمك طلبی اوزرینه هنوز حاکم طرفندن یمین تکلیف اولنمدین مدعا علیه یمین ایدیویرسه معتبر اولمیوب تکرار حاکم طرفندن تحلیف اولنمق لازم کلور

١٧٤٨ ماده

برکیمسه کندو فعلنه دائر یمین ایده جك اولدقده بتاته یمین ویریلور یعنی بوشی بویله در یاخود دکلدر دیو قطعیا یمین ایتدیریلور

اما دیکر کیمسه نك فعلی حقنده یمین ایده جك اولدقده عدم علمه یمین ویریلور یعنی اول شیئی بیلمدیکنه یمین ایتدیریلور

١٧٤٩ ماده

یمین یاسببه یاخود حاصله اولور

شويله كه برخصوصك واقع اولوب اولمديغنه يمين ايتمك سببه يميندر و برخصوصك حالا باقى اولوب اولمديغنه يمين ايتمك حاصله يميندر

مثلا بيع وشرا دعواسنده عقد بيعك اصلا وقوعبولمديغنه يمين ايتمك سببه يميندر . اما عقدك حالا باقى اولوب اولمديغنه يمين ايتمك حاصله يميندر

١٧٥٠ ماده

مختلف دعوالر مجتمع اولدقده بر يمين كفايت ايدر هر برينه بشقه بشقه يمين ويرلمك لازم كلمز

١٧٥١ ماده

معاملاته دائر اولان دعوالرده كندويه يمين توجه ايدن كيمسه يه يمين تكليف اولنوبده يمين ايتمم ديو صراحة ياخود بلاعذر سكوت ايله دلالة يميندن نكول ايتسه حاكم انك نكوليله حكم ايدر . وبعدالحكم يمين ايده جك اولسه اكا التفات اولنميوب حاكمك حكمى حالى اوزره قالور

١٧٥٢ ماده

دلسزك اشارت معهوده سيله يمينى و يميندن نكولى معتبردر

(لاحقه)

١٧٥٣ ماده

مدعى هيچ شاهدم يوقدر ديدكدن صكره شاهد

كتوره جك اولسه ياخود فلان وفلاندن بشقه شاهدم يوقدر ديدكدن صكره آخر شاهدم وار ديسه قبول اولنماز

(باب رابع)

(ترجيح بينات وتحالفه دائر اولوب درت فصلي مشتملدر)

(فصل اول)

(تنازع بالايدى بياننده‌در)

١٧٥٤ ماده

منازع فيه اولان عقارده ذى اليدلك بينه ايله اثبات اولنمق لازمدر . طرفينك تصادقى يعنى مدعينك دعواسى اوزرينه مدعا عليهك دخى اقرار ايتمسى ايله مدعا عليهك ذى اليد اولديغنه حكم اولنه‌ماز

فقط مدعى اول عقارى بن سندن اشترا ايتمشيدم ياخود سن انى بندن غصب ايتمشيدك ديو دعوى ايتديكى صورتده مدعا عليهك ذى اليد اولديغنى بينه ايله اثباته حاجت يوقدر

وبرده منقول هركيمك يدنده ايسه ذى اليد اودر بروجه

بالابینه ایله اثباته حاجت یوقدر • وبونده طرفینك تصادقی کافیدر

۱۷٥٥ ماده

ایکی کیمسه برعقارده نزاع ایدوب هر بری اول عقاره ذی الید اولدیغنی ادعا ایتدکده اولاانلردن قنغیسنك ذی الید اولدیغنه بینه طلب اولنور

ایکیسی بردن ذی الید اولدقلرینه اقامهٔ بینه ایتدکاری تقدیرده ایکیسنك دخی مشترکا ذی الید اولدقلری ثابت اولور

واکر بری وضع یدینی اثباتدن اظهار عجز ایدوبده دیکری واضع الید اولدیغنه اقامهٔ بینه ایدرسه انك ذی الید اولدیغنه حکم اولنوب اوبری خارج عد اولنور

وخصمیندن هیچ بریسی ذی الید اولدیغنی اثبات ایدهمز ایسه هربرینه آخرك طلبیله خصمنك اول عقارده ذی الید اولمدیغنه یمین ویریلور • ایکیسی دخی یمیندن نکول ایدرسه بالاشتراك اول عقارده ذی الید اولدقلری ثابت اولور • واکر بری یمیندن نکول ایدوبده دیکری یمین ایدر ایسه یمین ایدن کیمسه اول عقاره مستقلا واضع الیداولمق اوزره حکم اولنوب دیکری خارج عد اولنور • واکر هر بری یمین ایدرسه هیچ بریسنك ذی الید

اولدیغنه حکم اولنمیوب حقیقت حال ظاهر اولنجه یه دك مدعابه اولان عقار توقیف اولنور

(فصل ثانی)

(ترجیح بینات حقنده‌در)

١٧٥٦ ماده

ایکی کشی بر مالده علی الاشتراك متصرف یعنی ایکیسی دخی ذی الید ایکن بری بالاستقلال ودیکری بالاشتراك ملکمدر دیو دعوی ایتدکده استقلال بینه‌سی اولادر

یعنی ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایده‌جك اولدقلرنده دعوای استقلال ایده‌نك بینه‌سی دعوای اشتراك ایده‌نك بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور واکر ایکیسی دخی استقلال دعواسی ایدوبده اقامهٔ بینه ایتسه‌لر اول عقار مشترکا انلره حکم اولنور . واکر بری اثباتدن عاجز اولوبده دیکری اثبات ایلسه اول عقار مستقلا انك ملکی اولمق اوزره حکم ایدیلور

١٨٥٧ ماده

تاریخ بیان اولنمیان ملك مطلق دعواسنده خارجك بینه‌سی اولادر

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان خانه ایچون بو خانه بنم ملکمدر بو آدم اکا بغیر حق وضع ید ایدیور الیویرلمسی مطلوبمدر دیو دعوی وذی الید دخی بو خانه بنم ملکمدر بو جهتله بحق وضع ید ایدرم دیو دعوی ایتدکده خارج اولان کیمسه‌نك بینه‌سی ترجیح واستماع قلنور

١٧٥٨ ماده

شراکبی تکرری قابل برسببله مقید اولان وتاریخ بیان اولنمیان ملکیت دعوالری ملك مطلق دعواسی حکمنده اولوب بونلرده دخی خارجك بینه‌سی ذی الیدك بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

فقط ایکیسی دخی برشخصدن تلقیٔ ملك ایتمش اولدقلرینی ادعا ایتدکاری صورتده ذی الید بینه‌سی ترجیح قلنور

مثلا برکیسه دیکر کمسه‌نك یدنده اولان بردکان ایچون بودکانی بن ولی اغادن اشترا ایتدم بوجهتله بنم ملکم ایکن بوآدم بغیرحق وضع ید ایدیور دیو دعوی وذی الید دخی بن ابی بکر افندیدن اشترا ایتدم یاخود پدرمدن موروثدر بوجهتله وضع ید ایدرم دیو دعوی ایتدکده خارجك بینه‌سی ترجیح واستماع اولنور . اما ذی الید بودکانی ولی اغادن بن اشترا ایتدم دیسه اول حالده انك بینه‌سی خارجك بینه‌سی اوزرینه ترجیح قلنور

١٧٥٩ ماده

نتاج کبی تکرری قابل اولمیان برسببله مقید ملکیت دعوالرنده ذی الید بینه‌سی اولادر

مثلا خارج وذی الید برطایده نزاع ایدوبده هربری اول طایك کندو قسراغندن طوغمه مالی اولدیغنی دعوی ایتدکلرنده ذی الیدك بینه‌سی ترجیح قلنور

ماده ١٧٦٠

ملك مورخ دعواسنده تاريخى مقدم اولانك بينه سى اولادر

مثلا بركيمسه ديكر كمسه نك يدنده اولان عرصه ايچون بن بوعرصه يى برسنه مقدم فلان شخصدن اشترا ايتدم ديو دعوى وذى اليد دخى بوعرصه بش سنه مقدم وفات ايدن پدرمدن بكا موروثدر ديو دعوى ايتدكده ذى اليدك بينه سى ترجيح اولنور . واكر التى اى مقدم وفات ايدى پدرمدن موروثدر ديمش اولسه اول حالده خارجك بينه سى ترجيح قلنور . كذلك خصميك هر برى مدعابهى بشقه بشقه شخصلردن اشترا ايتمش اولدقلرينى ادعا وايكيسيده بايعلرينك تاريخ تملكلرينى بيان ايتسه لر قنغيسنك بايعنك تاريخ تملكى مقدم ايسه انك بينه سى ترجيح اولنور

ماده ١٧٦١

نتاج دعواسنده تاريخه اعتبار اولنميوب بروجه بالا ذى اليد بينه سى ترجيح اولنور

انجق مدعابهك سنى ذى اليدك تاريخنه توافق ايتمديكى صورتده اكر خارجك تاريخنه توافق ايدرسه خارجك بينه سى ترجيح اولنور . واكر سنى ايكيسنه دخى مخالف اولور وياخود معلوم اولماز ايسه اول حالده ايكيسنك بينه لرى متهاتر يعنى متساقط اولهرق مدعابه ذى اليدك يدنده ترك وابقا قلنور

ماده ١٧٦٢

زياده بينه سى اولادر

مثلا بایع ومشتری ثمنك یا مبیعك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر زیاده دعوی ایده‌نك بینه‌سی ترجیح اولنور

١٧٦٣ ماده

تملیك بینه‌سی عاریت بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده‌کی مالی عاریت ویرمشیدم دیو کیرو المق ایستیوب ده اول کمسنه دخی سن اول مالی بکا بیع یا هبه ایتمشیدك دیسه بیع یاهبه بینه‌سی ترجیح قلنور

١٧٦٤ ماده

بیع بینه‌سی هبه ورهن واجاره بینه‌لری اوزرینه واجاره بینه‌سی رهن بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه‌یه فلان مالی سکا صاتمشیدم ثمنی ویر دیو دعوی ایدوب ده اول کمسنه دخی سن انی بکا هبه وتسلیم ایتمشیدك دیو دعوی ایتدکده بیع بینه‌سی ترجیح قلنور

١٧٦٥ ماده

عاریتده اطلاق بینه‌سی اولادر

مثلا بر عاریت آت مستعیر یدنده تلف اولوب ده معیر بن انی سکا درت کون قوللانمق اوزره اعاره ایتمشیدم سن ایسه درت کون مرورنده آتی بکا تسلیم ایتمیوب بشنجی کون یدنده هلاك اولمغله قیمتنی ضامن اول دیو دعوی ومستعیر دخی سن او یله درت کونه‌دك دیو تقیید ایتمیوب علی الاطلاق قوللانمق اوزره بکا اول آتی اعاره ایتمشیدك دیو دعوی ایتدکده مستعیرك بینه‌سی ترجیح واستماع اولنور

١٧٦٦ ماده

صحت بینه‌سی مرض موت بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

مثلا بر كيمسه بر مالى ورثه سندن برينه هبه ايدوبده وفات ايتدكده ديكر ورثه انى مرض موتنده هبه ايلمش اولديغنى وموهوب له دخى حال صحتنده هبه ايتمش ايدوكنى ادعا ايتدكده موهوب لهك بينه سى ترجيح قلنور

ماده ١٧٦٧

عقل بينه سى جنون وياعته بينه سى اوزرينه ترجيح اولنور

ماده ١٧٦٨

حدوث ايله قدم بينه سى جمع اولدقده حدوث بينه سى ترجيح اولنور

مثلا بر كيمسه نك ملكنده ديكر كمسنه نك مسيلى اولوبده حادثدر ياخود قديمدر ديو بينلرنده اختلاف واقع اولەرق صاحب خانه ادعا حدوثنى ادعا ايله رفعنى طلب وصاحب مسيلى دخى انك قدمنى ادعا ايتدكده صاحب خانه نك بينه سى ترجيح قلنور

ماده ١٧٦٩

راجح طرفى اقامهٔ بينه دن اظهار عجز ايتديكى صورتده مرجوح طرفندن بينه ايستنيلور اثبات ايدرسه فبها ايده مديكى صورتده كندوسنه يمين ايتديلور

ماده ١٧٧٠

بروجه بالا راجح طرفى اثباتدن اظهار عجز ايتمكله مرجوح طرفى اقامهٔ بينه ايدوبده موجبله حكم اولندقدن صكره راجح طرفى اقامهٔ بينه ايتمك ايستديكى تقديرده ارتق اكا التفات اولنماز

(فصل ثالث)

(سوز كيمك اولديغنه وتحكيم حاله دائردر)

١٧٧١ ماده

زوج ايله زوجه ساكن اولدقلرى خانه درونده كى اشياده اختلاف ايتدكلرى صورتده نظر اولنور . تفنك وقليج كبى يالكز زوجه صالح اولان ياخود اوانى ومفروشات كبى ايكيسنه ده صالح اولان شيلرده زوجه نك بينه سى ترجيح اولنور . وايكيسيده اثباتدن عاجز اولدقلرى صورتده سوز مع اليمين زوجكدر . يعنى اول اشيا زوجه سنك اولديغنه يمين ايدرسه كندوسنك اولديغنه حكم اولنور

اما يالكز نسايه صالح اولان البسه وحليات كبى شيلرده زوجك بينه سى ترجيح قلنور . وايكيسيده اثباتدن عاجز اولدقلرى تقديرده سوز مع اليمين زوجه نكدر . مكركه برى ديكره صالح اولان شيلرك صانع وبايعى اولورسه هرحالده سوز مع اليمين انكدر

مثلا كوپه نسايه مخصوص حلياتدن اولوب انجق زوج قيومجى اولديغى صورتده سوز مع اليمين انك اولور

ماده ١٧٧٢

احد زوجينك وفاتنده ورثه مورثك مقامنه قائم اولور فقط طرفين برمنوال محرر اثباتدن عاجز اولدقلرى تقديرده ايكيسنه دخى صالح اولان شيلرده سوز مع اليمين حياتده

اولانكدر . وايكيسى بردن وفات ايتدكلرى صورتده ايكيسنه ده صالح شيلرده سوز مع اليمين زوجك ورثه سنكدر

١٧٧٣ ماده

واهب هبه‌دن رجوع ايتمك ايستيوبده موهوب له دخى موهوبك تلف اولديغنى دعوى ايتدكده سوز بلا يمين موهوب لهكدر

١٧٧٤ ماده

امين اولان كيمسه برائت ذمتى حقنده يمينيله تصديق اولنور

نته‌كيم مودع وديعه‌يى دعوى ايدوبده وديع دخى بن انى سكا رد ايتدم ديدكده سوز مع اليمين وديعكدر . فقط يميندن خلاص ايچون اقامهٔ بينه ايده‌جك اولورسه بينه‌سى استماع قلنور

١٧٧٥ ماده

مختلف ديونى اولان كمسنه دائننه برمقدار شى ويردكدن صكره قنغى دينه محسوباً ويرمش اولديغنى دعوى ايدرسه سوز انكدر

١٧٧٦ ماده

بر دكرمنك مدت اجاره‌سى منقضى اولدقدن صكره مستأجر مدت اجاره اثناسنده صويك انقطاعى حسبيله

اول مدتك اجرتدن حصه سنى تنزيل ايتمك ايستيه رك موجر ايله بينلرنده اختلاف واقع اولوبده بينه دخى اولمديغى تقديرده نظر اولنور

اكر اختلافلرى مدت انقطاعك مقدارنده ايسه مثلا مستأجر اون كون وموجر انجق بش كون انقطاعنى دعوى ايتسه سوز مع اليمين مستأجركدر

واكر اختلافلرى اصل انقطاعده ايسه يعنى موجر صويك انقطاعنى كليا انكار ايتسه حال حاضر تحكيم اولنور . يعنى حكم قلنور . شويله كه اكر صو وقت دعوى وخصومتده جارى ايسه سوز مع اليمين موجركدر واكر اولوقت منقطع ايسه سوز مع اليمين مستأجركدر

١٧٧٧ ماده

بر كيمسه نك خانه سنه اقان صو يولى حقنده حادثدر ياخود قديمدر ديو اختلاف اولنوبده صاحب خانه مسيلك حادث اولديغنى ادعا ايله رفعنى ايستديكى وطرفينك بينه لرى اولمديغى صورتده نظر اولنور

اكر وقت خصومتده اول مسيلدن صو جريان ايدر ياخود اولجه جريانى معلوم اولور ايسه حالى اوزره ابقا اولنور . وسوز مع اليمين صاحب مسيلك اولور . يعنى مسيلك حادث اولمديغنه يمين ايتديريلور

واكر وقت خصومتده صو جريان ايتمز ويا اندن اوجه جريانى معلوم اولماز ايسه سوز مع اليمين صاحب خانه نك اولور

(فصل رابع)

(تحالفه دائردر)

١٧٧٨ ماده

بايع ومشترى ثمنك يا مبيعك ويا ايكيسنك دخى مقدارنده ياوصفنده ويا جنسنده اختلاف ايتدكلرى صورتده هرقنغيسى اقامهٔ بينه ايلر ايسه انك لهنه حكم اولنور

واكر ايكيسى دخى اقامهٔ بينه ايدرلر ايسه زياده يى اثبات ايده نك لهنه حكم اولنور

وايكيسى دخى اثباتدن عاجز اولورلر ايسه انلره يابريكز اوبريكزك دعواسنه راضى اولور ياخود بيعى فسخ ايلرز دينيلور . وبونك اوزرينه بريسى ديكرينك دعواسنه راضى اولماز ايسه حاكم انلرك هر برينه ديكرينك دعواسى اوزرينه يمين ويرر وابتدا مشتريدن بدأ ايلر هر قنغيسى يمينندن نكول ايدر ايسه آخرك دعواسى ثابت اولور واكر ايكيسى دخى يمين ايدرسه حاكم اول بيعى فسخ ايدر

١٧٧٩ ماده

مستأجر هنوز مأجورده تصرف ایتمدین اجرتك مقدارنده موجر ایله اختلاف ایتدکده مثلا مستأجر اجرت اون التوندر وموجر اون بش التوندر دیو دعوی ایتدکاری تقدیرده قنغیسی اقامهٔ بینه ایدر ایسه قبول اولنور

وایکیسی بردن اقامهٔ بینه ایدرلر ایسه موجرك بینه‌سیله حکم اولنور واکر ایکیسی دخی اثباتدن عاجز اولورلر ایسه ایکیسیده تحلیف قلنور و مستأجرك تحلیفیله بدأ اولنور . هرقنغیسی نکول ایدر ایسه نکولیله الزام قیلنور وایکیسی دخی یمین ایدر ایسه حاکم عقد اجاره‌یی فسخ ایلر مدتده یاخود مسافه‌ده اختلاف ایتدکاری حالده دخی حکم بو وجهله‌در شوقدر وارکه ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایتدکاری تقدیرده مستأجرك بینه‌سیله حکم اولنور و تحالف صورتنده موجرك تحلیفیله بدأ ایدیلور

١٧٨٠ ماده

مدت اجاره‌نك انقضاسندن صکره موجر و مستأجر مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره اختلاف ایتسه‌لر تحالف یوقدر سوز مع الیمین مستأجرکدر

ماده ١٧٨١

مدت اجاره اثناسنده موجر ومستأجر اجرتك مقدارنده اختلاف ايتسه‌لر تحالف جارى اولوب باقى مدت حقنده عقد اجاره فسخ اولنور چكن مدتك حصه‌سنده دخى سوز مستأجرك اولور.

ماده ١٧٨٢

مشترى يدنده مبيع تلف ياخود مانع رد اولور برعيب حادث اولدقدن صكره متبايعان اختلاف ايتسه‌لر تحالف يوقدر انجق مشترى تحليف اولنور

ماده ١٧٨٣

اجل دعواسنده يعنى مؤجل اولوب اولمامقده وشرط خيارده وثمنك كليسنى يا بعضيسنى قبضده تحالف اولميوب بواوچ صورتده دخى منكر اولان تحليف قلنور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٦ شعبان سنه ١٢٩٣

امین الفتوی
السید خلیل

معارف ناظری
احمد جودت

رئیس مجلس تدقیقات شرعیه
و مجلس انتخاب حکام السید
احمد خلوصی

عن اعضاء شورای دولت
سیف الدین

قاضی دار الخلافة العلیه
احمد خالد

رئیس ثانی محکمهٔ تمییز
السید احمد حلمی

اعلامات شرعیه ممیزی
معاونی عبد الستار

مستشار مفتش اوقاف
عمر حلمی

كتاب القضا

صورت خط همايون

موجبنجه عمل اولنه

كتاب سادس عشر

(قضا حقنده اولوب بر مقدمه ايله درت بابى مشتملدر)

مقدمه

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٧٨٤ ماده

قضا . حكم وحاكملك معنالرينه كلور

١٧٨٥ ماده

حاكم . بين الناس وقوعبولان دعوى ومخاصمه يى احكام مشروعه سنه توفيقا فصل وحسم ايچون طرف سلطانيدن نصب وتعيين بيوريلان ذاتدر

١٧٨٦ ماده

حكم . حاكمك مخاصمه‌يى قطع و حسم ايتمسيدر . بو دخى ايكى قسمدر

قسم اول . حاكمك حكم ايتدم ادعا اولنان شيئى ويرديمك كبى سوزلر ايله محكوم بهى محكوم عليهه الزام ايتمسى يعنى لازم قيلمسيدر ايشته بوكا قضاء الزام وقضاء استحقاق دينلور

قسم ثانى . حقك يوقدر منازعه‌دن ممنوعسين ديمك كبى سوزلر ايله حاكمك مدعى‌يى منازعه‌دن منع ايتمسيدر بوكا دخى قضاء ترك دينلور

١٧٨٧ ماده

محكوم به . حاكمك محكوم عليهه الزام ايلديكى شيدركه قضاء الزامده مدعينك حقنى ايفا ايتمسى وقضاء تركده مدعينك منازعه‌دن واز كچمسيدر

١٧٨٨ ماده

محكوم عليه . عليهنه حكم اولنان كمسنه‌در

١٧٨٩ ماده

محكوم له . لهنه حكم اولنان كيمسه‌در

١٧٩٠ ماده

تحكيم . خصمينك خصومت ودعوالرينى فصل ايچون رضالريله آخر كيمسه‌يى حاكم اتخاذ ايتملرندن عبارتدر اول كيمسه‌يه فتحتين ايله حكم وميمك ضمى وخانك فتحى

وكاف مشددهٔ مفتوحه ايله محكَّم دينلور

١٧٩١ ماده

وكيل مسخر ٠ محكمه يه احضار اولنهميان مدعا عليهه حاكم طرفندن نصب اولنان وكيلدر

(باب اول)

(حكامه دائر اولوب درت فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(حاكمك اوصافى بياننده‌در)

١٧٩٢ ماده

حاكم ٠ حكيم فهيم مستقيم وامين مكين متين اولمليدر

١٧٩٣ ماده

حاكم ٠ مسائل فقهيه يه واصول محاكمه يه واقف ودعاوئ واقعه‌يى انلره تطبيقا فصل وحسمه مقتدر اولمليدر

١٧٩٤ ماده

حاكمك تمييز تامه مقتدر اولمسى لازمدر

بناء عليه صغير ومعتوه واعمى وطرفينك صوت قويلرينى ايشيده ميه جك مرتبه صاغر اولان كمسنه‌نك قضاسى جائز دكلدر

(فصل ثانی)

(حاكمك آدابی بیاننده‌در)

١٧٩٥ ماده
حاكم . مجلس محاكمه‌ده الش ویرش وملاطفه كبی مهابت مجلسی ازاله ایده‌جك افعال وحركاتدن اجتناب ایتملیدر.

١٧٩٦ ماده
حاكم . ایكی خصمك هیچ بریسنك هدیه‌سنی قبول ایتمز

١٧٩٧ ماده
حاكم متخاصمیندن هیچ بریسنك ضیافتنه كیتمز

١٧٩٨ ماده
اثنای محاكمه‌ده حاكم طرفیندن یالكز بریسنی خانه‌سنه قبول ایتمك ومجلس محكمه‌ده بریله خلوت ویاخود ایكیسندن برینه ال یاكوز ویاباش ایله اشارت ایلمك ویاانلردن بریسنه كیزلو لاقردی یاخود دیكرینك بیلمدیكی لسان ایله سوز سویلمك كبی تهمت وسوء ظنه سبب اوله‌بیله‌جك حال وحركتده بولنمامليدر

١٧٩٩ ماده
حاكم بين الخصمين عدل ايله مأموردر

بناء عليه طرفيندن بری هر نقدر اشرافدن و دیکری آحاد ناسدن اولسه بيله حين محاكمه ده طرفيني اوتورتمق و كندولره احالهٔ نظر و توجيه خطاب ايتمك كبي محاكمه يه متعلق معاملاتده تماميله عدل و مساواته رعايت ايتمسي لازمدر

(فصل ثالث)

(حاكمك وظائفي بيانندەدر)

١٨٠٠ ماده

حاكم . طرف سلطانيدن اجرای محاكمه يه و حكمه وكيلدر

١٨٠١ ماده

قضا . زمان و مكان ايله و بعض خصوصاتك استثناسيله تقييد و تخصص ايدر

مثلا بر سنه مدت ايله حكمه مأمور اولان حاكم انجق اوسنه ايچنده حكم ايدر اول سنه نك حلولندن اول و يا مرورندن صكره حكم ايده مز . وكذا معين بر قضاده حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حاكم اول قضانك هر محلنده حكم ايدر اما ديكر قضاده حكم ايده مز . وبر محكمهٔ معينه ده حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حاكم انجق اول محكمه ده حكم ايدوب ديكر محلده حكم ايده مز . وكذلك مصلحت عامه ملاحظهٔ عادلهسنه بناء فلان خصوصه متعلق دعوی استماع اونميه ديو امر سلطانی صادر اولسه حاكم اول دعوايی استماع

وحکم ایده‌مز ویاخود بر محکمه حاکمی بعض خصوصات معینه استماعنه مأذون اولوبده ماعداسنی استماعه مأذون اولمسه اول حاکم انجق مأذون اولدیغی خصوصاتی استماع وحکم ایدر ماعداسنی استماع وحکم ایده‌مز . وکذلك بر مجتهدك بر خصوصده رأیی ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق اولدیغنه بناء انك رأیله عمل اولنمق اوزره امر سلطانی صادر اولسه اول خصوصده حاکم اول مجتهدك رأینه منافی دیگر بر مجتهدك رأیله عمل ایده‌مز ایدر ایسه حکمی نافذ اولماز

۱۸۰۲ ماده

بر دعوایی معاً استماع وحکم ایتمك اوزره نصب اولنان ایکی حاکمدن یالکز بریسی اول دعوایی استماع وحکم ایده‌مز ایدرسه حکمی نافذ اولماز (١٤٦٥) ماده‌یه باق

۱۸۰۳ ماده

متعدد حاکمی اولان بلده‌ده خصمیندن بریسی بر حاکمك ودیگری او بر حاکمك حضورنده مرافعه اولمق ایستیوب بو وجهله بینلرنده اختلاف واقع اولسه مدعی علیهك اختیار ایلدیگی حاکم ترجیح اولنور

۱۸۰۴ ماده

بر حاکمك عزلی وقوعبولوب فقط بر مدت خبر عزل کندویه واصل اولمامغله اول مدتده بعض دعاوی استماع وفصل ایتمش اولسه صحیح اولور

اما خبر عزلك وصولندن صكره وقوعبولان حكمی صحیح اولماز

١٨٠٥ ماده

حاكم اكر نصب وعزل نائبه مأذون ایسه دیكر كیمسه‌یی كندوسنه نائب نصب وانی عزل ایده‌بیلور دكل ایسه ایدمز وكندوسنك معزول یافوت اولمسیله نائبی منعزل اولماز (١٤٦٦) ماده‌یه باق

بناء علیه برقضانك حاكمی وفات ایتده یرینه دیكر حاكم كلنجه‌یه‌دك اول قضاده وقوعبولان دعوایی حاكم متوفانك نائبی استماع وحكم ایده‌بیلور .

١٨٠٦ ماده

حاكمك استماع ایلدیكی بینه ایله نائبی ونائبك استماع ایلدیكی بینه ایله كندوسی حكم ایده‌بیلور

شویله‌كه حاكم بردعوی حقنده بینه استماع ونائبه اخبار ایلسه نائبی اعادهٔ بینه ایتمكسزین حاكمك اخباریله حكم ایده‌بیلور وحكمه مأذون اولان نائب برخصوصده بینه استماع ایدوبده حاكمه انها ایلسه حاكم اعادهٔ بینه ایتمكسزین نائبك انهاسیله حكم ایده‌بیلور اما حكمه مأذون اولمیوبده انجق تدقیق واستكشاف ایچون بینه استماعنه مأمور اولان كیمسه‌نك انهاسیله حاكم حكم ایده‌میوب بالذات استماع بینه ایتمسی لازمدر

١٨٠٧ ماده

برقضا حاكمی بشقه برقضا داخلنده‌كی اراضی دعواسنی

استماع ایده بیلور . فقط کتاب دعواده بیان اولندیغی
وجهله حدود شرعیه سنک بیانی لازم کلور

١٨٠٨ ماده

محکوم له حاکمک اصول وفروعندن بری وزوجه سی
وحکم اولنه جق مالده شریکی واجیر خاصی وحاکمک
انفاقیله تعیش ایدر آدمی اولمامق شرطدر
بناء علیه حاکم بونلردن برینک دعواسنی استماع ایله لهسنه
حکم ایده مز

١٨٠٩ ماده

بر بلده حاکمنک یاخود مادهٔ آنفه ده مذکور منسوباتندن
برینک اول بلده اهالیسندن برکسنه ایله دعواسی اولدیغی
صورتده اول بلده ده دیکر حاکم وارایسه انک حضورنده
مرافعه اولورلر
واکر اول بلده ده دیکر حاکم یوق ایسه طرفین کندی
رضالریله نصب ایده جکلری حکمک یاخود اول حاکم
نائب نصبنه مأذون اولدیغی تقدیرده طرفندن منصوب
نائبک ویاخود جوارده کی دیکر برقضا حاکمنک حضورنده
مرافعه اولورلر
وطرفین بو صورتلردن برینه راضی اولمدقلری صورتده
طرف سلطانیدن مولی استدعا ایدرلر

١٨١٠ ماده

حاكم رؤيت دعواده الاقدم فالاقدم قاعده سنه رعايت ايتمليدر

فقط ورودى مؤخر اولان بر دعوانك تعجيلى ايجاب حال ومصلحتدن كورلديكى حالده انك رؤيتنى تقديم ايلر

١٨١١ ماده

حاكمك لدى الحاجه آخردن استفتا ايتمسى جائزدر

١٨١٢ ماده

حاكم . غم وغصه واچلق وغلبهٔ نوم كبى صحت تفكره مانع اوله بيله جك بر عارضه ايله ذهنى مشوش اولديغى حالده حكمه تصدى ايتامليدر

١٨١٣ ماده

حاكم مرافعاتده اجراى تدقيقات ايتمكله برابر ايشى سورنجمه ده براقامليدر

١٨١٤ ماده

حاكم محكمه يه سجلات دفترى وضع ايدوب ويره جكى اعلامات وسنداتى حيله وفساددن سالم اوله بيله جك منتظم بر صورتده اول دفتره قيد وتحرير وانك حفظنه دقت واعتنا ايدر . وكندوسنك عزلى وقوعبولدقده

یابالذات ویاامینی واسطه‌سیله سجلاتی خلفی اولان حاکمه دور وتسلیم ایلر

(فصل رابع)

(صورت محاکمه‌یه دائردر)

ماده ۱۸۱۵
حاکم محاکمه‌یی علنا اجرا ایدر . فقط قبل الحکم نه وجهله حکم ایده‌جکنی افشا ایتمز

ماده ۱۸۱۶
طرفین لاجل المحاکمه حضور حاکمه کلدکلرنده حاکم اولا مدعی‌یه دعواسنی تقریر ایتدیرر . واکر اوجه دعواسی تحریرا ضبط اولنمش ایسه قرائت ایله مضمونی کندوسنه تصدیق ایتدیریلور وثانیا مدعا علیهی استجواب ایلر . شویله‌که مدعی سندن شووجهله دعوی ایدیور نه دیرسین دیو سؤال ایدر

ماده ۱۸۱۷
مدعی علیه اقرار ایدر ایسه حاکم انی اقراریله الزام ایدر . واکر انکار ایدرسه حاکم مدعیدن بینه ایستر

ماده ۱۸۱۸
مدعی بالبینه دعواسنی اثبات ایتدیکی صورتده حاکم

انك اوزرينه حكم ايلر . واثبات ايده مديكى صورتده بر يمين حق قالمغله طالب اولور ايسه حاكم انك طلبى اوزرينه مدعى عليهه يمين تكليف ايلر

١٨١٩ ماده

مدعا عليه يمين ايدرسه ياخود مدعى يمين ويرديومز ايسه حاكم مدعى يى مدعا عليهه معارضه دن منع ايدر

١٨٢٠ ماده

مدعا عليه يميندن نكول ايدرسه حاكم نكوليله حكم ايدر ونكوليله حكم ايتدكدن صكره يمين ايدرم ديسه ارتق التفات اولنماز

١٨٢١ ماده

اصولنه موافق وشبهۀ تزوير وتصنيعدن سالم اوله رق بر محكمه حاكمى طرفندن ويريلان اعلام وسندك بلا بينه مضمونيله عمل وحكم جائزدر

١٨٢٢ ماده

مدعى عليه بروجه بالا لدى الاستجواب لا ونعم برجواب ويرميوبده سكوتنده اصرار ايدر ايسه سكوتى انكار عد اولنور

وكذلك اقرارده ايتم انكارده ايتم ديو جواب ويررسه بوجوابى دخى انكار عد اولنور وايكى صورتده دخى مدعيدن بروجه بالا بينه طلب قيلنور

١٨٢٣ ماده
مدعی علیه اقرار یا انکار ایده جك یرده مدعینك دعواسنی دفع ایده جك بر دعوی درمیان ایتدکده کتاب دعواده و کتاب بیناتده بیان اولنان مسائله توفیقا معامله اولنور .

١٨٢٤ ماده
طرفیندن بریسی افاده سنی تکمیل ایتمدکجه دیکری افاده یه تصدی ایده مز ایده جك اولور ایسه حاکم طرفندن منع اولنور

١٨٢٥ ماده
طرفیندن لسان بیلمیان کسه نك افاده سنی ترجمه ایچون محکمه ده موثوق ومؤتمن ترجمان بولندیریلور

١٨٢٦ ماده
اقربا بیننده وقوعبولان ویاخود طرفینك صلحه رغبتلری مأمول اولان مخاصمه ده حاکم بر ویا ایکی دفعه طرفینه مصالحه یی توصیه واخطار ایدر موافقت ایدرلر ایسه کتاب صلحده مندرج اولان مسائله توفیقا مصالحه ایدرو موافقت ایتمزلر ایسه محاکمه یی اتمام ایلر

١٨٢٧ ماده
حاکم محاکمه یی اتمام ایتدکدنصکره مقتضاسنی حکم وطرفینه تفهیم ایلر واسباب موجبه سیله برابر حکم

وتنبيهى حاوى بر اعلام تنظيم ايدوب محكوم لهه
ولدى الايجاب بر نسخهسنى دخى محكوم عليهه اعطا ايدر

١٨٢٨ ماده

حكمك سبب وشرطلرى تماميله بولندقدنصكره حاكمك
حكمى تأخير ايتمسى جائز دكلدر

(باب ثانى)

(حكمه دائر اولوب ايكى فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(حكمك شروطى بياننده‌در)

١٨٢٩ ماده

حكمده سبق دعوى شرطدر

شويله كه حاكمك حقوق ناسه متعلق برخصوصى حكم ايتمسى
اول امرده اول خصوصى بر كيمسه‌نك آخر كمسنه‌دن دعوى ايتمسيله
مشروطدر

دعوى سبق ايتمدن وقوعبولان حكم صحيح اولماز

١٨٣٠ ماده

حين حكمده طرفينك حضورى شرطدر

يعنى طرفين بالمواجهه محاكمه ايدلدكدنصكره حكم

اولنه جغی وقت مجلس حکمده حاضر اولمری لازمدر
فقط برکیمسه دیکرندن برخصوصی دعوی ایدوبده مدعا
علیه دخی اقرار ایتدکدنصکره قبل الحکم مجلس حکمدن
غائب اولسه حاکم انك غیابنده اقرارینه بناء حکم
ایده بیلور
کذلك مدعا علیه مدعینك دعواسنی انکار ایدوبده مدعی
بالمواجهه مدعاسنه اقامهٔ بینه ایتدکدن صکره قبل التزکیه
والحکم مدعا علیه مجلس حکمدن تغیب ایلسه حاکم انك
غیابنده بینه یی تزکیه وحکم ایده بیلور

١٨٣١ ماده

مدعا علیهك وکیلی مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولندقدنصکره
مدعا علیه بالذات مجلس حکمه حاضر اولسه حاکم اول
بینه ایله مدعا علیه اوزرینه حکم ایده بیلور
وبالعکس مدعی علیهك مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولندقدن
صکره وکیلی مجلسه حاضر اولسه حاکم اول بینه ایله
وکیلك اوزرینه حکم ایده بیلور

١٨٣٢ ماده

جمله ورثه یه خصومت توجه ایدن دعواده ورثه دن
برینك مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولنوبده قبل الحکم
غائب اولسه حاکم اول بینه ایله احضار اولنان دیکر
وارث اوزرینه حکم ایده بیلور اعادهٔ بینه یه حاجت یوقدر

(فصل ثانی)

(حکم غیابی بیاننده‌در)

١٨٣٣ ماده

مدعینك طلب واستدعاسی اوزرینه حاکم طرفندن مدعی علیه محکمه‌یه دعوت اولنور
معذرت مشروعه‌سی اولمدیغی حالده محکمه‌یه کلمکدن ووکیل کوندرمکدن امتناع ایدرسه بالاجبار محکمه‌یه احضار قیلنور

١٨٣٤ ماده

مدعی علیه محکمه‌یه کلمکدن ووکیل کوندرمکدن امتناع ایدوبده جلب واحضاری قابل اولمدیغی تقدیرده مدعینك طلبیله محکمه‌یه مخصوص اولان ورقهٔ دعوتیه آیرو آیرو کونلرده اوچ دفعه کندویه کوندریله‌رك محکمه‌یه دعوت وکلدیکی صورتده حاکم اکا بر وکیل نصبیله مدعینك دعوی و بینه‌سنی استماع ایده‌جکنی کندویه تفهیم ایلر . بونك اوزرینه مدعی علیه ینه محکمه‌یه کلمز ووکیل کوندرمز ایسه حاکم انك حقوقنی محافظه ایده‌جك بر کیمسه‌یی اکا وکیل نصب ایدوب وکیل مزبور مواجهه‌سنده مدعینك دعوی وبینه‌سنی استماع وتدقیق ایدرك مقارن صحت اولدیغی

تبين ايدرسه بعدالثبوت حكم ايدر

١٨٣٥ ماده

بومنوال مشروح واقع اولان حكم غيابى مدعى عليهه تبليغ ايديلور

١٨٣٦ ماده

غيابا عليهنه حكم اولنان كيمسه محكمه يه حاضر اولوبده مدعينك دعواسنى دفعه صالح بردعوايه تشبث ايدر ايسه استماع وايجابى وجهله فصل اولنور . دعوايى دفعه تشبث ايتمديكى ويا ايدوبده دفعه صالح اولمديغى تقديرده حكم واقع انفاذ واجرا قيلنور

(باب ثالث)

(دعوانك بعدالحكم رؤيتى حقنده در)

١٨٣٧ ماده

اصول مشروعه سنه موافق يعنى حكمك سبب وشرطلرى موجود اوله رق حكم واعلام اولنان دعوانك تكرار رؤيت واستماعى جائز اولماز

١٨٣٨ ماده

بردعوا حقنده لاحق اولان حكمك اصول مشروعه سنه موافق اولمديغى محكوم عليه ادعا وعدم موافقت جهتنى

دخی بیان ایدوبده استیناف دعوی طلبنده بولندیغی حالده وقوعبولان حکم لدی التحقیق اصول مشروعه‌سنه موافق ایسه تصدیق اولنور دکل ایسه استیناف قیلنور

١٨٣٩ ماده

بر دعوی حقنده لاحق اولان حکمه محکوم علیه قناعت ایتمیوبده اول حکمی حاوی اولان اعلامك تمییزی طلبنده بولندیغی حالده لدی التدقیق اصول مشروعه‌سنه موافق ایسه تصدیق قیلنور دکل ایسه نقض اولنور

١٨٤٠ ماده

دفع دعوی قبل الحکم صحیح اولدیغی کبی بعد الحکم دخی صحیح اولور

بناءً علیه بر دعواده محکوم علیه اولان کیمسه اول دعوایی دفعه صالح بر سبب سرد و بیان ایله دفع دعوی ادعاسنده و اعادهٔ محاکمه طلبنده بولندیغی حالده محکوم لهك مواجهه‌سنده اشبو ادعاسنی استماع و بو خصوص حقنده محاکمه‌لری اجرا اولنور

مثلا بر کیمسه دیکر کیمسه‌نك ید تصرفنده اولان برخانه پدرندن کندویه موروث اولدیغنی دعوی واثبات ایدوبده حاکم دخی حکم ایتدکدنصکره اول کیمسه‌نك پدری اول خانه‌یی مقدما ذی الیدك پدرینه صاتمش اولدیغنی مبین برسند معمول به ظهور ایتدکده

ذی الیدن دعواسی استماع ایله اثبات ایلدیکی تقدیرده حکم اول منتقض واول کیمسه‌نك دعواسی مندفع اولور

(باب رابع)

(تحکیمه دائر مسائل بیانندهدر)

١٨٤١ ماده

حقوق ناسه متعلق مال دعوالرنده تحکیم جائزدر

١٨٤٢ ماده

محکمك حکمی انجق کندوسنی تحکیم ایدن خصمین حقنده و تحکیم ایتدکاری خصوصده جائز و نافذ اولوب انلردن بشقه‌سنه تجاوز ایتمز وانلرك خصوصات سائره‌سنه دخی شامل اولماز

١٨٤٣ ماده

محکمك تعددی جائزدر

یعنی بر خصوصه ایکی یاخود دها زیاده کیمسه‌نك حکم نصب اولنمسی جائزدر

مدعی ومدعا علیه طرفلرندن بر حکم نصب ایتسه‌لر جائز اولور

١٨٤٤ ماده

بروجه بالا محکملر متعدد اولدقلری صورتده هپسنك رأیی متفق اولمق لازمدر . یالکز بریسی حکم ایدهمز

١٨٤٥ ماده
حكملر طرفيندن تحكيمه مأذون ايسه‌لر ديكر بر كيسه‌يى تحكيم ايده‌بيلورلر دكل ايسه‌لر ايده‌مزلر

١٨٤٦ ماده
تحكيم بر وقت ايله تقييد اولندقده او وقتك مروريله زائل اولور
مثلا فلان كوندن بر آيه قدر حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حكم انجق بو بر آى ايچنده حكم ايده‌بيلور اول آيك مرورنده حكم ايده‌مز . ايدرسه حكمى نافذ اولماز

١٨٤٧ ماده
محكمك حكمندن اول طرفيندن هر برى آنى عزل ايده‌بيلور
شو قدر واركه طرفين انى تحكيم ايدوبده طرف سلطانيدن منصوب ونائب نصبنه مأذون اولان حاكم دخى انى مجيز اولسه حاكم انى استخلاف ايتمش اولمسيله اول محكم بو حاكمك نائبى منزله‌سنده اولور

١٨٤٨ ماده
حاكملرك قضالرى داخلنده كى اهالينك جمله‌سى حقنده حكملرى نصلكه لازم الاجرا ايسه محكملرك دخى انلرى تحكيم ايدنلر حقنده و محكم اولدقلرى خصوصده حكملرى اولوجهله لازم اولور
بناء عليه حكملر اصول مشروعه‌سنه موافق اوله‌رق

حكم ایتدکدن صکره طرفیندن هیچ بریسی اول حکمی
قبولدن امتناع ایدەمز

١٨٤٩ ماده
محکمك حکمی طرف سلطانیـدن منصوب حاکمه عرض
اولندقده موافق اصول ایسـه قبول و تصدیق ایدر ٠
دکل ایسه نقض ایلر

١٨٥٠ ماده
طرفین احکام مشروعه‌سـنه توفیقا حکمه مأذون
قیلدقلری محکملری لدی التنسیب صلحا تسـویه‌یه دخی
مأذون ایتسه‌لر محکملرك صلحا تسویه‌لری معتبر اولور ٠
شویله‌که طرفیندن بری محکملردن برینی و دیکری دخی
او برینی منـازع فیه اولان خصوصك اولوجهله صلحا
تسویه‌سـنه دخی توکیل ایدوبده آنلر دخی کتاب صلحده
مندرج اولان مسائله بالتوفیق صلحا تسویه ایتسه‌لر اشبو
صلح وتسویه‌یی طرفیندن بری قبولدن امتناع ایدەمز

١٨٥١ ماده
برکیمسـه تحکیم اولنمامش اولدیغی حالده ایکی کشی
بینندەکی دعوایی فصل ایتدکدن صکره طرفین اکا راضی
وانك حکمی مجیز اولسه‌لر حکمی نافذ اولور (١٤٥٣)
ماده‌یه باق

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٦ شعبان سنه ١٢٩٣

امین الفتوی
السید خلیل

معارف ناظری
احمد جودت

رئیس مجلس تدقیقات شرعیه
و مجلس انتخاب حکام
السید احمد خلوصی

عن اعضای شورای دولت
سیف الدین

قاضی دار الخلافة العلیه
احمد خالد

رئیس ثانی محکمهٔ تمییز
السید احمد حلمی

اعلامات شرعیه ممیزی معاونی
عبد الستار

مستشار مفتش اوقاف
عمر حلمی

(مجلهٔ احکام عدلیه‌دن کتاب بینات حقنده بعض)
(وصایایی شامل مذکرهٔ عدلیه)

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك اون بشنجی کتابی اولان کتاب بینات بوکره رهین حد ختام اوله‌رق بارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی طبع ونشر قلندی
مجلهٔ مذکوره‌نك نشر اولنان اون درت کتابی محاکم شرعیه‌ده نوجهله معمول به ایسه محاکم نظامیه‌ده دخی سیاق مطرد اوزره دستور العمل اولمق امر طبیعیدر ذکر اولنان کتاب بینات دخی کرك محاکم شرعیه‌ده وکرك محاکم نظامیه‌ده مرعی الاجرا اولمق لازم کلور چونکه کتاب مزبور درت بابی مشتمل اولوب ، برنجیسی شهادت وتواتر ، ایکنجیسی حجج تحریریه وقرینهٔ قاطعه اوچنجیسی یمین ، دردنجیسی ترجیح بینات ایله تحالف حقنده در ابواب ثلثهٔ اخیره حقنده بردیه‌جك اولمیوب علی الخصوص یمین حقنده محاکم نظامیه ایچون بر نظام اولمدیغی جهتله محاکم نظامیه‌نك یمین بابنه شدت احتیاجی واردر مباحث سائره‌یه دخی بالجمله محاکم نظامیه‌نك احتیاجی درکاردر
شهادت بحثنه کلنجه : بیع وشرا حقنده شاهد استماعی تجارت قانوننامه سنده مندرج اولدیغی حالده هنوز

كيفيت استماعنه دائر برنظام يابلمامشدر شو حالده باب
اولك دخی علی العموم محاكم نظاميه يه مرجع اولمسی
امر طبيعيدر شو قدر واركه تجارت قانونامه سنده
مصرح شاهد استماعی خصوصی محكمه نك تسيبنه
معلق اوله رق مندرجدر وشركت وپوليچه كبی نيجه
مواد تجاريه والتزام وملتزملر بيننده عقد شركت مثللو
پك چوق معاملات نظاميه هپ سندات واوراق معتبره
ايله اجرا اولنه رق بونلردن متحدث دعاوی ومنازعاتك
محاكم نظاميه ده حين رؤيتنده يالكز سنداته اعتبار
اولنمق معروف ومرعيدر وتجار بيننده معروف اولان
شی مشروط حكمنده اولمق دخی مجله نك مقدمه سنده
مندرج اولان اصول فقهيه دندر

بناء على ذلك بو مثللو معاملاتك شهادت اوزرينه بناسی
قابل اولمديغی كبی تجارت محكمه لرنده شاهد استماعی
محكمه نك تسيبنه معلق اوله رق جريان ايده بيله جكدر ٠
كتاب مذكورده شهادت بحثی ايسه اطلاقی اوزره
مندرج اولديغندن وسندات اوزرينه تعامل جاری اولان
خصوصلرده ينه سند ارانمق امر ضروری بولنديغندن
محاكم نظاميه ده وعلى الخصوص تجارت محكمه لرنده
نه درلو خصوصلرده وقاچ غروشه قدر دعوالرده

شاهد استماع اولنه جغنه دائر بر نظام یاپلمق لازمهٔ حالدن
کورلیور انجق بو نظام یاپلنجه یه قدر محاکم نظامیه‌ده
کما فی السابق شاهد استماع اولنان دعوالرده شاهد استماع
اولنه رق خصوصات سائره‌ده کما کان بینهٔ تحریریه ارانمسی
و مواد سائره‌ده اشبو کتاب بیناتك احکام مندرجه‌سنه
تمامیله توفیق معامله اولنمسی لازمه‌دن اولمغله محاکم
نظامیه‌یه بو یولده تبلیغات اجراسی خصوصی دخی امر
و فرمان جناب شهنشاهیدن بولندیغندن اول وجهله ایفای
مقتضاسی خصوصنه همت

فی ۹ ذی القعده سنه ۱۲۹۳

❋ بلا بینه مضمونیله عمل و حکم جائز اوله بیله جك ❋
❋ صورتده سندات شرعیه نك تنظیمنه دائر تعلیمات ❋
❋ سنیه در ❋

برنجی ماده برا ستدعا محکمه یه حواله اولنوب طرفین محکمه یه کلدکلرنده کرك مدعی و کرك مدعی علیهك شخص محکمه جه مجهول بولندیغی و اقامه اولنان دعوی کندی دعوالری اولدیغنه دلالت ایدر یدلرنده اوراق معتبره بولنمدیغی و یاخود دعواده همان یکدیکرینی تصدیق ایدرك بر صنیعه شائبه سی حس اولندیغی تقدیرجه شخصلرینی واسم وشهرتیله صنعت ومأموریت ومحل اقامتلرینی تعریف ایچون محله لری مختارلرندن و یاخود تابع اولدقلری اصناف کتخداسندن و یا آمر و ضابطلرندن و منسوب اولدقلری دوائر ورؤسا طرفلرندن بر قطعه علم وخبر کتوریله جکدر

ایکنجی ماده وکالت تسجیلنه مخصوص اولمق اوزره محکمه ده برجریده طوتیله جقدر طرفیندن بری تسجیل وکالت ایده جك اولدقده نه صورتله و کیمی توکیل ایتدیکنی حاکم و یا نائبی حضورنده تقریر ایدوب تقریری عینیله تسجیل جریده سنه یازیلوب کندوسنه امضا وتمهیر

ایتدریله‌جك واكر كندوسنك یازوسی یوق ایسه انك امر وانتخابیله دیكری تحریر ایدوب زیرینی كندی مهری ویا اشارت مخصوصه‌سیله تصدیق ایتدكدن صكره تقریر وكالت حاكم ویا نائبدن قنغیسی حضورنده وقوعبولمش ایسه اولدخی امضا وتمهیر ایده‌جكدر وحین تسجیلده موكلك بابا وده‌ده‌سنك اسمی دخی سؤال اولنه‌رق جریده‌یه قید اولنه‌جقدر

اوچنجی ماده ماده آنفه‌ده بیان اولندیغی وجهله بر محكمه حاكم ویا نائبی حضورنده وكالت تسجیل وجریده مخصوصه‌سنه تحریر اولندقدن صكره محاكمه ختام بولمقسزین اول حاكمك عزل ویا وفاتی وقوع بولدیغی تقدیرجه موكل تكرار حاكم لاحق حضورنده تسجیل وكالته محتاج اولمیوب جریده‌ده مسطور اولان قید موجبنجه حاكم لاحق خصم مواجهه سنده وكیلك وكالتیله حكم ایدوب مرافعه‌یی رؤیت واستماع ایده بیلور

دردنجی ماده . ضبط دعوی موقعنده ضبط كاتبی طرفینك افاده‌لرینی كمال مرتبه دقتله استماع وتأیید مدعا ضمننده ابراز ایده‌جكلری اوراق سنداتی لایقیله

مطالعه ایتدکدنصکره طرفینك اسم وشهرت ومحل اقامتلری وشخصلری تعریف اولنمش ایسه معرفلرینك اسم وشهرت وصورت افادهلرینی وابراز اولنسان سندات واوراقك خلاصهلرینی عادی ورقه اوزرینه ضبط وتحریر ایدهجکدر

بشنجی ماده ــ مادهٔ آنفهده بیان اولنسان ضبط دعوی طرفینك اکلایه بیلهجکی آچق بر عباره ایله یازیله جقدر

التنجی ماده ــ دعوی ضبط اولندقدن صکره ضبط کاتبی طرفین ایله برابر مستشاری اولان محکمهلرده مستشار حضورینه مستشاری اولمیان محکمهلرده حاکم ویا نائبی حضورینــه کیروب ضبطی قرائت ایدر وبعد القرائه صــورت ضبط طرفینك افادهلرینه موافق اولوب اولمدیغنی مستشــار ویا حاکم ویا نائبی آیرو آیرو طرفیندن سـؤال ایله طرفیندن هربری صورت ضبطك افادهسنه موافق اولدیغنی تصدیق ایدر ایســه درحال واکر تصدیق ایتمیوبده ضبطده برسـهو ویانقصــان وقوعندن ویاخود محاکمهجه لزومی اولان بعض شـیلرك سـؤال وجوابی ضبط وتحریر اولنمامسندن طولایی ضبطك تصحیحنه لزوم کوریلور ایســه تصحیح ایدلدکدن صکره محکمهیه مخصوص اولان ضبط جریدهسنه قید

اولنه رق زیری طرفینه امضا وتمهیر ایتدیریله جکدر
ضبط جریده سنده حك وسلنتی وقوعبولمیه جقدر

یدنجی ماده ضبط برمنوال محرر جریدهٔ مخصوصه سنه تحریر وطرفینه امضا وتمهیر ایتدیرلدکدن صکره درسعادتده صدرین دائره لرنده مستشار ویامعاونی واستانبول باب محکمه سنده مستشار بولنمدیغی حالده معاون ومشاورلرندن بری محکمهٔ تفتیشده مستشار بولنمدیغی تقدیرده محکمه نك ممیز اولی ومحاکم سائره ایله علی العموم طشره محکمه لرنده حاکم ویانائبی وباش کاتبی ضبطك زیرینی تصدیقا امضا ویامهر ذاتیلریله تمهیر ایده جکلردر

سکزنجی ماده محاکمه یه مباشرت اولندقدن صکره محاکمه نك ختامنه دکین اول محاکمه یه متعلق جریان ایده جك بالجمله معاملات وتحقیقاتك جریانی عقیبنده سالف البیان ضبط جریده سنه دعوانك ضبطی زیرینه خلاصه وجهله قید وتحریر اولنه جغی مثللو محاکمه نك رنکی دکیشویده طرفینك افاداتنه بعض عباره علاوه سی لازم کلدیکی تقدیرده ضبطی امضا وتمهیر ایدن مأمورلر معرفتیله طرفین حضورنده ترقیم وعلاوه اولنه رق زیرینی

طرفین واهمیتی اولدیغی حالده مأمورلر دخی امضا
وتمهیر ایده جکلردر

طقوزنجی ماده طرفیندن برینه شاهد اقامه سی لازم
کلدکده اولا شاهدلری اولوب اولمدیغی کندوسندن
سؤال اولنور شاهدلری اولدیغنی بیان وتقریر ایتدیکی
حالده کیملر ایدوکی واسم وشهرتلری وانلردن ماعدا
شاهدلری اولوب اولمدیغی واولدیغی تقدیرده انلرك اسم
وشهرتلری صوریلورکرك شاهدلری حقنده واقع اوله جق
افاداتی وکرك اصلا شاهدلری اولمدیغنی سویلدیکی حالده
افادات واقعه سی ضبط جریده سنه قیدیله کندوسنه امضا
وتمهیر ایتدیریله جکدر

اونجی ماده برمحاکمه فصل اولندقده نه وجهله حکم
اولندیغی وحکمك اسباب موجبه سی خلاصه وجهله
ضبطده شرح ویریلوب وزیری حاکم طرفندن تمهیر
ایدیلوب بعده اعلام مسوده سی قلمه النور

اون برنجی ماده ضبط کاتبی محکمه یه مخصوص اولان
ضبط جریده سندن صورت ضبطی عینیله کندو
جریده سنه نقل وتحریر ایدوب اندن تقریر ایدر ومحکمه یه
مخصوص اولان جریده محکمه نك برمأمن محلنده حفظ
اولنوب لازم کلدکجه اخراج اولنه جقدر محکمه ده

دعاوینك كثرتی نسبتنده محكمه یه مخصوص متعدد ضبط
جریده‌لری طوتیلور
اون ایكنجی ماده جریده‌ده محرر صورت دعوی
اساس طوتیله‌رق اعلام مسوده‌سی اصول صك اوزره
قلمه النور حین تسویدده صورت ضبطك بعض عباره‌لرنده
قاعدهٔ صك اوزره محو واثبات جائز ایسه‌ده اساس مسئله‌جه
تغیر اولمامق شرطدر طرفیندن بری اصلا شاهدلری
اولمدیغنی افاده ایتدیكی صورتده افادهٔ مذكوره‌سی عینیله
اعلامه درج اولنوب اقامهٔ بینه‌دن اظهار عجز تعبیریله
اكتفا اولنمیه‌جقدر
اون اوچنجی ماده ضبط كاتبی اعلام مسوده‌سنی قلمه
الدقدن صكره مسوده اولا صدرین واستانبول باب
محكمه‌لرنده وقایع كاتبی و محكمهٔ تفتیشده ممیز اول
طرفلرندن تصحیح و بعده مستشار طرفندن دخی تدقیق
وصورت ضبطه توفیق اولنه‌رق تصحیح وامضا وضعیله
حاكمه تقدیم اولنور محاكم سائره‌ده محكمه‌نك باش كاتبی
وار ایسه انك طرفندن مسوده تصحیح اولنه‌رق حاكمه
تقدیم اولنور یوق ایسه ضبط كاتبی مسوده‌یی بالذات
حاكمه تقدیم ایدر غلطه وخواص رفیعه محكمه‌لری
كبی مركز نائبی بولنان محكمه‌لرده نائب مستشار وظائفنی
ایفا ایده‌جكدر مسوده حاكمه تقدیم اولندقده بعد النظر

والتدقيق كشيده ايده جكى يازيله موجبنجه اعلامى تحرير اولنه جقدر

اون دردنجى ماده بر وجه مشروح اعلام يازلدقدن صكره ضبط كاتبى اسمنى ظهر اعلامه تحرير ومسوده يى تدقيق وامضا ايدن مأمورلر ترتيب سابق اوزره اعلامى دخى مطالعه وظهرينى امضا ويا تمهير ايدوب بعده اعلام حاكمه تقديم اولنور

اون بشنجى ماده حاكم دخى مطالعه ايتدكدن صكره سجله قيد ومقابله اولنه ديو اعلامك ظهرينه يازوب مقيده كوندرر مقيد دخى سجله قيد ومقابله ايدوب ومقابله ايتديكنى ظهر اعلامه شرح ويروب زيرينى تمهير وحاكمه اعاده ايتدكدن صكره حاكم اصولى وجهله اعلامى تمهير ايدر

اون التنجى ماده طشره يه كوندرلمك اوزره درسعادت محاكمندن تنظيم اولنه جق وكالت حجتلرندن بالاده بيان اولنان اصول تماميله اجرا اولنه جقدر

اون يدنجى ماده طشره حكامى وكالت تقريرينى قضا داخلنده ايسه اول قضانك بدايت محكمه سنده ومركز لوا اولان قضاده ايسه لوا بدايت محكمه سنده

کرسیٔ ولایتده ایسه استیناف محکمه سنده اله جقدر

اون سکزنجی ماده بروجه محرر موکلك تقریری الندقدن صکره صورت تقریری عینیله جریده یه قید وتحریر اولنوب موکله مهر ویا امضا ویا اشارت مخصوصه سیله تصدیق ایتدیردکدن صکره اصول موضوعه سنه توفیقا وکالت حجتی تنظیم وتمهیر اولنور

اون طقوزنجی ماده حاکم طرفندن برمنوال محرر تنظیم قلنان حجت شرعیه ده بیان اولندیغی اوزره وکالت تقریرینك کندو حضورلرنده وقوعبولدیغنی حین تقریرده حاضر بولنان اعضا با مضبطه تصدیق ایده جك وبو تصدیق مضبطه سی قضا بدایت محکمه سندن اعطا قلنمش ایسه اول قضانك ملحق بولندیغی ولایت استیناف محکمه سندن ویاخود لوا بدایت محکمه سندن تصدیق اولنه جقدر

یکرمنجی ماده موکلك شخصی مجهول بولندیغی تقدیرجه برنجی ماده ده بیان اولندیغی وجهله شخصی تعریف ایتدیریله جکدر

یکرمی برنجی ماده طشره ده تنظیم اولنان وکالت حجتلرینك کما فی السابق فتوا خانه دن تدقیق وتطبیقی اجرا اولنه جغی کبی بعدما طشره یه کوندرلمك اوزره درسعادت محاکمندن ویریلان وکالت حجتلرینك مهری

مطابق ایدوکی ظهرینه فتوا خانه‌دن شرح ویریله‌جکدر

یکرمی ایکنجی ماده بشقه بلده‌یه کوندرلمك اوزره وراثت ووصایت کبی موادك ثبوتنی حاوی سند شرعی تنظیمی لازم کلدکده طشره حکامی اون یدنجی ماده موجبنجه مواد مذکوره‌یی بدایت یا استیناف محکمه‌لرنده استماع وفصل ایدر وطشره‌ده تنظیم اوله‌جق وکالت حجتلری حقنده بیان اولنان اصول بومثللو سند شرعی حقنده دخی جاری ومعتبردر

یکرمی اوچنجی ماده مأمور وامنا ارسالیله محلنده استماع قلنه‌جق خصوصاتی تحریر ایچون محکمه‌ده بر ویا برقاچ خصوص جریده‌لری طوتیله‌جقدر وبو جریده‌لر ضبط جریده‌لری کبی حفظ اولنوب خصوصه کیدلمك لازم کلدکده مأموره ویریله‌جکدر فصل دعوی وتسجیل وکالت واقرار ووقف ووصیت ومخالعه وتطلیق وکشف وتقسیم عقار وصلح وابرا واخبار ملك وتصرف وطرفیندن بریني تحلیف کبی خصوصات ایچون حاکم طرفندن مأذونا بر محله ویا بر قریه‌یه اعزام قلنان مأمور اول محله ویا قریه‌ده مختاران واهالیدن برقاچ ذاتی جلب وجمع ایله بر مجلس عقد ایدوب خصوصات واقعه‌یی استماع وبعده خصوص جریده‌سنه قید وتحریر وزیرینی مجلسك انعقادینه باعث اولان

اصحاب مصالحه وحين استماعده حاضر بولنان ذواته مهر ويا امضا ويا اشارت مخصوصه‌لريله تصديق ايتديردكدن صكره مختار مهريله دخی تمهير ايتديروب بعده كندويه ترفيق ايديلان امنا ايله برابر حاكمه انهـا ايده‌جكدر خصوصه محكمه كتبه‌سندن اهليت واستقامتی مجرب ومعلوم اولان ذات تعيين ايدلمليدر .

يكرمی دردنجی ماده برحجتك مضمونيله حكم اولنوب موجبنجه اعلامی تنظيم اولنـدقده اول حجت محكمه‌ده اليقونيلوب دفتر سجلاتك حفظ اولنديغی محلده حفظ اولنه‌جقدر حجتلر ايله برابر طشره‌دن ورود ايدن تصديق مضبطه‌لری دخی حجتلر كبی حفظ اولنه‌جقدر

يكرمی بشنجی ماده اشـبو نظامنامه‌يه توفيقاً تنظيم واعطا قلنان سندات شرعيه‌نك مضمونی خصم طرفندن انكار اولندقده مجلهٔ احكام عدليه‌نك ١٧٣٨ و ١٨٢١ ماده‌لری منطوقنجه حكام شرعيه سندات مذكوره‌نك بلا بينه مضمونيله حكم ايده‌بيلور فقط لدی التدقيق بر اعلام ويا حجت ويا برقيدده تزوير وتصنيع شائبه‌سی حس اولنديغی تقديرجه حاكم اول اعلام وحجت وقيدك بلا بينه مضمونيله حكم ايتميوب مضمونه بينه طلب ايدر

فی ٤ جمادی الاولی سنه ١٢٩٦

(تعليم اصول تحليف)

مدعا عليهه يمين ويرلمك لازم كلديكی حالده دعوانك رؤيت اولنديغی محكمه‌ده ياخود محكمه طرفندن كوندريلان نائب حضورنده خصمی دخی حاضر اولديغی حالده يمين ايتديريلور

شويله‌كه حاكم ياخود نائبی مسئله‌يی تصوير ايدرك بوخصوصده يمين ايدرميسين ديو مدعا عليهدن سؤال ايدوب اودخی اوت ايدرم ديدكدن صكره يمينك شكل وكيفيتنی تصوير ايدرك مجلهٔ احكام عدليه‌نك بيك يديوز قرق دردنجی ماده‌سی حكمنجه (والله) ديو الله تعالی حضرتلرينك اسمنه قسم ايتديرر

والله يرنده (بالله) ياخود (تالله) ديملك دخی جائز اولور فارسيجه (بخدا سوكند ميخورم) وتركجه (اللهه اند ايچيورم) تعبيرلری دخی يميندر

تحليفك اصولی مجلهٔ احكام عدليه‌ده مسطور ايسه‌ده بونی برمرتبه دها ايضاح ايچون زيرده بعض امثله ايراد اولنه‌جقدر فقط ابتدا بوكا دائر بروجه آتی بعض مواد اساسيه بيان قلنه‌جقدر

مدعی ادعا ايدوبده مدعا عليهك انكار ايتديكی نه ايسه انك اوزرينه يمين ويرلمك لازم كلور ادعا وانكار

اولنسان شی اکر مدعا علیهك کندو فعلی ایسه بتاته
واکر غیریسنك فعلی ایسه عدم علمه یمین ویریلور
مجلهٔ احکام عدلیه نك (١٧٤٨) ماده سنه باق و برده
یمین یاسببه ویاخود حاصله یعنی مدعینك حاصل دعواسی
اوزرینه اولور ایشته بو وجهله دخی یمین ایکی قسمه
تقسیم ایدیلور .

شویله که مدعینك دعواسیله مدعا علیهك انکارینه نظر
اولنور اکر مدعی جهت بیان ایتمکسزین برحق یاخود
مجلهٔ احکام عدلیه نك بیك التی یوز یتمش سکزنجی ماده سی
حکمنجه ملك مطلق دعواسنی ایدوبده مدعا علیه دخی
انك بو دعواسنی انکار ایدرسه حاصله یمین و یریلور
واکر مدعی جهت بیان ایدرك برحق یاخود ملك بسبب
دعوی ایدوبده مدعا علیه انك حاصل دعواسنی انکار
ایدرسه کذلك حاصله یمین و یریلور اما مدعا علیه
جهت ویاسببی انکار ایدرسه اوحالده سببه یمین و یریلور
نته کیم کیفیت امثلهٔ آتیه دن متضح اولور

(بتاته تحلیف حقند بعض امثله)

مدعی مدعا علیهدن جهت بیان ایتمکسزین سنده شوقدر
غروش اله جغم واردر انی ایسترم دیو دعوی ولدی
الاستجواب مدعا علیه انکار ایدوبده مدعی اثباتدن
اظهار عجز ایله اکا یمین ایتدیرمك ایستدکده حاکم اکا

(والله بنم بو آدمه او قدر غروش بورجم يوقدر) ديو
يمين ايتديركه حاصله تحليف ديمك اولور

(صورت اخرى)

مدعى مدعا عليهك يدنده اولان معلوم الحدود بر عقار
حقنده بو عقار بنم ملكمدر سن اكا بغير حق وضع يد
ايديورسين اندن كف يد ايت ديو دعوى ولدى الاستجواب
مدعا عليه انكار ايدوبده مدعى اثباتدن اظهار عجز ايله
اكا يمين ايتدرمك ايستدكده حاكم اكا (والله اول عقار
بو آدمك ملكى دكلدر) ديو يمين ايتديرر وبو دخى حاصله
تحليف قبيلندن اولور

(ديكر مسئله)

مدعى جهت قرضدن سنده شوقدر غروش الهجغم وار
انى ايسترم ديو دعوى ايتدكده اكر مدعا عليه بورجم
يوقدر ديو حاصل دعوايى انكار ايدر ايسه حاكم اكا
كذلك (والله بنم اكا اوقدر غروش بورجم يوقدر) ديو
حاصله يمين ايتديرر واكر مدعا عليه بن اندن اوقدر غروش
استقراض ايتمدم ديو جهتى انكار ايدر ايسه اول حالده
حاكم اكا (والله بن بو آدمدن اوقدر غروش استقراض
ايتمدم) ديو سببه يمين ايتديرر

(دیکر صورت)

مدعی مدعا علیه یدنده بولنان معلوم الحدود برعقار حقنده فلان تاریخده سن بو عقاری اون بیك غروش بدل مقابلنده بکا صاتدك بن دخی اشترا ایتدم اول جهتدن بو عقار بنم ملکمدر اون بیك غروشی الده بو عقاری بکا تسلیم ایت دیو دعوی ایتدکده اکر مدعا علیه بو عقار سنك ملکك دکلدر دیو حاصل دعوایی انکار ایدر ایسه حاکم اکا (والله بو عقار بو آدمك ملکی دکلدر) دیو حاصله یمین ایتدیرر .

واکر مدعا علیه بن بو عقاری سکا صاتمدم دیو سببی انکار ایدر ایسه اول حالده حاکم اکا (والله بن بو عقاری بو آدمه صاتمدم) دیو سببه یمین ایتدیرر

(مسئلهٔ اخری)

مدعی مدعا علیهدن سن بنم فلان کمسنه ذمتنده فلان جهتدن الهجق حقم اولان شوقدر غروشك اداسنه انك امریله کفیل اولمشیدك بناء علیه کفالتك حسبیله سنده اوقدر غروش حقم اولمغله انی سندن ایسترم دیو دعوی وادی الاستجواب مدعا علیه انکار ایدرك مدعی اثباتدن عجز ایله اکا یمین ایتدیرمك ایستدکده حاکم اکا (والله بو آدمك بیان وادعا ایلدیکی کفالت جهتندن بنده اوقدر غروش حقی یوقدر) دیو یمین ایتدیرر

(مسئلهٔ اخری)

مدعی مدعا علیهدن سنك ذمتكده ثمن مبیع اوله‌رق شو قدر غروش اله‌جق حقم اولوب حتی اول جهتدن اوقدر غروش بورجك اولدیغنی اقرار دخی ایتمشیدك دیو دعوی و لدی الاستجواب مدعا علیه انكار ایدوبده مدعی كرك اصل دینی وكرك مدعا علیهك انی اقرار ایتدیكنی اثباتدن اظهار عجز ایله اكا یمین ایتدیرمك ایستدكده اقراره یمین ویرلیوب ماله یمین ویریلور شویله كه مدعا علیه (والله بنم بوآدمه اوقدر غروش بورجم یوقدر) دیو یمین ایتدیریلور

(عدم علمه تحلیف حقنده بعض امثله)

بر كیمسه جهت بیان ایتمیه‌رك بر متوفانك تركه‌سندن شوقدر غروش اله‌جق دعوی ایدوبده اثباتندن اظهار عجز ایله متوفانك وارثنه یمین ایتدیرمك ایستدكده حاكم انی عدم علمه تحلیف ایدر شویله كه (والله بن مورثمك بوآدمه اوقدر غروش بورجی اولدیغنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

(صورت اخری)

مدعی فلان كمسنه حیاتده ایكن فلان تاریخده بندن شوقدر غروش استقراض ایله امورینه صرف ایدوب حالا حقم اولمغله تركه‌سندن ایسترم دیو دعوی و لدی الانكار اثباتدن

اظهار عجز ايدوبده متوفانك وارثنه يمين ايتديرمك ايستدكده وارث اكر مورثنك اكا بورجى اولديغى انكار ايدر ايسه حاكم اكا (والله مورثمك بوآدمه اوقدر بورجى اولديغنى بيلمم) ديو يمين ايتديرر

واكر استقراضى انكار ايدر ايسه حاكم اكا (والله مورثمك بو آدمدن اوقدر غروش استقراض ايتديكنى بيلمم) ديو يمين ايتديرر

(ديكر صورت)

برآدمك برشخصدن اشترا ايلديكى عقارى ديكر كمسنه اول عقارى دها اول بن او شخصدن اشترا ايتمشدم ديو دعوى ايدوبده اثبات ايده مديكى جهتله اول آدمه يمين ايتدرمك ايستدكده حاكم اول آدمى عدم علمه يعنى كندوسندن اول بوعقارى اول كمسنه نك اشترا ايلمش اولديغنى بيلمديكنه تحليف ايدر شويله كه (والله بن بوآدمك بوعقارى بندن اوّل اول شخصدن صاتون الديغنى بيلمم) ديو يمين ايتديرر

بالاده مذكور اولان صورتلر هب مدعينك طلبى اوزرينه ويريلان يمينلره مثالدر اما مدعينك طلبى اولقسزين حاكم طرفندن يمين ويريلان صورتلر مجلهٔ احكام عدليه نك بيك يدى يوز قرق التنجى ماده سنده مسطور اولمغله انلردن بحثه حاجت كورلمامشدر

MAIN STACKS